

Talousarvio 2019

Taloussuunnitelma 2019–2021

Sipoon kunta

Talousarvio vuodeksi 2019

Taloussuunnitelma vuosiksi 2019–2021

Sisällys

1	Yleisperustelut	3
1.1	Kunnanjohtajan katsaus.....	3
1.2	Strategiset tavoitteet ja niiden toteuttaminen	4
1.2.1	Koko kuntaa koskevat sitovat tavoitteet	4
1.2.2	Konserniyhteisöille asetetut sitovat tavoitteet	7
1.3	Sipoon kunnan organisaatio ja konsernirakenne	8
1.4	Toimintaympäristö.....	11
1.4.1	Väestö.....	11
1.4.2	Rakentaminen.....	13
1.4.3	Yhdyskuntarakenteen ja rakennetun ympäristön kehitys	13
1.4.4	Työllisyys.....	14
1.5	Taloudelliset lähtökohdat	15
1.5.1	Talouden kehitysnäkymät ja kuntatalous	15
1.5.2	Sipoon kunnan talous	18
1.6	Riskit.....	20
1.7	Henkilöstö.....	21
2	Talousarvio 2019 ja taloussuunnitelma 2019–2021	23
2.1	Talousarvion rakenne ja sitovuus.....	23
2.1.1	Talousarvion rakenne	23
2.1.2	Talousarvion ja taloussuunnitelman sitovuus	23
2.1.3	Peruskunnan talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto.....	26
2.1.4	Keskeiset vaikutukset kunnan toimintaan vuonna 2019.....	28
2.1.5	Tilivelvollisuus.....	29
2.1.6	Toiminnallisen ja taloudellisen tuloksen seuranta.....	29
2.2	Tuloperusteet	30
2.2.1	Toimintatuotot.....	30
2.2.2	Verotulot.....	30
2.2.3	Valtionosuudet	31
2.3	Menoperusteet	32
3	Käyttötalousosa	33
3.1	Keskusvaalilautakunta.....	33
3.2	Tarkastuslautakunta	34
3.3	Kunnanhallitus.....	35
3.4	Kehitys- ja kaavoituskeskus	40
3.5	Sosiaali- ja terveystalokunta	43
3.6	Sivistysvaliokunta.....	53
3.7	Tekninen valiokunta, Rakennus- ja ympäristövaliokunta.....	69
3.8	Kohderahoitteisten tehtävien käyttötalous	82
3.9	Käyttötalous toimielimittäin, yhteenveto.....	85

4	Tuloslaskelma, peruskunta	87
5	Investointiosa, peruskunta	95
5.1	Investoinnit, yhteenveto.....	95
5.2	Investoinnit, Tekniikka- ja ympäristöosasto, yhteenveto.....	96
5.3	Investoinnit, muut osastot ja irtaimen käyttöomaisuuden hankinta.....	114
6	Rahoituslaskelma, peruskunta	115
7	Sipoon Vesi.....	116
7.1	Tuloslaskelma	116
7.2	Investoinnit.....	116
7.3	Rahoituslaskelma.....	117
8	Kunta yhteensä, peruskunta ja Sipoon Vesi	118
8.1	Tuloslaskelma	118
8.2	Investoinnit.....	120
8.3	Rahoituslaskelma.....	121
9	Konserniyhtiöt	122
9.1	Asunto Oy Sipoon Tiltalhti – Bostads Ab Sibbo Gransångaren	122
9.2	Oy Sipoon Jäähalli – Sibbo Ishall Ab	122
9.3	Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 14	122
9.4	Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 18	123
9.5	Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Terveystie 1.....	123
10	Osakonserni (kunta, Sipoon Vesi ja keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt)....	124
10.1	Tuloslaskelma 2019, osakonserni.....	125
10.2	Rahoituslaskelma, osakonserni	126
11	Liitteet	129
11.1	Sipoon Vesi –liikelaitoksen talousarvio vuodelle 2019.....	129

1 Yleisperustelut

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Sipoo tulee budjettivuoteen 2019 tilanteessa, jossa Suomen talous on noususuhdanteessa. Kuntasektori on tosin jälkisyklinen, joten tämän kehityksen positiiviset vaikutukset verotuloihin näkyvät hitaammin. Maanmyyntituloissa noususuhdanne on jo näkynyt, ja näyttäisi jopa siltä, että kysyntä eritoten kerrostalotonttien suhteen on hieman rauhoittunut.

Sipoo kuuluu jo neljättä vuotta Suomen prosentuaalisesti nopeimmin kasvavien kuntien joukkoon. Voimakas kasvu jatkuu myös lähivuodet, jollei mitään yllättävää tapahdu, joka murentaisi markkinakehityksen. Monimuotoisen asumisen voimakas kasvu haastaa palveluntuotantomme entisestään ja aiheuttaa myös suuria investointipaineita. Samalla kasvu tuo myös erittäin tervetulleita verotuloja sekä maanmyyntituloja. Kasvun hallinnan hyvä suunnittelu sekä hyvä kaavatalous ovatkin nousseet keskeiseen asemaan kunnassa.

Talous saatiin Operaatio Kattilankannen avulla tasapainotettua vuosina 2016 ja 2017. Vuoden 2018 ennusteen mukaan tulos ennen maanmyyntituloja olisi tosin valumassa noin 5M€ negatiiviseksi. Se on selvästi vaikeuttanut tämän budjetin laadintaa ja budjetissa painotetaan tiukkaa kustannuskuria, jotta välttyttäisiin tarpeelta laatia vuoden aikana uusi sopeutusohjelma.

Valtuustokauden kuntastrategia hyväksyttiin tammikuussa 2018, ja se on selvästi aikaisempaa strategiaa konkreettisempi ja tavoitteellisempi. Se on rakennettu jo aikaisemmin hyväksi todettujen kunnan vision ja arvojen päälle. Päättävöitteita on kolme: Sipoossa asuu onnellisia ja hyvinvoivia ihmisiä; Kunta toimii ja kehittyy kestäväällä tavalla; Talous tasapainossa. Valtuustokaudelle on myös asetettu kaksikymmentä konkreettista tavoitetta, joiden toteutus ohjaa voimakkaasti koko organisaation toimintaa.

Suomessa valmistellaan edelleen maakuntauudistusta, jonka osana koko kunnallinen sosiaali- ja terveydenhuolto siirretään maakunnan alaisuuteen aikaisintaan vuoden 2021 alusta. Budjettivuoden aikana on tärkeä huomioida tämän mahdollisen muutoksen vaikutukset kunnan toimintaan ja talouteen.

Tarvitsemme jokaisen hyvää työpanosta uuden strategian toteuttamiseksi, jotta sipoolaisilla olisi hyvät peruspalvelut myös tulevaisuudessa elinvoimaisessa ja taloudellisesti vakaassa kunnassa.

Mikael Grannas
kunnanjohtaja

1.2 Strategiset tavoitteet ja niiden toteuttaminen

Sipoon kunnan strategiassa vuosille 2018–2021 on päätavoitteiksi asetettu:

- a) Sipoossa asuu onnellisia ja hyvinvoivia ihmisiä.
- b) Kunta toimii ja kehittyy kestäväällä tavalla.
- c) Talous on tasapainossa.

Valtuustokauden tavoitteiksi strategiassa on asetettu:

- a) Asiointi kunnan kanssa on helppoa ja sujuvaa.
- b) Sipoo kasvaa 600–800 asukkaalla vuosittain.
- c) Sipoon elinkeinoelämä vahvistuu ja yksityiset palvelut lisääntyvät.
- d) Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan.
- e) Sipoon kunnan talous on tasapainossa.

1.2.1 Koko kuntaa koskevat sitovat tavoitteet

Kunnan yleiset tavoitteet sekä sitovia tavoitteita ohjaavat periaatteet

Kunnan yhteiset tavoitteet tulevat kuntastrategiasta sekä hallitusohjelman keskeisistä linjauksista ja ne on lyhyesti listattu seuraavasti:

- Kunnan pitää saavuttaa vähintään 10 milj. euroa parempi tuottavuus (tulojen ja menojen välinen ero) vuoteen 2020 mennessä verrattuna tilinpäätökseen 2013. Tässä keskeisessä asemassa on Operaatio Kattilakannen tuottavuuslukujen saavuttaminen sekä Operaatio Induktiolieden kehitysprojektit. Operaatio Kattilakannen päätyttyä tavoiteltua tuottavuuskehitystä oli jäljellä noin 3 miljoonaa euroa.
- Siirrymme perinteisestä hallinto-organisaatiosta itseoppivaksi asiantuntijaorganisaatioksi vuoteen 2020 mennessä. Tämä edellyttää kunnan arvoihin perustuvaa uuden johtajuuden ja toimintakulttuurin luomista, jonka kautta pystymme järjestämään palvelumme tehokkaimmin ja vaikuttavimmin myymättä arvojamme.
- Pistämme kuntalaisen toimintamme keskiöön ja teemme aitoa kuntalaislähtöistä kehitystyötä perustuen vuorovaikutukseen kuntalaisten kanssa.
- Vapautamme työaikaa kuntalaisen palvelemiseksi.
 - Yksinkertaistamme ja automatisoimme kaiken mahdollisen rutiinityön.
 - Valtion suositukset otamme suosituksina, emmekä normeina ja harkitsemme tarvelähtöisesti mitä toteutamme ja miten.
 - Normien toteuttamisen teemme mahdollisimman tehokkaasti ja joustavasti.
- Palvelujen digitalisointia edistämme kaikkialla missä mahdollista ja niin, että ratkaisut ovat testatusti helppokäyttöisiä ja intuitiivisia ("certified by mummo"). Kuntalaiset pitää mahdollisimman pian ohjata digitaalisten palveluiden piiriin.

Sitovien tavoitteiden suhteen seuraamme koko kunnassa näitä periaatteita:

- Sitovien tavoitteiden pitää tukea yllä mainittujen kunnan yleisten tavoitteiden saavuttamista.
- Sitovat tavoitteet eivät saa olla este kokeilukulttuurin luomisessa kuntaorganisaatioon.
- Sitovan tavoitteen toimenpiteeseen kytketyn mittarin pitää olla kunnan yhteisiä tavoitteita tukeva.
- Mitattavan tavoitearvon pitää olla selkeä ja eri tulkintoja pois sulkeva.
- Käytämme jokaisella osastolla samaa rakennetta, joka pohjautuu valtuustokauden strategiaan tavoitteisiin.

Koko kuntaa koskevat strategiasta johdetut sitovat tavoitteet vuodelle 2019

NRO	a) Asiointi kunnan kanssa on helppoa ja sujuvaa.	2019	Mittari 2019
1	Asiakaskokemuksen mittaaminen on jatkuvaa. Asiakaskokemuksen mittaustulos julkaistaan kuukausittain.	Asiakaskokemuksen mittausta kehitetään. Mittaustulos julkaistaan kuukausittain.	75 prosenttia vastanneista on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä.
2	Teemme palvelupyynnön käsittelyn läpinäkyväksi.	Varhaiskasvatuksen ja koulutuspalveluiden palvelupyynnöt valmiit KuntaÄlyssä.	Tavoite saavutettu kyllä/ ei vuosittain.
3	Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Annetaan vähintään 5 palvelulupausta lisää.	Vähintään 5 palvelulupausta lisää per vuosi.
4	Asiakas voi käyttää kunnan palveluita 24/7 digitaalisten välineiden avulla. Yli 50 prosenttia digitalisoitujen palvelujen asioinneista tehdään sähköisesti.	25 % asioinneista tehdään sähköisesti.	Montako prosenttia digitalisoiduista asioinneista tehdään digitaalisesti eli itsepalveluna.
NRO	b) Sipoo kasvaa 600–800 asukkaalla vuosittain.	2019	Mittari 2019
5	Sipoon kunnalla on noin 2 vuoden kaavavaranto eri asumismuodoille tällä valtuustokaudella.	Aloitetaan pääsääntöisesti omakotitaloille varattujen alueiden asemakaavoitus.	Söderkullan kartanon asemakaava ehdotusvaiheessa ja Talman asemakaava hyväksytty valtuustossa.
6	Henkilöjuna-liikennetarkaisu Nikkilä–Kerava–Helsinki on tehty valtuustokauden aikana.	Ratahanke saatu MAL 2019 -yökköskoriin. Käynnistetään neuvottelut valtion kanssa.	Tavoitteet toteutuneet.
7	Rakennamme vähintään yhden liityntäpysäköintialueen lisää Nikkilään ja yhden Söderkullaan.	Nikkiläntien ja Martinkyläntien risteyksen liityntäpysäköintialue toteutettu.	Tavoite toteutunut.
8	Lisäämme kevyen liikenteen väyliä vähintään 20 km valtuustokauden aikana.	Uusia kevyen liikenteen väyliä yli 12 km valtuustokauden alusta. Vuonna 2019 väylistä toteutetaan 8 km.	Tavoite toteutunut ja uudet väylät käytössä.
9	ARA- ja ASO-vuokratuotanto on valtuustokaudella alueittain (Nikkilä, Söderkulla, Talma) enintään 25 prosenttia kokonaisasuntotuotannosta.	Kalliomäen asuntotuotannosta enintään 20 % on ARA-tuotantoa.	Tavoite toteutunut.

NRO	c) Sipoon elinkeinoelämä vahvistuu ja yksityiset palvelut lisääntyvät.	2019	Mittari 2019
10	Sipoon yritysten määrä kasvaa vähintään sadalla.	Tehdään toimintasuunnitelma yritysten houkuttelemiseksi.	Sipooseen tulee nettona vähintään 50 uutta yritystä.
11	Sipoon työpaikkaomavaraisuus nousee 70 prosenttiin.	Uusia työpaikkoja luodaan Sipooseen 200 kappaletta.	Tavoite toteutunut.
12	Vähintään 1 iso (väh. 500 työntekijää tai liikevaihto 200M€) yritys on päättänyt etabloitua Sipooseen.	Aktiivinen markkinointi sekä yritysten haku, kontaktoidaan vähintään 10 potentiaalista yritystä.	Tavoitteet toteutuneet.
13	Sipolaisten matkailu- ja vapaa-ajanyritysten liikevaihto kasvaa 25 prosenttia valtuustokauden aikana.	Yritysten kanssa sovitaan markkinoinnin tehostamisesta.	Tilannekatsaus tehty ja kunnan keinovalikoima kartoitettu, markkinointi käynnissä.
NRO	d) Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan.	2019	Mittari 2019
14	Suunnitelma kuntaorganisaatiosta uudessa tilanteessa ja sen toiminnasta on tehty 2019. Toiminta on käynnistynyt vuoden 2020 alusta. Henkilöstön perehdytys on suoritettu ennen toiminnan käynnistämistä.	Organisaation mallinnus, budjetointi, henkilöstön perehdytys.	Muutoksen suunnittelu tehty ja muutoksesta päätetty.
15	Työntekijöiden hyvinvointiin ja johtamisen muutokseen panostetaan. Uudet tehtäväkuvaukset on tehty ja organisaatio on selkeä.	Organisaation mallinnus, budjetointi, henkilöstön perehdytys.	Johtamisen muutuskoulutus kaikille esimiehille käynnissä ja tehtäväkuvauksen muutos suunniteltu ja muokkaukset aloitettu.
16	Työhyvinvointikysely tehdään vuosittain.	Kevan työhyvinvointikysely tehdään.	Työhyvinvointikyselyyn vastanneista 75 prosenttia on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä.
17	Kunnan toimitilat ovat terveet ja turvalliset.	Kaikista kunnan käytössä olevista kuntaomisteisista kiinteistöistä laaditaan kuntoarviot sekä koulujen ja päiväkotien osalta kuntoarviot koostetaan ja analysoidaan sekä viedään investointiohjelmaan.	Määritellyt tehtävät on toteutettu.
NRO	e) Sipoon kunnan talous on tasapainossa.	2019	Mittari
18	Sipoon kunnan käyttötalous ilman tontinmyyntituloja on positiivinen.	Tulosta parannettava tuottojen/kustannusten/ kertyvien verotulojen kautta 1,0 M€.	Tavoite toteutunut.
19	Sipoon kunnan verrannolliset toimintamenot asukasta kohden laskevat joka vuosi.	Tämän hetkisen talousarvion mukaan toimintamenot laskevat vuosittain.	Toimintamenot ovat laskeneet vuoteen 2018 verrattuna.
20	Sipoon kunta ei omalla toiminnallaan aiheuta kuntalaisten kokonaisverotaakan nousua.	Ei nosteta kunnallisveroa eikä kiinteistöveroa.	Kunnallisveroa ja kiinteistöveroa ei ole nostettu (lukuun ottamatta rakentamattomat tontit).

Muita tavoitteita vuodelle 2019

Budjettivuonna on tarpeen myös asettaa koko kuntaa koskevia tavoitteita, jotka huomioivat tulevia muutoksia sekä edelleen kehittävät kunnan johtamisjärjestelmää. Täksi budjettivuodeksi asetetaan seuraavat toiminnalliset tavoitteet:

- 1 Strategian mukaan valtuustokauden 2018–2021 tavoitteena on, että kunnan käyttötalouden on ilman tontinmyyntituloja oltava positiivinen. Nopeasti kasvavan kunnan kaavatalouden pitää olla tasapainossa, joka muun muassa tarkoittaa sitä, että maanmyyntituotot tulee pystyä täysimääräisesti käyttämään kasvun rahoittamiseksi.
- 2 Uuden kuntastrategian tunnetuksi tekeminen. Henkilöstön on tärkeä ymmärtää uusi strategia sekä sen merkitys heille ja heidän merkityksensä sen toteutumiselle. Kuntalaisille pitää tehdä strategiaa tunnetuksi ihmisläheisellä tavalla.
- 3 Tavoitteiden kirkastaminen. Uuden kuntastrategian yhteydessä kehitetään suunnitelmakaudella 2019–2021 tavoiteasettelun selkeyttä sekä läpinäkyvyyttä kaikilla organisaation tasoilla.
- 4 Maakunta- ja sote-uudistukseen varautuminen. Laskelmat maakunta- ja sote-uudistuksen jälkeisestä kunnan taloudellisesta tilanteesta tuotetaan, mikäli eduskunta hyväksyy uudistukseen liittyvän lainsäädännön.
- 5 Liesikoplan toiminnan kehittäminen. Operaatio Induktioliesi-muutosprojektin tehostamiseksi kunnassa käynnistettiin syksyllä 2016 matriisimaisen kehitystiimin, Liesikoplan, toiminta. Budjettivuoden 2019 aikana Liesikoplan tulee löytää roolinsa kunnan palvelutoiminnan kehittämisen tukena.
- 6 Vuosien 2018–2019 aikana toteutetaan pilottiprojekti osallistuvasta budjetoinnista, minkä puitteissa kuntalaiset voivat osallistua talouden suunnitteluun. Määritellään erikseen kohde, jonka valintaan ja/tai toteutukseen kuntalaiset voivat osallistua.

1.2.2 Konserniyhteisöille asetetut sitovat tavoitteet

Kuntalain 110 §:n 1 momentin mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Kuntalain 110 §:n 2 momentin mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kuntalain taloutta koskevia säännöksiä muutettiin 1.5.2015 voimaan tullessa uudessa kuntalaissa. Konserninäkökulmaa on korostettu kunnan toiminnan ja talouden suunnittelussa ja raportoinnissa. Säännösmuutoksilla on pyritty korostamaan kunnan vastuunkantoa ja turvaamaan toiminnan taloudellinen kestävyys pitkällä aikavälillä. Konserninäkökulmaa korostetaan sillä, että talousarviossa on huomioitava kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet entistä selkeämmin. Tarkoituksena on, että talousarviossa ja -suunnitelmassa esitettäisiin omana kokonaisuutena kuntakonsernin kannalta olennaisia tulevia tapahtumia.

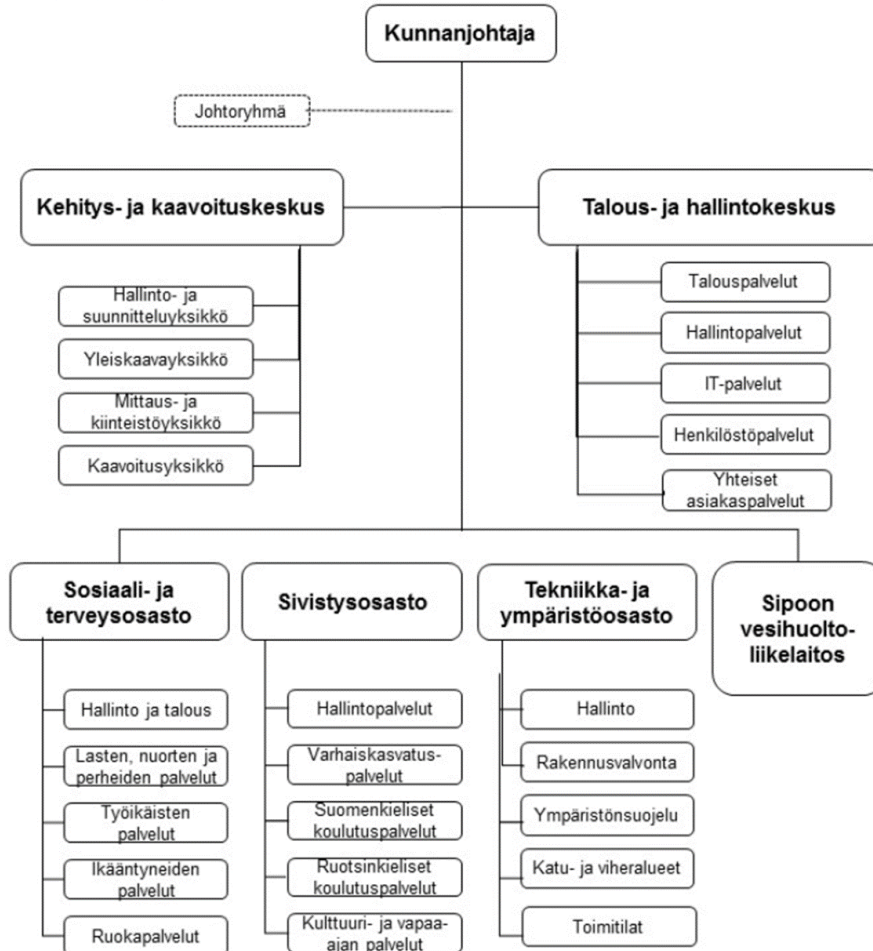
Vuoden 2019 talousarviossa asetetaan valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnan tärkeimmille tytäryhteisöille. Asetetuilla tavoitteilla pyritään tukemaan kunnan strategisten tavoitteiden toteuttamista ja niillä pyritään vaikuttamaan konsernin talouden tasapainoon, konsernin tuottamien palveluiden laatuun ja palvelutuotannon tehokkuuteen sekä konsernin omaisuuden arvon säilymiseen. Tavoitteet on esitetty luvussa 9.

Tytäryhteisöt ovat velvollisia raportoimaan tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnastaan ja taloudestaan osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Tarkastuslautakunta ja kunnan tilintarkastajat arvioivat tavoitteiden toteuttamista kuntalain edellyttämällä tavalla.

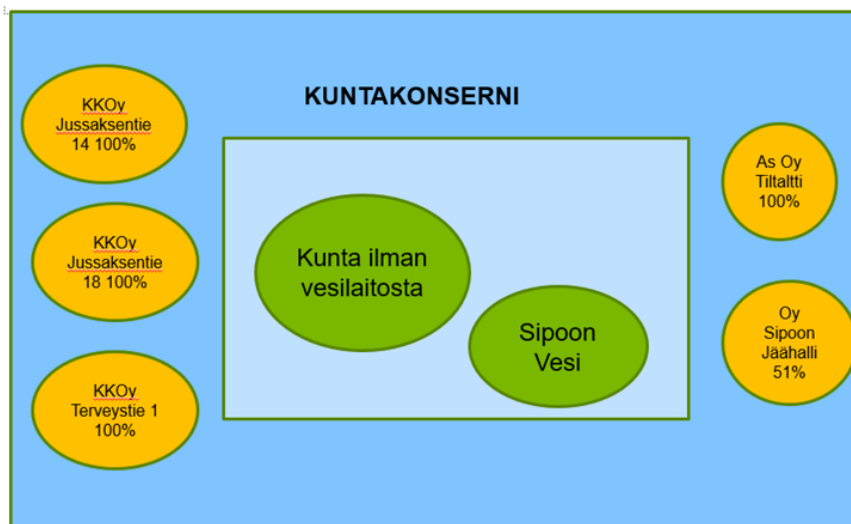
1.3 Sipoon kunnan organisaatio ja konsernirakenne

Sipoon kunnan organisaatio

Henkilöstöorganisaatio

Sipoon kunnan osakonsernin rakenne

Sipoon osakonserniin kuuluvat kunta mukaan lukien Sipoon Vesi -liikelaitos (jäljempänä Sipoon Vesi), keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt (jäljempänä kiinteistöyhtiö(t)) Jussaksentie 14, Jussaksentie 18 ja Terveystie 1 sekä As Oy Tiltalti ja Sipoon Jäähalli Oy.

Luvussa 10 on esitetty osakonsernin konsolidoidut tulos- ja rahoituslaskelmat, joissa ovat mukana peruskunta, Sipoon Vesi sekä keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt Jussaksentie 14, Jussaksentie 18 ja Terveystie 1.

Sipoon kunnan koko konsernin rakenne

Y-tunnus	Yrityksen nimi	Kuntakonsernin omistusosuus yrityksessä/kuntayhtymässä
0877809-5	Asunto Oy Sipoon Tiltalti - Bostads Ab Sibbo Gransängaren	100
1488818-6	Oy Sipoon Jäähalli - Sibbo Ishall Ab	51,6
2732804-9	Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 14	100
2732807-3	Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 18	100
2732810-2	Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Terveystie 1	100
1522656-3	Asunto Oy Sipoon Mäntykangas - Bostads Ab Sibbo Tallmo	50
0212887-6	Bostads Ab Sibbo Vintergröns - Sipoon Talvikki Asunto Oy	29,6
0661055-5	Bostads Ab Sato-Talma Asunto Oy	23,8
2166899-0	Kiinteistö Oy Söderkulla Tallbacka Fastighets Ab	33,51
0768908-2	Rosk'n Roll Oy	10,9
1567535-0	Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	1,32
0203300-9	Eteva kuntayhtymä	0,8
0204197-3	Kårkulla samkommun	4,37
0210838-1	Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	7,16
0213834-5	Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	4,45
0214081-6	Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nyland	16,33
2274586-3	Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä	1,6
0201296-1	Uudenmaan liitto	1,19
0131665-6	Tuusulan seudun vesilaitos	15,7
0891026-0	Keravan Energia Oy	3,5

Sote- ja maakuntauudistus

Pääministeri Juha Sipilä antoi keskiviikkona 27. kesäkuuta 2018 eduskunnassa pääministerin ilmoituksen maakunta- sekä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen voimaantulon siirtymisestä vuodelta siten, että uudistus tulee voimaan 1.1.2021, jolloin sosiaali- ja terveystalouden, pelastustoimen ja kasvupalvelujen järjestämisvastuu siirtyisi maakunnille. Maakunta- ja sote-uudistuksen lait ovat tällä hetkellä eduskunnan käsiteltävinä ja eduskunta päättäneenä maakunta- ja sote-uudistuksen etenemisestä syyskaudella 2018.

Jos pääministeri Sipilän hallituksen esitysluonnos eduskunnalle maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyvät lakiesitykset tulevat voimaan esitetyssä muodossa 1.1.2021 lukien, niin esitetyllä muutoksella on toteutuessaan olennainen vaikutus Sipoon kuntakonsernin kokonaisuuteen ja taloudellisiin tunnuslukuihin. Muutoksen taloudellisia tai muitakaan vaikutuksia ei kuitenkaan ole huomioitu tässä talousarviossa eikä taloussuunnitelmassa, jonka viimeinen suunnitelmavuosi on 2021. Kunnan talousarvio 2019 ja taloussuunnitelma kausille 2020–2021 on siis laadittu suunniteltua maakunta- ja sote-uudistusta huomioimatta. Laskelmat kunnan taloudellisesta asemasta ja rakenteesta tuotetaan vasta sitten, kun eduskunta on hyväksynyt maakunta- ja sote-uudistusta koskevan lainsäädännön.

Tytäryhteisöt eivät suunnittele merkittäviä investointeja tai lainanottoja eikä tytäryhteisöillä ole tarvetta kunnan lainatakauksille. Konserniyhteisöissä ei myöskään ole suunnitteilla merkittäviä leasing- tms. sopimusvastuita, jotka liittyvät esimerkiksi investointeihin. Kunnan johdon mielestä annettuihin takauksiin ei sisälly riskiä takausvastuiden realisoitumiseen.

Sipoon kunta on mukana Itä-Uudenmaan ammatillisen koulutuksen muutoshankkeessa, joka käynnistettiin syksyllä 2016. Hankkeen yhteydessä on perustettu EdupoliPointcollege Oy/Careeria -niminen ammatillisen koulutuksen osakeyhtiö (EPC Oy), josta Sipoon kunta omistaa 7,6 %. Nykyisten PointCollege Oy:n ja IUKKY:n (Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä) omaisuus tullaan siirtämään apportiona EPC Oy:öön ja IUKKY tullaan lakkauttamaan. EPC Oy:öön siirtyvän apportionaomaisuuden tarkka arvo tullaan määrittelemään talousarvion hyväksymisen jälkeen ja uuden osakeyhtiön arvo määrittyy 2019 alussa.

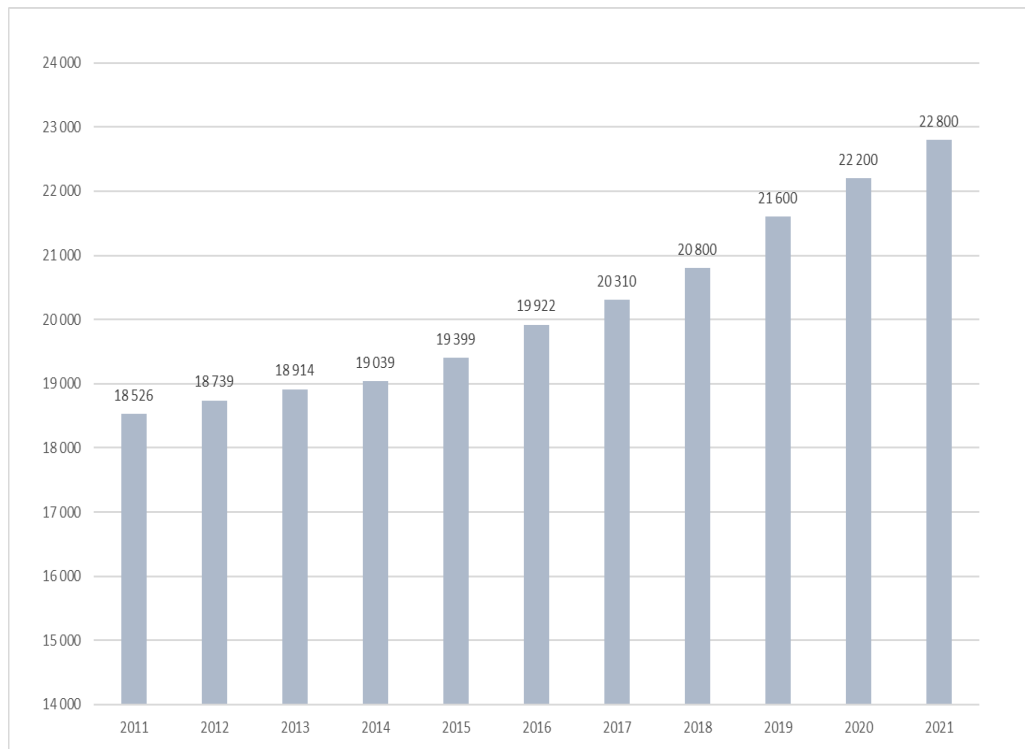
1.4 Toimintaympäristö

Väestö, rakentaminen, yhdyskuntarakenteen ja rakennetun ympäristön kehitys sekä työllisyys

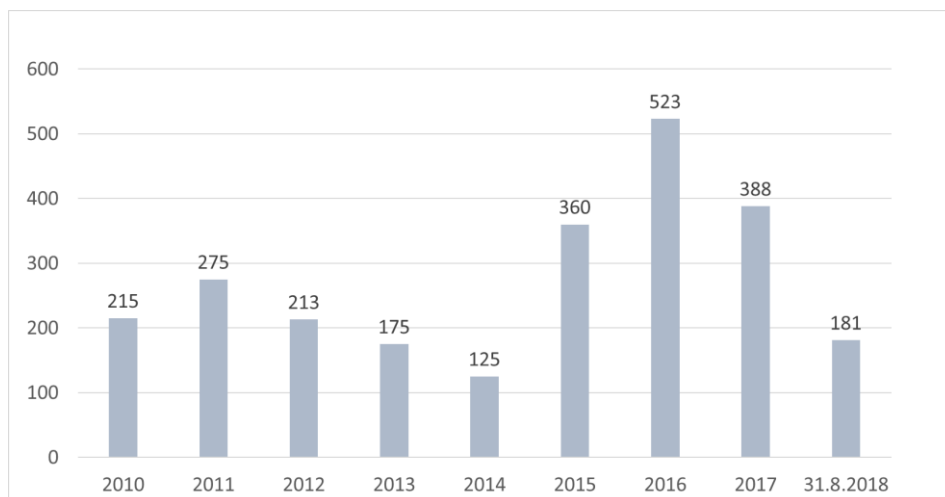
1.4.1 Väestö

Kuntastrategian mukaisen väestönkasvun tavoitteena on, että asukasluku kasvaisi suunnittelukaudella vuosittain 600–800 asukkaalla (noin 3 %).

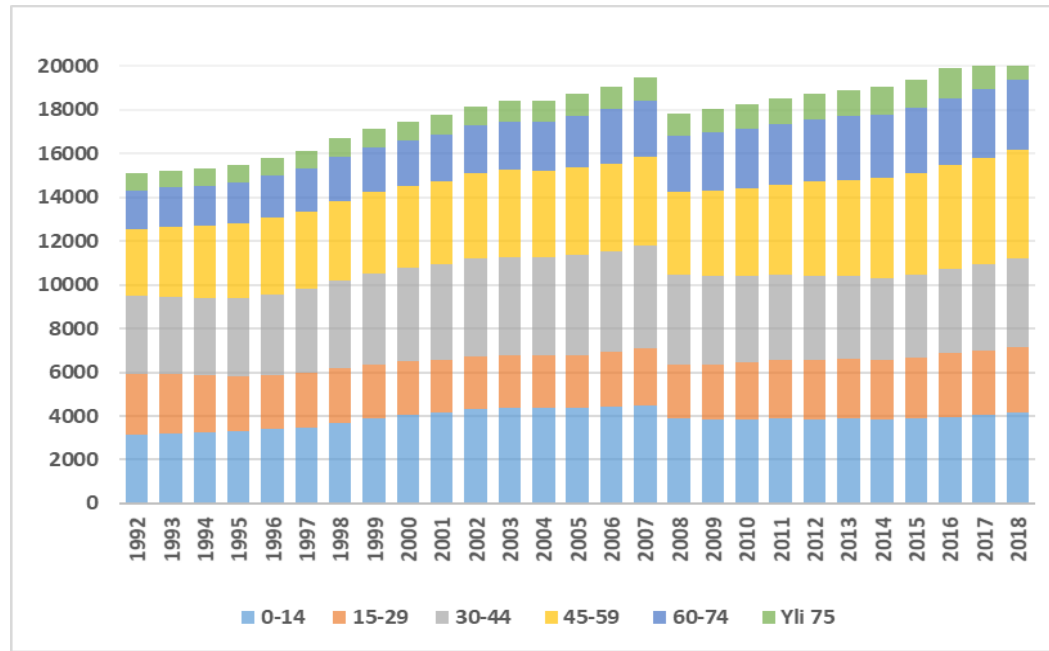
Sipoon vuosittainen väestönkasvu vuosina 2011–2021

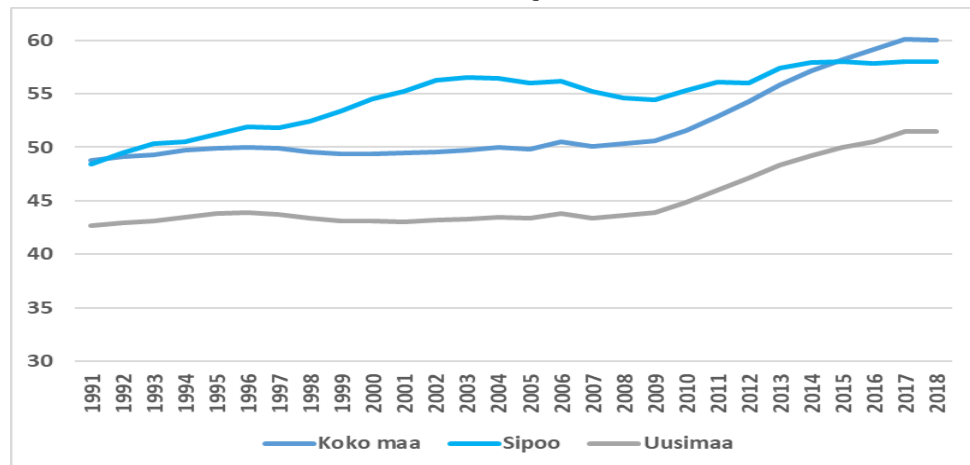
Väestönmuutokset (väestönkasvu vuositason kpl)

Sipoon väestön ikärakenteen kehitys 1991–2018

Väestöllinen huoltosuhteen kehitys 1991–2018

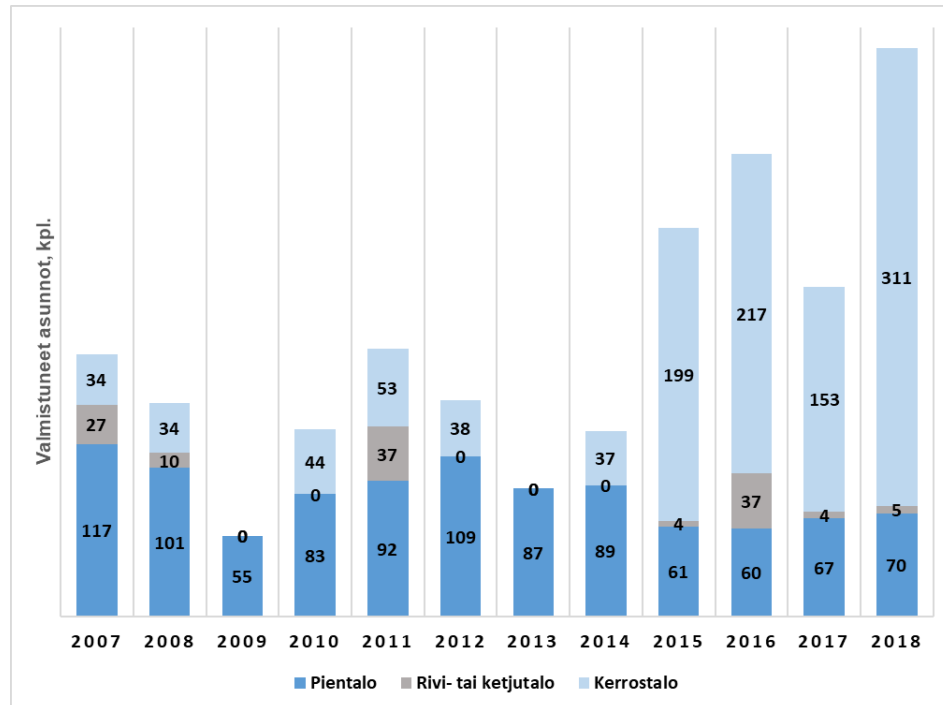

Väestönkasvu lähitulevaisuudessa ikäryhmittäin 2016–2023

Ikäryhmä	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
0-14	3 930	4 056	4 154	4 313	4 433	4 553	4 673	4 793
15-29	2 928	2 934	3 005	3 121	3 207	3 294	3 381	3 467
30-44	3 850	3 963	4 058	4 214	4 331	4 448	4 566	4 683
45-59	4 752	4 864	4 982	5 173	5 317	5 461	5 605	5 748
60-74	3 067	3 116	3 191	3 314	3 406	3 498	3 590	3 682
Yli 75	1 395	1 377	1 410	1 464	1 505	1 545	1 586	1 627
Väestö yhteensä	19 922	20 310	20 800	21 600	22 200	22 800	23 400	24 000

1.4.2 Rakentaminen

Uudisrakentamisen asuntotuotanto Sipoossa talotyypeittäin 2007–2018

1.4.3 Yhdyskuntarakenteen ja rakennetun ympäristön kehitys

Sipoon kunta on kasvanut kaksi viime vuotta nopeimmin Suomessa. Viime vuonna kasvuprosentti oli noin 1,9 %. Kasvu on suurelta osin perustunut uusiin kerrostalovaltaisiin asuinalueisiin. Suurin osa kasvusta on tapahtunut Söderkullan alueella.

Lähipuosien aikana myös Nikkilä ja myöhemmin Talma tulee kasvamaan. Tavoitteena on monipuolinen ympäristö, jossa on monen tyyppistä asumista sekä liiketoimintaa. Kunnan taajamakeskuksia Nikkilää, Söderkullaa ja Talmaa kehitetään erilaisina, monipuolisina ja pikkukaupunkimaisina. Myöhemmässä vaiheessa myös Majvikista muodostuu tiivistä kaupunkiympäristöä osana Östersundomin aluetta.

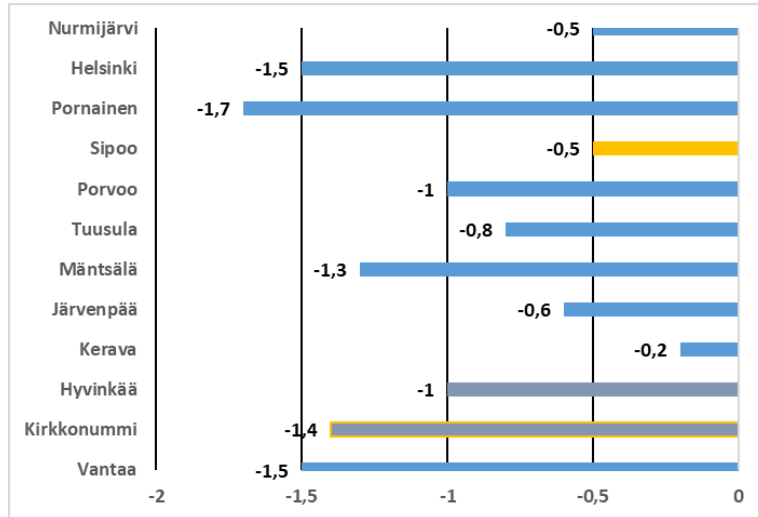
Tavoitteena on täydentää, uudistaa ja luoda yhdyskuntarakennetta niin, että keskuksiin voidaan järjestää julkiset palvelut ja tehokas joukkoliikenne (ensin bussiliikenteenä ja myöhemmin myös raideliikenteenä) ja niissä on houkuttelevia sijainteja kaupallisille palveluille.

Kyliä kehitetään niiden omista lähtökohdista ja maisemallisiin vahvuuksiin tukeutuen.

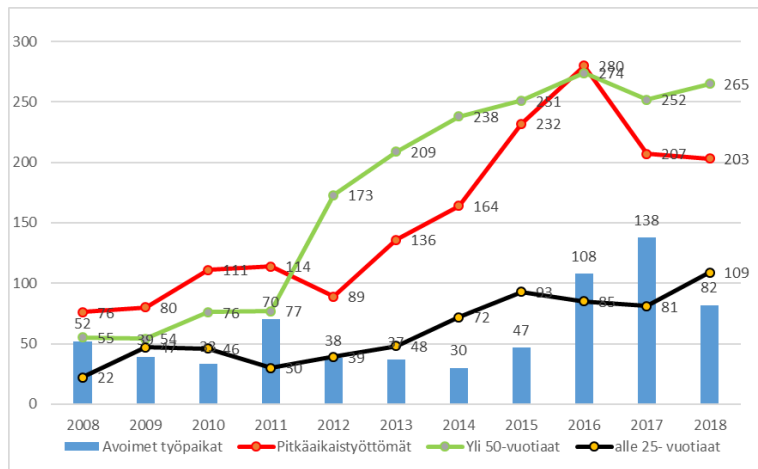
1.4.4 Työllisyys

Työllisyys

Työttömyysasteen muutos (prosenttiyksikköä) Sipooissa elokuussa 7/2017 → 7/2018

Avoimet työpaikat sekä työttömät eri ryhmissä vuosina 2008–2018

	2016	2017	04.2018	08.2018
Työttömät työnhakijat, kpl	710	599	550	580

Työttömyys

	31.8.2017	31.12.2017	31.8.2018
Työttömyysaste . %, koko maa	11,7	11,2	6,8
Työttömyysaste . %, Sipoo	6,1	6,1	5,7
Nuorisotyöttömät	112	100	90
Pitkäaikaistyöttömät	246	207	203
Avoimet työpaikat	57	138	137

1.5 Taloudelliset lähtökohdat

1.5.1 Talouden kehitysnäkymät ja kuntatalous

Vuonna 2018 Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 3,0 %. Yritysten tuotanto-odotukset ovat myönteiset, rakennusinvestointien suurkohteiden rakentaminen jatkuu yhä ja palvelualojen myynti-odotukset ovat kohentuneet. Toisaalta kasvun rajoitteistakin on viitteitä, sillä teollisuuden uusien tilausten arvo supistui tammi–kesäkuussa 4,5 % vuoden takaisesta. Lisäksi yritykset kertovat kyselytutkimuksissa pulan ammattitaitoisesta työvoimasta ja myös otantokapasiteetista yleistyneen.

Työllisten määrä on nousut korkealle tasolle. Työllisyysasteen trendi ylitti kesäkuussa vuoden 2008 suhdannehuipun lukemat ja on nyt 71,8 %. Vahvana jatkuva talouskasvu nostaa vuonna 2018 työllisten määrän 2,6 % edellisvuotta korkeammaksi. Työllisyyden kasvu jatkuu nopeana koko ennustejakson ajan ja työllisyysaste nousee 73 prosenttiin vuonna 2020.

Työttömyys on alkuvuonna laskenut nopeasti koko maassa ja kaikissa ikäryhmissä. Työllisyyden nopean kasvun vetämänä työttömien määrä vähenee tänä vuonna selvästi edellisvuotta enemmän. Ennuste koko vuoden 2018 työttömyysasteeksi on 7,4 %. Suotuisa kehitys jatkuu ja työttömyys vähenee tasaisesti ennustejaksolla. Vuonna 2020 työttömyysasteen ennustetaan olevan 6,6 %.

Vuonna 2018 työllisyyden ja ansiotason nousu kiihdyttää yksityisen kulutuksen kasvua. Tästä syystä myös BKT:n kasvu nopeutuu viime vuodesta. Myös yksityisten investointien kasvu jatkuu ja tukee BKT:n kasvua, kun erityisesti asuinrakentaminen kasvaa ripeästi. Kotimaisen kysynnän talouskasvua tukeva vaikutus kasvaa samalla, kun nettoviennin merkitys talouskasvulle pienenee tuonnin kasvun jatkuessa vahvana.

Kuluttajahinnat nousevat vuonna 2018 laajasti eri hyödykeryhmissä ja inflaatio kiihtyy 1,1 prosenttiin. Inflaatiota nostavat lähinnä palvelu-, elintarvike- ja energiahintojen nousu. Verojen nousu kiihdyttää inflaatiota yli 0,3 prosenttiyksikköä.

Vuonna 2019 talouskasvu hidastuu 1,7 prosenttiin. Merkittävin yksittäinen talouskasvua hidastava tekijä on rakennusinvestointien supistuminen. Rakennusinvestointien arvioidaan vähenevän lähivuosina, koska asuntotuotanto on noussut poikkeuksellisen korkealle tasolle. Lisäksi monet liikerakennushankkeet ovat valmistumassa. Myönnettyjen rakennuslupien määrä on laskenut tammi–toukokuussa yli 10 % viime vuoteen verrattuna.

Vuonna 2019 kovin investointivaihe on ohitettu. Yksityisten investointien kasvu jatkuu, mutta aiempaa hitaampana. Suomessa on suunnitteilla useita erittäin mittavia investointihankkeita erityisesti metsäteollisuudessa. Jonkin näistä hankkeista oletetaan käynnistyvän ennustejaksolla. Työllisyyden kasvun arvioidaan vauhdittavan investointeja myös teknologiaan ja koulutukseen. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan investointien ennustetaan kasvavan noin viiden prosentin vuosivauhtia.

Vuonna 2019 yksityisen kulutuksen kasvua tukee ansiotason nousun lisäksi työllisyyden koheneminen. Palkkasumma nousee 3,5 % ja pitää yllä kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen nopeaa kasvua. Reaalisesti kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvu kuitenkin hidastuu, kun inflaatio kiihtyy. Tästä syystä myös yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu vuonna 2019.

Vuonna 2020 BKT kasvaa 1,6 %. Yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu edelleen, vaikka palkkasumman kasvu jatkuu, kun ansiotason nousu kiihtyy. Inflaation nopeutuessa edelleen reaalitulojen kasvu kuitenkin hidastuu. Vuonna 2020 vienti kasvaa vientikysynnän mukaan, mutta kasvu jää maailmankaupan kasvua hitaammaksi.

Vuonna 2018 ansiotaso nousee 1,8 %. Palkkaliikumien on ennakoitu jäävän keskimääristä pienemmiksi paikallisen sopimisen ja yrityskohtaisten erien vuoksi. Ansiotason nousu kiihtyy 2,6 prosenttiin vuonna 2019 sopimuskorotusten ajoitustekijöiden seurauksena. Vuonna 2020 ansiotason nousua 3,0 prosenttiin kiihdyttävät edelleen hyvä talouskasvu ja julkisen sektorin lomarahojen palautuminen.

	2015	2016	2017	2018**	2019**	2020**
Bruttokansantuote, mrd. euroa	210	216	224	234	242	251
Palvelut, määrän muutos, %	0,4	1,7	1,9	2,6	1,8	1,5
Koko teollisuus, määrän muutos, %	-1,7	2,3	7,1	6,1	2,6	2,3
Työn tuottavuus, muutos, %	0,2	2,0	2,3	1,2	1,1	1,0
Työlliset, muutos, %	-0,4	0,5	1,0	2,6	0,9	0,6
Työllisyysaste, %	68,1	68,7	69,6	71,7	72,4	73,0
Työttömyysaste, %	9,4	8,8	8,6	7,4	6,9	6,6
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	-0,2	0,4	0,7	1,1	1,4	1,6
Ansiotasoindeksi, muutos, %	1,4	0,9	0,2	1,8	2,6	3,0
Vaihtotase, mrd. euroa	-1,5	-0,7	1,6	1,2	1,6	1,6
Vaihtotase, suhteessa BKT:een, %	-0,7	-0,3	0,7	0,5	0,7	0,6
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	-0,0	-0,3	-0,3	-0,3	-0,0	0,2
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	0,7	0,4	0,6	0,8	1,2	1,7
Julkisyhteisöjen menot, suhteessa BKT:een, %	57,1	55,9	54,0	52,6	51,9	51,4
Veroaste, suhteessa BKT:een, %	43,9	44,0	43,3	42,2	42,1	42,0
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-2,8	-1,7	-0,7	-0,7	-0,1	0,2
Valtion rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-3,0	-2,7	-1,8	-1,5	-0,7	-0,7
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:een, %	63,5	62,9	61,3	59,9	59,1	57,9
Valtionvelka, suhteessa BKT:een, %	47,6	47,4	47,3	46,0	45,3	44,3

Lähde: Taloudellinen katsaus, syksy 2018, VM

Kuntatalousohjelma 2019–2022 ja siihen sisältyvä kuntien kirjanpidon mukainen talousennuste julkaistiin julkisen talouden suunnitelman ja muun kehysmateriaalin yhteydessä huhtikuun puolessa välissä 2018. Ennusteen mukaan kuntien ja kuntayhtymien taloustilanne pysyy kuluvana vuonna vielä hyvin vahvalla tasolla. Näkymät vuoden 2018 kuntien taloustilanteesta ovat siten parantuneet hieman valtiovarainministeriön viimesyksyiseen arvioon verrattuna.

Kuntien taloustilannetta ja talousnäkyviä ovat vahvistaneet erityisesti odotettua nopeammin kasvaneet verotulot sekä maltillisesti kehittyvät toimintamenot. Maltillisen menokehityksen taustalla näkyy vielä kuluvana vuonna sekä kuntien että valtion sopeutustoimia.

Ensi vuonna kuntien kehitysarvio kuitenkin heikkenee hieman. Toimintamenojen kasvu vauhdittuu, kun palkkatarkistukset kasvattavat kustannuksia ja sopeutustoimien vaikutus hiipuu. Tulopuolella valtionosuudet laskevat peräti 500 miljoonalla eurolla. Verotulojen kasvu vauhdittuu yhä kuluvan vuoden lukemista, mutta se ei estä vuosikatteen ja rahoitusjäämän laskua noin puolella miljardilla eurolla vuonna 2019. Tästä huolimatta kuntatalous kuitenkin saavuttaa hallituksen sille hallituskauden alussa asettaman rahoitusasemataavoitteen (paikallishallinnon nettoluotonanto -0,5 % suhteessa bruttokansantuotteeseen).

Kuntatalouden toimintamenojen kasvu kiihtyy vuonna 2019. Kunta-alan virka- ja työehtosopimusneuvotteluissa saavutettiin alkuvuodesta kaksivuotinen sopimus, joka sisältää kolme palkankorotusta ja lisäksi tuloksellisuuteen perustuvan kertaerän. Kunta-alan sopimuskorotukset nostavat kuntatalouden palkkasummaa vuonna 2018 keskimäärin 0,9 prosenttia ja vuonna 2019 keskimäärin 2,4 prosenttia. Tämän lisäksi erillisen tuloksellisuuteen perustuvan kertaerän kustannusvaikutuksen arvioidaan olevan noin 0,7 prosenttia palkkausmenoja kasvattava vuonna 2019. Vuoden 2019 palkkausmenojen kasvua kiihdyttää sopimuskorotusten lisäksi myös kilpailukyky sopimuksen mukaisen lomarahaleikkauksen päättymisen. Lomarahojen palautuu vajaat 240 milj. euroa kuntatalouden kuluiksi vuonna 2019. Loput 40 milj. euroa lomarahojen palautumisen aiheuttamasta palkkausmenojen kasvusta kohdentuu vuodelle 2020.

Kokonaistaloudelliset ennusteet ja taustaoletukset

Lähde: Vuosi 2016 Tilastokeskus, vuosi 2017 ja ennusteet 2018-2021 VM 13.4.2018

Prosenttia:	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
BKT, määrän muutos	2,1	2,6	2,6	2,2	1,8	1,3	1,1
Palkkasumman muutos	1,6	2,6	3,7	3,5	3,5	3,0	2,8
Yleisen ansiotason muutos	1,1	0,2	1,9	2,5	2,8	2,6	2,6
Työttömyysaste	8,8	8,6	8,1	7,5	7,0	6,9	6,8
Kuluttajahintojen muutos	0,4	0,7	1,2	1,4	1,7	1,8	2,0
Kuntien kustannustason muutos ¹⁾	0,8	-2,1	0,6	2,6	1,6	2,2	2,2
Valtionosuusindeksin muutos	0,0	-0,7	0,0	0,0	0,5	2,2	2,2
Kuntien ansiotason muutos	1,0	-1,1	1,3	3,3	2,9	2,3	2,3

1) Indeksissä on huomioitu lomarahojen leikkaus vuonna 2017 ja niiden palautuminen vuonna 2020.
Ilman näitä eriä muutos olisi vuonna 2017 -1,0 % ja vuonna 2020 0,5 %

Lähde: kunnat.net ja Kuntatalousohjelma 2019–2022

Kansantalouden ennustelukuja vuodelle 2019

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2017/2018	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotas- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
OECD	marraskuu	2,0	8,0	..	..
Danske Bank	joulukuu	1,9	7,7	2,0	1,4
Suomen Pankki	joulukuu	1,6	7,9	2,3	1,3
Hypo	tammikuu	2,0	7,5	2,0	1,5
OP-Pohjola	tammikuu	2,3	7,4	2,3	1,7
Euroopan komissio	helmikuu	2,5	8,0	..	..
Aktia	maaliskuu	2,2	8,2	..	1,6
PTT	maaliskuu	2,8	7,9	2,2	1,3
ETLA	maaliskuu	2,4	7,7	2,0	1,5
PT	huhtikuu	2,7	7,9	2,6	1,3
VM	huhtikuu	2,2	7,5	2,5	1,4
Nordea	huhtikuu	2,5	7,7	2,0	1,2
Handelsbanken	huhtikuu	1,9	7,9	..	1,4

Kuntien ja kuntayhtymien vuosikate, poistot sekä investoinnit¹⁾ 1991-2022, mrd. € (käyvin hinnoin)
(arviot painelaskelman mukaan)

1) Investoinnit, netto = Käyttöomaisuusinvestoinnit - rahoitusosuudet - käyttöomaisuuden myyntitulot.

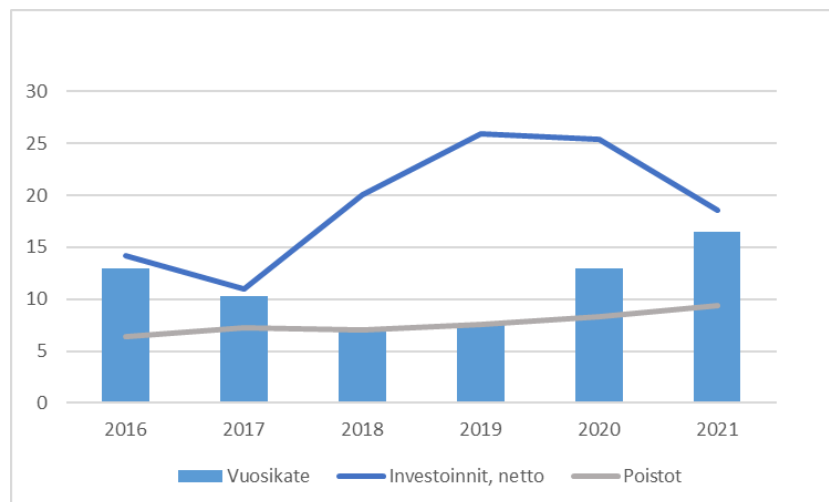
Vuoden 2014 nettoinvestointien tasoon vaikuttaa kunnallisten liikelaitosten yhtiöittäminen.

Vuosikatteen paraneminen vuonna 2020 johtuu pääosin siitä, että veroprosenttien ja yhteisöveron jako-osuuden leikkauksista huolimatta kunnille tilitetään vielä aiempien verovuosien veroja aiempien vuosien korkeampiin veroprosenttien ja jako-osuukien perusteella.

1.5.2 Sipoon kunnan talous

Keskeiset luvut 2017 - 2021 Kunta ja Sipoon Vesi, milj. eur	TP 2017	TA 2018	TPE 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Asukasluku	20 310	21 200	20 800	21 600	22 200	22 800
Toimintakate	-100,8	-102,2	-105,6	-108,8	-111,3	-112,6
Verorahoitus	96,9	98,8	98,8	104,1	110,8	115,6
Vuosikate	10,3	9,4	6,9	7,6	13,0	16,5
Poistot	7,3	7,0	7,0	7,6	8,3	9,2
Tilikauden tulos	3,0	2,4	-0,5	0,0	4,7	7,4
Investoinnit, brutto	-13,3	-25,4	-31,8	30,8	30,6	24,3
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2,3	-14,7	-15,5	-22,9	-17,6	-7,8
Lainamäärä	51,6	63,0	72,0	93,0	110,6	118,2
Ulkoiset toimintakulut €/asukas	-6 027	-5 799	-6 245	-6 216	-6 123	-6 047
Lainamäärä €/asukas	2 540	2 972	3 487	4 400	5 074	5 274
HTV	1 142	1 175	1 195	1 210	1 212	1 211

Vuosikatteen riittävyys poistoihin ja nettoinvestointeihin

Sipoon taloudellinen tulos on onnistuttu pitämään viime vuosina positiivisena ja lainamäärän kehitys on ollut suunniteltua vaihdellen 40 ja 50 miljoonan euron välissä. Ilman maanmyynnistä saatuja myyntivoittoja vuoden 2017 tilinpäätöksen tulos olisi ollut vain 1 milj. euroa positiivinen ja kuluvan vuoden talousarvion tulos olisi 2,6 milj. euroa negatiivinen. Hyväksytyn strategian mukaan tuloksen tulisi olla positiivinen ilman maanmyyntituloja. Voimassa olevan taloussuunnitelman (2018–2020) tulos ennen maanmyynnistä aiheutuvia tuottoja on kuitenkin vuosittain 2–4 milj. euroa negatiivinen.

Sipoon talouteen, kuten muidenkin kuntien talouteen, vaikuttavat menoja lisäävästi palkkojen sopimuskorotukset, joiden kustannusvaikutus on 1,3 % vuonna 2018 ja 2,2 % vuonna 2019. Kuluttajahintaindeksin arvioidaan nousevan vuoden 2017 0,7 prosentista 1,5 prosenttiin vuonna 2019 ja peruspalvelujen hintaindeksin vuoden 2017 –2,1 prosentista 1,3 prosenttiin vuonna 2019.

Kustannusten kehitys pyritään Sipoossa pitämään hieman alhaisempana kuin kuntasektorilla keskimäärin. Sipoon kuntakonsernin kustannustason nousu on noin 2,9 % vuonna 2019, sen jälkeen noin 1,5 % vuosittain. Kustannusten kasvun pitäminen 1,5 %:ssa tulevina vuosina on kuitenkin kasvukunnan kysymyksessä ollessa erittäin haastava tavoite.

Kilpailukyky sopimuksen osalta Sipoo teki oman ratkaisunsa ja päätti lomarahojen leikkausten olevan hieman pienemmät kuin valtakunnan normaali taso, 30 %:n leikkaus. Lomarahoja Sipoossa leikataan 25 % vuonna 2017, 20 % vuonna 2018 ja 15 % vuonna 2019.

Voimakas investointiohjelma tulee aiheuttamaan velkaantumisen voimakkaan kasvun noin 120 miljoonaan euroon vuoteen 2021 mennessä. Tuleekin harkita rahoituksen keventämistä, mahdollisuuksina mm. käyttöomaisuuden myynti (kiinteistöt ja huoneistot) tai tiettyjen investointikohteiden ulkopuolinen rahoitus. Samalla on huomioitava, että investointiohjelma aiheuttaa myös tulokseen vaikuttavien poistojen kasvun, mikä vaikeuttaa talouden tasapainossa pysymistä tuloslaskelman näkökulmasta.

Vuonna 2021 tapahtuva sosiaali- ja terveystoimen mahdollinen siirto maakunnalle vaikuttaa voimakkaasti kunnan talouteen. Tulopohjasta häviää sekä toimintatuottoja että verotuottoja. Kunnallisverotuloista katoaa noin 2/3 ja kiinteistöveron suhteellinen merkitys tulee kasvamaan. Kulupuoella soten irtaantumisen myötä toiminnan tuotot laskevat noin 30 % ja kustannukset noin 47 %, kunnan ”taloudellinen” koko siis lähes puolittuu. Tasapainoinen talous edellyttää jatkossakin vähintään maltillista kulukehitystä. Erityishuomio tulee kohdistaa tukitoimintojen oikeaan kokoon. Maakunta- ja sote-uudistuksen vaikutusta ei kuitenkaan ole vielä huomioitu vuotta 2021 koskevissa laskelmissa.

Nyt suunnitellut investoinnit kaudelle 2019–2021 ja siitä eteenpäinkin mahdollistavat asukasluvun kasvun 600–800 henkilöllä vuosittain (Investointiohjelma INTO on tehty tällaisella oletuksella).

Vuosien 2019–2021 kehys

Kunnanhallitus hyväksyi 5.6.2018 talousarvion 2019 talousarviokehityksen vuosille 2019–2021 ja 19.6.2018 ulkoisten kulujen kehityksen tulosityksiköittäin. Ulkoisten kulujen kehikseksi vuodelle 2019 hyväksyttiin 132,6 milj. euroa (kunta + Sipoon Vesi) ja osakonsernin toimintakatteeksi –105,7 milj. euroa.

Talousarvion laadinnan keskeiseksi tavoitteeksi asetettiin, että osakonsernin ulkoiset toimintakulut per asukas saavat olla korkeintaan 6 019 euroa vuonna 2019.

Tavoite ei kuitenkaan toteudu vuoden 2019 talousarvioesityksessä, koska jo vuoden 2018 tilinpäätösnusteen mukaiset ulkoiset toimintakulut tulevat ylittämään kehityksessä asetetun tavoitteen. Lisäksi on huomattava, että ulkoiset tekijät, kuten esimerkiksi sopimuskorotukset sekä kuluttajahinta- ja peruspalvelujen hintaindeksit, tulevat nostamaan kunnan kustannuksia.

Lainakanta asukasta kohti on onnistuttu viime vuosien aikana pitämään alle tavoitteeksi asetetun tason 3 000 euroa/asukas. Tähän ovat vaikuttaneet niin Östersundomista kuin Bastukärren alueesta saadut myyntituotot. Nyt on kuitenkin näköpiirissä laajasta investointiohjelmasta johtuen voimakas lainamäärän kasvu kehityksessä arvioituun 95 milj. euroon, mikä olisi noin 4 400 euro per asukas (asukasluvulla 21 600).

Kehityksen mukaan vuosien 2019–2021 tulokset olisivat jokaisena vuonna runsaat 8 milj. euroa negatiivisia.

Talousarvioehdotuksen lähtökohtana on vuoden 2017 tilinpäätös, vuoden 2018 talousarvio sekä vuoden 2018 toisen osavuosikatsauksen tulosenuste osastoittain. Tuotto- ja kuluarviot vuosille 2020–2021 on arvioitu lähinnä ennustettujen indeksikorotusten avulla.

Kunnanhallitus hyväksyi talousarvion laadinnan kehityksen kesäkuussa. Alla on osakonsernin (kunta, Sipoon Vesi, keskinäiset kiinteistöyhtiöt) talousarvion vertailu kesäkuussa 2018 hyväksyttyyn kehikseen:

	Toimintakate M€		Tilikauden tulos M€	
	Kehys	Talousarvio	Kehys	Talousarvio
2019	–105,7	–107,4	–1,6	–0,2
2020	–106,9	–110,1	–1,6	2,9
2021	–107,3	–111,1	–0,6	5,6

1.6 Riskit

Sipoossa tehtiin keväällä 2017 johtoryhmätyöskentelynä riskikartoitus; työtä fasilitoi BDO Oy.

Selvityksen mukaan strategisena riskinä pidettiin elinvoiman heikkenemistä. Tämä tyrehdyttäisi väestönkasvua sekä Sipoon kiinnostavuutta yrityksille ja vastaavasti tällä olisi vaikutus kunnan saamiin verotuloihin. Kunnan tulee pystyä vastaamaan riittävästi asukkaiden ja yritysten odotuksiin.

Taloudellisina riskeinä tunnistettiin mahdollinen epätasapaino suunnitellun investointiohjelman ja väestönkasvun välillä. Väestönkasvun ollessa suunniteltua pienempää, tehtyjen investointien osalta käyttöasteet voisivat jäädä vajavaisiksi.

Myös kustannuskehityksen hallitseminen koettiin riskiksi. Sosiaali- ja terveystoimen mahdollisesti irtaantuessa maakuntaan vuodesta 2021 ja veropohjan pienentyessä on kustannusten hallinta ja kontrollointi erityisen tärkeää.

Nuoren väestönosan osalta kasvava pahoinvointi ja siitä seuraavat vaikutukset voivat lisätä kunnan kustannuksia. Tähän tulee varautua riittävällä tavalla.

Pidemmällä tähtäimellä velkaantumisen voimakas kasvu tuo mukanaan aiempaa suuremman korkoriskin.

Maakuntauudistus voi väliaikaisesti vaarantaa palvelutuotannon johtuen yksityisen puolen työmarkkinaimusta.

Investointiohjelman toteutuessa osakonsernin poistojen määrä kasvaa lähes 3 milj. eurolla eli noin 11 milj. euroon vuoteen 2021 mennessä, mikä vaikeuttaa osaltaan kunnan talouden tasapainossa pitämistä. Investointiohjelma kaksinkertaistaa kunnan lainakannan vuoden 2021 loppuun mennessä ja kasvattaa lainasalkkuun kohdistuvaa korkoriskiä. Toisaalta on todettava, että investointien myötä myös kunnan asukasluku ja verotulot kasvavat.

1.7 Henkilöstö

Tavoitteet

Kunnan strategian mukaan palvelutuotannon tehokkuus ja monipuolisuus varmistetaan kehittämällä henkilöstön osaamista ja turvaamalla henkilöstön saatavuus. Erityistä huomiota kiinnitetään henkilöstön tehtävien ajankäytön ja ammatillisen osaamisen lisäksi itseoppivaan asiantuntijaorganisaatioon siirtymiseen liittyviin tarpeisiin. Uusi strategia painottaa entistä enemmän johtamisen ja esimiestyön taitoja, oikeutta hyvään johtamiseen ja esimiestyöhön.

Henkilöstömenot

Uusiin 1.2.2018 voimaan tulleisiin kunnallisiin virka- ja työehtosopimuksiin on neuvoteltu palkkavaikutteisia elementtejä. Tähän on varauduttu vuoden 2019 talousarviossa 2,2 % korotuksella palkkamenoihin. Myös sekä paikallisia että valtakunnallisia paineita palkkojen tarkistukseen on. Myös paineet henkilöstömäärän lisäämiseen kasvattavat palkkamenoa.

Kunnan kasvaessa on tarkoituksenmukaista hyväksyä orgaaninen kasvu henkilöstömäärässä niissä tehtävissä, joissa kunnan kasvun vaikutus tuntuu. Kaikki tarvittavat muutokset pyritään tekemään mahdollisimman kustannusneutraalisti ja siten, että henkilötyövuosien määrä 1 000 asukasta kohti pysyy maltillisena.

Kilpailukykysovimuksen mukaisia palkkaan liittyviä vaikutuksia tälle talouden suunnittelujaksolle 2017–2019 on lomarahojen leikkaus (2017 –25 %, 2018 –20 % ja 2019 –15 %). Sipoossa on paikallisesti sovittu lomarahojen leikkauksista eri tavalla kuin valtakunnan tasolla.

Talousarviossa 2019 on varauduttu henkilöstöön liittyviin ja kohdistuviin muihin menoihin työterveyshuollon kustannuksissa (varaudutaan Porvoon kaupungin ratkaisuihin Kuninkaantien työterveyshuollon osalta) ja varhe-maksuissa, joissa on otettu huomioon ennakkoarvio eläköityvien määrän kasvu (ennuste ensi vuodelle 6–7 ennakkoarvio eläköityvää).

Henkilöstömäärä, HTV/henkilötyövuodet

HTV-luvut 2014–2021:

	TP2014	TP 2015	TP 2016	TP2017	Ennuste 2018	TA2018	TA2019	TA2020	TA2021
KH	65	66	66	71	71	73	80	79	79
Johto	1	1	1	2	4	4	2	4	4
Talous- ja hallintokeskus	45	46	46	50	49	50	58	55	55
Kehitys- ja kaavoituskeskus	19	19	18	19	18	20	20	20	20
Sote	328	322	332	346	366	352	358,5	370	371
Sivi	599	584	594	614	650	626	625	627	625
Teky	113	110	103	103	101	116	136	136	136
KUNTA	1105	1082	1095	1134	1188	1167	1200	1212	1211
Sipoon vesi- Sibbo vatten	9	8	9	8	7	10	10	10	10
KUNTA YHTEENSÄ	1114	1090	1103	1142	1195	1177	1210	1222	1221
Kunnan asukasluku	19 034	19 399	19 922	20 310	21 000	21 200	21 600	22 200	22 800
Yhteensä HTV/1000 asukasta	58,5	56,2	55,4	56,2	56,9	55,5	56,0	55,0	53,5
Yhteensä Asukasta/HTV	17,1	17,8	18,1	17,8	17,6	18,0	17,9	18,2	18,7

Uudet virat ja toimet 2019

Kunnan asukasluvun kasvulla on ennakoitavissa vaikutusta myös henkilöstö- ja henkilötyövuosimäärään. Uusien virkojen ja tehtävien määrä on nähtävissä alla olevassa taulukossa. Tarve uusille viroille ja toimille on sivistyspalveluissa ja erityisesti sosiaali- ja terveystaloudissa kaikissa elinkaarissa ja sivistyspalveluiden koulutuspalveluissa. Nyt talousarviossa on kuitenkin esitetty erittäin maltillista kasvua, mikä saattaa olla haastavaa toiminnan varmistamisen näkökulmasta. Talous- ja hallintopalveluissa on tarvetta henkilöstömäärän määräaikaan kasvuun järjestelmäuudistusten käyttöönoton yhteydessä, mutta myös pysyviä viestinnän ja IT-palveluiden tarpeita.

Varhaiskasvatuksen siivous- ja ravitsemispalveluiden uudelleen organisointi 1.1.2019 alkaen vaikuttaa htv-lukuihin Varhaiskasvatuksen palveluissa vähentävästi (21 htv) ja Toimitilapalveluissa (15 htv) kasvattavasti. Ensi vuoden osalta vaikutusta on myös Talous- ja hallintopalveluiden henkilöstöpalveluihin (4,5 htv). Muutosten taustalla on siirtyminen vastaavaan palvelumalliin, jossa toimitilapalvelut tuottavat varhaiskasvatukselle siivouksen ja ravitsemuksen palvelut.

KH	virka	toimi	yhteensä
Johto	-2	0	-2
Talous- ja hallintopalvelukeskus			2,6
Kehitys- ja kaavoituskeskus	0	0	0
Sote	3	0	3
Hallinto			0
Lapset ja nuoret	1		1
Työikäiset	2		0
Ikäihmiset ja vammaiset			2
Ruokapalvelu			0

Sivi	8	-21	-13
Hallinto			0
Varhaiskasvatus	0	-21	-21
Koulutuspalvelut	8		8
Kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut			0
Teky	0	19	19
Kehittäminen ja tuki		1	1
Rakennusvalvonta		1	1
Ympäristönsuojelu		1	1
Katu- ja viheralueet		1	1
Toimitilapalvelut		15	15
KUNTA	9	-2	7
Sipoon vesi- Sibbo vatten	0	0	
Kaikki yhteensä	9	-2	7

Kaikki uudet virat ja toimet tulevat kunnanhallituksen käsittelyyn ennen kuin ne laitetaan hakuun.

2 Talousarvio 2019 ja taloussuunnitelma 2019–2021

2.1 Talousarvion rakenne ja sitovuus

2.1.1 Talousarvion rakenne

Talousarvio muodostuu *käyttötalous-* ja *tuloslaskelmaosasta* sekä *investointi-* ja *rahoitusosasta*. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa.

Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, investointien, tuloslaskennan ja rahoituksen näkökulmista.

Käyttötalouden osassa asetetaan palvelutavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot.

Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulo-rahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Tuloslaskelman välituloksina esitetään *Toimintakate* ja *Vuosikate*. Tuloslaskelmaosan viimeisenä rivinä esitetään *Tilikauden tulos*, tai jos kunta budjetoi tilinpäätössiirrot, viimeisenä rivinä esitetään *Tilikauden ylijäämä (alijäämä)*.

Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvedona rahan lähteet ja käyttö. Välisummana esitetään *Toiminnan ja investointien rahavirta*. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulo-rahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma osoittaa määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella.

2.1.2 Talousarvion ja taloussuunnitelman sitovuus

Yleistä

Talousarvio sisältää kunnan strategian ja siitä johdetut toimialoitteiset valtuuston hyväksymät sitovat tavoitteet sekä euromääräiset resurssit eri toimialoille.

Kuntalain 110 § säätelee talousarvion käsittelyä, hyväksymistä, velvoittavuutta, sisältöä ja rakennetta sekä talousarvioperiaatteita.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio sitoo kunnan toimielimiä ja henkilöstöä ja on samalla näiden valvonnan väline. Talousarvion muutoksista päättää valtuusto.

Talousarvion tuloslaskelmaosa ja rahoitusosa toimivat kunnan kokonaistalouden ohjausvälineinä. Tuloslaskelmassa esitetään kokonaistalous jaettuna varsinaisen toiminnan menoihin ja tuloihin, verotuloihin, valtionosuuksiin, rahoituseriin ja suunnitelman mukaisiin poistoihin. Toiminnan menokehitys tulee sopeuttaa keskeisten tuloerien kehitykseen. Rahoitusosassa osoitetaan, miten kunnan menot varsinaisen toiminnan ja investointien osalta rahoitetaan.

Talousarvion käyttötaloudenosa ja investointiosa toimivat toiminnan ohjauksen välineinä.

Liikelaitoksen tulosbudjetin valtuustoon nähden sitovat erät määritellään kuntalain 120 §:ssä. Niitä ovat:

- 1) kunnan tai kuntayhtymän pääomasijoitus liikelaitokseen ja liikelaitoksen pääoman palautus kunnalle tai kuntayhtymälle;
- 2) korvaus kunnan tai kuntayhtymän sijoittamasta pääomasta;
- 3) kunnan ja kuntayhtymän toiminta-avustus kunnan tai kuntayhtymän liikelaitokselle.

Määräraha, tuloarvio, sisäiset erät, laskennalliset erät

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Määräraha on valtuuston toimielimelle/tulosalueelle antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. Tuloarvio on valtuuston toimielimelle/tulosalueelle asettama tulotavoite. Näiden erotus on toimintakate (nettomeno tai -tulo).

Määrärahaan ja tuloarvioon sisältyvät ns. sisäisen laskutuksen kautta kirjattavat sisäiset ostot ostajapuolelle ja myynnit myyvälle puolelle. Merkittävimmät sisäisen palvelun yksiköt ovat Sipoossa Toimitilapalvelut, Ruokapalvelut ja IT-palvelut. Näiden yksikköjen osalta on talousarviokirjassa erikseen esitetty yhdistetty tuloslaskelma erotettuna budjettirahoitteisista yksiköistä.

Investointiosassa käsitellään vain poistonalaiset eli aktivoitavat hankintamenot. Aktivoinnin raja on 10 000 euroa, jota suuremmat käyttöomaisuushankinnat, ensikertainen kalustaminen ja osakkeiden ja osuuksien hankinta, käsitellään investointiosassa. Sipoon kunnassa vyörytyserät eivät ole käytössä.

Poistot ja vyörytyserät ovat määrärahojen ulkopuolisia eriä.

Talousarvion 2019 sitovuudet

Talousarvion valtuustoon nähden sitovat tavoitteet on esitetty talousarviokirjan alussa. Valtuuston hyväksymä sitova tavoite sitoo myös toimielimiä ja henkilöstöä samoin kuin määräraha.

Tulosalue- ja vastuualuekohtaisesti on talousarviossa lisäksi määrärahojen muutoksiin liittyvää perustelutekstiä. Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa noudatetaan. Tavoitteisto tulee pitää ajan tasalla myös määrärahojen ja tuloarvioiden mahdollisesti muuttuessa.

Käyttötalousosan määrärahojen ja tuloarvioiden yleissitovuutena kunnanvaltuustoon nähden on tulosalueen toimintakate eli määrärahan ja tuloarvion erotus.

Käyttötalousosiossa on kolme kohderahoitteista yksikköä, Toimitilapalvelut, Ruokapalvelut ja IT-palvelut. Näiden sitovuustasona on toimintakate.

Tuloslaskelmaosassa sitovia eriä kunnanvaltuustoon nähden ovat verotulot, valtionosuudet ja rahoitustuottojen ja -kulujen nettomääräraha.

Investointiosan sitovuutena on investointimenojen ja -tulojen välinen erotus investointityypeittäin:

- Laajennusinvestoinnit infra
- Laajennusinvestoinnit rakennukset
- Uudelleeninvestoinnit
- Peruskorjausinvestoinnit
- Muut investoinnit.

Investoinnit ovat sitovia hankkeita (eli jokainen investointiosassa mainittu kohde tulee toteuttaa), mutta määrärahat ovat sitovia hankeryhmäkohtaisesti kunkin toimielimen/toimialan sisällä. Valiokunnalla on siis oikeus siirtää määrärahaa investointikohteelta toiselle hankeryhmän ja toimielimen sisällä, mikäli kaikki investointikohteet toteutuvat. Uusia hankkeita ei ole oikeus aloittaa ilman valtuuston päätöstä. Kustannusarviot tarkistetaan ja hankkeille varattavat määrärahat päätetään vuosittain taloussuunnitelman käsittelyn yhteydessä.

Rahoitusosassa ovat sitovia eriä kunnanvaltuustoon nähden antolainauksen muutokset ja pitkäaikaisten lainojen muutokset. Kunnan tuloslaskelma ja rahoituslaskelma ovat sitovia ilman liikelaitosta. Liikelaitoksen laskelmat esitetään erillisinä. Laskelmat sisältävät sekä ulkoiset että sisäiset erät. Sipoon Veden sidotun oman pääoman korko kunnalle on 12,0 %. Niin sanottuun sosiaaliseen luototukseen saa olla sidottuna kunnan varoja enintään 100 000 euroa.

Lainanottoa koskevat rajoitukset

Voimassa olevan hallinto- ja toimintasäännön V luvun 23 §:ssä määritellään kunnanhallituksen päätösvalta. Kunnanhallitus päättää kunnanvaltuuston hyväksymissä rajoissa talousarviolainojen ottamista, lainojen takaisinmaksua ja lainaehdojen muuttamista koskevat asiat.

Taloudellisen tilanteen sen salliessa talousarvioon merkitty pitkäaikaisten lainojen muutos voidaan alittaa tai korvata markkinatilanteesta riippuen lyhytaikaisella luotolla. Vuonna 2019 lyhytaikaista luottoa saa olla enimmillään 35 000 000 euroa, joka voi olla kuntatodistuksia, shekkilimiittä tai muuta lyhytaikaista luottoa.

Käyttösuunnitelmat

Talousarviokirjassa tavoitteet, määrärahat, tuloarviot ja toimintakatteet on esitetty sitovina tulosaluetasolla. Lisäksi toimintamäärärahat on esitetty vastuualueittain lisäinformaationa.

Toimielin, valiokunnat ja kunnanhallitus keskushallinnon osalta, päättää talousarvion käyttösuunnitelmasta sekä investointien käyttösuunnitelmasta vastuualuetasolla. Tässä yhteydessä toimielimet myös hyväksyvät sitovista tavoitteista johdetut alemman tason tavoitteet eri vastuualueiden noudatettaviksi.

Vastuualuetta alemman tason tavoitteet ja käyttösuunnitelmat hyväksyy viranhaltija toimielimen hyväksymien valtuuksien mukaisesti.

Käyttösuunnitelman tulosaluekohtaisen toimintakatteen tulee vastata tuhannen euron tarkkuudella valtuuston hyväksymää toimintakatetta.

Taloutta koskevat säännöt ja ohjeet

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt hallintosäännön 30.1.2017. Hyväksytyssä hallinto ja toimintasäännössä on myös kunnan taloudenhoitoa säätelevä luku IX, jota noudatetaan. Tämän säännön lisäksi kunnanhallitus on hyväksynyt hankintaohjeen (2017).

Arvonlisävero

Arvonlisäveron verokannat ovat 24 %, 14 % ja 10 %. Lisäksi kunta saa laskennallisen 5 %:n palautuksen verottomista terveyden- ja sairaanhoitoon sekä sosiaalihuoltoon liittyvistä hankinnoista sekä tällaisen toiminnan harjoittajalle myönnetystä avustuksesta.

Kunnan toiminnot jakautuvat verolliseen ja verottomaan toimintaan. Merkittävä osa kuuluu verottomiin palveluihin. Arvonlisävero saadaan palautuksena verottomassa toiminnassa ja verollisessa toiminnassa arvonlisävero saadaan vähentää ja toisaalta myyntihintaan tulee lisätä verokannan mukainen arvonlisävero, joka tilitetään valtiolle. Toimialojen määrärahat ja tuloarviot ovat talousarviossa ilman arvonlisäveroa. Poikkeuksia verottomuuteen ovat henkilökunnan lahjat ja edustusmenojen käsittely.

Valtionosuuksien hakeminen

Rahoitusosan valtionosuudet jaetaan peruspalvelujen valtionosuuteen ja opetus- ja kulttuuritoimen muuhun valtionosuuteen. Ne ovat yleiskatteisia tuloja varsinaisen toiminnan menojen kattamiseen.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuden laskemisen perusteina (valtionosuusperusteet) käytetään:

- yleisen osan määräytymisperusteita;
- sosiaali- ja terveydenhuollon laskennallisia kustannuksia;
- esi- ja perusopetuksen sekä yleisten kirjastojen laskennallisia kustannuksia;
- taiteen perusopetuksen ja yleisen kulttuuritoimen määräytymisperusteita; sekä
- erityisen harvan asutuksen, saaristokunnan sekä saamelaisten kotiseutualueen kunnan lisäosien määräytymisperusteita.

Osana kunnan peruspalvelujen valtionosuutta otetaan huomioon myös laskennallisiin verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus sisältää mm. lukioden, ammatillisten koulujen sekä liikunnan, kulttuuritoimen ja nuorisotyön valtionosuudet.

Valtionosuuden tarkastaminen ja oikaisuvaatimuksen tekeminen opetus- ja kulttuuritoimen muun valtionosuuden osalta kuuluu sivistysvaliokunnalle. Peruspalveluiden valtionosuuden tarkastaminen eri osatekijöiden osalta kuuluu sivistysvaliokunnalle ja sosiaali- ja terveysvaliokunnalle. Oikaisuvaatimuksen tekee kunnanhallitus.

Erilliset valtionavustukset toimialoilla erilaisiin hankkeisiin ja projekteihin kirjataan ko. toimialan tuloksi, jolloin tuloja voidaan käyttää toimintamenojen katteeksi.

Investointien perustamiskustannusten valtionavustusten hakemisesta ja selvityksistä vastaa se toimiala, jonka alaisesta hankkeesta on kysymys. Valtionavustus kirjataan ko. hankkeen rahoitusosuudeksi jaksoitettuna investoinnin toteutumisen mukaan. Toimitilat valvoo rakennushankkeiden valtionlainojen ja -avustusten hakemista.

Sisäiset veloitukset – kustannusten kohdentaminen

Sisäisten veloitusten tavoitteena on kustannusten kohdentaminen aiheuttamisperiaatteen mukaan. Veloituksen kohteena olevan palvelutoiminnan tulee olla säännöllistä ja toistuvaa.

2.1.3 Peruskunnan talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto

Käyttötalousosa	1 000 €	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Keskusvaalilautakunta		B	98	70
Tarkastuslautakunta		B	40	
Kunnanhallitus				
Kunnanhallitus ja -johto		N	2 453	13 688
Talous- ja hallintokeskus		N	8 249	4 829
Kehitys- ja kaavoituskeskus		N	5 374	543
Sosiaali- ja terveysosasto				
Hallinto- ja talous		N	712	
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut		N	6 671	1 481
Työikäisten palvelut		N	36 877	3 898
Ikäntyneiden ja vammaisten palvelut		N	18 838	2 700
Ruokapalvelut		N	3 424	3 431
Sivistysosasto				
Hallintopalvelut		N	446	
Varhaiskasvatuspalvelut		N	17 269	1 845
Koulutuspalvelut		N	31 499	1 760
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut		N	6 329	470
Tekniikka- ja ympäristöosasto				
Kehittäminen ja tuki		N	3 383	629
Rakennusvalvonta		N	1 013	519
Ympäristönsuojelu		N	599	30
Katu- ja viheralueet		N	2 080	240
Toimitilat		N	11 860	10 355
Kohderahoitteiset tehtävät				11 773
IT-palvelut		N	3 364	3 386
Ruokapalvelut		N	3 424	3 431
Toimitilapalvelut		N	118 960	10 355
Tuloslaskelmaosa		Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Verotulot		B		104 100
Valtionosuudet		B		13 450
Rahoitustulot ja -menot		N	1 300	895

Investointiosa	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Laajennusinvestoinnit, uudet kaava-alueet	N	2 200	
kadut sis. Kynnysinvestoinnit		1 880	
viheralueet		320	
Laajennusinvestoinnit, olemassa olevat kaava-alueet	N	1 400	
kadut		1 050	
viheralueet		350	
Väylähankkeet, olemassa olevat alueet	N	2 250	
N50 Nikkiläntien asemak. Muutos/kiertoliittymä		750	
Liityntäpysäköinti Nikkilän keskusta		490	
S17 kaavatiet Söderkulla kesk. Uusi Porvoontie, Lidl		510	
Bastukärr- Kerava kevyen liikenteen väylä		500	
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	N	9 705	
Sipoonlahden koulun laajentaminen ja muutostyöt		7 600	
Nikkilän Sydämen laaj. Vaihe 2 opetustilat		1 830	
Talman yhtenäiskoulu, 1-vaihe		275	
Uudelleen investoinnit	N	4 630	
Nikkilän Sydämen liikuntasali		1 370	
Nikkilän Sydämen päiväkot		3 150	
Söderkulla skolan investointi		50	
Sipoonlahden koulu, vaihe 2, liikuntasali		50	
Varikon korvaaminen		10	
Peruskorjausinvestoinnit	N	3 030	
Liikuntatoimi		530	
Toimitilat		1 850	
Liikenneväylät ja puistot		600	
Kohdennetut rakennusten peruskorjaushankkeet		50	
Muut investoinnit	N	4 160	
HSL:n julkisen liikenteen investoinnit		100	
Nikkilä-Nikinmäki kevytliikenneväylä		760	
Hitän uimaranta		20	
Maa-alueet		2 500	
Irtain omaisuus		700	
Osakkeet ja osuudet		80	
Rahoitusosa		Määrärahat	Tuloarviot
Antolainasaamisten muutokset	N		
Pitkäaikaisten lainojen muutokset	N	9 845	30 962
Lyhytaikaisten lainojen muutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Vaikutus maksuvalmiuteen			-161
Talousarvion loppusumma		195 734	195 734
N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B = bruttomääräraha/-tuloarvio			

2.1.4 Keskeiset vaikutukset kunnan toimintaan vuonna 2019

Talousarvio vuodelle 2019 näkyy kuntalaisille laadukkaina palveluina, jotka vastaavat kuntalaisten lisääntyneeseen palveluntarpeeseen ilman verojen nousua. Kunta ei lisää kuntalaisten verotaakkaa vuonna 2019, eli kuntalaisten maksettavaksi tulevat kunnallisverot pysyvät ennallaan. Ainoastaan rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti nousee hieman 5,0 prosentista 6,0 prosenttiin.

Palveluiden tarve kasvaa väestön kasvun myötä. Sipoo ottaa käyttöön esimerkiksi yhteisen asiakaspalvelun, joka mahdollistaa kuntalaiselle yhteyden kuntaan kaikissa asioissa. Yhteisestä asiakaspalvelusta asiakas saa toimintaohjeet asiointinsa aloittamiseen ja tarvittaessa hän saa yhteyden asiantuntijaan. Hänelle voidaan esimerkiksi varata aika henkilökohtaiseen tapaamiseen tai hänen puhelunsa yhdistetään asiantuntijalle.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa lisätään henkilöstöä neuvolatoimintaan ja ikäihmisten kotihoitoon, jotta voidaan vastata lisääntyviin palvelutarpeisiin ja ikäihmisten määrän kasvamiseen. Myös ikääntyneiden ympärivuorokautiseen hoitoon ja omaishoitoon lisätään resursseja. Kehitysvammaiset pystyvät paremmin valitsemaan asumispalveluja myös omasta kotikunnastaan Sipoosta.

Koulujen ja varhaiskasvatuksen tilojen riittävyys, toimivuus ja turvallisuus varmistetaan. Samalla niistä kehitetään monimuotoisia oppimisympäristöjä. Tiloja korjataan ja uudisrakennuksia otetaan käyttöön.

Varhaiskasvatuksen käyttöön rakennetaan Nikkilän Sydämen päiväkotitoiminta. Sipoonlahden koulun laajennus- ja muutostyöt jatkuvat. Tämän lisäksi Talman uuden koulun suunnittelua jatketaan vuoden 2019 aikana ja Söderkulla skolan suunnittelu aloitetaan vuoden 2019 aikana. Jatketaan sekä varhaiskasvatuksen että koulujen laadun kehittämistä. Määrärahat kasvavat oppilasmäärän suhteessa.

Perinteisen toiminnan lisäksi kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut -yksikkö tiivistää yhteistyötä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa. Muun muassa harrastepassi otetaan käyttöön ja aloitetaan oppilaille suunnatun kulttuuripolun rakentaminen. Lisäksi Söderkullan uusittu urheilupuisto valmistuu ensi vuonna.

Investointien määrä ensi vuonna on suuri ja pääpaino on palvelurakentamisessa. Vuonna 2019 Nikkilän Sydämen päiväkotitoiminta valmistuu, Sipoonlahden koulun laajennus- ja muutostyöt jatkuvat ja Nikkilän Sydämen laajennus käynnistyy. Lisäksi investoidaan infrastruktuurin rakentamiseen. Esimerkiksi Nikkilän keskustan katu-urakat valmistuvat. Söderkullassa valmistuvat Työpaikkakatu, Lidlin liittymä, Kalliomäen kaava-alueen katujen maanrakennustyöt sekä Nikkilässä Martinkyläntien kiertoliittymä ja liityntäpysäköinti. Lisäksi Nikkilän ja Nikinmäen välinen kevyen liikenteen väylä otetaan käyttöön vuonna 2019.

Sekä rakennusvalvonnan lupaprosessia että katu- ja viheralueiden hoitoa kehitetään nopeammaksi, laadukkaammaksi ja asiakaslähtöisemmäksi. Tekniikka ja ympäristöpalveluissa henkilöstön työpanosta suunnataan myös siihen, että Sipoon valtuustokauden tavoitteita saadaan edistettyä. Esimerkiksi Keravan ja Nikkilän välisen henkilöjunaliikenteen ratkaisua ajetaan voimakkaasti eteenpäin.

Kaavoituksella tavoitellaan hyvää kaavavarantoa ja monipuolista tonttitarjontaa. Vuonna 2019 valmistuvat esimerkiksi Talman suunnitellun asumispainotteisen alueen asemakaava 1 600–2 000 asukkaalle ja Massbyn Danielsbackan luonnonläheisen omakotialueen ensimmäisen vaiheen kaava. Lisäksi ensi vuonna valmistuu Söderkullan kartanon pohjoispuoleisen asuinalueen kaava, joka mahdollistaa omakotitonttien ja kerrostalotonttien myynnin lähivuosina jokimaisemasta.

Vuonna 2019 aloitetaan koko Sipoon yleiskaavan uudistaminen. Lisäksi useiden osayleiskaavojen ehdotusvaiheita tai luonnosvaiheita tulee nähtäville esimerkiksi Pohjois-Paippisten osayleiskaava ja Sibbesborgin osayleiskaava.

Liikennesuunnittelussa laaditaan Sipoon pysäköintilinjauksia muun muassa saadun asukaspalautteen pohjalta.

Elinkeinopalveluissa yritysalueiden ja -tonttien markkinointia parannetaan ottamalla käyttöön Yritysportaali. Tänä vuonna aloittanut Yritystiimi palvelee edelleen yrittäjiä ja kehittää palveluaan. Lisäksi käyttöön otetaan esimerkiksi Yrityskohtaamo, joka on tila kunnan ja yritysten yhteistyölle. Matkailupuolella tehdään metsä- ja saaristoaiheisia matkailutuotteita yhteistyössä muun muassa yrittäjien kanssa.

2.1.5 Tilivelvollisuus

Tilivelvolliset kuntalain 125 §:n mukaan vuonna 2019

Tilivelvollisella tarkoitetaan ao. toimialan ja toimielimen tehtäväalueen johtavaa viranhaltijaa, jolle myönnetään vastuuvapaus. Tilivelvollisten määrittelemisen liittyy sisäisen valvonnan ketjun varmistamiseen. Vaikka päätöksentekovaltaa delegoidaan organisaation alemmille tasoille, tilivelvolliset viranhaltijat eivät vapaudu alaistensa toimintaa koskevasta valvontavastuusta. Valvontavastuu koskee sekä toimintaa että taloutta.

2.1.6 Toiminnallisen ja taloudellisen tuloksen seuranta

Talousarvion seuranta ja raportointi

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvion ja tunnuslukujen seuranta tulee olla jatkuvaa ja se on osa toiminnan ja talouden ohjausta johtamisessa.

Valiokuntien ja kuntakonserniin kuuluvien tytäryhtiöiden tulee raportoida toiminnastaan ja talouden kehitymisestä kolmannesvuosittain kunnanhallitukselle ja -valtuustolle. Näissä osavuosikatsauksissa informoidaan toimialan olennaisista tapahtumista sekä selvitetään tavoitteiden, tunnuslukujen ja talousarvion toteutumista. Merkittävistä poikkeamista tulee erikseen tehdä selkoa ja raportoida niistä korjaustoimenpiteistä, joihin ryhdytään talousarviossa pysymiseksi ja erityisesti selvittää ylitysuhan kohteena olevat toiminnot, ylitysten syyt ja mahdollisuudet päästä talousarvioon tai vähentää ylityksen määrää.

Sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksissa.

Ensimmäinen osavuosikatsaus on ajalta 1.1.–30.4., toinen ajalta 1.1.–31.8. ja kolmas sekä samalla vuoden viimeinen osavuosikatsaus on yhtä kuin toimintakertomus koko vuoden toiminnasta.

Osavuosikatsausten lisäksi kunnanhallitukselle ja kunnan johdolle toimitetaan ennalta sovitun aikataulun mukaan standardimuotoiset kuukausiraportit koskien talouden toteutumista ja olennaisia tapahtumia. Välitilinpäätöskuukausina mukana ovat myös osastokohtaiset tunnusluvut.

Talousarviomuutokset

Sitoviin eriin talousarviovuoden aikana tulevista muutoksista päättää kunnanvaltuusto. Muutokset voivat koskea määrärahaa, tuloarviota tai tavoitteita. Muutosta haetaan osavuosikatsausten yhteydessä muutostarpeen tultua tietoon tai vuoden lopulla niin, että se voidaan käsitellä joulukuun kunnanvaltuustossa. Toimielimen, jossa on useita tulosalueita, tulee etsiä ensin mahdollisuudet kattaa ylitystarve toimialan sisällä määrärahasiirtoina.

Määrärahasiirroista sitovien tulosalueiden välillä päättää niin ikään valtuusto. Esityksissä määräraha/tuloarviosiirroista tulee riittävän selkeästi mainita tulosalueet ja vastuualue, josta siirretään ja minne siirretään. Kunnanvaltuuston päätöksen jälkeen tulee lisäksi toimittaa Talouspalvelut-yksikköön yksityiskohtainen, meno/tulotilikohtainen erittely siirrettävästä summasta muutoksen kirjaamista varten. Määrärahasiirtoja ei enää tilikauden jälkeen voi tehdä.

Mikäli vastuualueetasolla tai tätä alemmalla tasolla halutaan tehdä määrärahasiirtoja talousarviossa talousarviovuoden aikana, näistä päättää käyttösuunnitelman hyväksynyt toimielin/viranhaltija. Jotta siirrot voidaan kirjata talousarvioon, tulee päätös sekä yksityiskohtainen meno/tulotilikohtainen erittely toimittaa Talouspalvelut-yksikköön. Mahdolliset muutokset toteutetaan Talouspalveluissa.

2.2 Tuloperusteet

2.2.1 Toimintatuotot

TOIMINTATUOTOT ulkoiset, 1 000 €	TP 2017	TA 2018	Ltk1 2019	Ero %
MYYNITUOTOT	5 319	4 096	4 072	-0,6 %
MAKSUTUOTOT	7 246	6 973	7 103	1,9 %
TUET JA AVUSTUKSET	1 042	791	888	12,3 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	6 477	9 559	8 705	-8,9 %
Pysyv. Vastaavien myyntivoitot	2 073	5 600	4 900	-12,5 %
YHTEENSÄ	20 084	21 419	20 768	-3,0 %

Ulkoiset toimintatuotot laskevat hieman verrattuna vuoden 2018 talousarvioon, mikä johtuu maanmyynnistä saatavien myyntivoittojen vähenemisestä.

Maanmyynnistä saatavien myyntivoittojen on arvioitu olevan 4,9–5,7 milj. euroa vuosina 2019–2021.

2.2.2 Verotulot

Sipoon kunnan verotulot vuosina 2016–2021:

Verotulojen kehitys ja ennuste (milj. euroa)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kunnallisveron kehitys	80,2	83,2	84,1	89,2	96	100,6
Kiinteistöveron kehitys	8,4	9	9,7	10	10	10
Yhteisöveron kehitys	4,1	4,7	4,6	4,9	5,1	5,3
Yhteensä	92,7	96,9	98,4	104,1	111,1	115,9

Kuntalain 111 §:n mukaan viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista. Kunnalle suoritettavat verot muodostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta.

Kunnan verotulot kasvoivat 6,3 % vuonna 2016 ja 4,5 % vuonna 2017. Vuoden 2019 talousarvio perustuu verotulojen 3,9 %:n lisäykseen vuoden 2018 tilinpäätöksen ennusteesta, joka on 0,6 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempi.

Vero-oletukset

Vero-oletukset perustuvat Kuntaliiton kuntakohtaiseen ennusteeseen.

Kunnallisvero

Vuonna 2018 kunnallisveron arvioidaan toteutuvan noin 0,9 milj. euroa talousarviota suurempana. Suunnittelukaudelle 2019–2021 lähtökohtana on nykyinen kunnallisveroprosentti 19,25 %, koko maan tuloverokertymän arvioitu kasvu sekä väestönkasvun vaikutus. Vuoden 2019 kasvun ennakoidaan olevan 5 % ja sen jälkeen keskimäärin noin 4,5 % vuosina 2020 ja 2021. Kunnallisverotulon euroa/asukas ennakoidaan jonkin verran nousevan suunnittelukaudella, ollen yli 4 000 euroa/asukas.

Yhteisövero

Yhteisöveron tuoton ennustetaan nousevan tasaisesti vuoden 2018 ennustetusta 4,6 milj. eurosta 5,4 milj. euroon vuonna 2021.

Kiinteistövero

Vuoden 2018 ennuste perustuu verohallinnolta saatuihin ennakkotietoihin. Sen jälkeen kasvu vuosittain (0,2–0,3 milj. euroa/vuosi) perustuu Bastukärän alueen rakennusten suunniteltuihin valmistumisaikatauluihin.

2.2.3 Valtionosuudet

Kunnan valtionosuus koostuu peruspalvelujen valtionosuudesta sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta.

Sipoon kunnan valtionosuuksia vähentää verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus, joka on –5,4 miljoonaa euroa vuonna 2018 ja arviolta –5,5 miljoonaa euroa vuonna 2019. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on usealla kunnalla miinusmerkkinen erä kunnan omarahoitusosuuden suuruudesta johtuen, ja se vähentää kunnan kokonaisvaltionosuutta. Sipoon kunnan opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on arviolta –2,35 milj. euroa vuonna 2019.

Kunnan valtionosuudet yhteensä ovat Kuntaliiton ennakkolaskelman 14.9.2018 mukaan 13,45 miljoonaa euroa vuonna 2019. Suunnitelmavuosien 2020 ja 2021 valtionosuuksien on varovasti arvioitu väkiluvun kasvusta johtuen pysyvän vuoden 2019 valtionosuuksien tasolla.

Valtionosuudet

kehitys ja ennuste (milj. euroa)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
-------------------------------------	------	------	------	------	------	------

Valtionosuudet

kehitys ja ennuste	15,80	14,60	13,30	13,45	13,45	13,45
--------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Sipoon kunnan verorahoituksen, eli valtionosuuksien ja verotulojen yhteismäärän, arvioidaan vuonna 2018 kasvavan 1,1 % ja vuonna 2019 kasvavan 3,3 % vuoden 2018 tilinpäätösennusteesta.

2.3 Menoperusteet

Talousarviota ja taloussuunnitelmaa laadittaessa on noudatettu mm. seuraavia periaatteita:

- Lakisääteiset peruspalvelut tulee järjestää kunnan omasta tai muiden toimesta.
- Valtuusto hyväksyi 8.9.2014 linjauksen, jonka mukaan Operaatio Kattilankannen kokonaistavoite on saada aikaan vähintään 10 milj. euron edestä tuloslaskelman rakenteen parantamista vuosien 2014–2020 aikana. Toimenpiteet jakautuvat ajallisesti kahteen jaksoon. Osa toteutetaan kuluvan valtuustokauden aikana. Vuoden 2017 loppuun mennessä arvioidaan tavoitteesta saavutetun noin 6 milj. euroa ja loput 4 milj. euroa jää kaudelle 2018–2020.
- Edellä olevaan liittyen kunnan kokonaishenkilöstömäärä (htv) tulee pitää enintään vuoden 2013 tasolla.
- Kunnan omia tiloja tulee käyttää tehokkaammin ja tarpeettomiksi käyvistä tiloista luovutaan.
- Tulevia investointitarpeita ja niiden toteuttamista harkitaan tarkkaan. Investointiohjelma sopeutetaan tavoitteeseen, jonka mukaan kunnan lainakannan kasvu tulee pidemmällä tähtäimellä pitää maltillisena ja investointien tulorahoituksen osuutta tulee kasvattaa.
- Maksuja tarkistetaan kaikin lainsäädännön mahdollistamin tavoin.

Alijäämän kattamisvelvollisuus

Kuntalain 110 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään seuraavaa:

- Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.
- Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kuntalain uudistuksen myötä alijäämän kattamisvelvoite koskee myös kuntayhtymiä.

Kunnan vuoden 2017 tase osoittaa 14,6 miljoonan euron kumulatiivista ylijäämää, joten kuntalain edellä mainittu säännös ei ole ajankohtainen Sipoossa.

3 Käyttötalousosa

Hallinnolla tarkoitetaan keskusvaalilautakuntaa, tarkastuslautakuntaa ja kunnanhallitusta. Kunnanhallitus koostuu kunnan johdosta, Talous- ja hallintokeskuksesta ja Kehitys- ja kaavoituskeskuksesta.

Käyttötalousosa 2019–2021

Sivujen lukuohje

Lyhenteiden selitykset

TP	= Tilinpäätös
TPE	= Tilinpäätöksen nuste
TAE	= Kunnanhallituksen esitys
TA	= Valtuuston hyväksymä talousarvio
TS	= Taloussuunnitelma 2020–2021

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet on laadittu lihavoidulla tekstityypillä. Muut tavoitteet ja perustelut ovat luonteeltaan toimintaa ohjaavia tai informatiivisia.

3.1 Keskusvaalilautakunta

Vastuualue: Vaalit

Vastuuhenkilö: Hallintopäällikkö

Keskusvaalilautakunnan toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät:

Keskusvaalilautakunta huolehtii vaalilain tarkoittamista kunnan keskusvaalilautakunnalle määrätyistä vaalien ja eri laeilla säädettyjen kansanäänestysten järjestelyihin liittyvistä tehtävistä. Keskusvaalilautakunta järjestää vaalien ja kansanäänestysten ennakköäänestyksen sekä varsinaisen vaalipäivän äänestyksen kunnassa kunnanhallituksen asettamien vaalilautakuntien ja -toimikunnan sekä keskusvaalilautakunnan nimeämien ennakköäänestyksen vaalitoimitsijoiden avulla. Vuonna 2019 järjestetään eduskuntavaalit 14.4.2019 ja Europarlamenttivaalit 26.5.2019.

Mahdolliset maakuntavaalit järjestetään näillä näkymin samana päivänä kuin Europarlamenttivaalit. Vuonna 2020 ei pidetä säännönmukaisia vaaleja.

sis.+ulk.erät	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
Tuloarvio		0,0	0,0	87,0	87,0	70,0	87,0	87,0
Määräraha		-105,0	-31,0	-85,9	-85,9	-98,0	-86,0	-86,0
Toimintakate		-105,0	-31,0	1,1	1,1	-28,0	1,0	1,0
Määrärahan muutos %					0,00	14,09	-1,1	
Määrärahan muutos euroina					0	12	1	
Toimintakatteen muutos %					0,00	-2645,45	-103,6	
Toimintakatteen muutos euroina					0	-29	-29	
Asukkaat	31.12.	19 922	20 310	20 500	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	euro/inv.	-5,27	-1,53	0,05	0,05	-1,30	0,05	0,04

Toimintamenot	-105,0	-33,0	-86	-31	-98	-71	0
Palkat ja palkkiot	-105,0	-22,0	-61	-20	-65	-49	
Henkilösivukulut	0,0	-2,4	-13	-3	-13	-10	
Henkilöstökulut	-105,0	-24,4	-73	-23	-78	-59	0
Muiden palvelujen ostot	0,0	-4,1	-9		-12	-9	
Palveluiden ostot, ulkoiset	0,0	-4,1	-8,5	-4	-12	-9	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,0	-3,8	-3	-4	-2	-1	
Muut toimintakulut	0	-0,7	-1		-6	-2	
Toimintatulot	87,0	0,0	87		70	65	0
Myyntituotot			87		70	65	0

3.2 Tarkastuslautakunta

Vastuualue: Tilintarkastus

Vastuuhenkilö: Lautakunnan puheenjohtaja

sis.+ulk.erät	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
Tuloarvio	Tuotot							
Määräraha	Kulut	-37	-31	-45	-45	-40	-45	-45
Toimintakate	Netto	-37	-31	-45	-45	-40	-45	-45
Määrärahan muutos %		-4,45	-15,07	23,29	45,16	-11,11	0,0	0,0
Määrärahan muutos euroina		-2	-6	-14	-14	-5	0	0
Toimintakateen muutos %		-4,45	-15,07	45,16	45,16	-11,11	12,5	0,0
Toimintakateen muutos euroina		-2	-6	-14	-14	5	5	0
Asukkaat	31.12.	19 922	20 310	20 500	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-1,8	-1,5	-2,2	-2,2	-1,9	-2,0	-2,0
Tarkastuspäiviä				35	35			
Kokonaiskulut								
Toimintakulut		-37	-31	-45	-51	-40	-44	-44
Palkat ja palkkiot		-8	-9	-9	-10	-9	-9	-9
Henkilösivukulut		-1	-1	-2	-1	-2	-2	-2
Henkilöstökulut		-9	-11	-11	-11	-11	-11	-11
Muiden palvelujen ostot		-27	-20	-33	-38	-28	-33	-33
Palveluiden ostot, ulkoiset		-27	-20	-33	-38	-28	-32	-32
Palveluiden ostot, sisäiset		-0,5		0				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				-1	-2	-1	-1	-1

Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät:

Tulosalue sisältää tarkastuslautakunnan ja lakisääteisen tilintarkastuksen (ostopalvelu) asioiden valmistelijana.

Talousarvion perustelut

Vuosien 2017–2020 tilintarkastuksesta vastaa KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy.

Kunnan vuoden 2019 hallinto ja talous tarkastetaan kuntalain ja kunnan hallintosäännön mukaisesti. Lakisääteisten tilintarkastuspäivien lukumäärä on arviolta 37 tarkastuspäivää. Sen lisäksi tulevat lautakunnan sihteerintehtävät ja mahdollisesti ostettavat asiantuntijapalvelut. Tilintarkastusyhteisö antaa lautakunnalle kirjallisia ja suullisia raportteja tarpeen mukaan. Tilintarkastuskertomus annetaan tilinpäätöksen tarkastamisen jälkeen valtuustolle. Tarkastuslautakunta valmistelee ja tekee valtuustolle ehdotuksen tilintarkastusyhteisön valinnasta.

Tarkastuslautakunnan kokoontumistavoite on 10 kertaa vuodessa. Tarkastuslautakunnan työn tuloksena laaditaan valtuustolle annettava arviointikertomus.

3.3 Kunnanhallitus

Vastuualue: Yleishallinto ja kunnan johto (kunnanhallitus ja kunnanjohto)

Vastuuhenkilö: Kunnanjohtaja

	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis.+ ulk.erät							
Tuloarvio	17 428	15 448	18 697	16 823	19 060	19 544	20 233
Määräraha	-13 907	-14 428	-14 862	-15 099	-16 075	-16 397	-16 725
Toimintakate	3 521	1 020	3 835	1 724	2 984	3 147	3 508
Määrärahan muutos %	25,2	3,7	3,0	4,7	6,5	2,0	2,0
Määrärahan muutos euroina	-2 795	-521	-434	-671	-976	-322	-328
Toimintakatteen muutos %	-16,8	-71,0	275,9	69,0	73,1	5,5	11,5
Toimintakatteen muutos euroina	711	2 501	-2 815	704	-1 260	-163	-361
Suunn.muk. poistot	-25,9	-25,9					
Asukkaat	19 922	20 310	20 500	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	177	50	187	83	138	142	154
Henkilöstö 31.12.							
Työpanos laskennallisina virkoina	65,8	65,5	68,4	70,60	71,3	72,8	72,8
Toimintakulut yhteensä	-211 353	-220 275	-217 286	-213 867	-225 462	-225 233	-229 738
Toimintakulut	-13 907	-14 426	-14 758	-14 962	-15 725	-16 040	-16 361
Palkat ja palkkiot	-3 088	-3 519	-3 627	-3 426	-3 953	-4 032	-4 113
Henkilösivukulut	-853	-875	-925	-896	-925	-943	-962
Henk.korvaukset							
Henkilöstökulut	-3 941	-4 394	-4 552	-4 322	-4 878	-4 975	-5 075
Palveluiden ostot, ulkoiset	-6 773	-6 303	-6 652	-7 153	-6 963	-7 102	-7 245
Palveluiden ostot, sisäiset	-475	-594	-679	-533	-832	-848	-865
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-420	-626	-550	-542	-734	-748	-763
Avustukset	-47	-74	-87	-105	-80	-82	-83
Muut toimintakulut, ulkoiset	-1 910	-2 063	-1 853	-1 971	-1 927	-1 966	-2 005
Muut toimintakulut, sisäiset	-341	-372	-385	-336	-312	-318	-324
Toimintatuotot	17 428	15 447	18 696	17 193	18 960	19 544	20 233
Myyntituotot, ulkoiset	19	33	26	34	2	26	26
Myyntituotot, sisäiset	0	0	0				
Maksutuotot	64	579	50	41	51	51	51
Tuet ja avustukset	236	296	242	222	242	242	242
Muut toimintatuotot, ulkoiset	6 133	2 987	6 018	4 918	5 298	5 855	6 364
Muut toimintatuotot, sisäiset	10 976	11 552	12 360	11 978	13 367	13 370	13 550
Tulosyksikkö	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
	1 000 €						
sis.+ ulk.erät							
Kunnan johto							
Tuloarvio	13 947	11 108	14 248	12 248	13 688	14 092	14 699
Määräraha	-2 317	-2 638	-2 816	-2 815	-2 453	-2 502	-2 552
Toimintakate	11 630	8 470	11 432	9 433	11 235	11 590	12 147
Talous- ja hallintokeskus							
Tuloarvio	2 827	3 382	3 875	4 002	4 829	4 901	4 975
Määräraha	-6 401	-7 313	-7 841	-8 079	-8 249	-8 414	-8 582
Toimintakate	-3 575	-3 931	-3 966	-4 077	-3 419	-3 513	-3 607
Kehitys- ja kaavoituskeskus							
Tuloarvio	654	957	573	573	543	551	559
Määräraha	-5 188	-4 476	-4 205	-4 205	-5 374	-5 481	-5 591
Toimintakate	-4 534	-3 519	-3 632	-3 632	-4 831	-4 930	-5 032
Yhteensä							
Tuloarvio	17 428	15 447	18 696	16 823	19 060	19 544	20 233
Määräraha	-13 907	-14 427	-14 860	-15 099	-16 074	-16 396	-16 724
Toimintakate	3 521	1 020	3 836	1 724	2 985	3 148	3 509

Toiminnan kuvaus

Kunnanjohtaja johtaa kunnan organisaatiota valtuuston ja kunnanhallituksen vahvistamien ohjeiden mukaisesti.

Keskeiset muutokset toiminnassa vuonna 2019

Toiminnassa keskitytään vuoden 2019 aikana kuntastrategian edistämiseen sekä kunnan digitalisaation eteenpäin viemiseen. Viime vuonna kunta käynnisti kattavan "KuntaÄlyksi" nimetyn projektin palveluiden aidon sähköisen asioinnin mahdollistamiseksi. Projekti on mittava koko Suomenkin mittakaavassa ja se edellyttää koko organisaatiolta sitoutumista ja muutosvalmiutta pitkällä aikajänteellä. Se mahdollistaa kuntalaisen itsepalvelun monissa asioissa ja poistaa päällekkäisten järjestelmien tarvetta. Se tehostaa myös organisaation prosesseja ja toimintatapoja sekä uudistaa työntekijöiden toimenkuvia enemmän asiantuntijatyön suuntaan. Projekti on suunnitteluvaiheessa. Keskeistä on myös johtajuuden jatkuva kehittäminen kunnan tavoitteiden mukaisesti tukien muutosta hallinto-organisaatiosta itseoppivaksi asiantuntijaorganisaatioksi.

Toimintatuotoissa on mukana sisäisiä pääomavuokria noin 8,9 milj. euroa vuosittain. Maanmyynnin myyntivoittojen arvioidaan olevan 5 milj. euroa vuonna 2019, 5,2 milj. euroa vuonna 2020 ja 5,7 milj. euroa vuonna 2021.

Kunnan Chief Digital Officer ja henkilöstöpäällikkö siirretään takaisin Talous- ja hallintopalveluskeskukseen kumpikin omiin yksilöihinsä. Kunnanjohtossa siirtojen vaikutus on noin 165 k€ /v vähentävästi. Vastaavasti Talous- ja hallintokeskuksessa kustannukset nousevat samalla summalla. Kunnanjohtoon htv-vahvuus on tämän jälkeen 2 henkilötyövuotta.

Talous- ja hallintopalveluskeskuksen organisaatorakenteen muutoksen myötä kaikki yksiköt raportoivat operatiivisesti kunnanjohtajalle.

Riskiarvio

Maanmyyntituottojen jälkeen jääminen talousarvioon verrattuna muodostaa riskin koko kunnan talousarvion toteutumiselle.

Henkilöstökustannusten skaalautumiseen tulee valmistautua hyvin ennen kuin Sote-toiminnot siirtyvät maakuntaan, riskinä ylisuhteiset tukitoimintojen kustannukset suhteessa toiminnan volyymiin.

Koko osastoa koskevat sitovat tavoitteet 2019

Sitovat tavoitteet on määritelty yksikkötasolla.

Kunnan johto

	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis.+ ulk.erät							
Tuloarvio	13 947	11 108	14 248	12 248	13 688	14 092	14 699
Määräraha	-2 317	-2 638	-2 816	-2 815	-2 453	-2 502	-2 552
Toimintakate	11 630	8 470	11 432	9 433	11 235	11 590	12 147
Määrärahan muutos %	123,3	13,8	6,7	6,7	-12,9	2,0	2,0
Määrärahan muutos euroina	-1279	-321	-178	-177	362	-49	-50
Asukkaat	19 922	20 310	20 500	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	584	417	558	454	520	522	533
Henkilöstö 31.12.							
Työpanos laskennallisina virkoina	1,0	1,0	1,0	1,0	4,0	4,0	4,0
Toimintakulut yhteensä	-2 317 370	-2 638 000	-2 815 808	-2 815 000	-613 272	-625 537	-638 048

Tulosityksikkö: Talous- ja hallintokeskus

Vastuuhenkilö: Kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus

Talous- ja hallintokeskus tukee valtuustoa, kunnanhallitusta ja kuntalaisille palveluja tuottavia osastoja näiden tehtävissä. Talous- ja hallintokeskus tuottaa toimisto-, taloushallinto-, henkilöstöhallinto- ja IT-palveluja ja vastaa kunnan hallintoa ja taloudenhoitoa koskevista yhteisistä linjauksista ja ohjauksesta. Lisäksi keskus vastaa kuntalaisille, yrityksille ja viranomaisille suunnatusta ulkoisesta viestinnästä ja kunnan ulkoisten asiakkaiden yhteisestä asiakaspalvelusta.

Keskeiset muutokset toiminnassa vuosina 2019–2021

Hallintopalveluissa yhtenä painopisteenä on edelleen tietosuoja-asioiden kehittäminen ja henkilöstön kouluttautuminen ja ohjeistaminen. Hallintopalveluissa panostetaan myös hallinnon koordinointiin ja kehittämiseen muun muassa laatimalla ohjeistuksia ja järjestämällä koulutuksia. Ulkoisessa viestinnässä käynnistetään internetsivujen uudistamishanke muun muassa saavutettavuusdirektiivin asettamien vaatimusten täyttämiseksi, mikäli määrärahoja myönnetään viestinnän lisäresursseille. Asiakirjahallinnossa aloitetaan tiedonohjaussuunnitelman (TOS) laatiminen vuoden 2019 aikana.

Vuoden 2019 ensimmäisen puoliskon aikana mahdollisesti peräti kolmen vaalien järjestäminen tulee viemään hallintopalveluissa paljon aikaa. Eduskuntavaalit järjestetään 14.4.2019 ja Europarlamenttivaalit järjestetään 26.5.2019. Mahdolliset maakuntavaalit järjestetään näillä näkymin samana päivänä kuin Europarlamenttivaalit.

Talouspalveluiden tavoitteena on kehittää johdon raportointia sekä talouden ja toiminnan seurantatyökaluja Kuntamaisema Oy:n niin kutsutulla Maisema-palvelulla. Maisema-palvelussa kunta saa käyttöönsä vuosijohtamisen työkalun, jonka avulla voidaan laatia talousarvio toiminnan tietojen pohjalta suoritteperusteisesti sekä ohjata ja seurata talouden ja toiminnan kehittymistä talousarviovuoden aikana palvelukohtaisten tunnuslukujen ja mittareiden avulla. Lisäksi palveluun sisältyy vuosittainen kuntavertailuanalyysi, jossa kunnan palveluiden toteutumista verrataan vertailukelpoisesti muihin Maisema-kuntiin. Maisema-työkalulla on mahdollista myös toteuttaa Kuntatieto-ohjelman mukainen toiminnan ja talouden raportointi Valtiokonttoriin. Lisäksi tavoitteena on edelleen e-laskujen määrän kasvattaminen erityisesti myyntilaskupuolella. Maksuliikenteen osalta tavoite on yksinkertaistaa nykyistä toimintamallia ja saada aikaan kustannussäästöjä.

Asiakaspalveluissa toiminta muuttuu loppuvuonna 2018, kun kirjaston remontti valmistuu ja asiakaspalvelu siirtyy Kuntalasta kirjastoon. Kuntalaan jää edelleen asiakaspalveluihin liittyviä hallintotoimintoja. Kilpailutuksia on tulossa teleoperaattoripalveluista ja toimistopaperihankinnoista (2018) sekä toimistotarvikkeista (2020).

IT:n tärkeimmät tavoitteet liittyvät edelleen oman toiminnan kehittämiseen ja palvelutuotannon turvaamiseen. Puolet yksikön henkilöstöstä on aloittanut työssään syksyllä 2018, joten perehdyttäminen ja dokumentointi vievät paljon resursseja vielä vuoden 2019 aikana. Uudet työntekijät suorittavat ITIL Foundation-sertifikaatit ja sen jälkeen kaikki suorittavat ITIL-Practitioner-sertifikaatit. Suomenkieliset työntekijät käyvät ruotsin kielen peruskurssin. Isoimpana järjestelmähankkeena on edelleen asiakkaan sähköinen asiointi automaattioratkaisuineen.

IT-budjetti tulee kasvamaan merkittävästi vuonna 2019. Kulujen kasvu ei johdu IT-yksikön omien kulujen kasvamisesta, vaan koko kunnan IT-kulujen kasvamisesta. Aikaisempina vuosina on säästetty IT-infran laitteissa, kuten palvelimissa, varmistuksessa ja langattoman verkon laitteissa. Nyt laitteita on uusittava. Koululaisten määrän lisääntyessä edelleen koulutuspalveluiden laitebudjettia on nostettu. Aikaisemmin investointeina tehdyt AV- ja muidenkin ICT-laitteiden hankinnat on tilintarkastajan ohjeen mukaisesti siirretty investoinneista kuluihin. Varhaiskasvatuksen IT-laitteet ovat tulleet vaihtokään, eikä niitäkään voida enää uusina investointeina. Näin ollen kulut kasvavat, mutta vastaavasti investoinnit pienenevät.

Järjestelmätoimittajien veloitukset ovat nousseet muun muassa henkilöstökulujen kasvun ja tietoturvanostosten myötä, samoin lisenssit maksavat joka vuosi enemmän. Suurin muutos koskee Microsoftin lisenssejä, joiden hinta on tuplaantunut. Järjestelmätoimittajien lisäksi myös kunnassa on tehtävä panostuksia tietoturvaan järjestelmissä, toiminnassa ja koulutuksessa.

Painopisteet henkilöstöpalveluille ovat perustehtävien lisäksi esimiesten osaamisen vahvistaminen palvelussuhdeasioihin ja johtamiseen painottuvassa uudessa toimintakulttuurissa (CHEF i Sibbo). Nykyisten tietojärjestelmien ikääntyminen ja henkilöstöpalveluissa samaan aikaan tapahtuvat henkilöstömuutokset (ensisijaisesti eläköitymiset) tulevien lähivuosien aikana mahdollistavat henkilöstöpalveluiden uudenlaisen toteuttamisen. Selvitetään palkanmaksun ulkoistaminen siten, että vuosien 2019–2022 aikana otetaan käyttöön sekä uusi toimintamalli ulkoisen palveluntuottajan kanssa että sopeutetaan henkilöstöpalveluiden oma toiminta ja resurssi vastaamaan vähenevään palkkasihteeriresurssiin.

Asiakaspalvelu muuttaa marraskuussa 2018 peruskorjatun pääkirjaston tiloihin. Kirjaston yhteydessä on uudet varta vasten asiakaspalvelulle suunnitellut tilat. Vuonna 2019 lisäämme jonkin verran ilta-aukioloaikojamme vastaamaan paremmin kuntalaisten kysyntää. Koska lipunmyynti (sekä HSL- että tapahtumaliput) on huomattava osa palveluistamme, pidämme kesästä 2019 lähtien asiakaspalvelun myös heinäkuussa auki.

Sitovat tavoitteet vuodeksi 2019

Valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2019	Mittari
2. Teemme palvelupyynnön käsittelyn läpinäkyväksi.	Varhaiskasvatuksen ja koulutuspalveluiden palvelupyynnot valmiit KuntaÄlyssä.	Tavoite saavutettu kyllä/ei vuosittain.
4. Asiakas voi käyttää kunnan palveluita 24/7 digitaalisten välineiden avulla. Yli 50 prosenttia digitalisoitujen palvelujen asioinneista tehdään sähköisesti.	25 % asioinneista tehdään sähköisesti.	Montako prosenttia digitalisoiduista asioinneista tehdään digitalisesti eli itsepalveluna.
16. Työhyvinvointikysely tehdään vuosittain.	Kevan työhyvinvointikysely tehdään.	Työhyvinvointikyselyyn vastanneista 75 prosenttia on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä.

Riskiarviot

Kunnan IT-toimintojen henkilöstöresurssit ovat olleet edelleen kovilla kuluneen vuoden aikana, johtuen muun muassa pitkistä sairaspöissaoloista. Henkilöstön jaksaminen ja osaaminen on tunnistettu riskitekijöiksi. Meneillään on koko kunnan tasolla liikaa kehittämiskohteita ja hankkeita, jolloin niiden keskinäinen koordinointi ja priorisointi ovat vaikeaa.

Tunnusluvut

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
<u>Määrätavoitteet</u>				
<u>E-myyntilaskujen osuus, %</u>	11,1	14,7	37	20
<u>E-ostolaskujen osuus, %</u>	71,2	84,4	82	90

	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis. + ulk.erät							
Tuloarvio	2 827	3 382	3 875	4 002	4 829	4 901	4 975
Määräraha	-6 401	-7 313	-7 841	-8 079	-8 249	-8 414	-8 582
Toimintakate	-3 575	-3 931	-3 966	-4 077	-3 419	-3 513	-3 607
Määrärahan muutos %	3,1	14,2	7,2	10,5	5,2	2,0	2,0
Määrärahan muutos euroina	-194	-912	-528	-766	-170	-165	-168
Asukkaat	19 922	20 310	20 500	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	-179	-194	-193	-196	-158	-158	-158
Henkilöstö 31.12.							
Työpanos laskennallisina virkoina	45,9	46,4	48,1	49,3	47,6	49,5	49,5
Toimintakulut yhteensä	-139 465	-157 608	-163 006	-163 874	-173 294	-169 976	-173 375
IT-toiminta							
	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
Tuloarvio	2 449	2 958	2 793	3 671	3 544	3 534	3 534
Määräraha	-2 673	-2 714	-3 314	-3 868	-3 544	-3 980	-3 955
Toimintakate	-224	243	-521	-197	0	-446	-421
Määrärahan muutos %	8,3	1,5	22,1	42,5	6,9	12,3	-0,6
Määrärahan muutos euroina	-205	-41	-600	-1 154	324	-436	25

3.4 Kehitys- ja kaavoituskeskus

Vastuuhenkilö: Kehitysjohtaja

Toiminnan kuvaus

Kehitys- ja kaavoituskeskus toimii suoraan kunnan johdon alaisuudessa maankäytön ja liikenteen suunnitteluyksikkönä. Keskukseen tehtäviin kuuluvat myös maapolitiikan hoito, kiinteistönmuodostus ja mittaus- ja paikkatietotehtävät sekä elinkeinopolitiikkaa ja matkailua koskevat asiat. Keskus seuraa aktiivisesti toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ja pystyy reagoimaan niihin tehokkaasti.

Keskeiset muutokset toiminnassa vuosina 2019–2021

Valtuuston hyväksymä strategia perustuu kunnan voimakkaaseen kasvuun. Tämä asettaa merkittäviä haasteita maapolitiikan hoidolle, strategiselle suunnittelulle ja maankäytön suunnittelulle sekä joukkoliikenteen järjestämiselle. Kunnan työpaikkaomavaraisuuden kasvattaminen ja Sipoon elinkeinoelämän vilkastuttaminen on myös keskeinen haaste koko kunnalle. Hyvällä suunnittelulla varmistetaan, että strategian toimeenpano etenee tasapainoisesti ja hallitusti kunnan rajalliset, taloudelliset ja henkilöstöresurssit huomioon ottaen.

Sitovat tavoitteet vuodeksi 2019

Valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2019	Mittari
5. Sipoon kunnalla on noin 2 vuoden kaavavaranto eri asumismuodoille tällä valtuustokaudella.	Aloitetaan pääsääntöisesti omakotitaloille varattujen alueiden asemakaavoitus.	Söderkullan kartanon asemakaava ehdotusvaiheessa ja Talman asemakaava hyväksytty valtuustossa.
6. Henkilöjunaliikennetarkaisu Nikkilä–Kerava–Helsinki on tehty valtuustokauden aikana.	Ratahanke saatu MAL 2019 - ykköskoriin. Käynnistetään neuvottelut valtion kanssa.	Tavoitteet toteutuneet.
9. ARA- ja ASO-vuokratuotanto on valtuustokaudella alueittain (Nikkilä, Söderkulla, Talma) enintään 25 prosenttia kokonaisasuntotuotannosta.	Kalliomäen tonteista enintään 20 % on ARA-tuotantoa.	Tavoite toteutunut.
12. Vähintään 1 iso (väh. 500 työntekijää tai liikevaihto 200M€) yritys on päättänyt etabloitua Sipooseen.	Aktiivinen markkinointi sekä yritysten haku, kontaktoidaan vähintään 10 potentiaalista yritystä.	Tavoite toteutunut.
10. Sipoon yritysten määrä kasvaa vähintään sadalla.	Tehdään toimintasuunnitelma yritysten houkuttelemiseksi.	Sipooseen tulee nettona vähintään 50 uutta yritystä.
11. Sipoon työpaikkaomavaraisuus nousee 70 prosenttiin.	Uusia työpaikkoja luodaan Sipooseen 200 kappaletta.	Tavoite toteutunut.
13. Sipoolaisten matkailu- ja vapaa-ajanyritysten liikevaihto kasvaa 25 prosenttia valtuustokauden aikana.	Yritysten kanssa sovitaan markkinoinnin tehostamisesta.	Tilannekatsaus tehty ja kunnan keinovalikoima kartoitettu, markkinointi käynnissä.

Strategiset tavoitteet vuosiksi 2019–2021

- Kaavoitetaan asuin- ja liiketontteja taajama-alueille.
- Suunnitteluprosessissa keskus kuuntelee aktiivisesti asukkaita, yrittäjiä, yhdistyksiä ja muita osallisia hyödyntäen erilaisia vuorovaikutusmenetelmiä.
- Yleiskaavan uudistaminen aloitetaan.
- Omakotitalotonttien kaavoitus Etelä-Sipoossa priorisoidaan.
- Käytetään ja kehitetään sähköisiä palveluja, kuten karttapalvelut ja asukaskyselyt.
- Elinkeinoelämän tarpeita otetaan paremmin huomioon mm. ottamalla yritysvaikutusten arviointi käyttöön kunnan päätöksenteossa.
- Parannetaan kaupallisten palvelujen määrää ja monipuolisuutta Söderkullassa ja Nikkilässä. Kehitys- ja kaavoituskeskus edistää uusien yritysten muodostamista, tavoitteena on saada työpaikkaomavaraisuus nousemaan.
- Toteutetaan seudullisia tavoitteita maankäytön ja liikennesuunnittelun osalta.
- Tarkoituksenmukainen osuus suurempia perheasuntoja turvataan tarvittaessa esimerkiksi tontinmyyntiehdoilla.
- Turvataan toimiva liikennejärjestelmä ja edistetään kestäviä liikkumismuotoja.
- Saatetaan Sipoon matkailutuotteita laajempaan myyntiin.

Riskiarvio

Sipoon kunnan kehittyminen pitkällä aikavälillä on erittäin riippuvaista naapurikuntien sekä kuntayhtymien toiminnasta ja maakuntatason suunnittelusta. Seudulliset raideyhteydet sekä muut seudulliset liikennejärjestelmätason ratkaisut – jotka toteutuessaan mahdollistavat voimakkaan aluekehittämisen sekä Söderkulla–Eriksnäs–Majvikin että Nikkilä–Talmän alueilla – eivät toteudu, ellei hankkeita edistetä seututason suunnittelussa ja muussa yhteistyössä.

Kaavoissa ei voida etukäteen tietää valitetaanko kaavoista, valitukset lykkäävät suunniteltua toimintaa. Kaavoituksen edetessä voi myös tulla selvityksissä esille sellaisia asioita, jotka eivät ole olleet tiedossa ja jotka viivästyttävät hanketta.

Rekrytointien onnistuminen, tällä hetkellä erityisesti maankäytönalalle rekrytointi on haasteellista.

Strategisten tavoitteiden uskottavuuden ja toteuttamisen kannalta keskeisten alueiden hankinta kunnan haltuun on olennaista. Maanhankinta voi olla useassa kaavoitushankkeessa pullonkaulana, mikäli maanomistajat eivät myy maitaan järkevään hintaan eikä kunnalla ole lunastusvalmiutta.

Maankäyttösopimuksissa riskinä on, etteivät asemakaavat toteudu suunnitellussa aikataulussa eivätkä maanomistajat ole valmiita maksamaan kaikkia kaavan toteuttamisen aiheuttamia kustannuksia.

Tonttien myynnissä on useita riskejä, kunta ei voi vaikuttaa esim. yleiseen talous- ja markkinatilanteeseen. Asemakaavan mukaiset tontit eivät käy kaupaksi.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Määritavoitteet				
Asemakaavoja, k-m ²	134 100	95 756	190 000	80 000
- työpaikka-alueet	134 100	76 500	60 000	0
- asuinalueet	0	19 256	130 000	80 000
Kyläosayleiskaavoja, kpl	1	0	1	1
Strategisia osayleiskaavoja, kpl	0	0	2	2
Tonttien myyntipäätöksiä, kpl	25	24	30	35
Maanhankinta, ha	31	38	30	40
Maanmyynti, ha	68	4	30	30
Myytävät yritystontit, k-m ²			20 000	25 000
Myytävät asuintontit, k-m ²			15 000	10 000
AO-tontit	14	17	18	18

	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis.+ ulk.erät							
Tuloarvio	654	957	573	573	543	551	559,0
Määräraha	-5 188	-4 476	-4 205	-4 205	-5 374	-5 481	-5 591
Toimintakate	-4 534	-3 519	-3 632	-3 632	-4 831	-4 930	-5 032
Määrärahan muutos %	34,2	-13,7	-6,1	-6,1	27,8	2,0	2,0
Määrärahan muutos euroina	-1321	712	271	271	-1 169	-107	-110
Asukkaat	19 922	20 310	20 500	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	-228	-173	-177	-175	-224	-222	-221
Henkilöstö 31.12.							
Työpanos laskennallisina virkoina	18,9	18,1	19,3	20,3	19,7	19,3	19,3
Toimintakulut yhteensä	-274 497	-247 293	-217 876	-207 143	-272 770	-283 992	-289 672

1301 Kuntasuunnittelu

1204 Elinkeinoasiat

Toimintakulut

	TP 2017	TAM 2018	Tot. 9/2018	TAE 2019	Ero%
Henkilöstökulut	- 72 507	- 81 500	- 87 679	- 92 927	- 14,0
Palkat ja palkkiot	- 61 181	- 67 400	- 73 697	- 67 444	0,1
Henkilösivukulut	- 11 325	- 14 100	- 13 983	- 12 015	- 14,8
Eläkekulut	- 10 026	- 11 400	- 12 496	- 11 436	- 12,4
Muut henkilösivukulut	- 1 299	- 2 700	- 1 486	- 2 032	- 24,7
Palvelujen ostot	- 97 555	- 229 481	- 152 505	- 281 493	0,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 2 747	- 2 500	- 377	- 2 500	-
Muut toimintakulut	- 5 334	- 4 891	- 6 201	- 4 043	- 17,3
Toimintakulut	- 178 143	- 318 371	- 246 762	- 330 963	- 2,9
Toimintakate	- 178 143	- 318 371	- 246 762	- 330 963	- 2,9

3.5 Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Vastuualue: Sosiaali- ja terveydenhuolto

Vastuuhenkilö: Sosiaali- ja terveysjohtaja

	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis.+ ulk.erät								
Tuloarvio	Toimintatulot	10 088	12 012	11 474	11 582	11 509	11 683	11 858
Määräraha	Toimintamenot	-60 220	-62 900	-64 222	-64 657	-66 522	-67 852	-69 209
Toimintakate	Netto	-50 132	-50 888	-52 749	-53 075	-55 013	-56 170	-57 352
Määrärahan muutos %		2,9	4,5	2,1	0,7	14,4	2,0	2,0
Määrärahan muutos euroina		-1 708	-2 680	-1 322	-435	-8 385	-1 330	-1 357
Toimintakatteen muutos %		1,3	1,5	3,7	0,6	12,0	2,1	2,1
Toimintakatteen muutos euroina		656	756	1 861	-326	5 888	1 157	1 182
Suunn.muk. poistot		-70,8	-11,6					
Asukkaat	31.12	19 922	20 310	21 200	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-2 516	-2 506	-2 488	-2 552	-2 547	-2 530	-2 515
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	332,4	346,5	352,0	345,5	352,0	356,0	356,0
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-181 167	-181 530	-182 449	-187 140	-188 983	-190 597	-194 409
Toimintakulut		-60 220	-62 900	-64 224	-64 663	-66 322	-67 648	-69 001
Palkat ja palkkiot		-12 310	-13 214	-14 837	-14 837	-15 420	-15 728	-16 043
Henkilösivukulut		-4 151	-3 813	-3 922	-3 922	-3 987	-4 067	-4 148
Henk.korvaukset								
Henkilöstökulut		-16 461	-17 027	-18 759	-18 759	-19 407	-19 795	-20 191
Palveluiden ostot, ulkoiset		-32 350	-34 888	-33 840	-34 204	-34 809	-35 505	-36 215
Palveluiden ostot, sisäiset		-1 426	-1 367	-1 706	-1 706	-1 907	-1 945	-1 984
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-2 397	-2 845	-3 095	-3 095	-3 233	-3 298	-3 364
Avustukset		-3 457	-2 658	-2 405	-2 481	-2 831	-2 888	-2 945
Muut toimintakulut, ulkoiset		-422	-559	-816	-816	-807	-823	-840
Muut toimintakulut, sisäiset		-3 708	-3 557	-3 602	-3 602	-3 328	-3 395	-3 462
Toimintatuotot		10 088	12 012	11 474	11 576	11 509	11 682	11 857
Myyntituotot, ulkoiset		671	4 305	3 035	3 937	2 972	3 017	3 062
Myyntituotot, sisäiset							0	0
Maksutuotot		3 743	3 365	3 832	3 547	3 957	4 016	4 077
Tuet ja avustukset		1 519	203	156	214	229	232	236
Muut toimintatuotot, ulkoiset		790	834	1 115	803	1 050	1 066	1 082
Muut toimintatuotot, sisäiset		3 365	3 305	3 336	3 075	3 301	3 351	3 401

Tulosyksikkö	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
1 000 €							
sis.+ ulk.erät							
Hallinto ja talous							
Tuloarvio	7	0	0	0	0	0	0
Määräraha	-600	-600	-670	-670	-712	-726	-741
Toimintakate	-592	-600	-670	-670	-712	-726	-741
Lapset ja nuoret							
Tuloarvio	726	2 541	1 587	1 740	1 481	1 503	1 526
Määräraha	-4 548	-6 950	-6 384	-6 218	-6 671	-6 804	-6 941
Toimintakate	-3 822	-4 409	-4 797	-4 478	-5 190	-5 301	-5 415
Työikäiset							
Tuloarvio	3 225	3 224	3 776	3 775	3 898	3 956	4 016
Määräraha	-35 755	-35 633	-36 804	-37 017	-36 877	-37 615	-38 367
Toimintakate	-32 530	-32 409	-33 028	-33 242	-32 979	-33 658	-34 351
Ikääntyneet							
Tuloarvio	2 525	2 714	2 562	2 755	2 700	2 741	2 782
Määräraha	-15 963	-16 534	-17 029	-17 606	-18 838	-19 215	-19 599
Toimintakate	-13 438	-13 820	-14 467	-14 851	-16 138	-16 474	-16 817
Ruokapalvelu							
Tuloarvio	3 605	3 533	3 550	3 312	3 431	3 482	3 535
Määräraha	-3 355	-3 184	-3 338	-3 146	-3 424	-3 492	-3 562
Toimintakate	250	349	212	166	7	-10	-28
Yhteensä							
Tuloarvio	10 088	12 012	11 475	11 582	11 510	11 683	11 858
Määräraha	-60 221	-62 901	-64 223	-64 657	-66 521	-67 851	-69 208
Toimintakate	-50 133	-50 889	-52 749	-53 075	-55 011	-56 169	-57 351

Toiminnan kuvaus

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan tehtävänä on yhdessä muiden hallintokuntien kanssa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen ja väestöryhmien välisten terveyserojen kaventaminen.

Sosiaali- ja terveyspalvelut järjestetään asiakaslähtöisesti ja kustannustehokkaasti, kokonaistaloudellisuutta ja peruspalveluja painottaen.

Palveluntarjonta on laajaa sisältäen myös muita kuin perinteisiä sosiaali- ja terveyspalveluja. Käytämme moniammatillista asiantuntijuutta ja innovointia asiakkaalle räätälöityjen palveluiden järjestämisessä.

Hyödynnämme teknologian mahdollisuuksia oikea-aikaisten, joustavien ja asiakkaalle lisäarvoa tuottavien palveluiden järjestämisessä.

Panostamme tietoisesti hyvinvoinnin edistämiseen ja ennaltaehkäiseviin palveluihin, suurempien ongelmien ja syrjäytymisen välttämiseksi. Toteutamme tämän vaikuttamalla yksilöihin, yhteisöihin ja yhteiskuntaan.

Kuntouttavalla asenteella tuemme asiakkaan toimintakykyä, aktiivisuutta ja kykyä ottaa vastuuta omasta hyvinvoinnistaan.

Keskeiset muutokset toiminnassa vuosina 2019–2021

Sote-uudistuksen valmistelu etenee vuosina 2019–2020, tavoitteena sote-palveluiden ja rahoituksen siirtyminen Uudenmaan maakunnalle vuoden 2021 alusta.

Huolehditaan ”välitilassa” toiminnan kehittämisestä ja soten henkilöstön osaamisesta ja hyvinvoinnista.

Vuonna 2019 kaikissa elämäntilanteissa:

- Kehitetään edelleen uusia tapoja auttaa asiakkaita, joilla on monia samanaikaisia palvelutarpeita ja tehostetaan palveluiden yhteen sovittamista.
- Hyödynnetään ryhmätoimintaa palvelujen tehostamisessa, voimavarojen tarkoituksenmukaisemmassa kohdentamisessa, vertaistuen kehittämisessä ja yhteisöllisyyden tukemisessa.
- Panostetaan kuntouttavaan ja valmentavaan työhönsä.

Vuodesta 2018 vuoteen 2019 tuottoja vähentää ELYltä saatavan korvauksen väheneminen 0,270 miljoonalla eurolla nuorten siirtyessä tukiasumiseen ja perheryhmäkodin toiminnan supistuessa kesästä 2019 sekä osan nuorista muutettua pois kunnasta. Vastaava vähennys on myös soten toimintakuluissa. Muutos on huomioitu myös vuosille 2020–2021.

Kunnan voimakas väestönkasvu edellyttää henkilöstön ja ostopalveluiden lisäämistä digitalisoinnista, teknologian hyödyntämisestä ja omahoito-/itsepalveluvaihtoehtojen kehittämisestä huolimatta.

Riskiarvio

Suunnitelmaan liittyviä riskejä:

- Mahdollistaako talousarvio voimakkaassa kasvussa riittävien lakisääteisten palveluiden järjestämisen uusille asukkaille?
- Resurssien niukkuus nuorten perustason päihde- ja mielenterveystyössä.
- Onko varauduttu riittävästi 85-vuotiaitten määrän voimakkaaseen kasvuun? Vuonna 2010 heitä oli 285 ja vuonna 2017 jo 422 eli 48 % enemmän.
- Henkilöstön kuormittuneisuus ja työhyvinvoinnin haasteet kunnan voimakkaan kasvun ja soten epävarman tilanteen takia.
- Kaksikielisen kelpoisuusvaatimukset täyttävän henkilöstön rekrytointi.
- Erikoissairaanhoidon, lastensuojelun ja vammaispalveluiden kustannusten heikko ennustettavuus vuotuisista vaihteluista johtuen.
- Nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden jatkuminen haasteellisena muun työttömyyden vähenemisestä huolimatta.
- Ruokapalveluiden valmistuskapasiteetin niukkuus ja haavoittuvuus.

Sitovat tavoitteet vuodeksi 2019

Valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2019	Mittari
1. Asiakaskokemuksen mittaus on jatkuva. Asiakaskokemuksen mittaustulos julkaistaan kuukausittain.	Sosiaali- ja terveysosaston asiakaskokemusta mitataan Nikkilän sotetalon kolmessa pisteessä (pohja-, 1. ja 2. kerroksessa), Söderkullan neuvolassa ja suunterveydenhuollossa, Söderkullan terveysasemalla ja Kuntalassa.	75 % vastanneista on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä.
3. Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Saattohoito kotona mahdollistetaan asiakkaan niin halutessa.	90 % kotisaattohoitoa halunneista hoidetaan loppuun asti kotona.
4. Asiakas voi käyttää kunnan palveluita 24/7 digitaalisten välineiden avulla.	Turvaposti otetaan käyttöön asiakkaiden yhteydenotoissa.	Kaikkiin elämäнкаaariin voi lähettää turvapostia.
14. Suunnitelma kuntaorganisaatiosta uudessa tilanteessa ja sen toiminnasta on tehty 2019. Toiminta on käynnistynyt vuoden 2020 alusta. Henkilöstön perehdytys on suoritettu ennen toiminnan käynnistymistä.	Maakunta ja sote-uudistuksen toteutuessa vuoden 2021 alusta, kun uudet sote-lait hyväksyty, käynnistetään soten irrottaminen kuntaorganisaatiosta. Vuoden 2019 aikana selvitetään kuntaan jäävät toiminnot. Uudistus on lykkäytynyt vuodelle eteenpäin.	Selvitys on valmis.
15. Työntekijöiden hyvinvointiin ja johtamisen muutokseen panostetaan. Uudet tehtäväkuvaukset on tehty ja organisaatio on selkeä.	Maakunta ja sote-uudistuksen toteutuessa vuoden 2021 alusta, kun uudet sote-lait hyväksyty, käynnistetään tukipalveluhenkilöstön uudelleen järjestelyjen suunnittelu. Uudistus on lykkäytynyt vuodelle eteenpäin.	Suunnittelu on käynnistetty.
16. Työhyvinvointikysely tehdään vuosittain.	Vuoden 2017 KEVA-kyselyn perusteella osastolla on päädytty parantamaan työntekijöiden perehdytystä.	Keskiarvo 2,35 paranee yli kunnan keskiarvon.
19. Sipoon kunnan verrannolliset toimintamenot asukasta kohden laskevat joka vuosi.	Sote osallistuu Kuntaliiton Keskisuurten kuntien sosiaali- ja terveystoimen kustannukset vuonna 2019 -vertailuun.	Ikävakioidut kustannukset e/asukas pysyvät vertailukuntien edullisimmassa neljänneksessä.
Yksiköiden yhteinen tavoite		
Lisätään tulosityksiköiden välistä yhteistyötä.	Johtoryhmät ja työyksiköiden kehittämisryhmät lisäävät säännöllistä vuorovaikutusta.	Elämäнкаarien johtoryhmät huolehtivat, että vuoden aikana on pidetty yhteensä vähintään 5 yhteistä johtoryhmäkokousta ja vähintään 5 muuta tilaisuutta, johon on osallistunut muiden tulosityksiköiden edustajia.

Tulosityksikkö: Hallinto ja talous**Vastuuhenkilö:** Sosiaali- ja terveysjohtaja**Toiminnan kuvaus**

Kehittää ja uudistaa sosiaali- ja terveyspalveluita Strategia 2018–2021 -lähtöisesti. Seurata ja arvioida sosiaali- ja terveyspalveluiden vaikuttavuutta, jotta ne mahdollisimman hyvin vastaavat kasvavan kunnan asukkaiden muuttuvia tarpeita. Johtaa toimintaa ennakoivasti tietoon ja palautteeseen perustuen sekä huolehtia palveluiden laadusta ja kustannustehokkuudesta.

Keskeiset muutokset toiminnassa vuosina 2019–2021

Sosiaali- ja terveysosasto osallistuu hallinto- ja talouspalveluiden kehittämiseen kunnan talous- ja hallintopalveluille asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Vuoden 2019 alusta osaston virastomestarit on siirretty hallinto ja talouspalveluihin. Vuosien 2019–2020 aikana valmistaudutaan sote- ja tukipalveluhenkilöstön hallittuun luovutukseen maakunnalle.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut

	TP2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Ikävakioidut sosiaali- ja terveystoimen toimintakulut, euroa/asukas	3 027	3 032	3029	3 038

	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis.+ ulk.erät								
Tuloarvio	Toimintatulot	7						
Määräraha	Toimintamenot	-600	-600	-670	-670	-712	-726	-741
Toimintakate	Netto	-592	-600	-670	-670	-712	-726	-741
Määrärahan muutos %		-28,0	0,0	11,7	11,7	6,3	2,0	2,0
Määrärahan muutos euroina		233	0	-70	-70	-42	-14	-15
Asukkaat	31.12.	19 922	20 310	21 200	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-30	-30	-32	-32	-33	-33	-32
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	9,7	9,4	10,0	9,0	10,0	10,0	10,0
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-61 856	-63 830	-67 000	-74 444	-71 200	-72 600	-74 100

Tulosityksikkö: Lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen tukeminen sekä lapsiperheiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen (LNP)

Vastuuhenkilö: Palvelujohtaja

Toiminnan kuvaus

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden toiminta-ajatuksena on edistää kunnan lasten, nuorten ja lapsiperheiden terveyttä ja hyvinvointia tarjoten oikea-aikaisia ja vaikuttavia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja painottaen ennaltaehkäisyä ja varhaista tukea.

Keskeiset muutokset toiminnassa vuosina 2019–2021

Sipoon väestön kasvu ja asuntokannan monipuolistuminen aiheuttavat merkittävän palvelutarpeen kasvun. Lapsiperheitä muuttaa kuntaan ilman luonnollista ja sosiaalista tukiverkostoa ja he tarvitsevat usein monia samanaikaisia palveluja arjen haasteiden helpottamiseksi. Eri ammattilaisten työ vaatii edelleen yhteisten tavoitteiden asettamista perheiden kokonaisvaltaisen ja vaikuttavan auttamisen mahdollistamiseksi. Huomiota tulisi kiinnittää perheisiin, joilla on erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia ja parisuhteeseen liittyvää haastetta sekä yleistä uupumusta. Päihde- ja mielenterveyspalveluja nuorille joudutaan enenevässä määrin järjestämään ostopalveluina, kunnan omien resurssien vähäisyyden vuoksi.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut on jo useita vuosia tuotettu Keskisuurten kuntien kuntavertailun mukaan erittäin edullisesti ja esimerkiksi lastensuojelun kustannukset olivat vuoden 2017 vertailun edullisimmat. Lastensuojelun uudet sijoitukset ovat vuoden 2018 aikana kasvaneet huomattavasti eivätkä näiden nuorten ongelmat ole olleet hoidettavissa ilman laitoshoidtoa.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat, lkm vuositasolla	20	25	25	33
Vuoden aikana tulleet lastensuojeluilmoitukset ja SHL:n mukaiset yhteydenotot *	412	490	690	720
Vuoden aikana päättäneet avo- ja jälkihuollon asiakkuudet (lasten ja nuorten määrä) **	57	50	30	25
SHL:n tuen perhetyötä saavien perheiden määrä ***			120	130
SHL:n perhetyössä päättäneiden asiakkuuksien määrä			100	110
Neuvolan perhetyön perheiden määrä	159	270	290	300
Neuvolan perhetyössä päättäneet asiakkuudet	118	235	250	265

*Uuden sosiaalihuoltolain mukaiset yhteydenotot

**Luvut ovat huomattavasti pienempiä, koska uuden sosiaalihuoltolain myötä lapset eivät ole lastensuojelun asiakkaana silloin, kun heidän tilannettaan selvitetään lastensuojeluilmoituksen perusteella

***Toiminta alkanut vuonna 2017

Lastensuojelun ikävakioidut kustannukset, euroa/asukas	75	75	83	88
Kodin ulkopuolelle sijoitettavat 0–17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	0,40	0,50	0,71	0,72

1 000 €		TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis.+ ulk.erät								
Tuloarvio	Toimintatulot	726	2 541	1 587	1 740	1 481	1 503	1 526
Määräraha	Toimintamenot	-4 548	-6 950	-6 384	-6 218	-6 671	-6 804	-6 941
Toimintakate	Netto	-3 822	-4 409	-4 797	-4 478	-5 190	-5 301	-5 415
Määrärahan muutos %		14,4	52,8	40,4	36,7	4,5	2,0	2,0
Määrärahan muutos euroina		-571	-2402	566	-1 670	-453	-133	-136
Asukkaat	31.12	19 922	20 310	21 200	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-192	-217	-226	-215	-240	-239	-237
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	39,5	44,9	45,0	43,5	45,0	45,0	45,0
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-115 139	-154 788	-141 857	-142 943	-148 244	-151 209	-154 234

Tulosyksikkö Työikäisen väestön toimintaedellytysten vahvistaminen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Vastuuhenkilö Johtava lääkäri

Toiminnan kuvaus

Työikäisten palveluiden toiminta-ajatuksena on edistää työiässä olevien kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä, ennaltaehkäistä sairauksia ja syrjäytymistä sekä vastata kaikkien ikäryhmien sairaanhoidosta. Maahanmuuttajien yhteiskunnallista yhteenkuuluvuutta ja kotoutumista tuetaan sekä monialaista yhteistyötä edistetään ja kehitetään. Kaikissa palveluissa aktivoidaan kuntalaisten omia voimavaroja oman terveytensä ja hyvinvointinsa hoitoon ja tuetaan heitä oman elämänsä hallinnassa. Palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti, joustavasti ja vaikuttavasti, moniammatillista työtettä ja ennaltaehkäisyä painottaen.

Keskeiset muutokset toiminnassa vuosina 2019–2021

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirille (HUS) on vuodelle 2019 varattu sama summa kuin vuoden 2018 talousarviossa, vaikka HUS on alustavissa laskelmissaan ehdottanut runsaan miljoonan euron korotusta Sipoon palvelusuunnitelmaan. Näin tiukalle vedetty talousarvio sisältää riskin ylitykselle.

Kokonaistyytömyyden vähenemisestä huolimatta nuoris- ja pitkäaikaistyytömyys ovat jatkuneet merkittävinä ja näiden vähentäminen vaatii työtä myös tulevina vuosina.

Sipoon väestönkasvuun ja asuntokannan monipuolistumiseen liittyen aikuissosiaalityön asiakasmäärät ovat kasvaneet ja asiakkaiden tarpeet muuttuneet monimutkaisemmiksi. Aikuissosiaalityön vahvistamiseksi talousarvioesitys sisältää määräaikaisen sosiaaliohjaajan muuttamisen sosiaalityöntekijäksi ja sosiaalityöntekijän muuttamisen johtavaksi sosiaalityöntekijäksi. Tämä ei lisää henkilöstön kokonaismäärää.

Suuri osa Sipooseen vuonna 2015 yksin tulleista alaikäisistä maahanmuuttajista on siirtynyt tai siirtymässä jälkihuoltoon täyttäessään 18 vuotta. Tämän myötä asumisohjaajien määrää on voitu vähentää. Vastaavasti ELYltä saadut korvaukset pienenevät.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut

	TP2015	TP 2016	TA 2018	TA 2019
Perusterveydenhuollon ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	643	596	611	626
Erikoissairaanhoidon ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	1 211	1 146	1 157	1 173
Toimeentuloturvan ja työllistämisen ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	89	127	119	107

		1 000 €	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis.+ ulk.erät									
Tuloarvio	Toimintatulot		3 225	3 224	3 776	3 775	3 898	3 956	4 016
Määräraha	Toimintamenot		-35 755	-35 633	-36 804	-37 017	-36 877	-37 615	-38 367
Toimintakate	Netto		-32 530	-32 409	-33 028	-33 242	-32 979	-33 658	-34 351
Määrärahan muutos %			3,2	-0,3	3,3	3,5	0,2	2,0	2,0
Määrärahan muutos euroina			-1117	122	-1 171	-1 262	140	-738	-752
Asukkaat	31.12.		19 922	20 310	21 200	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	euroa/asukas		-1 633	-1 596	-1 558	-1 598	-1 527	-1 516	-1 507
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina virkoina	htv		120,6	129,5	131,0	128,0	131,0	135,0	135,0
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv		-296 476	-275 158	-280 947	-289 195	-281 504	-278 626	-284 199
Erikoissairaanhoito									
			TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
Tuloarvio	Toimintatulot								
Määräraha	Toimintamenot		-20 223	-20 336	-20 474	-20 997	-20 085	-20 487	-20 896
Toimintakate	Netto		-20 223	-20 336	-20 474	-20 997	-20 085	-20 487	-20 896
Määrärahan muutos %			0,6	0,6	0,7	3,8	-1,9	2,0	2,0
Määrärahan muutos euroina			-125	-113	-138	-774	912	-402	-410

Tulosyksikkö: Ikäihmisten ja vammaisten hyvinvoinnin ja elämänlaadun edistäminen

Vastuuhenkilö: Palvelujohtaja

Toiminnan kuvaus

Neuvoa, tarjota ja tuottaa ikääntyneiden ja vammaisten kuntalaisten yksilöllisiin tarpeisiin monipuolisia ja vaikuttavia palveluita hyvän ja omannäköisen elämän tueksi. Palveluiden toimintaperiaatteina ovat ikäihmisen ja vammaisen henkilön osallisuus häntä itseään koskevissa asioissa sekä omien voimavarojen hyödyntäminen.

Keskeiset muutokset toiminnassa vuosina 2019–2021

Sipoon väestö ikääntyy voimakkaasti. Yli 85 -vuotiaiden määrä on viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana kasvanut 48 %. Vuonna 2018 olemme joutuneet ostamaan 8 lisäpaikkaa. Näiden uusien ostopalveluiden kustannukset sisältävät taloudellisen riskin.

Asiakkaiden kotiutusta ja kuntoutusta kehitetään edelleen yhteistyössä fysioterapian, kotihoidon sekä akuutti- ja kuntoutusosaston kanssa.

Laajennamme digitaalisten ja teknologisten ratkaisujen käyttöä kaikissa ikääntyneiden palveluissa muun muassa asukkaiden turvallisuuden ja järkevän työajan käytön tueksi mm. Rose-hankkeen, lääkeannostelurobottien ja kulunvalvontarannekkeiden avulla.

Kotihoidon kuormittunutta tilannetta helpottamaan on ehdotettu palkattavaksi kaksi uutta sairaanhoitajaa.

Kehitämme edelleen ikäihmisten perhehoidon sisältöä ja monimuotoisuutta tavoitteena toiminnan juurruttaminen vaihtoehtoksi jo vakiintuneiden palveluiden rinnalle.

Omaishoidon palveluseteli on koettu erittäin tarpeelliseksi, noin 20 uutta omaishoitajaa on valinnut sen ja toiminta jatkuu.

Sipoon kunta on mukana vammaispalvelun henkilökohtainen budjetti -kokeilussa, kokeiluun osallistuu kaksi asiakasta. Sipooseen valmistuneeseen uuteen kehitysvammaisten palveluasumisyksikköön muuttaa kaksitoista palvelusetelin valinnutta sipoolaista. Vammaispalvelulain velvoitteet ovat viime vuosina asteittain lisääntyneet ja asiakasmäärät sekä kustannukset kasvaneet vuosittain.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Vanhuspalveluiden ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	665	640	697	713
Vammaisten ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	286	290	294	304

	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis.+ ulk.erät								
Tuloarvio	Toimintatulot	2 525	2 714	2 562	2 755	2 700	2 741	2 782
Määräraha	Toimintamenot	-15 963	-16 534	-17 029	-17 606	-18 838	-19 215	-19 599
Toimintakate	Netto	-13 438	-13 820	-14 467	-14 851	-16 138	-16 474	-16 817
Määrärahan muutos %		1,8	3,6	3,0	10,3	10,6	2,0	2,0
Määrärahan muutos euroina		-288	-571	-495	-1 643	-1 232	-377	-384
Asukkaat	31.12.	19 922	20 310	21 200	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-675	-680	-682	-714	-747	-742	-738
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	127,9	128,9	132,0	130,4	132,0	132,0	132,0
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-124 808	-128 270	-129 004	-135 015	-142 712	-145 566	-148 478

Tulosyksikkö: Ruokapalvelut

Vastuuhenkilö: Ruokapalvelupäällikkö

Toiminnan kuvaus

Ruokapalvelujen tehtävänä on tukea eri hallintokuntien ydintehtävän onnistumista tuottamalla ruokapalveluita Sivistysosastolle sekä Sosiaali- ja terveysosastolle. Tavoitteena ja lähtökohtana on tuottaa laadukkaita ateriapalveluita kaikille asiakasryhmille. Ruokapalvelut palvelee asiakkaita kaikissa elämänkaaren vaiheissa. Ruoka tulee olla maukasta ja laadukasta. Ruokapalvelut edistävät kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia noudattamalla eri asiakasryhmien ravintosuosituksia ja ohjaamalla terveellisten valintojen tekemiseen arjessa, elämänkaarimallin mukaisin valmistuskeittöin.

Keskeiset muutokset toiminnassa vuosina 2019–2021

Ruokapalvelut varautuu järjestämään ruokailun syksyllä 2019 aloittavaan Nikkilän Sydämen päiväkotiiin. Nikkilän koulukeskuksen keittiön saneeraamisen suunnittelu Cook & Chill -keittiöksi alkaa.

Syksyllä 2019 otetaan käyttöön Sipoonlahden koulun uusi kuumennuskeittiö, joka mahdollistaa ruoan kuumentamisen 1 500 asiakkaalle.

Keittiöiden omavalvontakirjausten digitalisointia jatketaan. Tavoitteena, että koulujen kaikki keittiöt ovat siirtyneet sähköiseen kirjaamiseen vuoden 2019 loppuun mennessä.

Jatkamme kasvis- ja lihattoman ruoan lisäämistä tarjonnassa, kestävän kehityksen ja hyvinvointihyötyjen edistämiseksi. Myös kasvis- ja vegaaniruoka osalta ruokaohjeiden kehittäminen jatkuu.

Suunnittelukauden aikana selvitetään ruokapalveluiden järjestäminen kunnassa sote- ja maakuntauudistuksen jälkeen.

Valtioneuvoston julkisiin hankintoihin hyväksytyn periaatepäätöksen mukaisesti Sipoon Ruokapalvelut-yksikössä huomioidaan edelleen tarjottavan ruoan kotimaisuusaste ottaen huomioon ympäristön kannalta hyvät viljelymenetelmät, eläinten hyvinvointi ja terveys sekä elintarviketurvallisuus.

Tunnusluvut

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Keittiöiden lkm, valmistus + jakelu	5+27	3+29	3+32	3+25
Kouluruokailuun osallistuvien toteutunut lkm vuositason	591 307	550 000	566 500	600 472
Suoritteet lkm vuositason	1 057 634	1 058 100	1 089 843	1 093 000
Kustannus/suorite koulussa, Lukkari	2,73	2,87	2,64	2,78
Kouluruokailuun osallistuvien keskimääräinen lkm, päivä	3 128	2 750	3 013	3 194
Koululounaan sisäinen hinta, euroa	2,93	2,93	2,84	2,50
Päiväkotilounaan sisäinen hinta, euroa	2,60	2,60	2,52	2,93

	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis.+ ulk.erät								
Tuloarvio	Toimintatulot	3 605	3 533	3 550	3 312	3 431	3 482	3 535
Määräraha	Toimintamenot	-3 355	-3 184	-3 338	-3 146	-3 424	-3 492	-3 562
Toimintakate	Netto	250	349	212	166	7	-10	-28
Määrärahan muutos %		-1,0	-5,1	4,8	-6,2	2,6	2,0	2,0
Määrärahan muutos euroina		34	171	-154	209	-278	-68	-70
Asukkaat	31.12.	19 922	20 310	21 200	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-13	-17	-10	-8	0	0	1
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	34,7	33,8	34,0	34,6	34,0	34	34
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-96 686	-94 201	-98 176	-90 925	-100 706	-102 706	-104 765

3.6 Sivistysvaliokunta

Vastuualue: Koulutus, varhaiskasvatus ja vapaa-ajantoiminta

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
Tuloarvio	Toimintatulot	4 638	4 635	4 078	4 089	4 076	4 136	4 198
Määräraha	Toimintamenot	-50 403	-52 160	-53 501	-54 306	-55 543	-56 654	-57 787
Toimintakate	Netto	-45 765	-47 526	-49 423	-50 217	-51 467	-52 518	-53 589
Määrärahan muutos %		0,6	3,5	2,6	1,5	2,3	2,0	2,0
Määrärahan muutos euroina		-288	-1 757	-1 341	-805	-1 237	-1 111	-1 133
Toimintakatteen muutos %		1,5	3,8	4,0	1,6	4,1	2,0	2,0
Toimintakatteen muutos euroina		679	1 761	1 897	794	1 250	1 051	1 071
Suunn.muk. poistot		-399,5	-308,8					
Asukkaat	31.12.	19 922	20 310	21 200	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-2 297	-2 340	-2 331	-2 414	-2 383	-2 366	-2 350
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	593,7	613,7	626,0	599,4	626,0	638,0	649,0
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-84 896	-84 993	-85 465	-90 601	-88 727	-88 799	-89 040
Toimintakulut		-50 403	-52 160	-53 501	-54 150	-55 543	-56 654	-57 787
Palkat ja palkkiot		-20 424	-21 700	-22 542	-22 742	-23 229	-23 694	-24 167
Henkilösivukulut		-5 480	-5 190	-5 069	-5 069	-5 126	-5 229	-5 333
Henk.korvaukset								
Henkilöstökulut		-25 904	-26 890	-27 612	-27 811	-28 355	-28 922	-29 501
Palveluiden ostot, ulkoiset		-4 893	-5 393	-4 806	-5 255	-4 841	-4 938	-5 037
Palveluiden ostot, sisäiset		-3 482	-3 708	-3 986	-3 986	-4 546	-4 637	-4 730
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-1 045	-1 333	-1 398	-1 398	-1 042	-1 063	-1 084
Avustukset		-2 788	-2 863	-3 088	-3 088	-3 055	-3 116	-3 178
Muut toimintakulut, ulkoiset		-276	-276	-200	-200	-246	-251	-256
Muut toimintakulut, sisäiset		-12 016	-11 697	-12 412	-12 412	-13 458	-13 727	-14 002
Toimintatuotot		4 638	4 635	4 077	4 259	4 076	4 137	4 199
Myyntituotot, ulkoiset		1 037	948	947	947	943	957	972
Myyntituotot, sisäiset							0	0
Maksutuotot		2 807	2 756	2 566	2 566	2 572	2 611	2 650
Tuet ja avustukset		562	521	393	574	399	405	411
Muut toimintatuotot, ulkoiset		224	368	172	172	162	164	167
Muut toimintatuotot, sisäiset		8	41					

Tulosyksikkö	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis.+ ulk.erät								
Hallintopalvelut								
Tuloarvio		0	4	0	128	0	0	0
Määräraha		-362	-430	-364	-420	-446	-455	-464
Toimintakate		-362	-426	-364	-292	-446	-455	-464
Varhaiskasvatuspalvelut								
Tuloarvio		2 078	1 979	1 845	1 629	1 845	1 873	1 901
Määräraha		-16 476	-16 460	-16 784	-16 976	-17 269	-17 614	-17 967
Toimintakate		-14 398	-14 481	-14 939	-15 347	-15 424	-15 742	-16 066
Koulutuspalvelut								
Tuloarvio		1 962	2 081	1 720	1 720	1 760	1 786	1 813
Määräraha		-27 912	-29 554	-30 208	-30 768	-31 499	-32 129	-32 772
Toimintakate		-25 950	-27 473	-28 488	-29 048	-29 739	-30 343	-30 958
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut								
Tuloarvio		599	571	512	612	470	477	484
Määräraha		-5 652	-5 717	-6 145	-6 142	-6 329	-6 456	-6 585
Toimintakate		-5 053	-5 146	-5 633	-5 530	-5 859	-5 979	-6 100
Yhteensä								
Tuloarvio		4 638	4 634	4 077	4 089	4 075	4 136	4 198
Määräraha		-50 403	-52 162	-53 501	-54 306	-55 543	-56 655	-57 788
Toimintakate		-45 765	-47 528	-49 424	-50 217	-51 468	-52 519	-53 590

Toiminnan kuvaus

Sivistysosasto tarjoaa monipuolisia ja korkeatasoisia eri kohderyhmien saavutettavissa olevia varhaiskasvatus-, koulutus-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluita omina palveluina, ostopalveluina tai tuettuina toimintoina. Kuntalainen voi olla itse mukana vaikuttamassa palveluita suunniteltaessa. Lasten ja nuorten kasvun, kehityksen, oppimisen ja viihtymisen kautta annamme eväät hyvään elämään.

Strategian toteuttaminen

Valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2019	Mittari
Sivistysosasto		
Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme.	Sivistyspalveluissa keskitytään lasten sekä nuorten osallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseen Sipoossa.	Lapsille ja nuorille suunnattu kysely. Osittain käytetään Kouluterveyskyselyn tuloksia. Tavoiteltava tulos: yli kansallisen keskitason (niiltä osin, kuin vertailuaineistoa on saatavilla).
Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Kuntalaisten mm. kirjeitse ja sähköpostilla lähetettäisiin kysymyksiin ja palautteisiin vastataan 5 työpäivän sisällä.	Vastaukset annettu 5 työpäivän sisällä 90 %:sti.

Yksikkökohtaiset tavoitteet		
<u>Varhaiskasvatus</u> Kehitämme palveluita yhdessä asiakasta kuunnellen. Kehitämme palvelujamme aktiivisesti yhdessä asukkaiden ja muiden asiakkaiden kanssa.	Asukkaita ja asiakkaita osallistavan toimintatavan kehittäminen varhaiskasvatuspalveluissa.	Uusi toimintamalli, josta prosessikuvaus tehty valmiiksi.
Työntekijöiden hyvinvointiin ja johtamisen muutokseen panostetaan. Uudet tehtäväkuvaukset on tehty ja organisaatio on selkeä.	Esiopetuksen johtamisjärjestelmän kehittäminen. Hyödynnetään pilottikokeilun tuloksia ja esille nousseita kehittämistarpeita.	Uusi esiopetuksen johtajuusmalli valmiina.
Työntekijöiden hyvinvointiin ja johtamisen muutokseen panostetaan. Uudet tehtäväkuvaukset on tehty ja organisaatio on selkeä.	Varhaiskasvatuspalveluiden hallintoa uudelleenorganisoidaan ja toimintaa selkeytetään palvelemaan kenttää ja sen tarpeita yhä paremmin.	Uudet tehtäväkuvaukset ja vastuunjaot valmiit varhaiskasvatuksen hallinnossa.
Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme.	Lasten hyvinvoinnin ja syrjäytymisen ehkäisyn turvaaminen kehittämällä tuettua leikkiä lapsiryhmissä.	Kehitetään ja otetaan henkilöstön käyttöön tuetun leikin malli, jossa kaikki otetaan leikkiin mukaan (sisältää mm. arvopohjan, menetelmät, oppimisympäristön kehittämisen).
Sipoossa koulutus, esiopetus ja varhaiskasvatus ovat korkeatasoisia ja lähellä perheitä.	Henkilökunnan osaamisen kehittäminen tuetun leikin ohjaamisessa.	Henkilöstölle järjestetään koulutusta tuetun leikin kehittämisestä ja kehityskeskusteluun luodaan uusi pedagogiikkaan suuntautunut kehityskeskustelulomake.
Kehitämme palveluita yhdessä asiakasta kuunnellen. Kehitämme palvelujamme aktiivisesti yhdessä asukkaiden ja muiden asiakkaiden kanssa.	Huoltajien osallisuuden huomioiminen oman lapsensa tuetun leikin suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioinnissa.	Huoltajille järjestetään leikkiin liittyvä kysely.

<u>Koulutuspalvelut</u> Sipoossa koulutus, esiopetus ja päivähoito ovat korkeatasoisia ja lähellä perheitä.	Opetuksessa lisätään yhteis-, samanaikais- ja tiimiopettajuutta opetuksen järjestämisessä.	Oppilaitoksessa kaikki opettajat ovat toimineet yhteis-, samanaikais- ja tiimiopettajana lukuvuoden aikana lukuvuosisuunnitelmassa määritetyllä tavalla.
Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme.	Oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnin ja viihtyvyyden systemaattinen ja suunnitelmallinen seuranta ja kehittäminen osana koulujen yhteisöllistä opiskeluhuoltoa.	Perusopetuksessa ja lukioissa on tehty hyvinvointia ja viihtyvyyttä mittaavat seurannat. Tulokset on käsitelty koulun opiskeluhuoltoryhmässä ja tiedotettu oppilaille ja huoltajille sekä koulu-/lukiokohtainen kehityssuunnitelma on laadittu.
Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme.	Opitaan ulkona – Kaikki oppilaat osallistuvat Liikkuva koulu -toimintaan.	Jokainen koulu ja oppilaitos arvioi tavoitteen toteutumista lukuvuosisuunnitelmassa määritetyllä tavalla.
Kehitämme palveluita yhdessä asiakasta kuunnellen. Kehitämme palvelujamme aktiivisesti yhdessä asukkaiden ja muiden asiakkaiden kanssa.	Palvelutyytyväisyyskysely toteutetaan huoltajille vuosittain siten, että huoltajat osallistuvat kyselyn suunnitteluun.	Huoltajakysely toteutettu ja keskeiset tulokset julkistettu. Kysely on käytössä jokaisessa koulussa/oppilaitoksessa ja 50 % huoltajista on vastannut kyselyyn. 75 % vastanneista huoltajista on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä. Keskeisiä asioita: a. tiedonkulku kodin ja koulun välillä b. mahdollisuudet osallistua koulun toiminnan suunnitteluun / mahdollisuudet osallistua oman lapsen koulunkäyntiä koskeviin asioihin c. yhteistyö opetus- ja oppilashuoltohenkilöstön kanssa.
Työntekijöiden hyvinvointiin ja johtamisen muutokseen panostetaan.	Perusopetuksen johtamiskäytänteiden kehittäminen.	Perusopetuksen johtamiskäytännöt läpikäyty.

Vapaa-aika Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme.	Yläkoululaisille suunnattu harrastepassi otetaan käyttöön lukuvuodesta 2019–2020.	Passi otettu käyttöön.
Kehitämme palveluita yhdessä asiakasta kuunnellen. Kehitämme palvelujamme aktiivisesti yhdessä asukkaiden ja muiden asiakkaiden kanssa.	Toteutamme sähköisen kävijätilastoinnin osaan liikuntapaikoista.	Sähköinen kävijätilasto otettu käyttöön.

Keskeiset muutokset toiminnassa vuosina 2019–2021

Sivistysosaston yksi suurimmista haasteista suunnittelukauden aikana tulee edelleen olemaan vastaaminen lisääntyvään palvelutarpeeseen. Tavoitteena on kasvattaa kunnan ja Sivistysosaston toimintaa siten, että kustannukset asukasta kohden eivät nousisi. Tästä syystä osaston määrärahan lisäykset johtuvat pääosin lapsi- ja oppilasmäärän noususta.

Sekä uusia varhaiskasvatusryhmiä että uusia perusopetusryhmiä tullaan tarvitsemaan. Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrän nousu on maltillisempi kuin koulutukseen osallistuvien, joten varhaiskasvatuksen lisätarpeen on arvioitu olevan yksi lapsiryhmä (n. 30 lasta vuosittain), mikä käytännössä voi tarkoittaa joko yksityistä tai kunnallista varhaiskasvatusta riippuen kuntalaisten valinnoista.

Sivistysosasto panostaa vahvasti toimitiloihin ja -ympäristöihin sekä pyrkii varmistamaan niiden riittävyyden. Keskeisenä haasteena on uusien oppimisympäristöjen ja niiden vaatimien johtamisjärjestelmien luominen, niiden resursoiminen sekä niiden käyttöönoton varmistaminen.

Varhaiskasvatukselle rakennetaan Nikkilän Sydämen päiväkotia, koulutuksella on Nikkilän Sydämen ja Sipoonlahden koulun laajennushankkeet.

Koulutuspalveluilla on käynnistetty Talman koulun suunnittelutyö syksyllä 2018 ja sitä jatketaan vuoden 2019 aikana. Tämän lisäksi laaditaan selvityksiä, jotka liittyvät sivistyspalveluiden palveluverkkosuunnitelmaan.

Yksityisen varhaiskasvatuksen tuotannon kasvattaminen palvelusetelipäiväkotien avulla on jatkunut-Nikkilän Jokilaaksossa on aloittanut toimintansa päiväkotia Kaisla ja entisistä ostopalvelupäiväkodeista Box barnträdgård, Nickby barnträdgård ja daghemmet Arken jatkavat toimintaansa palvelusetelipäiväkoteina. Lehmuslinnan päiväkotia siirtyi jatkamaan toimintaansa yksityisen hoidon tuella. Lisäksi kaksi entistä ostopalvelupäiväkotia, Rux ja Sopusointu, lopettivat varhaiskasvatuksen tarjoamisen. Yksityisille palveluntarjoajille mahdollistui myös perusopetuslain mukainen esiopetuksen järjestäminen Sipoon kunnassa.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja on alennettu hallituksen päätöksellä vuodesta 2017 alkaen. Tosin 1.8.2018 voimaan tulleen indeksikorotuksen vaikutuksen arvioidaan olevan varsin pieni, esim. korkeimman asiakasmaksun 290 eurosta 289 euroon. Asiakasmaksutulojen vähennys oli kuitenkin odotettua pienempi vuodelle 2018, mutta vuodelle 2019 näyttäisi vuodelle 2018 olevan 10 % eli 200 000 euroa. (Kuntaliiton arvion mukaan vaikutus on jopa 20 %.)

Perusopetuksen oppilaslisyöksen on arvioitu olevan noin 100 oppilasta vuosittain, jonka johdosta kulut nousevat noin 600 000 eurolla. Tähän sisältyy pedagogisen ja avustavan henkilöstön lisäksi yksi psykologin virka.

Kulttuuri- ja vapaa-aikayksikön talousarvio pysyy TA 2017 tasolla, mikä tarkoittaa kustannusten laskemista asukasta kohden.

Koulutuspalvelut-yksikön syksyllä 2018 aloittamaa osastorajoja ylittävää ns. rajapintojen ja yhteistyömuotojen kehittämistä jatketaan. Osastorajoja ylittävää yhteistyötä eri tukipalvelua antavien yksiköiden kanssa (mm. Toimitilat (Teky), HR-palvelut (Taha), IT-palvelut (Taha), Taloushallinto/controllertoiminta (Taha)), yhteistyön kehittämistä ja rajapintojen kirkastamista jatketaan vuoden 2019 aikana. Tavoitteena on luoda selkeämmät yhteistyökäytännöt, uudistaa palvelusopimuksia sekä ottaa käyttöön muita toimenpiteitä, jotka sujuvoittavat sisäistä yhteistyötä ja helpottavat eri hallintokuntien työntekijöiden arkea. Tarkoitus on ottaa laaditut suunnitelmat ja sopimukset käyttöön kaikissa Sivistysosaston yksiköissä.

Jokaisen tulosityksikön osioissa on yksityiskohtaisemmin avattu kunkin yksikön toimintaa ja taloutta koskevia erityispiirteitä.

Riskiarvio

Muutostahti kunnassa ja Sivistysosastolla on kova. Asukasmäärän kasvu ja sen edellyttämät toimenpiteet, norminmuutokset kuten uusi varhaiskasvatussuunnitelma, opetussuunnitelmat sekä lukiossa että perusopetuksessa sekä oppilas- ja opiskelijahuoltonormit vaativat koko organisaatiolta muutoskykyä ja jatkuvaa oppimista. Sisäilmaongelmat ja niiden aiheuttama väistötiloissa toimiminen ja niihin siirtyminen asettaa osaltaan myös lisähaasteita niin lapsille, oppilaille, muille asiakkaille kuin henkilöstöllekin. Rakennushankkeiden aiheuttamat muutokset ja käynnissä olevat uudis- ja laajentamisrakennushankkeet vaativat suunnittelua ja uudelleenarvioitumista.

Kaikkiin yllätyksiin ei voi varautua ja lähiesimiehet ovat ne, jotka joutuvat koville sekä suunniteltujen muutosten että yllättävien muutosten vuoksi.

Tulevat rakennushankkeet ja palveluverkkosuunnitelmassa päätetyt selvitykset sekä niiden valmistuminen aikataulussa tulevat olemaan haasteellisia.

Tulosityksikkö: Hallintopalvelut

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

Sivistyksen hallintopalveluja kehitetään yhteistyössä kuntatasolla Talous- ja hallintokeskuksen johdolla.

	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis.+ ulk.erät								
Tuloarvio	Toimintatulot		4		128			
Määräraha	Toimintamenot	-362	-430	-364	-420	-446	-455	-464
Toimintakate	Netto	-362	-426	-364	-292	-446	-455	-464
Määrärahan muutos %		-41,8	18,8	-15,3	16,0	22,5	2,0	2,0
Määrärahan muutos euroina		260	-68	66	-58	-26	-9	-9
Asukkaat	31.12.	19 922	20 310	21 200	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-18	-21	-17	-14	-21	-20	-20
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	2,2	4,0	4,0	3,9	4,0	4,0	4,0
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-164 545	-107 500	-91 000	-107 692	-111 500	-113 730	-116 005

Tulosityksikkö: Varhaiskasvatuspalvelut
Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuspalvelut-tulosityksikkö tarjoaa sekä lakisääteistä, laadukasta ja monipuolista varhaiskasvatusta ja esiopetusta että avointa leikki- ja kerhotoimintaa. Vanhemmat saavat valita joko suomen- tai ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen. Palveluvalikkoon laajentavat kotihoidon ja yksityisen hoidon tuet ja kuntalisät sekä palveluseteli. Toiminnan tarkoituksena on turvata lasten hyvinvointi tarjoamalla laadukasta varhaiskasvatusta sipoolaislapsille.

Keskeiset muutokset toiminnassa vuosina 2019–2021

- Varhaiskasvatuksen tarve lisääntyy Sipoossa, mutta arvion mukaan maltillisemmin kuin koulutuspalvelujen puolella. Kasvuvauhdiksi arvioidaan 1,5 ryhmän verran vuodessa (n. 30 lasta). On tehty linjaus, että varhaiskasvatuksen kasvutarve toteutetaan pääosin palvelusetelillä.
- Uusi kunnallinen Nikkilän Sydämen päiväkotitoiminta otetaan valmistuttuaan käyttöön syksyllä 2019. Nimikilpailu saattaa muuttaa päiväkodin nimen.
- Varhaiskasvatuspalvelut Västerskogissa toteutetaan kunnallisena palveluna.
- Sipoossa varhaiskasvatussuunnitelman käyttöönotossa on hyödynnetty kehittävän palautteen havainnoinnin tuloksia, ja sen perusteella vuoden 2019 aikana kehitetään erityisesti leikin tukemista kaikissa kunnallisissa varhaiskasvatusyksiköissä. Hankinnoissa painotetaan draamakasvatuksen välineistön ja osaamisen kehittämistä. Oppimisympäristöjä, toimintaa ja varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria kehitetään myös hankerahojen avulla.
- Varhaiskasvatuspalvelut osallistuvat seuraaviin kehittämishankkeisiin vuonna 2019: Kehittävä palaute- hanke, kieli -ja kulttuuritietoinen oppiminen varhaiskasvatuksessa -hanke sekä Innovatiivisten oppimisympäristöjen edistäminen varhaiskasvatuksessa -hanke, johon Sipoo osallistuu nimellä "Sipoon susi liikkuu ja leikkii".
- Varhaiskasvatuksessa on siirrytty syksyllä 2018 mobiilikirjaukseen, jossa huoltajat ilmoittavat ja leimaavat lastensa hoitoajat. Päätöstä hoitoaikaperusteiseen laskutukseen siirtymisestä ei ole vielä tehty, mutta tekninen valmius siihen on olemassa vuoden 2019 aikana.
- Varhaiskasvatuksen organisaatiossa tapahtuu muutoksia, jotka liittyvät esimiesten eläköitymisiin ja palveluverkon muutoksiin. Pyritään siihen, että henkilötyövuodet eivät lisäänty varhaiskasvatuksessa vaan tehtävien muutoksilla tehostetaan organisaation toimintaa.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut

	TP 2017	TA 2018	TPE 2018	TA 2019
Kunnan kustantama varhaiskasvatus, lapsia päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa (v. 2017 sisältää ostopalvelun)	924	806 (30.9.tilanne)	820	820
Lapset, joille kunta on myöntänyt palvelusetelin varhaiskasvatukseen	44	153 (30.9.tilanne)	165	180
Kelan yksityisen hoidon tukea saaneet lapset	122	117 (30.9 tilanne)	120	120
Varhaiskasvatus yhteensä	1 090	1 076 (30.9 tilanne)	1 105	1 120
Varhaiskasvatuksen osuus 1–6 v, %	75 %	81 % (30.9 tilanne)	83 %	80 %
Väestön 1–6 vuotiaat 31.12. (Facta, kuntarekisteri)	1 457	1 326	1 326	1 400

Uudet tunnusluvut TA 2019

Varhaiskasvatuspalvelujen toimintojen muuttuessa myös tunnuslukuja on tarkistettu vastaamaan paremmin nykyisiä toimintoja. Ostopalveluvarhaiskasvatus on päättynyt 31.7.2018 ja palvelusetelillä tuotettu varhaiskasvatus on lisääntynyt. Alla olevissa uusissa tunnusluvuissa käytetään THL:n vuosittain keräämiä tietoja, ja lisäksi lasketaan edelleen kunnallisen varhaiskasvatuksen hinta (euroa vuodessa/hoitopaikka).

	TP 2017	TA 2018	TPE2018	TA 2019
0–6-vuotiaat kunnassa	1 573	1 620	1520	1520
Esikouluikäisiä kunnassa	256	290	240	286
Lapsipaikkojen määrä kunnallisessa päivähoidossa	1 008	1 100	930	1000
Lapsipaikkojen määrä palvelusetelipäiväkodeissa	66	250	165	250
Lapsipaikkojen määrä ostopalvelupäiväkodeissa*	142	154	0	0
Kustannukset/paikka/vuosi, kunta**	11 825	11 300	11 300	
Kustannukset/paikka/vuosi, ostopalvelu	11 641	10 200	10 200	0

* Ostopalvelupäiväkotitoiminta päättyi 31.7.2018. Perheet valitsivat sen sijaan joko yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelillä/yksityisen hoidon tuella tai kunnallisen varhaiskasvatuksen.

** Kunnan kustannuksiin lasketaan varhaiskasvatuspalvelun kulut, joista vähennetään Asiakaspalveluiden ostot muilta sekä Kotihoidontuen, Yksityisen hoidon tuet sekä Palvelusetelitoiminta. Esiopetuksen kulut sen sijaan sisältyvät kunnalliseen toimintaan.

Syksyn 2018 osalta kustannusten hinta/kunnallinen varhaiskasvatuspaikka on haastavaa laskea riittävän totuudenmukaisesti, koska palvelusetelien maksaminen alussa tapahtuu viiveellä ja käyttäjien määrä lisääntyy ennakoimattomasti vuoden loppuun asti. Kunnallisten ja palveluseteliasiakkaiden kulujen erottelu kesken toimintavuoden on haasteellista ja vääristäisi lopputulosta.

Kustannukset kunnallisessa varhaiskasvatuksessa: euroa vuodessa/hoitopaikka

	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis.+ ulk.erät								
Tuloarvio	Toimintatulot	2 078	1 979	1 845	1 629	1 845	1 873	1 901
Määräraha	Toimintamenot	-16 476	-16 460	-16 784	-16 976	-17 269	-17 614	-17 967
Toimintakate	Netto	-14 398	-14 481	-14 939	-15 347	-15 424	-15 742	-16 066
Määrärahan muutos %		2,0	-0,1	2,0	3,0	2,9	2,0	2,0
Määrärahan muutos euroina		-322	16	-324	-500	-293	-345	-352
Asukkaat	31.12.	19 922	20 310	21 200	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-723	-713	-705	-738	-714	-709	-705
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	238,3	232,9	250,0	233,8	250,0	257,0	260,0
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-69 140	-70 674	-67 136	-72 609	-69 076	-68 538	-69 103

Tulosityksikkö: Koulutuspalvelut

Suomenkieliset koulutuspalvelut, vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

Ruotsinkieliset koulutuspalvelut, vastuuhenkilö: Opetuspäällikkö

Toiminnan kuvaus

Tulosityksikön tarkoituksena on antaa kuntalaisille korkeatasoista opetusta kouluissa, joissa on osaavat opettajat, ylläpitää viihtyisiä ja turvallisia kouluja, tarjota mahdollisuuksia ammatilliseen koulutukseen myös rinnakkain lukiokoulutuksen kanssa ja vahvistaa nuorten tulevaisuudenuskoa. Toisin sanoen lapsille, nuorille ja aikuisille tarjotaan eväät hyvään elämään. Toimintaa tarjotaan sekä keskeisesti sijaitsevilla alueilla että kylissä ja pyritään siten vaikuttamaan monipuolisen yhdyskunnan rakentamiseen.

Keskeiset muutokset toiminnassa vuosina 2019–2021

Koulutuspalvelut-tulosityksikön suurin haaste suunnittelukauden aikana tulee edelleen olemaan vastaaminen lisääntyvään palvelutarpeeseen. Tavoitteena on, että kustannukset oppilasta/opiskelijaa kohden eivät nousisi. Yksikön määrärahojen lisäykset johtuvat pääosin oppilasmäärän noususta. Lisäksi väistötilat (sekä sisäilmaongelmien että Sipoonlahden koulun laajennuksen aiheuttamat väistöt).

Vuoden 2017 tilinpäätös ylitti talousarvion n. 900 000 € (toimintakate). Tilinpäätösennuste vuodelle 2018 ylittää talousarvion n. 800 000 € (4 kk ennuste 2018). Osa lisämääräraharpeista käsiteltiin ja hyväksyttiin valtuustossa 11.6.2018 (väistötilojen kalustaminen ja IT-varusteet sekä väistötilakuljetuskustannukset, yhteensä 500 000 €). Talousarvion 2018 alibudjetoinnin vaikutukset vuodelle 2019 arvioidaan olevan n. 400 000€ joista 200 000 € palkkoja ja 200 000 € kotikuntakorvauksia.

Nämä on huomioitu talousarvioesityksessä vuodelle 2019, mutta lopulliset luvut selviävät 2018/8 kk seurannan yhteydessä jonka jälkeen on mahdollista, että on tarpeen tarkastaa vielä talousarvio 2019.

Sisäiset kulut (ruoka, IT ja toimitilat) nousevat yhteensä n. 1 M€. IT-kulujen nousu johtuu sekä kunnan digitalisaatioon panostamisesta että sisäisen laskuttamisen muutoksista.

Perusopetuksen oppilaslisyksen on arvioitu olevan noin 100 oppilasta, jonka johdosta kulut nousevat noin 600 000 eurolla. Tähän sisältyy pedagogisen ja avustavan henkilöstön lisäksi yksi psykologin virka. Lukiokoulutuksen opiskelijamäärät ovat pienessä nousussa, mutta eivät vaadi lisäresursointia vielä vuonna 2019.

Koulutuspalvelut-tulosityksikkö ei ota uusia tiloja käyttöön vuonna 2019.

Koulutus

Yleissivistävässä koulutuksessa keskitytään Opetussuunnitelman 2016 mukaisen oppimisen ja opetuksen toteuttamiseen. Pääpaino on toimintakulttuurin kehittämisessä ja oppimisympäristöjen monipuolistamisessa. Kouluissa vuonna 2018 käyttöön otetussa sähköisessä järjestelmässä toimivaa oppilaiden itsearviointimenetelmää kehitetään edelleen.

Sipoon kunta pyrkii osallistumaan Uusi Peruskoulu -ohjelman toimeenpanoon (valtion hanke). Hankkeessa uudistetaan peruskoulua, oppimisympäristöjä ja opetuksen digitalisaatiota.

Lukiolainsäädännön 2018 uudistukset toteutetaan Sipoossa. Ylioppilastutkinto toteutetaan vuonna 2019 hyödyntämällä kaikissa kokeissa tieto- ja viestintätekniikkaa. Ylioppilastutkintolainsäädännön vuoden 2018 uudistus otetaan asteittain käyttöön.

Oppilas ja opiskelijahuolto

Oppilas ja opiskelijahuollon yhteinen vuositeema lukuvuodelle 2018–2019 on:

”Arvostava kohtaaminen”

- koulun aikuisten kesken
- oppilaiden kesken
- koulun henkilöstön ja oppilaiden välisissä suhteissa
- kodin ja koulun yhteistyössä
- koulun ja yhteistyökumppaneiden kesken.

Kehittämishankkeet

Tutor-opettajatoiminnalla ja eri kehittämishankkeilla toteutettavilla projekteilla tuetaan opetussuunnitelman mukaisen toiminnan kehittymistä kaikissa kouluissa. Rehtoreille ja opettajille tarjotaan uudistamista tukevaa koulutusta VESO- (virkaehtosopimusten mukaiset koulutukset), KiKy- (kilpailukykysovimuksen yhteydessä sovitut) ja muissa koulutuksissa.

Koulutuspalvelut-tulosyksikkö osallistuu erilaisiin kansallisiin hankkeisiin. Pääosin kehittämishankkeet rahoitetaan valtion hankeavustusten avulla. Suurin osa hankkeista ovat OKM:n (opetus- ja kulttuuriministeriö), OPH:n (Opetushallitus) sekä AVIn (aluehallintovirasto) rahoittamia.

Kieli- ja kulttuuririkasteinen toiminta Sipoossa

Kaikissa kouluissa A1-kielen opetus aloitettiin ensimmäisellä vuosiluokalla syksyllä 2018 ja kielisuihkutoimintaa tarjotaan jokaisessa sipoolaisessa koulussa lukuvuonna 2018–2019. Hanke jatkuu vuonna 2019 ja tavoitteena on mm. vakiinnuttaa kielisuihkutoiminta. Hankkeesta vastaa osa-aikainen hankekoordinaattori.

Kielikylyopetustoiminnan kehittäminen tiimiopettajuuden ja yhtenäisten arviointikäytänteiden avulla

Hankkeessa Leppätien koululla ja Nikkilän sydämessä etsitään pysyviä toimintamalleja opetuksen toteuttamiseksi tiimiopettajuuden keinoin. Lisäksi muutoksia haetaan arviointikäytänteisiin OPSin arvopohjan mukaisesti. Hanketta koordinoi Leppätien koulun rehtori.

YK:n kestävän kehityksen tavoitteilla globaaliin kansalaisuuteen, kansainvälisyys perusopetuksessa 2018 -hanke

Hankkeessa tavoitellaan kestävän kehityksen arvoihin pohjautuvaa globaalia kansalaisuutta kaikissa kunnan peruskouluissa.

Kerhoja kaikille

Toteutetaan erilaisia kerhoja koulupäivän yhteydessä, ennen ja jälkeen. Hanketta vetää osa-aikainen koordinaattori.

PopUp Sipoo – Lastenkulttuurin saatavuuden parantaminen Sipoossa

Selvitetään valmius tarjota jokaiselle oppilaalle mahdollisuutta osallistua kulttuuri- ja liikuntaharrastuksiin kouluissa. Toimintaa kehitetään yhteistyössä koulujen ja kulttuuri-, liikunta- ja taidetoimijoiden kanssa. Hanketta vetää osa-aikainen koordinaattori.

Liikkuva koulu – Susi Liikkeessä – Terveyttä ja oppimista edistävää liikkumista lisätään kaikissa peruskouluissa

Toiminta keskittyy opetushenkilöstön tutorointiin opetuksen toiminnallistamiseksi ja välikäritöiminnan kehittämiseen kouluilla. Hanketta vetää osa-aikainen koordinaattori. Lisäksi hankkeesta maksetaan tutor-opettajien palkkioita neljälle tutorille.

Turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien integrointi / OpintieSi-hanke

Tavoitteena on luoda maahanmuuttajille ja turvapaikanhakijoille suunniteltu yhtenäinen koulutuspolku, jossa kohderyhmä ja opetuksen ammattilaiset ovat kussakin vaiheessa tietoisia opetuksen saatavuudesta, järjestämisen mahdollisuuksista ja tarjolla olevista tukitoimista. Lisäksi hankkeessa tuotetaan käsikirja kulttuuririkasteisen opetuksen järjestämisestä mm. turvapaikanhakijoille ja maahanmuuttajille. Hanketta vetää osa-aikainen koordinaattori.

Innovatiivisten oppimisympäristöjen kehittäminen ja monipuolistaminen – Unelmien oppimaisemaa rakentamassa -hanke

Kehitetään kuntakohtaista pedagogista suunnitelmaa tuleviin rakennushankkeisiin, uudenlaisia ajattelutapoja ja näkemyksiä. Lisäksi hankkeessa syntyy 10 muokattua oppimaisemaa, joista viisi on toteutettu STEAM- ja viisi Maker- periaatteiden mukaisesti. Hanketta vetää osa-aikainen koordinaattori. Lisäksi hankkeesta maksetaan tutor-opettajien palkkioita kolmelle tutorille.

Toimitilahankkeet

Opetustoimi osallistuu omalta osaltaan Sipoonlahden koulun ja Nikkilän Sydämen sivistyskeskuksen rakennusaikaiseen suunnitteluun, seurantaan ja hankintojen valmisteluun.

Syksyllä 2018 n. 400 oppilasta opiskelee väistötiloissa, joista osa on Sipoon omistamia ja osa ulkopuolisilta vuokrattuja tiloja. Vuonna 2019 ei kuljeteta oppilaita väistötiloihin, vaan Opintien väistötilojen valmistuttua Sipoonlahden koulu ja Söderkulla skola toimivat Opintiellä Söderkullassa ja Talman koulu Talman koulun vieressä sijaitsevilla väistötiloissa.

Palveluverkkosuunnitelma

Sivistyksen palveluverkkosuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa kesäkuussa 2018. Virkamiesvalmistelu etenee palveluverkkosuunnitelman linjausten mukaisesti. Palveluverkkosuunnitelman mukaisesti vuonna tehdään 2019 tehdään mm. seuraavia selvityksiä:

Etelä-Sipoon kielikylpykoulutuksen perustaminen ja kielikylpyopetuksen laajentaminen myös Etelä-Sipooseen. Tarveselvityksessä määritellään sijainti sekä toiminnan laajuus ja sen järjestäminen (kevät 2019).

Söderkulla skolan uudet tilat

Tarveselvitys, jossa määritellään koulun sijainti sekä toiminnan laajuus ja sen järjestäminen, valmistuu kevään 2019 aikana. Selvityksessä huomioidaan Sipoonlahden koulun kasvu sekä se, voidaanko nykyisiä paviljonkeja käyttää jatkossa Söderkulla skolan tarpeisiin. Uuden rakennuksen vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja selvitetään. Tarkastelussa tulee ottaa huomioon myös Etelä-Sipoon kielikyllyn tilat.

Uuden Talman sivistyskeskuksen suunnittelu alkaa 2018 (koulu ja päiväkotia) ja jatkuu 2019 aikana.

Hankesuunnittelu käsittää vaiheittain rakennettavan kokonaisuuden, joka koostuu yhtenäiskoulusta (e–9) ja varhaiskasvatuksen yksiköstä. Kulttuuri- ja vapaa-ajan toiminnoille suunnitellaan tarpeen mukainen toimintaympäristö Talman sivistyskeskuksen yhteyteen. Talman koulun suunnittelun yhteydessä huomioidaan mahdollinen tarve sijoittaa ruotsinkielinen koulu saman katon alle Talman koulun kanssa.

Näiden lisäksi palveluverkkosuunnitelmassa on päätetty, että:

- Kyrkoby skolan lisätilatarpeesta päätetään vuoden 2019 aikana.
- Jokipuiston koulun sekä kunnallisen esiopetuksen lisätilatarpeesta päätetään vuoden 2019 aikana.
- Sibbo gymnasiumin peruskorjauksesta/tilojen tulevaisuudesta päätetään vuoden 2019 aikana.

Nämä vaativat osaltaan koulutuspalvelut-yksiköltä yhteistä suunnittelemista teknisen toimen ja kehittämis- ja kaavoituskeskuksen kanssa.

Henkilöstömuutokset

Oppilasmäärän kasvun takia opetushenkilöstön määrä kasvaa arviolta 4–7 henkilöllä, joista yksi on koulupsykologi ja muut erityis-, aineen- ja luokanopettajia. Nämä muutokset on huomioitu ulkoisissa menoissa.

Henkilöstömuutospaineet

Talousarviovuoden aikana on usein tarpeen tehdä oman yksikön sisällä selvityksiä tai raportteja sekä osallistua osastojen välisiin kehittämishankkeisiin tai selvityksiin, joihin ei ole varattu henkilöstö-/ostopalveluresursseja. Kaikki nämä hankkeet rasittavat erityisesti oppilaitosjohtoa, oppilashuoltohenkilökuntaa sekä myös hallinnon työntekijöitä. Osa näistä henkilöstötarpeista voitaisiin myös huomioida investointihankkeiden selvitys- ja suunnittelutöiden budjetoinnissa, jotta käyttäjän eri hankeselvitysten ja -suunnitelmien laatimiseen vaadittavat resurssit varmistettaisiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtion toimilla ja päätöksillä on merkittävä vaikutus myös Sipoon opetustoimeen. Valtio ohjaa toimintaa eri hankerahoituksilla, kehittämishankkeilla sekä norminuudistuksilla. Vuositasolla opetustoimi saa 300 000–500 000 euroa erilaisia hankeavustuksia valtiolta. Sipoon koulutoimi arvioi ja päättää hankekohtaisesti, millä tavalla Sipoo osallistuu kehittämishankkeisiin.

Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2019 on todettu seuraavasti:

Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet varhaiskasvatukselle, yleissivistävälle koulutukselle ja vapaalle sivistystyölle ovat:

- Koulutuksen laatu ja tasa-arvo vahvistuvat ja erot oppimisessa ja hyvinvoinnissa kaventuvat.
- Varhaiskasvatuksen, yleissivistävän koulutuksen ja vapaan sivistystyön perusta on vahva ja toimintakykyinen.
- Toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt modernisoituvat ja monipuolistuvat.

Toiminnalliset tavoitteet

- Lukiokoulutuksen uudistuksilla vahvistetaan opiskelijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia kehittää kansainvälistymistä tukevaa osaamistaan ja mahdollisuuksia tutustua korkeakouluihin ja korkeakouluopintoihin jo lukio-opintojensa aikana lukion sijaintipaikasta riippumatta.
- Ylioppilastutkinnon kokeiden rajoittamattomalla uusimismahdollisuudella lisätään opiskelijan oikeuksia, vähennetään henkisiä paineita ja lisätään yhdenvertaisuutta jatko-opintoihin hakeutumisessa.
- Vakiinnutetaan luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen järjestäminen maahanmuuttajille vapaan sivistystyön koulutuksena ja oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetuksen alkuvaiheen lukutaitovaiheessa.
- Luonnontieteiden ja matematiikan osaamista, lasten monilukutaitoa sekä ohjelmoinnin osaamista vahvistetaan valtakunnallisella kehittämisohjelmalla. Jatketaan kielitaidon vahvistamista tukemalla laajamittaista ja suppeaa kaksikielistä opetusta ja kielikylpytoimintaa sekä kielikokeiluilla.
- Vahvistetaan lasten ja nuorten emotionaalisia ja psykososiaalisia taitoja sekä jatketaan toimia koulukiusaamisen vähentämiseksi.
- Edistetään koulutuksen tasa-arvoa mm. valtionavustuksin.
- Lukiolainsäädännön 2018 uudistukset toteutetaan asteittain ottaen huomioon opiskelijan oikeusturvan toteutuminen. Uudistuksilla varmistetaan laaja yleissivistys. Opintojen uusi rakenne mahdollistaa entistä joustavamman opetuksen järjestämisen ja laajempien opintokokonaisuuksien rakentamisen. Se vähentää opintojen pirstaleisuutta ja vahvistaa opiskelijoiden kokonaisuuksien hallintaa.
- Oppimisympäristöjen turvallisuutta edistetään jatkamalla valtakunnallista ohjelmaa oppimisyhteisöjen turvallisuuskulttuurin edistämiseksi.
- Toimeenpannaan Uusi Peruskoulu -ohjelmaa. Hankkeessa uudistetaan peruskoulua, oppimisympäristöjä ja opetuksen digitalisaatiota.
- Toteutetaan Uusi lukio — uskalla kokeilla -kehittämisohjelmaa jatkamalla tuntijakokokeilua ja lukion kehittämisverkoston toimintaa.
- Laajennetaan oppimistapoja sekä uudistetaan pedagogiikkaa edistämällä yleissivistävässä koulutuksessa siirtymistä kohti oppijälähtöisiä digitaalisia oppimistuotteita. Luodaan tapoja tukea avoimen oppimateriaalin tuotantoa ja levitystä. Kehitetään digitaalisen oppimisen ekosysteemi sekä vahvistetaan digitaalisten oppimistuotteiden yhteentoimivuuden edellytyksiä. Voimistetaan digitaalisiin oppimistuotteisiin keskittyvän avoimen ja kokeilevan kehittäjäkulttuurin toimintaedellytyksiä.
- Tavoitteena on edistää tulevaisuudessa tarvittavan laaja-alaisen yleissivistyksen ja korkeatasoisen osaamisen vahvistumista lukiokoulutuksessa. Oppimisympäristöjä monipuolistetaan ja teknologiaa hyödynnetään luontevasti osana opiskelua.
- Ylioppilastutkinto toteutetaan vuonna 2019 hyödyntämällä kaikissa kokeissa tieto- ja viestintäteknikkaa. Ylioppilastutkintolainsäädännön vuoden 2018 uudistus otetaan asteittain käyttöön ottaen huomioon kokelaiden oikeusturvan toteutuminen. Uudistuksilla vahvistetaan ylioppilastutkinnon asemaa lukion päättötutkintona ja sen hyödynnettävyyttä korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa.
- Valtion rahoittamalla opetus- ja kasvatustoimen henkilöstökoulutuksella tuetaan koulutuspoliittisten uudistusten toimeenpanoa ja kehitetään toimintaympäristön muutoksiin sopeutumisessa tarvittavaa osaamista. Painopisteinä ovat pedagogiikan, oppimisympäristöjen ja toimintakulttuurin uudistaminen ja kokeilut, kiusaamisen ehkäisy, kasvatuksen ja opetuksen tuki sekä kulttuurinen moninaisuus.
- Edistetään oppilaiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä.

		1 000 €	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis.+ ulk.erät									
Tuloarvio	Toimintatulot		1 962	2 081	1 720	1 720	1 760	1 786	1 813
Määräraha	Toimintamenot		-27 912	-29 554	-30 208	-30 768	-31 499	-32 129	-32 772
Toimintakate	Netto		-25 951	-27 474	-28 488	-29 048	-29 739	-30 343	-30 958
Määrärahan muutos %			1,2	5,9	2,2	10,2	4,3	2,0	2,0
Määrärahan muutos euroina			-322	-1642	-654	-2 856	-731	-630	-643
Asukkaat	31.12.		19 922	20 310	21 200	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	euroa/asukas		-1 303	-1 353	-1 344	-1 397	-1 377	-1 367	-1 358
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina virkoina	htv		309,6	331,8	326,0	316,9	326,0	330,0	338,0
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv		-90 155	-89 072	-92 663	-97 091	-96 623	-97 361	-96 957

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut

(koskee sekä suomen- että ruotsinkielisiä koulutuspalveluita)

	TP 2017	TA 2018	TPE2018	TA2019
koulujen lkm, peruskoulut + lukiot	15+2		15+2	15+2
oppilasmäärä, peruskoulu	2 616	2 740	2 700	2 800
opiskelijamäärä, lukiot	327	335	347	350
kustannus €/lukio-opiskelija	9 746	9 746	9 801	9 795
kustannus €/peruskouluoppilas	9 769	9 272	9 771	9 736
kokonaisviikkotuntimäärä peruskoulu	4 770	5 156	5 156	5 400
kokonaisviikkotuntimäärä lukiot	613	629	629	640
kokonaisvuosiviikkotuntimäärä/ oppilas (20.9.)	1,82	1,91	1,91	1,92
kurssia/opiskelija	1,5	1,44	1,44	1,46
opettajien sijaisten palkkakustannus	644	630	630	650
aamu- ja iltapäivätoiminta lasten lkm	458	460	413	460

Lukion ja peruskoulun kustannuksiin lasketaan niille kohdistetut kustannukset. Yhteiselle koulutoimelle kirjatut kustannukset jaetaan lukion ja peruskoulun kesken samassa suhteessa kuin kaikki muut kulut.

Tulosityksikkö: kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Vastuuhenkilö: Kulttuuri- ja vapaa-aikapääällikkö

Toiminnan kuvaus

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden yksikköön kuuluvat Sipoon opisto sekä kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalvelut.

Yksikön toiminnan kautta kuntalainen voi kehittää itseään, lisätä osaamistaan, edistää hyvinvointiaan ja kokea yhteenkuuluvuutta. Toiminnalla on merkittävä vaikutus yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisyssä.

Kuntalaisten toiveet palveluiden kehittämiseksi otetaan huomioon ja tavoitteena on hyvä yhteistyö kunnassa toimivien yhdistysten ja muiden tahojen kanssa.

Tilat, tapahtumat ja toiminta mahdollistavat eri-ikäisten kuntalaisten kohtaamisia. Viihtyisä ympäristö ja mahdollisuus aktiiviseen elämäntapaan ja elinikäiseen oppimiseen lisäävät hyvinvointia ja kunnan vetovoimaisuutta.

Keskeiset muutokset toiminnassa vuosina 2019–2020

Kunnan asukasmäärän kasvu on haaste kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluille. Palvelujen kysyntä kasvaa ja ennaltaehkäisevän toiminnan merkitys myös taloudellisessa mielessä lisääntyy, kun asukastiheys kasvaa. Harrastamismahdollisuuksien lisääminen ja monipuolistaminen on siksi kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen yhteinen ja keskeinen tavoite. Vuoden 2019 aikana tiivistetään yhteistyötä koulutuspalvelujen kanssa. Lukuvuoden 2019–2020 alusta otetaan käyttöön yläkoululaisille suunnattu harrastepassi. Kulttuurikasvatusta on määrä systemaattisesti sisällyttää opetussuunnitelmiin tiettyjen ikäluokkien osalta.

Sipoossa on useita yhdistyksiä, jotka vielä toistaiseksi ovat kysyneet ylläpitämään toimintaa kunnan eri osa-alueilla. Yhteistyön ja avustusten kautta kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut tukee kolmatta sektoria, jotta heidän toimintansa jatkossakin olisi vireää.

Kunnan yhdistysten käyttämiin tiloihin myönnetään avustusta kiinteistöveroon ja kiinteistökuluihin jotka kohdentuvat nuorisotoimintaan. Kylätoiminnan kannalta olisi aiheellista pohtia, miten kunta voi tukea seurojentalojen tai yhdistysten omien tai vuokraamien tilojen korjausta ja ylläpitoa.

Kunnan uusinvestoinnit tulevana vuosina keskittyvät päivähoito- ja kouluinvestointeihin. Sipoon pääkirjasto on peruskorjattu ja otettu käyttöön vuoden 2018 lopulla. Näköpiirissä on asiakasmäärien lisääntyminen tulevana vuosina. Uudistetuissa tiloissa toimivat kirjaston lisäksi myös Toimintakeskus Risteyks, joka vastaa kahvilatoiminnasta, sekä kunnan asiakaspalvelu. Asiakasvirtoja lisäänee myös linja-autoterminaali, joka valmistuu kirjaston edustalle. Investointiohjelman mukaan on tarkoitus vuonna 2021 korjata myös Topeliussali, joka sijaitsee samassa kiinteistössä kuin pääkirjasto. Tapahtumatyöntekijä tulee Nikkilässä lisääntymään korjatun kirjaston ja Topeliussalin taas avattua ovensa.

Sipoon opiston sekä kulttuuri- ja nuorisopalvelujen toimintaan osoitettujen tilojen suhteen ei ole investointiohjelmassa erikseen osoitettuja korjaustoimenpiteitä tai uudisrakentamista. Nikkilän nuorisotalo on peruskorjauksen tarpeessa ja Söderkullassa sijaitseva nuorisotalo Pleissi on tilana ahdas ja epäkäytännöllinen. Sipoon opisto on ottanut käyttöön Söderkullasta Opintielä vapautuneita opetustiloja. Ratkaisu on tilapäinen ja tilojen toimivuudesta saadaan tämän lukuvuoden aikana tietoa.

Kirjastopalvelut

Sipoon kirjasto on tiivistänyt yhteistyötään 11 uusmaalaisen kunnan kirjastojen kanssa uudessa Helle-kirjastokimpassa. Vuosi 2019 on uuden kirjastokimpan ensimmäinen kokonainen vuosi. Helle-kirjastoja on yhteensä 28 ja niillä on yhteinen tietokanta ja verkkokirjasto. Asiakkaiden näkökulmasta valikoima on laajentunut huomattavasti, sillä he voivat varata kirjoja ym. maksutta kaikista Helle-kirjastoista. Vuoden 2019 haasteena on saada kirjastojen välinen logistiikka optimoitua ja toimimaan hyvin. Helle-kirjastoilla on myös yhteiset e-kokoelmat ja ne tekevät monenlaista yhteistyötä. Yhteinen kirjastojärjestelmä Koha perustuu avoimeen lähdekoodiin ja sen kehittäminen vaatii aktiivista otetta kirjastojen henkilökunnalta. On mahdollista, että uusia kirjastoja/kuntia liittyy Helleen lähivuosiin.

Sipoon pääkirjaston korjaustyöt valmistuivat syksyllä 2018. Uudistetussa kirjastossa nuoret ovat saaneet oman tilan, lapset ison satu- ja leikkihuoneen ja aikuiset oman lukuparven sekä täysin hiljaisen luku- tai työskentelyhuoneen. Vuosina 2019–2020 yhteistyö yli yksikkörajojen tiivistyy, koska taloon ovat muuttaneet myös kunnan asiakaspalvelu sekä toimintakeskus Risteyksen ylläpitämä kahvila ja ohjaamotoiminta. Oletuksena on, että kirjaston ja koko talon kävijämäärät kasvavat huomattavasti.

Kirjastoautoyhteistyö Porvoon kanssa jatkuu samanlaisena 2019, eli Porvoon kirjastoauto ajaa Sipoon kyläkouluihin ja -päiväkoteihin yhtenä aamupäivänä joka toinen viikko. Tulevaisuuden kirjastopalvelut kyläkouluille ja -päiväkodeille ovat kuitenkin auki, sillä Porvoon kirjastoauto on vanha ja kaupunki selvittää vuonna 2019 kirjastoautopalvelujen tulevaisuutta.

Kulttuuripalvelut

Nikkilän taideohjelman kautta toteutetaan taidehankintoja sitä mukaa kun Jokilaakson ja Nikkilän keskustan eri rakennushankkeet etenevät. Nikkilän taideohjelma noudattaa hallitusohjelmassa määriteltyä taiteen prosenttiperiaatetta. Ohjelman täytäntöönpanossa kulttuuripalvelujen työtä tukee yhteiskuntataiteilija, joka on palkattu yhteistyöhankkeen kautta. Hankkeeseen osallistuu kasvukäytäväkuntia. Julkista taidetta pyritään saamaan myös muualle kuin Nikkilään noudattamalla uudisrakentamisessa euro-osuutta per kerrosneliömetri.

Taiteen perusopetusta tarjoavien tahojen välistä yhteistyötä syvennetään tavoitteena entisestään lisätä tietoa taiteen harrastamisen mahdollisuuksista Sipoossa.

Kulttuuripalvelut toteuttaa vuoden 2019 aikana Sipoon kunnalle Kulttuuriohjelman. Tavoitteena on määritellä paikalliselle kulttuuripalvelulle suuntaviivat lähivuosille.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelujen toimintaan vaikuttavat hyvin paljon käynnissä ja tiedossa olevat korjaus- ja laajennushankkeet sekä pienemmät rakennus- ja parannushankkeet. Hankkeet, selvitykset ja kartoitukset sekä muutokset toimintaympäristöissä sitovat tällä hetkellä huomattavasti henkilöstöresursseja suunnitteluun ja koordinointiin, joten liikuntapaikkojen ylläpitoa tehdään minimihenkilöstöllä. Liikuntapaikat ja -alueet pidetään käyttökelpoisessa kunnossa, ja olemassa olevien luontokohteiden käytettävyyttä ja saavutettavuutta pyritään parantamaan mm. saaristossa.

Liikuntapalvelujen tavoitteena on lisätä liikettä erityisesti lasten ja nuorten ja toisaalta ikäihmisten matalan kynnyksen liikuntamahdollisuuksien kautta. Yhteistyötä varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelujen kanssa lisätään.

Vuonna 2018 alkanut liikuntaneuvonta halutaan vakiinnuttaa pysyväksi käytännöksi.

Palvelujen ylläpitäminen ja parantaminen edellyttävät priorisointia ja poisvalintaa, esim. sähköisten välineiden käyttöönoton myötä luovutaan kävijätilastojen manuaalisesta kirjaamisesta.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden tehtävä on parantaa sipoolaisten nuorten hyvinvointia, edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä ja yhteisöllisyyttä.

Nuorisopalveluiden toimintaa kehitetään entistä asiakaslähtoisemmäksi nuorten omista tarpeista käsin sekä nuorten toiveita ja lähtökohtia huomioiden. Sähköisten palveluiden kehittäminen ja niiden tutuksi saaminen nuorille vaati jatkuvaa kehittämistä. Tavoitteena on nuorten osallisuuden vahvistaminen kaikessa toiminnassa.

Etsivä nuorisotyö pyrkii ehkäisemään ja korjaamaan nuorten (16–29-vuotiaat) syrjäytymistä kohtaamalla nuoria ja ohjaamaan heitä tarvitsemiensa palveluiden piiriin. Sipoossa etsivä nuorisotyö joutuu usein olemaan myös tuo palvelu, koska mm. mielenterveys- ja päihdehuoltopalveluja sekä asumisen ohjaukseen liittyviä palveluja on heikosti saatavilla. Etsivä nuorisotyö pyrkii tiivistämään yhteistyötä eri kumppaneiden kanssa kunnan sisällä ja laajemminkin, jotta voisimme luoda nuorten tarpeita paremmin huomioivia palveluita.

Uusi nuorisovaltuusto aloittaa toimintansa vuoden 2019 alussa. Nuorisovaltuuston toimintaa kehitetään mm. panostamalla koulutukseen ja osallistumalla KUUMA-kuntien yhteiseen nuorisovaltuuston kehittämisprojektiin ”Osaamista osallisuuteen”. Nuorten ääni tulisi saada esille laajemmin ja paremmin.

Sipoon opisto

Viestintä ja markkinointi ovat yhä tärkeämpi osa opiston toimintaa. Opetushallitukselta on saatu kahden vuoden projektirahoitus viestinnän ja markkinoinnin kehittämiseksi. Osa rahoituksesta on varattu osa-aikaisen projektityöntekijän palkkaamiseen. Lukuvuoden aikana opistolle perustetaan blogi, jolla pyritään laajentamaan opiskelijapohjaa sekä luomaan opistosta positiivisia mielikuvia. Otetaan sekä Instagram, Twitter että Pinterest käyttöön viestintäkanavana kotisivujen ja Facebookin rinnalle. Sipoon opisto on myös Hellewi hallinto- ja oppimisympäristön pilottiopisto.

Sipoon opisto tarjoaa lukuvuonna 2018–2019 verkkokursseja kielissä. Opisto on hankkinut lisenssin kielenopetuksen monipuolistamiseen ja kehittämiseen. Lisäksi tarjoamme kielikursseja, jotka suoritetaan kokonaan verkossa. Kannustamme tuntiopettajia käyttämään etäopetusta perinteisen opetuksen ohessa, ja näin mahdollistamaan opetukseen osallistumista myös esim. kotoa käsin.

Sibbo svenska medborgarinstitut aloitti toimintansa syksyllä 1968. Lukuvuoden aikana tulemme juhlistamaan opiston juhlavuotta monella eri tavalla. Sipoon opiston tilantarve Söderkullassa on akuutti. Päivätoiminnan kysyntä lisääntyy vuosittain ja tilanpuutteen takia Söderkullassa ei ole juurikaan mahdollista järjestää päiväkursseja. Tilantarve koskee sekä opetusta että hallintoa.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut

- Kevyen liikenteen reittien ja kuntopolkujen kartoitus (yhteistyössä Tekyn kanssa).
- Sivistyksen palveluverkkosuunnitelmassa on edellytetty, että vuoden 2019 aikana arvioidaan kulttuuri- ja nuorisotilojen sekä Sipoon opiston tilantarve ja sijainnit.
- Opiston viestintäsuunnitelma valmistuu vuoden 2019 loppuun mennessä.

	TP 2017	TA 2018	TPE2018	TA2019
Kansalaisopiston opetustuntien määrä	11 300	10 200	13 736	13 750
Kansalaisopiston toimintakate				
€/asukas	-28	-29	-29	-31
Kirjaston kävijämäärät	193 126	110 000	175 000	185 000
Kirjaston lainausten määrä/asukas	14,2	14	*	14
Kulttuuripalvelujen toimintakate €/asukas	-27	-28	-28	-30
Taiteen perusopetuksen piirissä olevat lapset	761	685	750	765
Liikuntapalvelujen toimintakate				
€/asukas	-91	-90	-89	-97
Liikunta-avustukset €/asukas	12	12	12	14
Nuorisopalvelujen toimintakate				
€/asukas	-29	-29	-29	-30

*tietoja ei saada tältä ajanjaksolta koska järjestelmä vaihtunut

	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis. + ulk.erät								
Tuloarvio	Toimintatulot	599	571	512	612	470	477	484
Määräraha	Toimintamenot	-5 652	-5 717	-6 145	-6 142	-6 329	-6 456	-6 585
Toimintakate	Netto	-5 053	-5 146	-5 633	-5 530	-5 859	-5 979	-6 100
Määrärahan muutos %		-1,7	1,2	7,5	8,7	3,0	2,0	2,0
Määrärahan muutos euroina		97	-65	-428	-490	-187	-127	-129
Asukkaat	31.12.	19 922	20 310	21 200	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-254	-253	-266	-266	-271	0	0
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	43,6	45,0	46,0	44,8	46,0	47,0	47,0
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-115 894	-114 356	-122 447	-123 438	-127 370	-127 203	-129 798

3.7 Tekninen valiokunta, Rakennus- ja ympäristövaliokunta

Vastuualue: Tekniikka ja ympäristö

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

		1 000 €	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis.+ ulk.erät									
Tuloarvio	Toimintatulot		11 198	10 428	10 871	11 073	11 773	11 558	10 758
Määräraha	Toimintamenot		-15 822	-16 083	-17 131	-17 130	-18 935	-18 809	-18 352
Toimintakate	Netto		-4 624	-5 656	-6 260	-6 057	-7 162	-7 251	-7 594
	Määrärahan muutos %		14,0	1,7	23,4	0,0	21,3	-0,7	-2,4
	Määrärahan muutos euroina		-1 943	-261	-3 252	1	-3 329	126	457
	Toimintakateen muutos %		26,5	22,3	71,3	-3,2	33,2	1,2	4,7
	Toimintakateen muutos euroina		970	1 032	2 606	203	1 787	89	343
Asukkaat	31.12.		20 310	20 310	21 200	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	euroa/asukas		-228	-278	-295	-291	-332	-327	-333
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina									
virkoina	htv		102,8	102,7	106,0	104,1	105,5	106,0	106,0
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv		-153 911	-156 606	-161 609	-164 553	-179 475	-177 443	-173 132
Toimintakulut			-15 822	-16 084	-17 130	-17 130	-18 935	-18 809	-18 352
	Palkat ja palkkiot		-3 575	-3 718	-4 010	-4 132	-4 422	-4 511	-4 601
	Henkilösivukulut		-1 014	-963	-974	-994	-1 048	-1 069	-1 090
	Henkilöstökulut		-4 589	-4 681	-4 984	-5 126	-5 470	-5 580	-5 691
	Palveluiden ostot, ulkoiset		-5 123	-5 051	-5 008	-5 010	-5 780	-5 488	-4 914
	Palveluiden ostot, sisäiset		-279	-280	-397	-397	-486	-441	-441
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-2 641	-2 634	-2 635	-2 635	-2 466	-2 659	-2 664
	Avustukset		-73	-80	-81	-81	-81	-81	-81
	Muut toimintakulut, ulkoiset		-2 371	-2 494	-3 463	-3 318	-4 153	-4 099	-4 099
	Muut toimintakulut, sisäiset		-746	-863	-563	-563	-499	-462	-462
Toimintatuotot			11 198	10 429	10 871	11 073	11 773	11 558	10 758
	Myyntituotot, ulkoiset		60	33	0		85	85	85
	Myyntituotot, sisäiset								
	Maksutuotot		479	546	524	524	524	524	524
	Tuet ja avustukset		12	21	0		8	8	8
	Muut toimintatuotot, ulkoiset		2 522	2 287	2 254	2 362	2 104	2 150	2 154
	Muut toimintatuotot, sisäiset		8 125	7 542	8 093	8 187	9 053	8 791	7 988

Tulosyksikkö sis.+ ulk.erät	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
	1 000 €						
Kehittäminen ja tuki							
Tuloarvio	103	695	629	629	629	629	629
Määräraha	-2 696	-3 341	-3 378	-3 541	-3 383	-3 363	-3 353
Toimintakate	-2 593	-2 647	-2 749	-2 912	-2 754	-2 734	-2 724
Rakennusvalvonta							
Tuloarvio	481	581	519	539	519	519	519
Määräraha	-785	-793	-875	-956	-1 013	-1 075	-1 053
Toimintakate	-304	-212	-356	-417	-494	-556	-534
Ympäristövalvonta							
Tuloarvio	19	12	30	30	30	30	30
Määräraha	-434	-409	-573	-472	-599	-661	-661
Toimintakate	-415	-397	-543	-442	-569	-631	-631
Katu- ja viheralueet							
Tuloarvio	235	242	160	160	240	240	240
Määräraha	-1 776	-1 826	-2 068	-2 069	-2 080	-2 220	-2 310
Toimintakate	-1 541	-1 584	-1 908	-1 909	-1 840	-1 980	-2 070
Toimitilat							
Tuloarvio	10 361	8 899	9 533	9 715	10 355	10 140	9 340
Määräraha	-10 131	-9 714	-10 237	-10 092	-11 860	-11 490	-10 975
Toimintakate	230	-815	-704	-377	-1 505	-1 350	-1 635
Yhteensä							
Tuloarvio	11 198	10 428	10 871	11 073	11 773	11 558	10 758
Määräraha	-15 822	-16 083	-17 131	-17 130	-18 935	-18 809	-18 352
Toimintakate	-4 624	-5 656	-6 260	-6 057	-7 162	-7 251	-7 594

Toiminnan kuvaus

Osasto tarjoaa kuntalaisille viihtyisän, turvallisen ja toimivan elinympäristön johtamalla ja toteuttamalla kunnan investoinnit, ohjaamalla ja valvomalla kunnassa tapahtuvaa rakentamista sekä ylläpitämällä Sipoon infran palveluja ja toimitiloja.

Strategian toteuttaminen

Kuntastrategian tavoitteet suuntaavat Tekyn toimintaa.

Kuntastrategia on keskeisin Tekyn toimintaa ohjaava asiakirja. Myös osaston sitovat tavoitteet rakentuvat kuntastrategian tavoitteiden ympärille. Hyväksyessään kuntastrategian ja talousarvion vuosille 2018–2021 tekninen valiokunta, kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto linjasivat Tekyn toiminnan kannalta keskeisimpiä kuntastrategian tavoitteita, joiden edistämiseen valtuustokaudella osaston työssä keskitytään. Näiden erityisesti kasvuun ja yhdyskuntarakenteen kehittämiseen liittyvien tavoitteiden lisäksi TEKY on vahvasti mukana tukemassa koko kuntaa koskevien yleisten tavoitteiden toteutusta ja siten omalta osaltaan mukana rakentamassa Sipoosta entistä asiakasystävällisempää, avoimempaa ja oivaltavasti digitaalisia välineitä hyödyntävää kuntaa.

Tekyn rooli strategiakauden tavoitteiden toteuttamisessa jaettiin seuraaviin luokkiin:

- 1) "Tärkeä Tekyn ja Keken yhteinen valtuustokauden tavoite"
- 2) "Tärkeä kunnan yhteinen tavoite, joka koskee Tekyä"
- 3) "Teky on mukana toteuttamassa"
- 4) "Teky on mukana tukemassa" ja
- 5) "Ei liity suoraan Tekyn tavoitteisiin".

Tekyn toiminnassa kuntastrategian tavoitteista tärkeimpiä ovat:

B) Sipoo kasvaa 600–800 asukkaalla vuosittain.

5. Sipoon kunnalla on noin kahden vuoden kaavavaranto eri asumismuodoille tällä valtuustokaudella.

- Tärkeä Tekyn ja Keken yhteinen valtuustokauden tavoite, joka koskee myös koko kunnan tulevaa menestystä. Lähtökohtana tulee olla strategian mukaisesti tasapainoinen kaavatalous, jossa infra- ja palvelurakenteen kustannukset ja asukkaiden viihtyvyys, monipuolinen asuminen ja luonnon läheisyys toteutuvat. Kaavataloudessa periaatteena on, että kaava-alueiden infrastruktuuri- ja palveluinvestointien pitää maksaa pitkällä aikavälillä itsensä takaisin.
- Edellä mainitut tavoitteet määritellään jo kaavoituksen alussa laadittaessa toteutuksen vaihtoehtoja ja viitesuunnitelmia alueille. Tavoite kaavavarannon määräksi (lainvoimaisten kaavojen, joissa infra on rakentamatta) on kaksi vuotta siten, että voidaan turvata sellaisten tonttien myynti, joihin on ko. hetkellä kysyntää. Myös luotettavan kymmenen vuoden yhdyskuntakehityksen suunnan ja investointiohjelman laatiminen edellyttää suurta kaavavarantoa.

6. Henkilöjuna-liikennetarkaisu Nikkilä–Kerava–Helsinki on tehty valtuustokauden aikana.

- Tärkein Tekyn ja Keken ja yhteinen valtuustokauden tavoite, joka on myös koko kunnan valtuustokauden päätavoite. Tavoite liittyy läheisesti edelliseen tavoitteeseen ja on erityisesti Tekyn ja kaavoituksen yhteinen tavoite, mutta myös muun kunnan tavoite. Henkilöjuna-liikennetarkaisulla vaikutetaan liikkumismahdollisuuksiin ja pyritään myös parantamaan kaavatalouden toteutumista mm. nostamalla tonttien rakennusoikeuden hintoja sekä Sipoon kunnan ja Nikkilä–Talma-akselin vetovoimaisuutta niin elinkeinoelämän kuin asukkaidenkin osalta.
- Hanke on monipuolinen sisältäen sekä yleis- että viitesuunnittelua, asemanseutujen ja alikulkujen suunnittelua ja rata- ja ympäristösuunnittelua. Hanke tulee projektoida ja johtaa hyvin tavoitteeseen pääsemiseksi.

8. Rakennamme vähintään yhden liityntäpysäköintialueen lisää Nikkilään ja yhden Söderkullaan.

- Tärkeä Tekyn ja Keken yhteinen valtuustokauden tavoite. Liityntäpysäköintialueet ja niiden lisääminen ovat tärkeitä jo nykytilanteessa, mutta erityisesti tulevaisuudessa. Liityntäpysäköintialueet on suunniteltava jo asemakaavavaihetta edeltävän viitesuunnittelun yhteydessä ja toteutettava ko. periaatteiden mukaisesti.

9. Lisäämme kevyen liikenteen väyliä vähintään 20 km valtuustokauden aikana.

- Tärkeä Tekyn ja Keken yhteinen valtuustokauden tavoite. Tavoite liittyy sekä hyväksyttyihin että uusiin kaavoihin ja niiden toteuttamiseen sekä ELYn teiden varteen rakennettavien kevyen liikenteen väylien toteutumisen edistämiseen. Kevyen liikenteen väylien priorisointi ja valinta tehdään strategian mukaisesti tarveperusteisesti kunnan rahoituksen osalta. Mikäli jonkin väylän rahoittaa ulkopuolinen rahoittaja, se toteutetaan rahoittajan mahdollisuuksien mukaan.

D) Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan.

18. Kunnan toimitilat ovat terveet ja turvalliset.

- Tärkeä Toimitilat-yksikön ja Sivistisosaston yhteinen valtuustokauden tavoite, joka koskee myös muita osastoja. Tavoitteen toteuttaminen vaatii kokonaissuunnitelman ja vuosittain määriteltyjen osatavoitteiden toteuttamista.

E) Sipoon kunnan talous on tasapainossa.

19. Sipoon kunnan käyttötalous ilman tontinmyyntituloja on positiivinen.

- Tärkeä Tekyn tavoite osana koko kuntaa. Edellyttää sekä operatiivisen toiminnan että strategisen toiminnan onnistumista. Tärkeä osa ko. tavoitetta on uusien alueiden kaavatalous, koska tasapainoinen kaavatalous on merkittävä osa myös käyttötaloutta poistojen ja korkojen kautta.

Valiokuntien strategiat tukevat kunnan strategiaa kaikilta sen osa-alueilta siten, että strategiset päämäärät saavutetaan mahdollisimman hyvin.

Sitovat tavoitteet vuodeksi 2019

Valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2019	Mittari
Talousarviossa todetun osallistuvan budjetoinnin pilotin toteuttaminen (Tavoite kirjattu talousarvioon).	Osallistuvan budjetoinnin pilotti toteutetaan.	Toimenpiteet on toteutettu.
Yksikkökohtaiset tavoitteet		
7. Rakennamme vähintään yhden liityntäpysäköintialueen lisää Nikkilään ja yhden Söderkullaan.	Nikkiläntien ja Martinkyläntien risteyksen liityntäpysäköintialue toteutetaan.	Liityntäpysäköintialue käytössä.
8. Lisäämme kevyen liikenteen väyliä vähintään 20 km valtuustokauden aikana.	Uusia kevyen liikenteen väyliä yli 12 km valtuustokauden alusta. Vuonna 2019 väylistä toteutetaan 8 km.	Tavoite toteutunut ja uudet väylät käytössä.
17. Kunnan toimitilat ovat terveet ja turvalliset. Toteutetaan säännölliset kuntotutkimukset ja oirekyselyt. Jokaiseen tiedossa olevaan sisäilmaongelmaan kunnan tiloissa on löydetty ratkaisu.	Kaikista kunnan käytössä olevista kuntaomisteisista kiinteistöistä laaditaan kuntoarviot sekä koulujen ja päiväkotien osalta kuntoarviot koostetaan ja analysoidaan sekä viedään investointiohjelmaan.	Määritellyt tehtävät on toteutettu.
3. Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Käsittelykelpoisen rakennuslupahakemuksen käsittelyaika on alle 2 kk. Käsittelyaika määritellään hakemuksen käsittelykelpoisuudesta päätöksen antamisen ajankohtaan.	Käsittelyaika on alle 2 kk.
3. Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Käsittelykelpoisen suunnittelutarveratkaisu- ja poikkeamispäätöshakemuksen keskimääräinen käsittelyaika on alle 4 kk. Käsittelyaika määritellään hakemuksen käsittelykelpoisuudesta päätöksen antamisen ajankohtaan.	Käsittelyaika on vuoden lopussa 4 kk siten, että sitä vanhempia käsittelykelpoisia hakemuksia ei ole jonossa.
Kuntastrategian päätavoite "Kunta toimii ja kehittyy kestäväällä tavalla".	Suunnitelmallisen valvonnan sujuvoittamiseksi ympäristönsuojelulain mukaista valvontasuunnitelmaa päivitetään siten, että se täyttää myös jätelain valvontasuunnitelmalle asetetut vaatimukset.	Suunnitelma on laadittu ja käsitelty asianomaisessa elimessä.

Keskeiset muutokset toiminnassa vuosina 2019–2021

Tekniikka- ja ympäristöosaston toiminta koostuu seuraavista kokonaisuuksista:

- 1) kunnan investointien kokonaishallinta ja toteuttaminen sisältäen yhdyskuntarakenteen ja palveluiden kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi tarvittavat investoinnit,
- 2) viranomaistoiminta ja
- 3) infrastruktuurin ja kunnan kiinteistöjen käyttö ja ylläpito.

Sipoon Vesi on osa Tekniikka- ja ympäristöosastoa, mutta esitetään erikseen itsenäisenä liikelaitoksena. Sipoon Vesi kattaa oman toimintansa kustannukset sisältäen investoinnit omilla tuloillaan. Sipoon Vettä veloitetaan sen kunnalta ostamista sisäisistä palveluista.

Yhdyskuntaprosessi

Kasvun hallinta on yksi keskeinen talouden ja toiminnan kehittämisen elementti ja liittyy yhdyskuntaprosessin luomiseen ja käyttöönottoon. Yhdyskuntaprosessi käsittää strategiasta lähtien seuraavat osat: Yleiskaavoitus - INTO - kaavoitus ja katu- ja vihersuunnittelu - TOPI - toteutussuunnittelu - toteutus - ylläpito. Palveluiden suunnitteluprosessi kulkee yhdyskuntaprosessin rinnalla. Myös viranomaistoiminta liittyy kasvuun ja sen toteutumiseen. Viranomaistoiminnassa tavoitteena on sujuva lupaprosessi ja toiminta sekä säätelyn vähentäminen aina kun se on tarkoituksenmukaista.

Kasvun hallinnan lähtökohtana ovat muun muassa:

- 1) Tasapainoinen kaavatalous, jossa kaava-alueiden infran ja lisäpalveluiden investoinnit katetaan tontinmyyntituloilla pitkällä tähtäimellä. Hyvä ja sujuva yhdyskuntaprosessi on tulevaisuudessa Sipoon kunnalle elintärkeää talouden ja palveluiden tasapainon ylläpitämiseksi.
- 2) Jokainen suunnittelu- ja investointikohde nähdään toimintaa uudistavana kehittämistoimenpiteenä. Investoinnin suunnittelun yhteydessä tavoitteena on parantaa työprosessia ja pienentää toiminnasta ja investoinnista aiheutuvia kokonaiskustannuksia.

Yhdyskuntaprosessin kehittämisessä uusi Livalin toimistotila on keskeisellä sijalla tavoitteiden saavuttamisessa. Yhdyskuntaprosessin ydintyökalut ovat INTO ja TOPI, joista TOPI on uusi käyttöön otettava työkalu.

INTO-ohjelmisto jakautuu yhdyskuntakehityksen kaavoitus/infra- ja rakennukset-osiin. Työkalulla saadaan realistinen kuva uusien alueiden ja kaavamuutosalueiden asukaslisäyksestä ja alueiden toteutuksen vaikutuksesta talouteen. TOPI-työkalulla suunnitellaan hankkeiden toteutus, aikataulut ja resursointi.

Toiminnan tuottojen ja käyttömenojen kehittyminen vuosina 2019–2021

Tekniikka- ja ympäristöosaston talousarvio vuodeksi 2019 ja taloussuunnitelma vuosiksi 2020 ja 2021 on esitetty luvun alussa. Toimintatulot ja -menot on arvioitu vuoden 2019 kustannustasossa. Tekyn käyttökustannukset ovat raamin mukaisia.

Toimintatuottoihin ja käyttömenoihin vaikuttavat niitä lisäävästi erityisesti Opintien väistötilat, jotka lisäävät sekä tuloja että menoja vuonna 2019. Sekä tulot että menot pienenevät asteittain sen jälkeen, kun väistötiloista luovutaan. Toisena Toimitilaa ja koko kuntaa koskevana muutoksena on varhaiskasvatuksen siivouksen siirtyminen Toimitilojen Siivous-toimintoon. Tämä muutos lisää Toimitilojen toimintatuloja ja -menoja sekä henkilöstön määrää.

Talouden raami mahdollistaa lähinnä vain välttämättömän kasvun edellyttämän henkilöstön lisäämisen. Investointien tukemiseksi osoitetaan kaksi uutta tointia ja viranomaistoimintaan kaksi uutta virkaa.

Riskiarvio

Riskit voidaan jakaa toiminnallisiin, taloudellisiin sekä ympäristöön ja terveyteen liittyviin riskeihin. Vesihuollon riskit on käsitelty erikseen Sipoon Veden talousarviossa.

Toimiva ja sujuva yhdyskuntaprosessi, jossa sekä Teky että Keke toimivat rinnakkain yhdyskuntarakennetta kehittäen, on kasvavan kunnan pärjäämisen edellytys. Jokainen investointikohde tulee nähdä uudistavana kehittämistoimenpiteenä. Tavoitteena tulee olla investointien tasapaino sekä toiminnassa että taloudessa, jolloin toiminnan laatu paranee ja kustannukset laskevat. Yhdyskuntarakenteen ja palvelurakenteen kehittämisen tulokset, niin hyödyt kuin riskit, tulevat näkymään vasta vuosien kuluttua.

Ylläpitotoiminnassa taloudellisena ja myös terveyteen liittyvänä riskinä ovat poikkeuksellisten luonnonilmiöiden, kuten rankkasateiden tai tuulten, aiheuttamat vahingot tai haitat kuten teiden muuttumien kulkukelvottomaksi tai kiinteistöille aiheuttamat vahingot. Tilanteen hoitamiseksi Sipoonissa on varallaolojärjestelmä, jonka avulla pienennetään mm. erityistilanteissa syntyvien lisävahinkojen syntymistä ja edistetään asiakkaille syntyvien haittojen nopeaa korjaamista.

Vastaavasti taloudellisena ja myös terveyteen liittyvänä riskinä ovat rakennusten sisäilmaperusteiset äkillisesti ilmenevät tilanteet. Toimitilat-yksiköllä on valmiiksi suunniteltu prosessi sisäilmaperusteisissa tilanteissa käsittäen sekä tutkimukset että nopeat toimenpiteet. Mikäli pienehkö kohde, esimerkiksi yksisarjainen koulu, joudutaan sulkemaan terveyteen ja turvallisuuteen liittyvistä seikoista johtuen, voivat kustannukset kasvaa useisiin miljooniin euroihin.

Rakentaminen käsittää sekä taloudellisia että terveyteen liittyviä riskejä. Riskejä vältetään sekä huolellisella suunnittelulla että investointihankkeisiin liittyvällä turvallisuuskoordinoinnilla. Hyvällä suunnittelulla pyritään pitämään hanke kustannusarviossa. Kustannusarvion ylitys voi olla isoissa kohteissa merkittävä.

Ympäristöön liittyvät riskit liittyvät olemassa oleviin rakenteisiin kuten lakkautettuihin kaatopaikkoihin ja riskitoimijoihin. Ympäristönsuojeluyksikkö antaa suurimman riskin omaavalle toiminnalle luvan ja lupaehdot.

Tulosityksikkö: Kehittäminen ja tuki

Vastuuhenkilö: Toimialan kehittämispäällikkö

Toiminnan kuvaus

Tulosityksikkö huolehtii osaston tukipalveluista sekä kehittämisen ja strategiatyön koordinoinnista. Yksikkö vastaa kunnan lyhytaikaisesta tilanvuokrauksesta ja teknisestä tapahtumajärjestämisestä (Sipoo-talo-toiminto) sekä kunnan henkilökunta-asunnoista. Yksikön määrärahaan sisältyvät myös pelastustoimintaan varatut määrärahat.

Keskeiset muutokset toiminnassa vuosina 2019–2021

Yksikön toiminnan painopistettä ja resursseja on strategiakaudella keskitetty Sipoon kasvua tukevaan toimintaan. Asukasluvun vahva kasvu tuottaa painetta koko toimialalle, jolloin toiminnan strateginen suunnittelu sekä kehittämistyön johtaminen ja koordinointi nousevat entistä keskeisempään rooliin.

Kasvun rakentaminen asettaa osaston tukipalvelut haasteellisen tehtävän eteen. Merkittävien investointien ja lisääntyneiden yhdyskuntarakenteen kehittämisprojektien sekä asukasluvun kasvun vuoksi investointitalouden hallinnan, laskutuksen ja projektihallinnon tehtävät ovat lisääntyneet. Haasteeseen vastaaminen edellyttää toiminnan tiukempaa suunnittelua ja entistä voimakkaampaa tehtävien priorisointia.

Kunnan kasvu ja siihen liittyvät merkittävät rakennus- ja kehityshankkeet vaativat avointa, luotettavaa ja oikea-aikaista viestintää sekä aitoa vuoropuhelua asukkaiden kanssa. Viihtyisää, toimivaa ja turvallista lähiympäristöä ei voida rakentaa ilman toimivaa vuorovaikutusta. Yksiköllä on keskeinen rooli tämän vuoropuhelun rakentamisessa osana yhdyskuntaa ja ympäristöön kohdistuvia hankkeita. Osallistavaa budjetointia pilotoidaan osana Nikkilän keskuspuiston saneerausprojektia.

Suurempien rakennushankekokonaisuuksien viestintää ja koordinoitua on vahvistettu palkkaamalla yksikköön projektisuunnittelija. Projektisuunnittelijan tehtävänä on varmistaa, että rakennushankkeista viestitään sipoolaisille selkeästi, ajantasaisesti ja avoimesti. Projektisuunnittelija toimii Nikkilän ja Söderkullan kokonaishankkeiden projektipäälliköiden oikeana kätenä koordinoiden hankkeiden etenemistä.

Kuluvalla strategiakaudella myös kestävän kehityksen ja energiaratkaisujen strategiset suuntaviivat kootaan yhteen kunnan tavoitteiden entistä vaikuttavammaksi edistämiseksi. Tämän työn koordinoitua on yksikön vastuulla. Hankintojen ja niihin liittyvän toiminnan määrätietoinen kehittäminen jatkuu tulevina vuosina. Hankintojen kehittämisen punaisena lankana on osaston ja kunnan toiminnan kehittäminen hankintamenettelyjen parantamisen kautta. Sähköisen tilavarausportaali Sipoo-talon ja teknisen tapahtumajärjestämisen toiminnan kehittämistyö jatkuu.

Yksikön rooli on toimia osaston työtä ja toimintoja yhteen kokoavalla tavalla ja vahvistaa yhdessä tekemistä toimialalla. Samaan aikaan on myös tärkeää sujuvoittaa työskentelyä osastojen välisissä rajapinnoissa ja vahvistaa yhteistyötä tavoitteena kokonaisuuden optimointi osaoptimoinnin sijaan. Yksiköllä on myös tärkeä rooli uusien ajatusten fasilitoijana, kekseliäiden toimintatapojen edistäjänä ja yksiköiden kehittämistyön tukijana. Yhteistyö ja keskustelu muiden toimijoiden kanssa ja hyvien käytäntöjen luotaaminen myös kuntaorganisaation ulkopuolelta tukee uutta ajattelua ja haastaa kehittämään omaa toimintaa. Tämä rooli korostuu entisestään Sipoon pyrkiessä kustannustehokkuuden parantamiseen toimintaa uudistavilla tavoilla.

Tunnusluvut

		TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Pelastustoimi, käyttökustannukset, euroa/asukas		105	100	95	93
-vuokratat asuinhuoneistot, lkm		103	88	89	89

		1 000 €	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis.+ ulk.erät									
Tuloarvio	Tuotot		103	695	629	629	629	629	629
Määräraha	Kulut		-2 696	-3 341	-3 378	-3 541	-3 383	-3 363	-3 353
Toimintakate	Netto		-2 593	-2 647	-2 749	-2 912	-2 754	-2 734	-2 724
Määrärahan muutos %			2,0	23,9	25,3	31,3	0,2	-0,6	-0,3
Määrärahan muutos euroina			-52	-645	-682	-845	158	20	10
Asukkaat	31.12.		20 310	20 310	21 200	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	euroa/asukas		-128	-130	-130	-140	-128	-123	-119
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina									
virkoina	htv		10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,0	10,0
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv		-256 762	-318 231	-321 673	-337 238	-322 190	-336 300	-335 300

Tulosityksikkö: Rakennusvalvonta

Vastuuhenkilö: Rakennusvalvontapäällikkö

Toiminnan kuvaus

Rakennusvalvonta toimii Sipoon kunnan rakennus- ja ympäristövaliokunnan alaisena rakennusvalvontaviranomaisena.

Rakennusvalvonnan tehtävänä on tuottaa terveellistä ja turvallista rakentamista ja hyvää kuntakuvaa sekä viihtyisää elinympäristöä. Rakennusvalvonnan tehtäviin kuuluvat rakennetun ympäristön valvonta, rakentamista ja muita toimenpiteitä koskeva ohjaus, neuvonta ja lupakäsittely sekä rakentamisaikainen valvonta.

Rakennusvalvonnan toimintaa ohjaavat mm. maankäyttö- ja rakennuslaki, maankäyttö- ja rakennusasetus, Sipoon kunnan rakennusjärjestys, Suomen rakentamismääräyskokoelma, kuntastrategia sekä kaavat ja niiden määräykset.

Rakennusvalvonnan toiminta on asiakaslähtöistä ja myönteistä.

Keskeiset muutokset toiminnassa vuosina 2019–2021

Varsinaisten viranomaistehtävien hoitamisen ohella rakennusvalvonta kehittää edelleen toimintaansa kohti nopeampaa, laadukkaampaa, myönteisempää ja asiakaslähtöisempää lupa- ja valvontaprosessia. Rakennusvalvonnan koko henkilöstö käyttää aktiivisesti sähköisen lupa-asioinnin välinettä (Lupapiste.fi): Lupapisteessä mahdollistuu neuvonta, luvan hakeminen, rakentamisaikainen valvonta sekä lopuksi hankkeiden sähköinen arkistointi. Uudistettu rakennusjärjestys saadaan käyttöön – tavoitteena on soveltuvin osin keventää rakentamista koskevia menettelyjä sekä sillä tukea kunnan maankäytön strategian toteuttamista.

Rakennusvalvonnan toiminnan tuottojen määrä muodostuu pääosin väestönkasvusta ja sen mahdollistavasta lisääntyvästä rakentamisesta. Rakentamisen määrä pientalojen osalta on säilynyt suhteellisen vakaana; merkittävät muutokset rakennusvalvonnan tuottoihin syntyvät kerrostalohankkeista sekä yritysten toimitilojen tai tuotantorakennusten hankkeista neliöperusteisen taksan kautta. Em. luvitettavien toimitilojen ja tuotantorakennusten määrää on vaikea ennustaa, minkä vuoksi tuottoarvio on varovainen.

Lupaprosessia kehittämällä ja sähköisen asioinnin avulla pyritään kasvun vuosinakin huolehtimaan palvelun laadusta aina ennakko-ohjauksesta hankkeen arkistointiin saakka. Lupakäsittelyä tekevien ja tukevien henkilöiden palkkaaminen on kuitenkin välttämätöntä lupakäsittelyn keston pitämiseksi tavoitteiden mukaisena. Rakennuslupien käsittelykelpoisuuden parantamiseksi tehostetaan edelleen asiakkaiden perusopastusta erilaisin välinein. Yhteistyössä yhdyskuntamuotoilijan kanssa laadittu visuaalinen "Rakentamisen lupapolku" kehittyy kotisivuillamme asiakkaiden tarpeita kuunnellen: Lupapolku opastaa rakennuslupan hakemisessa yksityiskohtaisemmin vaihe vaiheelta, minkä tavoitteena on edelleen vähentää yhteydenottoja rakennusvalvontaan perusasioiden ja -neuvonnan osalta. Käsittelykelpoisten rakennuslupahakemusten käsittelystä on tavoitteena suoriutua määritellyssä kahden kuukauden määräajassa.

Suunnittelutarveratkaisujen ja poikkeamispäätösten osalta hakemusruuhkan purkamiseksi vuodenvaihteessa 2017–2018 käytetty ostopalvelu on koettu saavutettuun hyötyyn nähden kalliiksi; ostopalvelun käyttäminen ei olisi pitkällä aikajaksolla järkevää, vaan pitkäjänteisen ja laadukkaan käsittelyn varmistamiseksi on palkattu avustaviin tehtäviin lupa-assistentti ja lisäksi varauduttu osittaiseen käsittelijälisäresurssiin. Uuden henkilön palkkaaminen on kirjattu yksikön henkilöstökuluihin. Näiden lupatyyppeiden hakemusmäärien ja neuvontatarpeen kasvaminen nykyisestä on erittäin todennäköistä valtuuston hyväksymän rakennusjärjestyksen tultua voimaan. Käsittelykelpoisten hakemusten käsittelystä on tavoitteena suoriutua määritellyssä neljän kuukauden määräajassa.

Rakennusrekisterin laadunparannusprojekti etenee ja puuttuvien rakennusten osalta täydennetään rekisteriä kohdennettujen kyselyjen ja maastotarkastuksien kautta. Kirjausten ja maastotarkastusten osalta on varauduttu määräaikaisen henkilön palkkaamiseen. Täydentyvä rakennusrekisteri kasvattaa kunnan vuosittaisia kiinteistöverotuloja pysyvästi kertaluonteisen työn seurauksena.

Yhteistyön kehittämiseen sekä yhtenäisten käytäntöjen ja tulkintojen kirjaamiseen tullaan panostamaan edelleen. Paperisen käyttöarkiston sähköistäminen saadaan toteutettua vuoden 2019 aikana, jonka jälkeen jatketaan varsinaisen arkiston digitoinnilla; sähköinen käyttöarkisto mahdollistaa kattavasti paperittoman valvontaosion ja jälkimmäinen auttaa edelleen yhteistyössä, lupakäsittelyssä sekä parantaa lisäksi asiakaspalvelua.

Kunnan yleisen palvelulupauksen hyväksymisen ja käyttöönoton yhteydessä on rakennusvalvonnassa otettu käyttöön lupien käsittelyaikoihin liittyvä palvelulupaus; huolehdimme valtuuston meille asettaman tavoitteen saavuttamisesta.

Tunnusluvut

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
rakennusluvut, lkm	225	202	200	200
toimenpideluvat, lkm	69	76	80	80
poikkeamiset ja str:t, lkm	ei määr.	52	70	80
poikkeamisen ja str:n keskimääräinen käsittelyaika, kk (käsittelykelpoisuudesta/hakemuksen jättöpäivästä laskien)	ei määr.	8,6	6	3,5/5
rakennuslupien keskimääräinen käsittelyaika, kk (käsittelykelpoisuudesta/hakemuksen jättöpäivästä laskien)	3,7	1,5/4,4	2,0	1,3/4,2
käyttöötetut tai valmistuneet asunnot (uudisrakennukset), lkm	427	171	600	500
asuinrakentamiseen myönnettyt luvat (uudisrakennukset), lkm	74	83	100	80
asuinrakentamiseen myönnettyjen lupien sisältämä asuntomäärä (uudisrakennukset), lkm	558	785	500	500

	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis.+ulk.erät								
Tuloarvio Tuotot		481	581	519	539	519	519	519
Määräraha Kulut		-785	-793	-875	-956	-1 013	-1 075	-1 053
Toimintakate Netto		-305	-213	-356	-417	-494	-556	-534
Määrärahan muutos %		1,2	1,0	11,5	21,8	15,7	6,2	-2,0
Määrärahan muutos euroina		-9	-8	-90	-171	-57	-62	22
Asukkaat 31.12.		20 310	20 310	21 200	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot euroa/asukas		-15	-10	-17	-20	-23	-25	-23
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina htv		10,3	9,3	11,0	8,8	11,0	11,0	11,0
Toimintakulut yhteensä euroa/htv		-76 214	-85 269	-79 586	-108 636	-92 057	-97 727	-95 727

Tulosityksikkö: Ympäristövalvonta

Vastuuhenkilö: Ympäristövalvontapäällikkö

Toiminnan kuvaus

Ympäristövalvonta toimii Sipoon kunnan rakennus- ja ympäristövaliokunnan alaisena ympäristönsuojeluviranomaisena. Lisäksi yksikölle on annettu hoidettavaksi leirintäalueviranomaisen tehtävät.

Ympäristövalvonnan tulee ohjauksen, neuvonnan, lupakäsittelyn ja valvonnan kautta huolehtia siitä, että ympäristönsuojelusta annettua lainsäädäntöä ja määräyksiä noudatetaan.

Ympäristövalvonnan toimintaa ohjaavat mm. ympäristönsuojelulaki, maa-aineslaki, vesilaki, jätelaki, maastoliikennelaki, vesiliikennelaki, vesihuoltolaki, luonnonsuojelulaki, merenkulun ympäristönsuojelulaki, ulkoilulaki, ns. naapuruussuhdelaki, maankäyttö- ja rakennuslaki ja edellä mainittujen lakien nojalla annetut lukuisat asetukset sekä kunnan antamat määräykset, kuten ympäristönsuojelumääräykset, jätehuoltomääräykset ja määräykset kaavoissa.

Yksikön määrärahaan sisältyy alueellisesti hoidetun maaseutuhallinnon tehtäviä varten varattu määräraha.

Keskeiset muutokset toiminnassa vuosina 2019–2021

Ympäristövalvonta kehittää edelleen sähköistä asiointia niin sisäisesti kuin ulkoisesti. Kokonaisvaltaisen sähköisen asioinnin ehdoton edellytys on, että viranomaisen olemassa oleva paperinen materiaali saatetaan sähköiseen muotoon. Mahdollisuuksien mukaan tullaan vastaisuudessa panostamaan kaiken materiaalin sähköistämiseen sekä vakituisen henkilöstön toimesta että ostopalvelua ja tarvittaessa määräaikaista henkilöstöä käyttäen.

Todennäköisesti vuoden 2019 alusta voimaan astuva ympäristönsuojelu- ja vesilain lakimuutos sähköisestä asioinnista, lähinnä koskien kuulutusmenettelyä, aiheuttaa suuria muutoksia viranomaistoiminnan työmenetelmiin. Muiden lakien osalta ei ole vastaavaa muutoshanketta vireillä, joten yksikön on toiminnassaan edelleen myös hallittava muut nykyiset asiointikanavat ja kuulutusmenettelyt. Sähköisen asioinnin lisääntyessä erityisen haasteen ja lisätyötä aiheuttaa edelleen paperisena ylläpidettävä arkisto. Kaikki sähköisenä tuleva aineisto on jatkossa kunnassa tulostettava arkistointia varten.

Sähköisen tiedonohjausjärjestelmän käyttöä pyritään parantamaan osallistumalla ohjelman kehittämisprojektiin. Näin varmistamme, että ohjelma palvelee tarpeitamme mahdollisimman tehokkaasti. Lupapiste.fi ympäristöosion osalta yksikkö on aktiivisesti mukana kehittämässä palvelua jatkossakin. Sähköinen lupa-asiointi on vielä vähäistä ja sitä pyritään aktiivisesti lisäämään.

Kunta on kasvanut, kun alueita on kaavoitettu ja toteutettu ja haja-asutus on lisääntynyt. Tämä on heijastunut lisääntyvänä työpanoksen tarpeena ympäristövalvonnassa, jälkivalvonnassa ja ympäristönsuojelun edistämistehtävässä. Lisäresurssin turvin vastataan kaavoituksen ja rakentamisen suunnittelun sekä toteuttamisen aikaiseen aikapaineeseen. Uuden henkilön palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset on huomioitu henkilöstökuluissa.

Sijaisuuksista johtuvat järjestelyt rasittavat yksikön toimintaa vielä alkuvuonna 2019, minkä jälkeen virkoja hoitaa vakituinen henkilöstö.

Vesistöjen seuranta- ja kehittämishankkeita jatketaan ainakin Sipoonjoessa.

Tunnusluvut

	TP2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
- luvat ja päätökset, lkm	34	15	30	30
- haittailmoitukset, lkm	110	100	100	100
- lausunnot, lkm	50	59	60	60

	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis.+ ulk.erät								
Tuloarvio	Tuotot	19	12	30	30	30	30	30
Määräraha	Kulut	-434	-409	-573	-472	-599	-661	-661
Toimintakate	Netto	-415	-397	-543	-442	-569	-631	-631
Määrärahan muutos %		-0,5	-5,8	31,9	8,8	4,6	10,4	0,0
Määrärahan muutos euroina		2	25	-139	-38	-127	-62	0
Asukkaat	31.12.	20 310	20 310	21 200	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-20	-20	-26	-21	-26	-28	-28
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	5,3	5,1	6,0	5,1	6,0	6,0	6,0
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-81 887	-80 196	-95 444	-92 549	-99 833	-110 167	-110 167

Tulosityksikkö: Katu- ja viheralueet

Vastuuhenkilö: Kuntatekniikan päällikkö

Toiminnan kuvaus

Tulosityksikkö huolehtii katujen, puistojen ja muiden kunnan yleisten alueiden rakentamisesta ja kunnossapidosta. Lisäksi yksikkö huolehtii kunnan metsien hoidosta sekä jätelain, romuajoneuvolain ja yksityisistä teistä annetun lain mukaisten kunnan tehtävien hoidosta.

Keskeiset muutokset toiminnassa vuosina 2019–2021

Katu- ja viheralueet-yksikössä on toteutettu oman toiminnan tehostamisella ja energian säästämällä koskien kunnossapitotöitä. Nykyisin käytössä olevia katu ja puistorekistereitä on hyödynnetty katujen ja puistojen peruskorjauksissa. Näin päästään suunnitelmalliseen ja ennakoituun pitkän aikavälin kunnossapito- ja peruskorjausjärjestelmään.

Katu- ja viheralueet-yksikön vastuulla ovat yleiset alueiden hulevedet. Hulevesien hallinnassa keskeistä on niiden johtaminen ekologisesti eteenpäin käyttäen tarvittaessa viivytys- ja selkeytysaltaita. Muun muassa Suursuonkujan viereen rakennetaan viivytysallas alapuolella olevan hulevesiviemärin riittävyyden varmistamiseksi ja Jokilaakson kaava-alueella on käytetty selkeytysaltaita Sipoonjoen veden laadun turvaamiseksi.

Kunnossapitokustannukset kasvavat yksikössä johtuen kunnan huomattavasta asukasmäärän kasvusta. Arvioiden mukaan kunnossapitokustannukset kasvavat noin 90 000 euroa vuodessa. Osana kunnossapidon kasvua ovat vihertyöt pyrittäessä parempaan viihtyvyyteen Tekyn strategian mukaisesti. Kokonaiskustannusten noususta huolimatta kustannukset asukasta kohden laskevat.

Katu ja viheralueet-yksikön työt jakautuvat asiakaspalvelu- ja kunnossapitotyöhön, viranomaispäätöksiin kuten esim. liikennemerkkit ja sijoituslupapäätökset jne. sekä investointien hallintaan aina viitesuunnittelussa mukanaolosta kadunrakentamiseen. Asiakaspalvelu- ja kunnossapitotyöt vaativat lisäresursseja lisääntyvän asukas- ja katumäärän vuoksi ja talousarvio sisältää uudesta katupäällikön virasta aiheutuvat kustannukset.

Tunnusluvut

	TP2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
- Kunnan kunnossapitämiä teitä (km)	67,5	69,5	69	75
- Katuvalaistuspisteitä (lkm)	3 750	3 850	3 900	4 000
- Rakennettuja ja hoidettuja puistoja (ha)	56	59	59	60

	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis.+ ulk.erät								
Tuloarvio Tuotot		235	242	160	160	240	240	240
Määräraha Kulut		-1 776	-1 826	-2 068	-2 069	-2 080	-2 220	-2 310
Toimintakate Netto		-1 541	-1 584	-1 908	-1 909	-1 840	-1 980	-2 070
Määrärahan muutos %		12,0	2,8	16,5	16,5	0,6	6,7	4,1
Määrärahan muutos euroina		-190	-50	-292	-293	-11	-140	-90
Asukkaat 31.12.		20 310	20 310	21 200	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot euroa/asukas		-76	-78	-90	-92	-85	-89	-91
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina htv		14,0	14,7	15,0	15,7	15,0	16,0	16,0
Toimintakulut yhteensä euroa/htv		-126 857	-124 218	-137 888	-131 783	-138 667	-138 750	-144 375

Tulosityksikkö: Toimitilat

Vastuuhenkilö: Tilapalvelupäällikkö

Toiminnan kuvaus

Tulosityksikkö suunnittelee, rakennuttaa, kunnossapitäää ja vuokraa toimitiloja kunnan omien yksiköiden tarpeisiin sekä turvaa rakennuskannan arvon säilymistä ennakoivalla ja kestäväällä kiinteistönpidolla.

Keskeiset muutokset toiminnassa vuosina 2019–2021

Toimitilat-yksikössä jatketaan pitkäjänteisesti sekä suunnitelmallisesti oman toiminnan tehostamista. Suunnitteluttamisessa ja rakennuttamisessa jokainen investointikohde nähdään toimintaa uudistavana kehittämistoimenpiteenä. Toimitilayksikössä operatiivisen toiminnan tavoitteet on jaettu kolmeen sateenvarjokohteeseen: palvelujen tehostaminen, kiinteistökannan tehostaminen sekä omaisuuden hallinnan optimointi.

Palvelujen tehostaminen jatkuu toimitilojen operatiivisen työn suunnitelmallisuuden lisäämisellä sekä hankintojen optimoinnilla. Operatiivisen työn suunnitelmallisuus näkyy erityisesti huollon- ja siivouksen toiminnoissa. Työ on pitkäjänteistä ja automaation määrä lisääntyy asteittain.

Vuoden 2017 aikana aloitettu lukituksen, kulunvalvonnan sekä turvatekniikan kehittämishanke jatkuu edelleen vuonna 2019.

Sisäiset vuokrat ovat vuonna 2019 olemassa olevien kohteiden ylläpidon osalta samalla tasolla kuin vuonna 2018, mutta pääomakustannusten puolella on pieni inflaation mukainen nousu. Muutoksia sisäisiin vuokriin tuovat vuosien 2017 ja 2018 aikana pystytetyt paviljonkikoulut niin Talmassa kuin Söderkullassa, joiden vaikutus näkyy täysimääräisenä vuonna 2019. Toinen muutos tulee Varhaiskasvatuksen strategisen muutoksen seurauksena, kun siivous- ja ruokahuolto päiväkodeista siirtyy varhaiskasvatukselta siivouksen ja ruokahuollon ylläpitämiksi 1.1.2019. Kolmantena muutoksena on Nikkilän Sydämen alueen päiväkodin valmistuminen syksyllä 2019, joka vapauttaa vanhoja päiväkotitiloja, kun vastaavasti nykyaikaiset tilat otetaan käyttöön.

Omaisuuuden hallinnan optimointi käsittää kiinteistöjen käytön tehostumisen kautta turhiksi jäävien kiinteistöjen myynnin ja vuokraamisen, jotka hallinnoidaan kiinteistöstrategian ja erikseen hyväksytyjen toimenpiteiden mukaisesti. Esimerkiksi vuonna 2018 myytiin Runebergin vanha päiväkotikiinteistö ja vuokrattiin ulkopuolisille toimijoille Lehmuslinnan, Skolåsan ja Boxbyn päiväkotikiinteistöt. Suunnittelukaudella 2019–2021 omaisuuden hallintaan liittyvät toimenpiteet toimitilojen osalta liittyvät pääsääntöisesti uusiin investointihankkeisiin, josta vapautuu kiinteistöjä ja joille tulee määrittää uusi käyttötapa kuten esim. myynti, uudelleen käyttö tai purku. Syksyllä 2019 valmistuva Nikkilän Sydämen alueen päiväkotikiinteistö vapauttaa vanhoja päiväkotikiinteistöjä, joiden käyttötapa tullaan selvittämään.

Talousraamin mukainen budjetti on kasvanut noin 1,5 miljoonalla eurolla verrattuna vuoden 2018 budjettiin. Tärkeimpinä syinä kasvuun on paviljonkien hankkiminen Söderkullaan vuoden 2018 lopussa sekä varhaiskasvatuksen strateginen muutos.

Varhaiskasvatuksen strategisen muutoksen seurauksena odotetaan henkilömäärän kasvavan kahdellatoista henkilöllä.

Investointien toteuttaminen

Toimitilojen investointikohteet perustuvat talousarvion investointisuunnitelmaan. Investointisuunnitelman kohteet määritetään hallintokuntien yhteistyönä perustuen kunnan kasvuun ja käytön tarpeisiin sekä niiden keskinäiseen priorisointiin. Keskeisenä työkaluna on 10 vuoden investointiohjelma ja sitä tukeva työkalu INTO.

Investointisuunnitelmassa määritetään kaikki laajennus- ja uudelleeninvestoinnit, joilla kasvatetaan palveluiden kapasiteettia tai rakennetaan uusi rakennus korvaamaan nykyistä kapasiteettia. Myös merkittävimmät peruskorjausinvestointihakkeet määritellään investointisuunnitelmassa. Sen sijaan rakennusten ylläpitämiseksi tehtävät pienet investointihakkeet (investointi suurempi kuin aktivointiraja 10 000 euroa) määrittää tekninen valiokunta investointiohjelmassa esitettyjen periaatteiden ja määrärahan puitteissa.

Uusinvestointikohteiden (laajennus- ja uudelleeninvestoinnit) osalta keskeisimmät rakennutettavat kohteet ovat Sipoonlahden koulun laajennus- ja muutostyöt sekä Nikkilän Sydämen laajennus, jotka jatkuvat koko vuoden vuonna 2019 sekä 2020. Nikkilän Sydämen päiväkotikiinteistö valmistuu ja otetaan käyttöön syksyllä 2019.

Peruskorjausinvestoinneissa teknisen valiokunnan päätöksellä kohdennettaviin hankekokonaisuuksiin on tullut määrärahat kyläkoulujen sekä päiväkotien ja taajamakoulujen kunnostamiseen. Nämä määrärahat ovat uusia ja niiden avulla on tarkoitus suunnittelukautena pitää rakennusten kunto hyvällä tasolla. Lisäksi suunnittelukaudella käynnistetään Soten Ruokapalveluiden kanssa Cook & Chill -keittiön toinen vaihe.

Tunnusluvut

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
osastojen käytössä olevat				
toimitilat htm ² (ei asunnot)	80 500	85 000	80 000	80 500
vuokratut muut kiinteistöt, lkm	15	18 21	21	21
ei käytössä olevat toimitilat htm ² (passiiviset)	2 500	3 800	1 400	4 500

	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018, elokuu	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
sis.+ ulk.erät								
Tuloarvio	Tuotot	10 361	8 899	9 533	9 715	10 355	10 140	9 340
Määräraha	Kulut	-10 131	-9 714	-10 237	-10 092	-11 860	-11 490	-10 975
Toimintakate	Netto	230	-815	-704	-377	-1 505	-1 350	-1 635
Määrärahan muutos %		20,1	-4,1	1,0	-0,4	15,9	-3,1	-4,5
Määrärahan muutos euroina		-1694	417	-106	39	-1 768	370	515
Asukkaat	31.12.	20 310	20 310	21 200	20 800	21 600	22 200	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	11	-40	-33	-18	-70	-61	-72
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	62,7	63,1	73,0	64,0	73,0	73,0	73,0
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-161 579	-153 946	-140 226	-157 688	-162 466	-157 397	-150 342

3.8 Kohderahoitteisten tehtävien käyttötalous

Kuntaliiton julkaiseman talousarviosuosituksen mukaan kohderahoitteisten tehtäväalueiden käyttötalous tulee erottaa budjettirahoitteisista tehtävistä. Kohderahoitteisella tehtävällä tarkoitetaan palvelun tuottajia, jotka rahoittavat toimintansa kokonaan tai osittain korvauksista palvelun tilaajilta. Organisointimuotona voi olla nettoyksikkö, muu taseyksikkö tai liikelaitos.

Seuraavassa on esitetty Toimitilapalveluiden, Ruokapalvelujen ja IT-palveluiden tehtäväalueet erillisinä. Yksiköt sisältyvät myös ao. toimialojen talousarvioesityksiin. Liikelaitoksena toimivan Sipoon Veden talousarvio on esitetty kokonaan erillään kunnan talousarviosta, koska liikelaitoksen johtokunta päättää itsenäisesti omasta talousarviostaan.

Kohderahoituksella tarkoitetaan tehtävän rahoittamista pääosin tulorahoituksella, joka muodostuu luovutettujen palvelujen ja muiden hyödykkeiden vastikkeena saaduista myynti- ja maksutuloista taikka avustuksena, tukena tai korvauksena määrättyjen tehtävien suorittamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin. Palvelujen luovuttaminen voi olla markkinaperusteista tai sopimusperusteista.

Kohderahoitteiset tehtävät ovat tuottajatehtäviä, jotka on sidottu käyttötalouden osalta ensisijaisesti tuloarvioin kunnan talousarvioon tai tehtäviä, jotka ovat kokonaan erillään kunnan talousarviosta. Talousarviosidonnaisia kohderahoitteisia tehtäviä ovat muu taseyksikkö, sisäisen palvelun nettoyksikkö ja muut nettoyksiköt. Kunnan talousarviosta erillään olevia tuottajayksiköitä ovat kunnan liikelaitokset.

Kohderahoitteiset ja budjettirahoitteiset tehtävät yhteensä 2019–2021

1 000 € sis.+ ulk.erät	Kunta yhteensä	Kohde- rahoitteiset yhteensä	Budjetti- rahoitteiset tehtävät
Toimintatuotot			
Myyntituotot, ulkoiset	4 072	54	4 018
Maksutuotot	7 103	77	7 026
Tuet ja avustukset	888	8	880
Muut toimintatuotot, ulkoiset	8 605	1 444	7 161
Muut toimintatuotot, sisäiset	25 368	15 590	9 778
Toimintatuotot yhteensä	46 035	17 172	28 864
Toimintakulut			
Palkat ja palkkiot	-47 058	-3 974	-43 085
Henkilösivukulut	-11 102	-927	-10 175
Eläkekulut	-9 477	-787	-8 690
Muut henkilösivukulut	-1 625	-140	-1 485
Henkilöstökulut	-58 161	-4 901	-53 260
Palveluiden ostot, ulkoiset	-52 209	-4 572	-47 637
Palveluiden ostot, sisäiset	-7 771	-257	-7 514
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 700	-4 037	-3 663
Avustukset	-6 048	0	-6 048
Muut toimintakulut, ulkoiset	-7 139	-4 248	-2 891
Muut toimintakulut, sisäiset	-17 597	-634	-16 963
Toimintakulut yhteensä	-156 624	-18 648	-137 977
Toimintakate	-110 589	-1 476	-109 113

IT-palvelut	1 000 €	TP 2017	TAM 2018	TA 2019
sis.+ ulk.erät				
Toimintatuotot				
Myyntituotot, ulkoiset		32	8	1
Tuet ja avustukset		13	3	
Muut toimintatuotot, ulkoiset		75	44	44
Muut toimintatuotot, sisäiset		2 838	2 738	3 341
Toimintatuotot yhteensä		2 958	2 793	3 386
Toimintakulut				
Palkat ja palkkiot		-478	-395	-590
Henkilösivukulut		-104	-81	-141
Eläkekulut		-81	-66	-117
Muut henkilösivukulut		-23	-15	-24
Henkilöstökulut		-581	-477	-731
Palveluiden ostot, ulkoiset		-1 403	-2 082	-1 901
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-181	-219	-232
Avustukset		0		
Muut toimintakulut, ulkoiset		-515	-498	-474
Muut toimintakulut, sisäiset		-35	-39	-28
Toimintakulut yhteensä		-2 715	-3 314	-3 364
Toimintakate		244	-521	21

Ruokapalvelut	1 000 €	TP 2017	TAM 2018	TA 2019
sis.+ ulk.erät				
Toimintatuotot				
Myyntituotot, ulkoiset		178	207	53
Maksutuotot		100	3	77
Tuet ja avustukset		5	3	
Muut toimintatuotot, ulkoiset		1	0	0
Muut toimintatuotot, sisäiset		3 249	3 336	3 301
Toimintatuotot yhteensä		3 533	3 550	3 431
Toimintakulut				
Palkat ja palkkiot		-868	-992	-949
Henkilösivukulut		-214	-228	-215
Eläkekulut		-176	-190	-182
Muut henkilösivukulut		-38	-38	-33
Henkilöstökulut		-1 082	-1 220	-1 164
Palveluiden ostot, ulkoiset		-174	-205	-367
Palveluiden ostot, sisäiset		-20	-30	-37
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-1 385	-1 454	-1 515
Muut toimintakulut, ulkoiset		0	-1	-1
Muut toimintakulut, sisäiset		-521	-427	-339
Toimintakulut yhteensä		-3 182	-3 338	-3 424
Toimintakate		351	212	8

Toimitilapalvelut 1 000 €	TP 2017	TAM 2018	TA 2019
sis.+ ulk.erät			
Toimintatuotot			
Myyntituotot, ulkoiset	5		
Tuet ja avustukset	19		8
Muut toimintatuotot, ulkoiset	1 497	1 465	1 400
Muut toimintatuotot, sisäiset	7 377	8 068	8 948
Toimintatuotot yhteensä	8 899	9 533	10 355
Toimintakulut			
Palkat ja palkkiot	-2 106	-2 188	-2 434
Henkilösivukulut	-527	-528	-572
Eläkekulut	-438	-441	-488
Muut henkilösivukulut	-89	-87	-83
Henkilöstökulut	-2 633	-2 715	-3 006
Palveluiden ostot, ulkoiset	-2 081	-1 820	-2 304
Palveluiden ostot, sisäiset	-150	-180	-220
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 277	-2 177	-2 290
Avustukset	-1		
Muut toimintakulut, ulkoiset	-2 170	-3 057	-3 773
Muut toimintakulut, sisäiset	-402	-288	-267
Toimintakulut yhteensä	-9 714	-10 237	-11 860
Toimintakate	-815	-704	-1 504

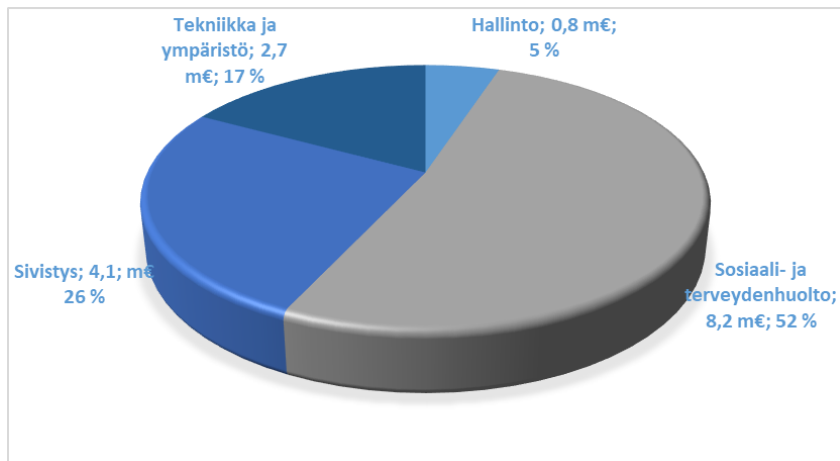
3.9 Käyttötalous toimielimittäin, yhteenveto

Peruskunnan toimintatuotot ja -menot

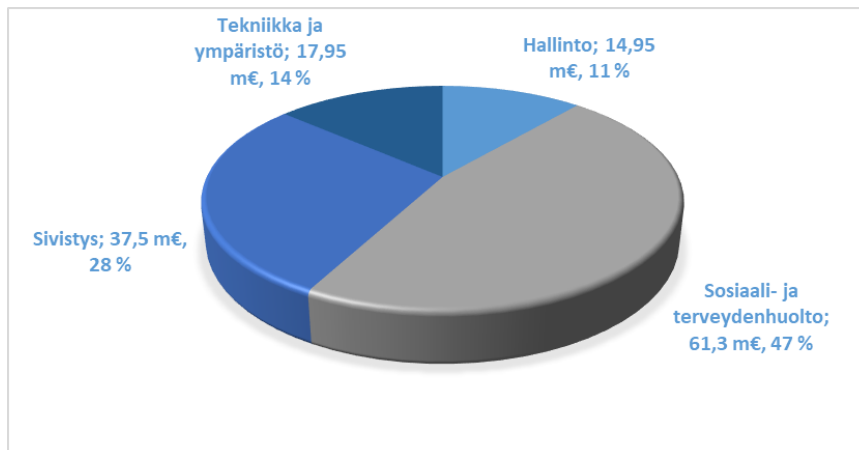
Vuoden 2019 talousarvion käyttömenot ovat 156,6 miljoonaa euroa ja käyttötuotot 46,4 miljoonaa euroa. Toimintakate on -110,2 miljoonaa euroa, mikä on -5 214 euroa/asukas, kun se vuonna 2018 näyttää muodostuvan noin -5 175 euroksi/asukas.

Sipoon kunta, sis+ulk	TP 2016	TP 2017	TAM 2018	TPE 2018	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
1 000 €							
Keskusvaalilautakunta							
Tuotot			87	87	70	87	87
Kulut		-31	-86	-86	-98	-86	-86
Netto		-31	1	1	-28	1	1
Tarkastuslautakunta							
Tuotot							
Kulut	-31	-31	-45	-45	-40	-45	-45
Netto	-31	-31	-45	-45	-40	-45	-45
Kunnanhallitus							
Tuotot	15 447	15 449	18 697	16 823	19 060	19 544	20 233
Kulut	-14 426	-14 429	-14 862	-15 099	-16 075	-16 040	-16 361
Netto	1 021	1 020	3 835	1 724	2 985	3 504	3 872
Sosiaali- ja terveysvaliokunta							
Tuotot	10 088	12 012	11 474	11 582	11 510	11 683	11 858
Kulut	-60 221	-62 900	-64 224	-64 654	-66 522	-67 648	-69 001
Netto	-50 133	-50 888	-52 749	-53 072	-55 012	-55 965	-57 143
Sivistysvaliokunta							
Tuotot	4 638	4 635	4 078	4 089	4 076	4 136	4 198
Kulut	-50 404	-52 160	-53 501	-54 306	-55 543	-56 613	-57 745
Netto	-45 766	-47 525	-49 424	-50 217	-51 467	-52 477	-53 547
Tekniikka- ja ympäristövaliokunta							
Tuotot	11 198	10 429	10 871	11 073	11 773	11 558	10 758
Kulut	-15 822	-16 084	-17 131	-17 130	-18 935	-18 809	-18 352
Netto	-4 624	-5 655	-6 260	-6 057	-7 163	-7 251	-7 594
Yhteensä							
Tuotot	41 371	42 525	45 207	43 654	46 488	47 008	47 134
Kulut	-140 904	-145 635	-149 848	-151 320	-157 213	-159 241	-161 590
Netto	-99 533	-103 110	-104 641	-107 666	-110 725	-112 233	-114 456

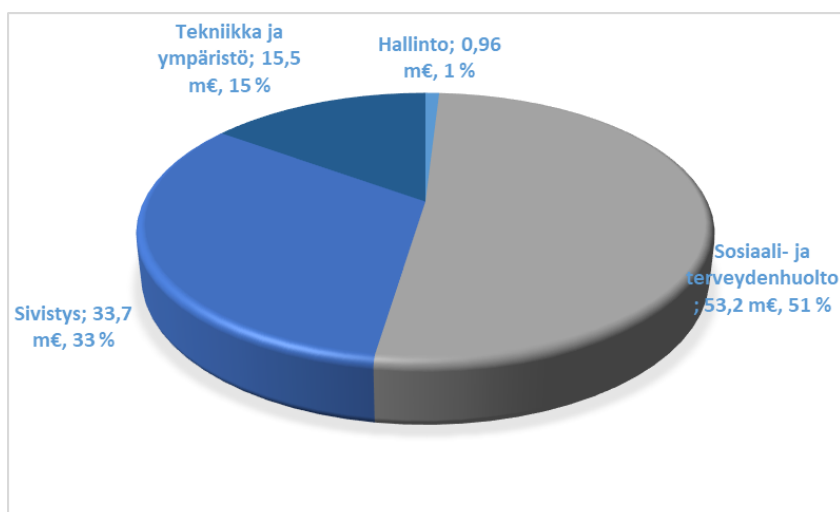
Ulkoisten toimintatuottojen jakautuminen toimialoittain 2019, ilman maanmyyntituottoja

Ulkoisten toimintakulujen jakautuminen toimialoittain 2019

Ulkoisen toiminnan nettomenojen jakautuminen toimialoittain 2019, ilman maanmyyntiä

4 Tuloslaskelma, peruskunta

Tuloslaskelma 2019–2021

<i>Ulkoiset erät ja sisäiset</i>	2017	2018	2018	2019	2020	2021
1 000 euroa	TP	TAM	Ennuste	TA	TS	TS
Toimintatuotot	42 524	45 207	43 380	46 488	47 008	48 457
Myyntituotot	5 319	4 096	4 056	4 072	4 085	4 145
Maksutuotot	7 246	6 973	6 826	7 103	7 202	7 302
Tuet ja avustukset	1 042	791	956	888	811	897
Muut tuotot	6 477	9 559	7 659	8 705	9 235	9 767
<i>Josta myyntivoitot</i>	<i>2 073</i>	<i>5 600</i>	<i>3 600</i>	<i>5 000</i>	<i>5 200</i>	<i>5 700</i>
Muut toimintatuotot sisäiset	22 441	23 789	23 883	25 720	25 675	26 346
Toimintakulut	-145 635	-149 849	-151 324	-157 215	-159 241	-161 590
Henkilöstökulut	-53 025	-55 992	-56 576	-58 401	-59 242	-60 427
Palvelujen ostot, ulkoiset	-51 660	-50 348	-51 315	-52 559	-53 074	-53 443
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 443	-7 782	-7 560	-7 700	-7 770	-7 876
Avustukset	-5 674	-5 661	-5 942	-6 048	-6 167	-6 287
Muut toimintakulut, ulkoiset	-5 392	-6 334	-6 201	-7 139	-7 142	-7 200
Muut toimintakulut, externa	-22 441	-23 733	-23 730	-25 368	-25 846	-26 357
Toimintakate	-103 111	-104 642	-107 944	-110 727	-112 234	-113 134
Verotulot	96 899	98 838	98 838	104 100	110 800	115 600
Valtionosuudet	14 621	13 300	13 450	13 450	13 450	13 450
Rahoitustuotot ja -kulut				-405	- 865	- 1 085
Korkotuotot	112	0				
Muut rahoitustuotot	905	1 005	299	895		
Korkokulut	-547	-695		-1 295	- 865	- 1 085
Muut rahoituskulut	-9	-11		-5		
Vuosikate	8 870	7 796	4 643	6 418	11 152	14 832
Suunnitelmanmukaiset poistot	6 146	5 900	5 900	6 479	7 211	8 077
Satunnaiset tuotot ja kulut		0		0	0	0
Tilikauden tulos	2 724	1 896	-1 257	-61	3 941	6 755
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	1 339			1 339	0	0
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		0		0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	4 063	1 896	-1 257	1 278	3 941	6 755

Tuloslaskelmaosa osoittaa, miten tulo-rahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkokuluihin ja muihin rahoituskuluihin sekä pitkävaikutteisiin omaisuuden jaksottamisesta aiheutuviin poistoihin ja arvonalentumisiin sekä tarvittaviin uusinveistointeihin.

Tulo-rahoituksen riittävyttä arvioidaan toiminta- ja vuosikatteen sekä tilikauden tuloksen avulla. Talousarvion tuloslaskelmaosa sisältää kaikki toiminnan menot ja tulot. Tämä tarkoittaa, että sisäiset suoritukset, ostot ja myynnit sekä sisäiset vuokrat sisältyvät tuloslaskelmaosan menoihin ja tuloihin.

Tuloslaskelmassa esitetään myös valtuustoon nähden sitovat määrärahat ja tuloarviot toimintakatteen jälkeisistä eristä, jotka ovat verotulot, valtionosuudet, korkotuotot ja korkokulut sekä rahoitustuotot ja rahoituskulut. Talousarvion tuloslaskelmaan sisällytetään myös suunnitelmat tilikauden tuloksen käsittelystä.

Toimintakate osoittaa, paljonko toimintakuluista jää katettavaksi verotuloilla, käyttötalouden valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla.

Vuosikate kuvaa kunnan rahoitustulosta ja se osoittaa muun muassa riittääkö kunnan tulo-rahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannon tekijöistä aiheutuvat menot eli käyttöomaisuuden laskennalliset poistot.

Kun vuosikatteesta vähennetään poistot ja satunnaiset menot ja lisätään satunnaiset tulot, saadaan tilikauden budjetoitujen menojen ja tulojen erotus, eli tilikauden tulos, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat tuloksenkäsittelyeriä.

Toimintakate, joka on toimintatuottojen ja -kulojen erotus, on vuoden 2019 talousarvion mukaan –110,2 miljoonaa euroa. Kunnan toimintakate on negatiivinen, koska kunnan toimintakulujen kattamiseen tarkoitetuilla verotuloilla ja käyttötalouden valtionosuuksilla on merkittävä osuus kunnan toiminnan rahoituksessa.

Vuoden 2018 tilinpäätösennusteeseen verrattuna toimialojen ulkoiset nettomenot kasvavat vuonna 2019 yhteensä +2,4 % (2,6 milj. euroa) seuraavasti:

Toimintakate 1 000 €	TP 2017	TA 2018	TPE 2018	TAE 2019	Muutos, eur 2018/2019	Muutos, % 2018/2019	Muutos, % 2017/2019
Keskusvaalilautakunta	- 31	1	1	- 29	- 30	-3000,0 %	-6,5 %
Tarkastuslautakunta	- 31	- 45	- 45	- 40	5	-11,0 %	30,4 %
Kunnanhallitus	1 020	- 7 459	1 723	2 984	1 261	73,2 %	192,5 %
Sosiaali- ja terveystoimiala	- 50 888	- 50 777	- 53 072	- 55 013	- 1 941	3,7 %	8,1 %
erikoissairaanhoidon	- 20 336	-	- 20 812	- 20 085	727	-3,5 %	-1,2 %
Sivistysvaliokunta	- 47 526	- 33 025	- 50 217	- 51 467	- 1 250	2,5 %	8,3 %
Tekniikka- ja ympäristövaliokunta	- 5 655	- 13 392	- 6 057	- 7 162	- 1 105	18,2 %	26,6 %
Yhteensä	- 103 111	- 104 697	- 107 667	- 110 727	- 3 060	2,4	6,9

Vuosikate riittää kattamaan poistot koko suunnitelmakaudella, joten kirjanpidollisesti kunnan talous on tasapainossa vuosina 2019–2021. Mutta koska poistosuunnitelman mukaiset poistot eivät vastaa poistonalaisten investointien määrää vastaavana ajankohtana, ei vuosien 2019–2021 tuloslaskelma anna riittävää kokonaiskuvaa kunnan talouden tasapainosta. Vuosikate riittää siis poistoihin, mutta ei edelleenkään riitä pysäyttämään velkaantumista. Kunnan kustannusrakennetta pitää edelleen pystyä parantamaan vähintään tontinmyyntitulojen verran, jotta nämä tulot voidaan täysimääräisesti käyttää investointien rahoittamiseksi.

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkävaikutteisten menojen poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman mukaisesti. Poistot on arvioitu käyttöomaisuuden jäännösarvon 31.12.2018 mukaan. Vuoden 2019 poistot on arvioitu 6,5 miljoonaksi euroksi ja ne kasvavat 8,1 milj. euroon vuoteen 2021 mennessä investointiohjelman toteutuessa.

Vuoden 2019 talousarvio osoittaa 0,1 miljoonan euron tulosta ennen tilinpäätössiirtoja.

Toteutunut ylijäämä lisää kunnan taseen omaa pääomaa. Koko taloussuunnitelmakaudella tilikauden tuloksen arvioidaan pysyvän positiivisena. Ja mikäli toimintamenojen kasvu onnistutaan rajoittamaan n. 1,5 prosenttiin suunnitelmavuosina 2020–2021 ja verotuloennusteet toteutuvat, olisi tulos vuonna 2021 positiivinen myös ilman maanmyyntituloja.

Toimintatuotot

Peruskunnan ulkoiset toimintatuotot

Ulkoiset tuotot 1 000 €	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TPE 2018	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
Keskusvaalilautakunta			87	87	70	87	87
Kunnanhallitus							
Muut toimintatuotot	882	1 823	737	900	693	974	1 153
Maanmyynti, myyntivoitto	5 570	2 073	5 600	3 600	5 000	5 200	5 700
Sosiaali- ja terveystoimiala	6 723	8 707	8 138	8 249	8 209	8 332	8 457
Sivistysvaliokunta	4 630	4 594	4 078	4 100	4 076	4 137	4 199
Tekniikka- ja ympäristövaliokunta	3 073	2 887	2 778	2 978	2 720	2 767	2 771
Yhteensä	20 878	20 084	21 418	19 914	20 768	21 497	22 367

Käyttöomaisuuden myyntivoitot koostuvat pääosin tonttien hankintamenon ylittävistä myyntitulosta. Myyntituloksi arvioidaan talousarviovuonna 2019 4,9 milj. euroa ja suunnitteluvuosina 2020–2021 5,2 ja 5,7 milj. euroa/vuosi. Myyntiä vastaavat myyntivoitot näkyvät kirjanpidossa osana muita toimintatuottoja. Ne on esitetty erikseen tuloslaskelmaosassa, koska ne ovat merkittävä osa kunnan vuosikatteesta.

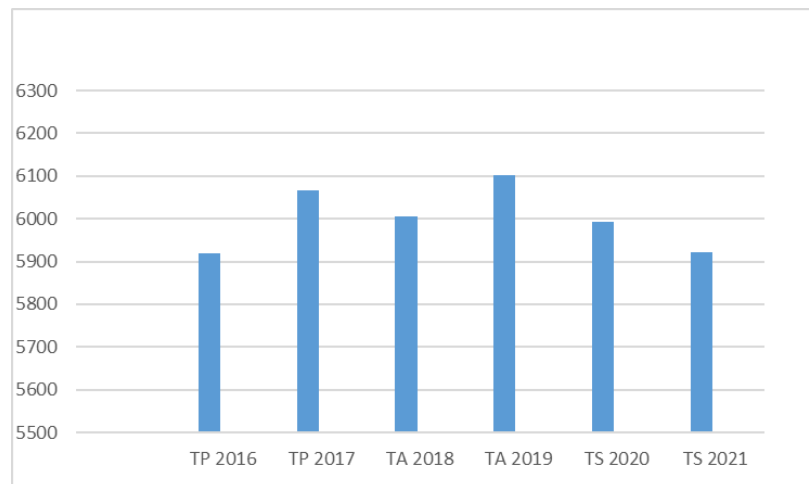
Toimintakulut

Vuoden 2019 ulkoiset toimintakulut nousevat talousarvioesityksen mukaan 131,3 miljoonaan euroon vuoden 2018 tilinpäätösnäytteen mukaisesta 127,6 miljoonasta eurosta.

Peruskunnan ulkoiset toimintakulut

Ulkoiset kulut 1 000 €	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TPE 2018	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
Keskusvaalilautakunta	-	30	-	86	-	87	87
Tarkastuslautakunta	-	37	-	45	-	45	45
Kunnanhallitus	-	13 091	-	13 796	-	14 932	15 049
Sosiaali- ja terveysvaliokunta	-	55 087	-	58 916	-	61 287	63 542
Sivistysvaliokunta	-	34 906	-	37 103	-	37 539	38 930
Tekniikka- ja ympäristövaliokunta	-	14 797	-	16 171	-	17 950	17 377
Yhteensä	-	117 918	-	126 116	-	131 847	135 031

Peruskunnan ulkoiset toimintakulut €/asukas kehittyvät seuraavasti:

Verotulot

Verotuloennusteessa on huomioitu valtiovarainministeriön budjettiriihessä linjatut verotuksen muutokset ja valtiovarainministeriön 14.9.2018 julkistamat ennusteet. Lisäksi ennusteessa on huomioitu elokuun 2018 tilitykset sekä Verohallinnon 10.9.2018 julkaisemat ennakkotiedot verovuoden 2017 verotuksesta.

Hallitus linjasi budjettiriihessä keventävänsä ansiotuloverotusta. Veronkevennysten arvioidaan alentavan kunnallisveron tuottoa yhteensä noin 236 miljoonalla eurolla. Päätöseräiset veronalennukset alentavat kuntien verotuloja, mutta kompensoidaan kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta.

Kunnallisveron kova kasvuvauhti aiheutuu monien tekijöiden yhteisvaikutuksesta. Suurin syy kovaan kasvuun ovat luonnollisten henkilöiden poikkeuksellisen suuret ennakonpalautukset kuluvana vuonna, minkä vuoksi vuoden 2018 taso jää alhaiseksi. Myös jäännösverot selittävät osan muutoksesta, sillä verovuoden 2018 jäännösverot tilittyvät kunnille verotuksen joustavan valmistumisen myötä pääosin vuoden 2019 aikana. Työntekijöiden työttömyysvakuutusmaksun alentuminen 0,4 prosenttiyksiköllä vuonna 2019 nostaa omalta osaltaan verotuloja vuonna 2019, kuten myös parantunut työllisyystilanne.

Vuosille 2020 ja 2021 on myös ennustettu reipasta kasvua, mutta tähän pitää kuitenkin suhtautua varauksellisesti. Uuden hallitusohjelman verolinjaukset ovat vielä hämärän peitossa ja vähennysten kasvu on tästä johtuen erittäin maltillista.

Yhteisöveroennusteessa on huomioitu valtiovarainministeriön päivitetty ennuste. Maksuunpantava yhteisövero verovuonna 2017 on alennettu elokuun ennusteesta, mikä vaikuttaa alentavasti yhteisöverokertymiin kuluvaan vuonna. Verovuoden 2018 ennakoita on myös pienennetty johtuen elokuun ennustettua alemmasta kertymästä. Muutokset pienentävät yhteisöveron kokonaiskertymää koko maassa yhteensä noin 60 miljoonalla eurolla kuluvaan vuonna. Ensi vuodelle on ennustettu reipasta kasvua, johtuen toimintaylijäämän hyvistä ennusteluvuista.

Kiinteistöverossa ollaan vuoden 2018 osalta käytetty kiinteistöverotuksen lopullisia tietoja, jotka julkaistiin Verohallinnon tilastopalvelussa 28.8.2018. Koko maan tasolla kiinteistöveron lopulliset tiedot olivat noin 15 miljoonaa alhaisemmat verrattuna ennakkotietoihin.

1 000 euroa	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TPE 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Verot yhteensä	92 698	96 897	98 400	99 129	104 150	111 103	115 873
muutos-%	6,3	4,5	1,6	6,9	5,1	6,7	4,3
Kunnallisvero	80 235	83 263	84 100	84 928	89 201	96 008	100 607
muutos-%	6,3	3,8	4,8	5,8	5,0	7,6	4,8
Osuus yhteisöverosta	4 073	4 677	4 600	4 501	4 949	5 095	5 266
muutos-%	-0,8	14,8	-1,6	10,5	10,0	3,0	3,4
Kiinteistövero	8 390	8 957	9 700	9 700	10 000	10 000	10 000
muutos-%	10,4	6,8	8,3	33,1	3,1	0,0	0,0

Kunnan tulovero

Koko maassa kunnallisverotuksen pohjana olevien ansiotulojen arvioidaan kasvavan 3,2 % ja kunnallisveron tilitysten 5,7 % vuonna 2019.

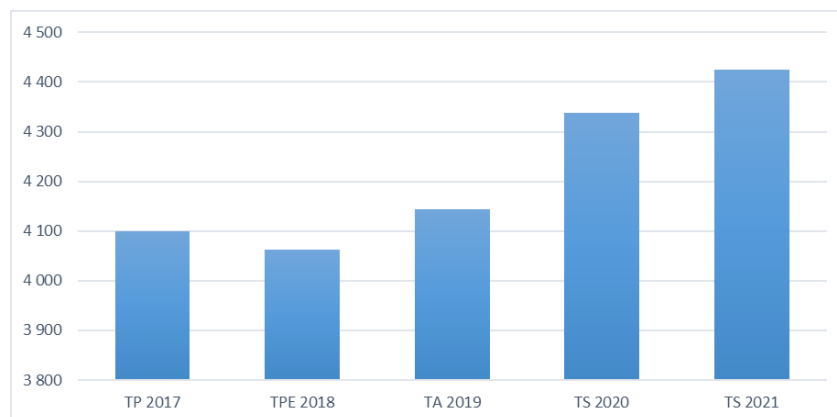
Sipoon vuoden 2019 talousarvion lähtökohtina ovat muuttumaton veroprosentti (19,25), koko maan tuloverokertymän noin 3,2 %:n arvioitu kasvu ja kunnan väestönkasvun 2,0 %:n vaikutus. Kunnan jako-osuudeksi vuoden 2019 veroennakoille arvioidaan 0,004455210. Vuoden 2018 verotuloarvioita tehtäessä on ollut käytettävissä ennakkotieto vuoden 2017 verotuksesta, jonka mukaan verotettavat ansiotulot nousivat Sipoossa noin 5,0 % ja koko maassa 1,8 %.

Kunta sai vuonna 2017 kunnallisveroa 83,2 milj. euroa. Vuoden 2018 talousarviossa arvioitiin kunnallisverokertymäksi 84,1 miljoonaa euroa, minkä ennakoitaan toteutuvan 1,2 miljoonaa euroa suurempana.

Vuonna 2019 Sipoon ennakonpidätyksen alaisten tulojen arvioidaan kasvavan 5,2 %. Kunnallisverotilitysten arvioidaan nousevan noin 5,0 % ja kunnallisverokertymän olevan 89,5 milj. euroa. Suunnittelukaudella kunnallisverotulojen arvioidaan kasvavan vuosina 2020 ja 2021 keskimäärin noin 6 %.

Erlaisista verotuksesta tehtävistä vähennyksistä johtuen Sipoon kunnan todellinen veroaste on 14,74 %.

Kunnallisverotulot euroa/asukas

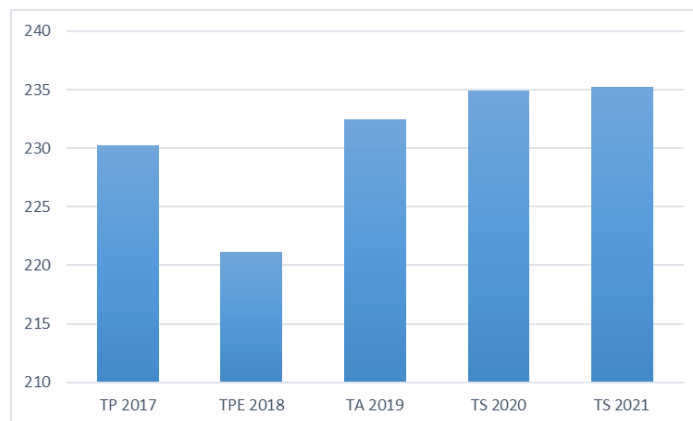

Yhteisövero

Yhteisöveroennusteessa on huomioitu valtiovarainministeriön päivitetty ennuste. Maksuunpantava yhteisövero verovuonna 2017 on alennettu elokuun ennusteesta, mikä vaikuttaa alentavasti yhteisöverokertymiin kuluvaan vuonna. Verovuoden 2018 ennakoita on myös pienennetty johtuen elokuun ennustettua alemmasta kertymästä. Muutokset pienentävät yhteisöveron kokonaiskertymää koko maassa yhteensä noin 60 miljoonalla eurolla kuluvaan vuonna. Ensi vuodelle on ennustettu reipasta kasvua, johtuen toimintaylijäämän hyvistä ennusteluvuista.

Sipoon kunta sai yhteisöveroa 4,1 milj. euroa vuonna 2016 ja 4,7 milj. euroa vuonna 2017. Yhteisöveroa arvioidaan kertyvän vuonna 2018 noin 4,5 milj. euroa. Yhteisöverokertymän arvioidaan 2018 alittavan budjetoidun tason noin 0,1 milj. eurolla. Yhteisöveron kertymäarvio vuodelle 2019 on noin 4,9 milj. euroa. Suunnittelukaudella yhteisöverotulojen arvioidaan pysyvän keskimäärin noin 5,1 miljoonan tasolla.

Yhteisöverotulot euroa/asukas

Kiinteistövero

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön arvosta. Kiinteistöverolain 11 §:n mukaan valtuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa tulevan vuoden tuloveroprosentin.

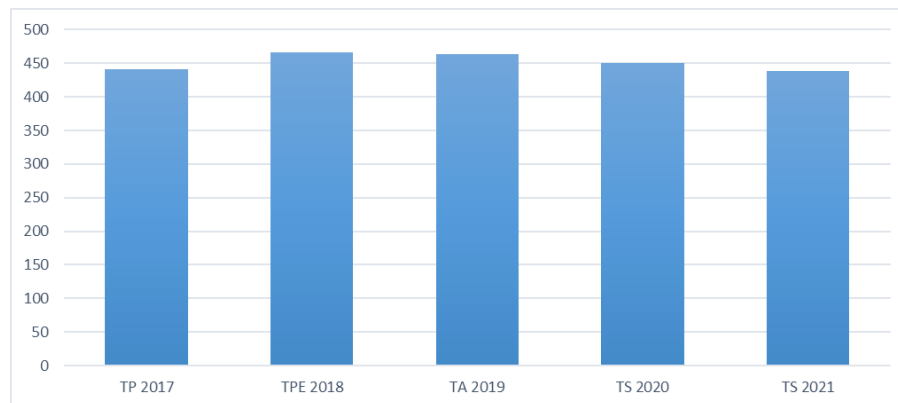
Talousarviossa kiinteistöverotulon arvioidaan olevan 9,7 milj. euroa vuonna 2019.

Kiinteistövero on laskettu seuraavien kiinteistöveroprosenttien perusteella:

Kiinteistöveroprosentit 2019	Vaihteluvälit 2019	Sipoo 2019
Yleinen	0,93-2,00	1,03
Vakituiset asuinrakennukset	0,41-1,00	0,50
Muut kuin vakituiset asuinrakennukset	0,93-2,00	1,10
Rakentamattomat rakennuspaikat	3,93-6,00	6,00

Kiinteistövero tuottaa Sipoon kunnalle noin 2,1 kunnallisveroprosentin verran tuloja. Vuonna 2017 kiinteistöveroja kertyi 9 milj. euroa ja maksuunpanon ennakotiedon mukaan noin 9,5 milj. euroa vuonna 2018, josta kertyisi n. 9,4 milj. euroa. Vuonna 2019 kiinteistöveron tuoton arvioidaan varovaisesti olevan 9,7 milj. euroa ja vuosina 2020–2021 myös noin 9,7 milj. euroa.

Kiinteistöverotulo euroa/asukas

Sipoon kunnan verotulojen ennustetaan kuluvaan vuonna nousevan noin 0,7 milj. eurolla edellisen vuoden tasosta ja vuonna 2019 noin 4,7 milj. eurolla vuodesta 2018.

Valtionosuudet

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Valtionosuuden laskennallinen peruste muuttuu vuosittain ns. automaattimuutosten perusteella. Näitä ovat määrätymistekijöiden, esimerkiksi asukasmäärien, oppilasmäärien ja muiden laskennan perusteena olevien määrien muutokset. Kustannustenjaon tarkistus tehdään vuosittain. Hallitusohjelman mukaisesti valtionosuuksiin ei tehdä indeksikorotuksia vuosina 2018–2019.

Nettomääräisesti valtion toimenpiteiden vaikutus valtionosuuksiin on noin 85 milj. euroa kuntataloutta heikentävä vuonna 2019.

Vuoden 2019 valtionosuuksien muutokseen vaikuttavat mm:

- kilpailukykysojimus
- kustannustenjaon tarkistus
- veromenetysten kompensatio.

Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on n. 5,5 milj. euroa (ennuste vuodelle 2018 5,3 milj. euroa). Tasausraja (100 %) on 3 691 euroa/asukas.

Kotikuntakorvausmenot ovat vuonna 2019 noin 10,07 milj. euroa ja -tulot noin 10,09 milj. euroa. Kotikuntakorvaukset eivät ole valtionosuutta, vaan ne sisältyvät sivistysvaliokunnan toimintatuloihin ja -menoihin.

Laskennallisina valtionosuuksina arvioidaan vuonna 2019 saatavan 13,47 miljoonaa euroa, eli 0,17 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2018.

Taloussuunnitelmakaudella valtionosuuksien määrä riippuu väestönkasvusta, valtion toimenpiteistä ja mahdollisista indeksitarkistuksista tai -jäädytyksistä. Valtionosuuksien määrän arvioidaan olevan 13,47 miljoonaa euroa sekä vuosina 2020 ja 2021.

Kuntakohtaiset valtionosuusperusteet tarkistetaan vielä loppusyksyn aikana ja lopulliset päätökset kuntien valtionosuuksista saadaan vasta loppuvuodesta. Tämä johtaa siihen, että kuntakohtainen ennustetaulukko saadaan vasta joulukuussa.

Sipoo sai valtionosuuksia 15,8 miljoonaa euroa vuonna 2016 ja 14,6 miljoonaa euroa vuonna 2017. Vuoden 2018 talousarviossa valtionosuuksien määräksi arvioitiin 13,3 miljoonaa euroa. Ennusteen 31.8. mukaan vuoden 2018 valtionosuudet tulevat pysymään budjetoidussa määrässä, mikä merkitsee noin 9 %:n vähennystä vuodesta 2017.

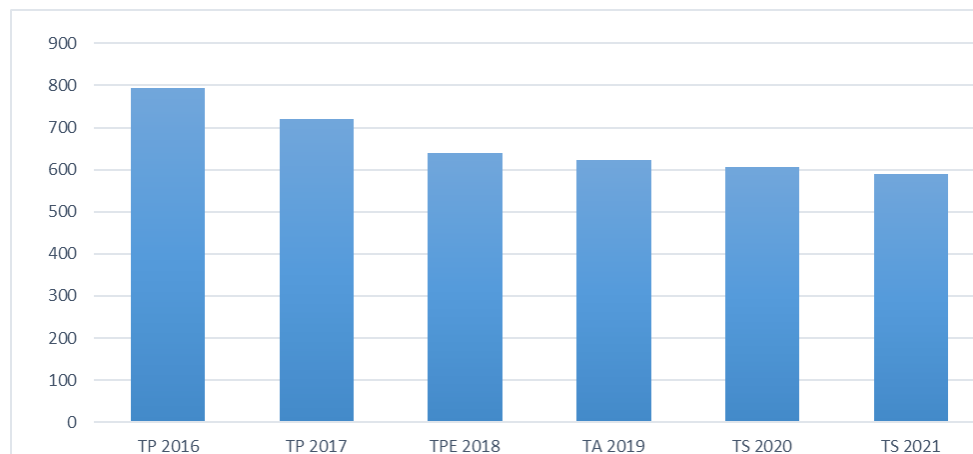
Valtionosuuksien osalta talousarviossa ovat lähtökohtina alustavat kuntakohtaiset arviot sekä verontasauksen negatiivinen vaikutus.

Vuoden 2019 valtionosuusarvio on laadittu syyskuussa 2018 saatujen VM:n ennakkolaskelmien perusteella ja Kuntaliiton valtionosuuslaskurilla.

Vuoden 2019 valtionosuudet lasketaan väestön 31.12.2017, eli 20 310 asukkaan, mukaisena. Verotulontasaus perustuu viimeksi valmistuneen verotuksen tietoihin, eli kaksi vuotta aiempiin tietoihin, ja se lasketaan näin ollen verovuoden 2017 asukaskohtaisten verotulojen pohjalta.

Tulevan suunnittelukauden verotulontasauksista on erityisen vaikea arvioida, koska kuntien väliset verotulosuhteet muuttuvat. Suunnittelukaudella valtionosuuksien määrä riippuu väestönkasvusta, valtion toimenpiteistä ja mahdollisista indeksitarkistuksista. Valtionosuuksia arvioitaessa ovat lähtökohtina olleet kansalliset ennusteet, väestönkasvun muutos ja verontasauksen vaikutus sekä tämän lisäksi epätietoisuus uudistuvasta valtionosuusjärjestelmästä. Tällä pohjalla on varovaisesti arvioitu, että valtionosuuksien määrät vuosina 2020 ja 2021 pysyisivät ainakin vuoden 2019 tasolla. Vuoden 2021 valtionosuusarviossa ei ole huomioitu mahdollisen maakunta- ja sote-uudistuksen vaikutusta valtionosuuteen.

Valtionosuudet euroa/asukas

Vuoden 2019 valtionosuusarvio on laadittu syyskuussa 2018 saatujen VM:n ennakkolaskelmien perusteella ja Kuntaliiton valtionosuuslaskurilla.

Rahoitustuotot ja -kulut

Maksuvalmiustilanne, lainakanta ja korkotaso vaikuttavat rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Korkotuotot ja -kulut on arvioitu kunnan anto- ja ottolainakannan, maksuvalmiusarvioiden ja nähtävissä olevan korkokehityksen mukaan.

Lainakannan lisääntymisestä huolimatta korkomenojen nettomenot ovat matalampien korkojen ansiosta vähentyneet kahden viime vuoden aikana. Kunnan lainamäärän arvioidaan olevan vuoden 2018 lopussa noin 72 miljoonaa euroa.

Korkomenoihin on talousarviossa varattu yhteensä 1,3 miljoonaa euroa, josta ottolainojen korkomenoja on 1,25 miljoonaa euroa. Vanhojen velkojen korot on laskettu velkakirjaehtojen mukaan. Uusia lainoja arvioidaan nostettavan 33 miljoonaa euroa vuonna 2019. Näiden uusien lainojen koroksi arvioidaan korkeintaan 1 %, koska osa rahoitustarpeesta on tarkoitus hoitaa kuntatodistuksilla, joiden korkotason oletetaan olevan lähellä 0 prosenttia. Lainasalkun kesikorko oli syyskuussa 2018 1,04 %.

Rahoitustuottoihin on kirjattu osingot ja osuuspääoman korot, verotilitysten korkotuotot, viivästyskorkotulot sekä kuntayhtymien peruspääoman korot.

Kotimaisten talletusten osalta ei ole laskettu kertyvän tuottoa lainkaan.

Peruskunnan rahoitustuotot/-kulut:

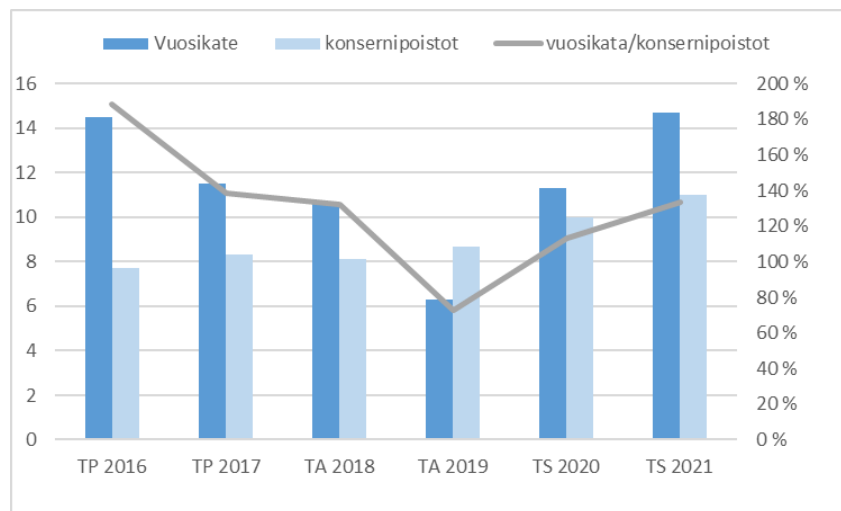
Korot, 1 000 euroa	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TPE 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Korkokulut	-518	-547	-700	-700	-1300	-1760	-1980
Rahoituskulut	-30	-9	-5	-5	-5		
Rahoitustuotot	177	170	160	160	160	160	160
Korvaus peruspääomasta *)	735	735	735	735	735	735	735
Korkotuotot	2	17	14	14	5		
Korkotuotot Sipoon Vedeltä *)		95	95	95			
NETTO	366	461	299	299	-405	-865	-1085

Rahoitusmenoihin on kirjattu kurssitappiot, provisiot ja lainakustannukset, verotilitysten korkomenot, viivästyskorkomenot sekä muut rahoitusmenot.

Poistot

Kunnan ja myös osakonsernin poistojen määrä tulee kasvamaan suunnitelmakaudella 2019–2021 arviolta noin 2,7 milj. euroa verrattuna tilinpäätökseen 2017.

Vuosikate/Konsernipoistot, %

5 Investointiosa, peruskunta

5.1 Investoinnit, yhteenveto

Vastuuhenkilöt ja määritelmät:

Aineettomat hyödykkeet	tehtävän mukainen vastuualueen/tulosyksikön päällikkö
Maa- ja vesialueet	kehitysjohtaja
Rakennukset	tilapalvelupäällikkö
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
sekä koneet ja kalusto	tehtävän mukainen vastuualueen/tulosyksikön päällikkö
Osakkeet ja osuudet	tehtävän mukainen vastuualueen/tulosyksikön päällikkö

Investointiosaan sisältyvät määrärahat aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä käyttöomaisuusosakkeiden ja -osuuksien hankintamenoihin. Aktivointiraja on 10 000 euroa.

Määrärahat sitovat teknistä valiokuntaa bruttoinvestointien eli kiinteistö- ja infra-investointien osalta. Vesihuollon investoinneista päättää Sipoon Veden johtokunta. Teknisellä valiokunnalla on oikeus muuttaa sisäistä määrärahanjakoa rakennuskohteiden kesken. Teknisellä valiokunnalla ei ole kuitenkaan oikeutta päättää uusista rakennuskohteista. Peruskorjaushankkeiden osalta on osoitettu määrärahat "Valiokunnan kohdentamat hankkeet", "Energiahankkeet" ja "Katujen peruskorjaus", jossa kohteiden lopullisen valinnan tekee tekninen valiokunta hankkeiden kohdentamisperiaatteiden perusteella. Määräraha kiinteistöjen ensikertaista kalustamista varten sisältyy laajennus- ja uudelleenrakennushankkeen kokonaismäärärahaan. Asianomaiset käyttäjäyksiköt vastaavat kuitenkin näistä määrärahoista sekä päättävät ko. hankinnoista.

Sipoon Veden investointihankkeet on esitetty bruttoinvestointeina Sipoon Veden talousarviossa, joka on kunnan talousarvion liitteenä.

Ryhmittely

Investoinnit 2019-2021	TP 2016	TP 2017	TA 2018	Enn. 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
1 000 €							
Bruttoinvestoinnit infraan ja rakennuksiin	-15 791	-10 109	-18 105	-25 620	-24 095	-23 945	-15 180
Maan osto	-1 906	-1 501	-2 500	-1 300	-2 500	-2 500	-2 500
Irtain omaisuus yhteensä	-465	-599	-1 095	-900	-700	-500	-500
Osakkeet ja osuudet yhteensä	-497	-12	-80	-10	-80	-80	-80
Bruttoinvestoinnit yhteensä	-18 659	-12 221	-21 780	-27 830	-27 375	-27 025	-18 260
Maan myynti ja käyttöomaisuuden myynnit	6 067	2 357	5 600	3 600	5 000	5 200	5 700
Investoinnit yhteensä, netto	-12 592	-9 864	-16 180	-24 230	-22 375	-21 825	-12 560

- Bruttoinvestoinnit infraan ja rakennuksiin
- Maan osto
- Irtain omaisuus yhteensä
- Osakkeet ja osuudet yhteensä
- Maan myynti ja käyttöomaisuuden myynnit

Vuonna 2019 talousarvion mukaiset kunnan bruttoinvestoinnit infraan ja rakennuksiin ovat 24,1 miljoonaa euroa, maan ostoon 2,5 miljoonaa euroa ja irtaimen sekä osakkeisiin ja osuuksiin noin 0,7 miljoonaa euroa. Maan ja käyttöomaisuuden myyntibudjetin ollessa 4,9 miljoonaa euroa, kunnan budjetoidut nettoinvestoinnit jäävät 22,5 miljoonaan euroon.

Taloussuunnitelmakauden merkittävimpiä yksittäisiä investointeja ovat Sipoonlahden koulun laajennusinvestointi (valmistuu 2020), Nikkilän Sydämen päiväkotia (valmistuu 2019) ja Nikkilän Sydämen laajennus (valmistuu 2020). Laajennusrakentamisen bruttoinvestoinnit laskevat hiukan vuosina 2020 ja 2021 ja painopiste laajennusinvestoinneissa siirtyy palvelurakentamisesta infrarakentamiseen.

Investointisuunnitelmaan sisältyy mittava panostus uusien asuinalueiden infrastruktuuriin. Laajennusinvestointeja infraan nostaa vuosina 2020 ja 2021 Talman asemakaava-alueen rakentamisen käynnistyminen kynnysinvestointeineen.

Perusparannuksiin on varattu 3,0 miljoonaa euroa. Lisäksi kevyen liikenteen väylien investointeihin vuosille 2019 ja 2020 on varattu määräraha Nikkilä–Nikinmäki-reitin rakentamiseen yhteistyössä ELYn kanssa sekä vuodelle 2019 Bastukärr–Kerava-reitin rakentamiseen yhteistyössä S-ryhmän ja Keravan kanssa, yhteensä 1,3 miljoonaa euroa.

5.2 Investoinnit, Tekniikka- ja ympäristöosasto, yhteenveto

Bruttoinvestoinnit, infra ja rakennukset

Taulukossa on esitetty investointien bruttomäärärahat Sipoon kunnan osalta. Sipoon Veden investointikustannukset on esitetty Sipoon Veden talousarviossa, joka on liitteenä.

BRUTTOINVESTOINNIT, INFRA JA RAKENNUKSET	TP 2016	TP 2017	TA 2018	Enn.	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Laajennusinvestoinnit, uudet kaava-alueet	-2 637	-1 942	-3 075	-3 480	-2 200	-4 500	-8 400
Laajennusinvestoinnit, olemassa olevat alueet	-397	-6	-1 450	-2 230	-1 400	-150	-1 600
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	-1 360	-1 980	-4 785	-9 485	-9 705	-10 895	-1 650
Uudelleen investoinnit	-8 798	-561	-2 695	-2 695	-4 630	-2 930	-380
Peruskorjausinvestoinnit	-2 575	-5 449	-4 095	-6 140	-3 030	-4 620	-3 050
Muut investoinnit	-24	-171	-2 005	-1 590	-3 130	-850	-100
Bruttoinvestoinnit yhteensä, infra ja rakennukset	-15 791	-10 109	-18 105	-25 620	-24 095	-23 945	-15 180

Investoinnit, yhdyskuntarakentaminen

Käsitteet

Laajennusinvestointi:

- i) infran laajentaminen, joka mahdollistaa lisääntyvän asutuksen, ja
- ii) uudisrakentaminen, joka lisää kunnan rakennusten palvelukapasiteettia ja kiinteistöjen pinta-alaa.

Uudelleeninvestointi:

uuden rakennuksen rakentaminen, joka korvaa aikaisempia rakennuksia ja niissä annettavaa palvelua.

Peruskorjausinvestointi:

korjaustoimenpide, jolla palautetaan olemassa oleva omaisuus alkuperäiseen kuntoon tai lähemmäksi sitä.

Yleiset investoinnit:

erityiskohteiden rakentaminen, joita tarkastellaan omana kokonaisuutenaan.

Uudelleeninvestoinnit, peruskorjausinvestoinnit ja yleiset investoinnit rahoitetaan verotuloilla. Sen sijaan laajennusinvestoinnit on tarkoitus rahoittaa muutaman vuoden viiveellä tontinmyynnistä saatavilla tuloilla, jolloin kasvu ei aiheuta lisäkustannuksia nykyisille kunnan asukkaille. Tämä edellyttää kokonaisvaltaista yhdyskuntakehitysprosessia, jota johdetaan kokonaisuutena siten, että kaavatalous ja toimiva sekä toivottu yhdyskuntarakenne saadaan aikaiseksi.

Pääperiaatteena on, että jokainen investointikohde nähdään toimintaa uudistavana kehittämistoimenpiteenä ja siten suunnittelua tehtäessä tulee kehittää ja uudistaa ko. kohteessa tehtävää toimintaa. Investoinnin eri suunnitteluvaiheissa tehtävän suunnittelutyön tavoitteena on, että jokainen investointi, riippumatta onko se yhdyskuntarakennetta eli infraa tai kiinteistöä koskeva, tulee toteuttaa siten, että viihtyvyys, turvallisuus, toiminnallisuus ja monikäyttöisyys ovat tasapainossa investointi- ja elinkaarikustannusten sekä kaavatalouden kanssa. Näin toiminnan laatu paranee ja kustannukset laskevat.

Investoinnin vaiheet ja päätettävät asiat

Vaihtoehdot ja ratkaisun ajankohta sekä investointiohjelma

Palvelu- ja infra-investoinnit tehdään ennustetun tarpeen tyydyttämiseksi tavoitteena taloudellinen ja toiminnallinen palvelutason parantuminen ja kunnan strategian toteuttaminen. Päätöksenteon ja hyvän lopputuloksen saavuttamisen edellytyksenä ovat vaihtoehtoiset ratkaisut ja niiden vaikutusten arviointi sekä toiminnan että talouden kannalta.

Investoinnin suunnittelu ja toteuttaminen ennen tarpeen realisoitumista edellyttää, että vaihtoehtojen muodostaminen, vaikutusten määrittäminen ja toteutettavan vaihtoehdon valinta tehdään hyvissä ajoin. Käytännössä tämä tarkoittaa sekä infra- että palveluinvestointien osalta vähintään viittä vuotta ennen uuden kaava-alueen tai rakennuksen käyttöönottoa. Näin hanke- ja yleissuunnittelulle, toteutussuunnittelulle, kilpailuttamisella ja toteuttamisella jää riittävästi aikaa.

Investointikohteet sisällytetään kunnan 10 vuoden investointiohjelmaan. Suurimpien investointien osalta vaihtoehdot on hyvä tutkia erillisin vaihtoehtoselvityksin ja muista investoinneista tehdään ko. selvitykset hankkeen vaatimalla tasolla täydentämään investointiohjelmaa.

Investointisuunnitelma

Investointisuunnitelma on talousarvion kolmen vuoden investointiosia, jossa ensimmäinen vuosi on sitova. Investointisuunnitelmaan tulevat hankkeet on priorisoitu tarpeiden ja edellä kuvattujen vaihtoehtojen osalta eri hallintokuntien kesken. Investointisuunnitelman hankkeista tehdään projektisuunnitelmat, joissa määritetään hankekohtaisesti niiden tarkoitus, taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet, sisältö, vaiheet, riskit sekä alustava aikataulu.

Investoinnin toteutustapa ja hankesuunnitelma

Suurille investointikohteille laaditaan hankesuunnitelma, jonka tulisi perustua vertailtuun ja valittuun vaihtoehtoon. Vaihtoehtoselvitys voi olla erillinen tai liittyä muuhun kokonaissuunnitelmaan kuten esim. kaavoitusohjelmaan tai palveluverkkoselvitykseen. Hankesuunnitelman yhteydessä tehdään tarkempi tarveselvitys ja määritellään hankkeen toteutuskehys sekä kustannusarvio. Näin hankesuunnitelman hyväksyminen toimii investointipäätöksenä.

Hankesuunnitelman hyväksymisen jälkeen hanketta jatketaan päätöksen mukaisesti toteutussuunnittelulla. Toteutussuunnitelmien jälkeen rakennusurakka kilpailutetaan, ja kilpailutuksen tulosten perusteella tehdään toteutuspäätös. Investointihankkeet päättyvät luovutuksiin ja käyttöönottoihin.

Infran laajennusinvestointien vaikutukset talouteen ja kaavatalous

Infran ja palveluiden laajennusinvestoinnit on tarkoitus rahoittaa tontinmyynnistä saatavilla tuloilla, jolloin kasvu ei aiheuta lisäkustannuksia nykyisille kunnan asukkaille. Erityisesti palveluiden vaatimien investointien toteuttaminen on kuitenkin jaksollista.

Laajennusinvestointien rahoittaminen tontinmyyntituloilla edellyttää myös, että kunnan taloudellinen tulos on likimain tontinmyyntitulojen verran positiivinen. Muussa tapauksessa tontinmyyntitulot käytetään käyttötalouteen eikä uusien asukkaiden edellyttämien investointien kattamiseen.

- Omarahoitussuhde on myyntitulojen suhde infran investointeihin. Esim. 200 tarkoittaa, että tontinmyyntitulot ovat kaksi kertaa suuremmat kuin infra-investoinnit.
- Palveluhankintavara saadaan jakamalla infran toteuttamisen ja suunniteltujen myyntitulojen erotus uusien asukkaiden määrällä. Tulos kertoo, montako euroa per asukas jää rahaa, jolla rahoittaa palveluinvestointeja kuten kouluja tms. Palveluhankintavara lasketaan asuinalueille, kun kaavaan sisältyy uusia asukkaita. Käytettävän rahan määrä tulisi olla keskimäärin noin 8 000 euroa asukasta kohden. Oheinen palveluhankintavara edellyttää kuitenkin tehokasta palveluntuotantoa mm. koulujen ja päiväkotien osalta.

Tunnuslukuihin vaikuttavat mm. seuraavat tekijät:

- katujen ja puistojen määrä ja laatu
- kynnysinvestoinnit kuten esimerkiksi uudet sillat tai alikulut
- rakennustyytit alueella ja niiden eri hinnat rakennusoikeudelle.

Katujen nimelliset hinnat vaihtelevat riippuen lähinnä maaperän laadusta. Alueittain erityyppisten puistojen ja kevytliikenneväylien määrät ja siten kustannukset voivat vaihdella paljonkin. Maastonpiirteet vaikuttavat myös kokonaisuuteen.

Rakennustyytit vaikuttavat etenkin rakennusoikeuden hinnan kautta. Omakoti- ja pientaloasujat maksavat rakennusoikeusneliömetristä kalliimman hinnan, ja asuvat keskimäärin väljemmin. Täten näille rakennustyypeille tulee paremmat myyntitulot per asukas, jolle järjestää palveluita. Työpaikka- ja palvelualueiden rakentaminen tuovat tuloja, mutta eivät vastaavia julkisia palveluinvestointivaroja.

Omakoti- ja pientaloalustoisten alueiden omarahoitussuhde on Sipoossa tyypillisesti 200–300 % ja palveluhankintavara 8 000 ja 14 000 euron välissä. Pienestä omarahoitussuhteesta huolimatta ko. alueiden kaavatalous on kannattava hyvän palveluhankintavaran takia. Palveluhankintavara onkin merkittävämpi mittari kaavataloutta tarkasteltaessa.

Kerrostaloalustoisten alueiden omarahoitussuhde on Sipoossa tyypillisesti 300–700 % ja palveluhankintavara 4 000 ja 14 000 euron välissä. Suuresta omarahoitussuhteesta huolimatta ko. alueiden kaavatalous ei ole parempi kuin omakoti- ja pientaloalustoilla alueilla pienemmän palveluhankintavaran takia. Kerrostaloalustat alueet ovat kaavataloudeltaan tasapainossa.

Kaava- ja tonttivaranto

Kunta kaavoittaa ensisijaisesti omistamilleen maille, eli käyttää raakamaan varantoaan. Kaavoitus- ja investointiohjelmassa kunta kertoo tavoitteensa asemakaavoitettavien alueiden suhteen lähivuosisille. Tulevaa rakentamista voidaan tarkastella kaava- ja tonttivarantojen kautta.

- Kaavavaranto käsittää ne alueet, joille on lainvoimainen asemakaava ja alueen infrarakentamista ei ole toteutettu.
- Tonttivaranto on taas myyntikelpoiset eli ne kaavoitettujen alueiden tontit, joille on rakennettu infra ja jotka ovat myymättä.
- Kaava- ja tonttivarantoja lasketaan kerrosneliömetreinä (kem) kullekin rakennustyyppille (omakoti-, pientalo-, kerrostalo- ja liike- sekä teollisuusrakentaminen).

Kaavavarannon tulisi olla riittävä ja suhteessa kunnan suunniteltuun kasvuun, jotta infran rakentaminen voidaan toteuttaa suunnitelmallisesti vaaditun prosessin mukaisesti ja suunnata kysynnän mukaisesti. Yleisesti Suomessa riittäväksi kaavavarannoksi katsotaan kolmesta viiteen vuoteen riittävä varanto.

Sipoon kasvaessa 600–800 asukasta vuodessa tulisi asuinrakentamisen kaavavaranto olla 80 000–140 000 kerrosneliömetriä jakautuen erityyppisille kiinteistöille monipuolisen rakentamisen mahdollistamiseksi. Tonttivarantoa tulee rakentaa vuosittain toteutuvan tontinmyynnin perusteella. Mikäli kaavavaranto on liian pieni, infrainvestointien aikataulua ja toteutusta ei voida varmuudella ennustaa ja investointien toteutuminen on epävarmaa. Lisäksi suunniteltua myöhäisemmällä toteutuksella voi olla kustannusvaikutuksia.

Infra-investointien toteutusperiaatteita

Infra suunnitellaan kaikkien nykystandardien mukaisiksi talousarviossa annettujen tavoitteita noudattaen. Lisäksi Sipoossa käytetään seuraavia periaatteita uusien infran suunnittelussa ja toteutuksessa.

- Keskeinen tavoite on kunnan kannalta kaavatalous, jossa tontinmyyntitulot kattavat kaikki laajennusinvestoinnit. Tämä edellyttää ja sen takia olisi erityisen tärkeää, että tekniikka ja kaavoitus tekisivät kaikki kaavoitussuunnitelmat yhdessä.
- Infran toteutuksen pääperiaatteet ja kaavatalous suunnitellaan jo viitesuunnitteluvaiheessa yhteistyössä teknisen toimen ja kaavoituksen kesken.
- Asemakaavan laatimisen yhteydessä ratkaistaan keskeiset tekniset toteutusperiaatteet niin liikenteellisesti kuin turvallisuudenkin osalta. Tämän takia olisi erityisen tärkeää, että Tekninen toimiala ja kaavoitus tekisivät yhdessä kaikki kaavoitussuunnitelmat.
- Katusuunnitelmien hyväksymisprosessi sisältää samat elementit kuin asemakaavan hyväksyminen eli nähtäville asettamisen, kuulemisen ja muistutukset, katusuunnitelman hyväksymisen ja kilpailutuksen sekä rakentamisen käyttöönottoineen.

Rakennusinvestointien toteutusperiaatteita

Rakennukset suunnitellaan kaikkien nykystandardien mukaisiksi talousarviossa annettuja tavoitteita noudattaen. Lisäksi Sipoossa käytetään seuraavia periaatteita uusien rakennusten suunnittelussa ja toteutuksessa:

- Jokainen uusi investointi on käyttäjälle ja tekniselle toimelle kehittämisprojekti ja perustuu palveluverkkosuunnitelmaan.
- Koulutusjaostot ja sivistysvaliokunta pitävät tärkeänä, että investointikustannukset ja sitä kautta sisäisten vuokrien kulut pidetään kurissa, jotta opetuksen resursointia ei jouduta laskemaan.
- Sisäisen vuokran suuruuteen vaikuttaa eniten tilojen pinta-ala. Mitä pienempi kiinteistö on pinta-alaltaan, sitä pienempi myös sisäinen vuokra on. Tilojen suunnittelussa optimoidaan kiinteistöjen käyttö, viihtyvyys ja laajuus tasapainoon.
- Uusien hankkeiden osalta sisäisen vuokran kurissa pitämiseksi hankkeen tavoitteeksi olisi hyvä asettaa ainakin pedagogisesti toimiva ja viihtyisä sekä tilatehokas rakennus, joka suunnitellaan yhteistyössä teknisen toimen ja sivistyksen kanssa.
- Rakennus suunnitellaan mahdollisimman muuntautuvaksi ja energiatehokkaaksi käyttäen hyväksi mm. mahdollisuuksien mukaan uusiutuvaa energiaa, tarpeenmukaista ilmanvaihtoa, vakiovalaistusta ja aurinkosähköä.
- Rakennuksen terveellisuuden varmistamiseksi opetus- ja toimistotiloissa käytetään ainoastaan rakennusmateriaaleja ja kiintokalusteita, jota täyttävät vähäpäästöisyyden M1-merkin tai muun vastaavan kansainvälisen merkinnän vaatimukset, jos ne ovat tiukemmat kuin M1-luokituksen vaatimukset.

Vuosien 2019–2021 investointisuunnitelman laatimisperiaatteet

INTO-investointiohjelma otettiin käyttöön vuonna 2013 kunnan rakennusinvestointitarpeiden suunnitteluun. Investointeja tarkastellaan sekä talousarviokauden (1–3 vuoden investointisuunnitelman) että pitkän tähtäimen (10 vuoden investointiohjelman) suunnittelua varten.

Investointiohjelmassa esitetään 10 vuoden investoinnit investointilajeittain kohdennettuina eri käyttäjille. Rakennuksia koskevat laajennusinvestoinnit perustuvat asukasmäärän lisääntymiseen, sivistystoimen palveluverkkosuunnitelmaan, hyväksytyihin hankesuunnitelmiin ja aikaisempiin talousarvioiden esityksiin.

Vuosien 2019–2021 investointisuunnitelma on laadittu Tekniikka- ja ympäristöosaston johdolla yhteistyössä Kehitys- ja kaavoituskeskuksen ja Sivistysosaston kanssa 10 vuoden investointiohjelman perusteella. Investointiohjelman laatimisen periaatteet on sovittu yhdessä toimialojen ja yksiköiden kanssa.

- **Infra-investoinnit** laaditaan tiiviissä yhteistyössä teknisen toimen ja kaavoituksen kesken. Keskeinen tavoite on kunnan kannalta kaavatalous, jossa tontinmyyntitulot kattavat kaikki laajennusinvestoinnit. Tämä edellyttää ja sen takia olisi erityisen tärkeää, että tekniikka ja kaavoitus tekisivät yhdessä kaikki kaavoitussuunnitelmat.
- **Palveluiden laajennusinvestointien** tarpeista käyttäjä laatii yhteistyössä teknisen toimialan kanssa tarvemäärittelyn ennen sen hyväksymistä investointiohjelmaan ja -suunnitelmaan. Tarvemäärittelyssä määritetään hanke ja arvioidaan sen tarve, vaikutukset ja investointikustannukset sekä muutokset operatiivisiin kustannuksiin. Uudet hankkeet aloitetaan sen jälkeen, kun sivistyksen palveluverkkosuunnitelma on hyväksytty.
- **Peruskorjausinvestointien** osalta toimitilat priorisoi korjaustoimenpiteet talousarvion periaatteiden ja laadittujen kuntoselvitysten perusteella yhteistyössä käyttäjän kanssa ja tekninen valiokunta päättää valtuuston myöntämien varojen perusteella toteutettavat hankkeet. Erityiset peruskorjausinvestoinnit, joilla tehostetaan toimintatapaa tai jotka ovat muuten suuria, esitetään talousarviossa omina hankkeinaan.
- **Investointiohjelmassa** hankkeet priorisoidaan ja sijoitetaan tarvittaessa osaksi 10 vuoden investointiohjelmaa. Investointisuunnitelmaa (talousarviovuosi ja kaksi seuraavaa vuotta) kootaan investointiohjelman perusteella.

Tekniselle valiokunnalle valmistellaan kunnan investointisuunnitelma käsiteltäväksi. Valiokunta käsittelee ohjelmaluonnoksen ja pyytää siitä lausunnot valiokunnilta ja jaostoilta. Tekniselle valiokunnalle valmisteltavassa uudessa investointisuunnitelmassa otetaan huomioon luottamushenkilöiden lausunnoissa esittämät asiat tai huomautukset, ja tekninen valiokunta käsittelee sen uudelleen ja lähettää osaksi talousarviota kunnanhallituksen ja edelleen valtuuston käsiteltäväksi.

Investointisuunnitelma 2019–2021

Kunnan investointisuunnitelmassa on esitetty Sipoon kunnan bruttoinvestoinnit infraan ja rakennuksiin. Vesihuollon investoinnit on esitetty erikseen Sipoon Veden talousarviossa ja tytäryhtiöiden investoinnit on esitetty ko. yhtiöiden talousarvioissa.

Investoinnit voidaan jakaa investointilajien perusteella laajennus-, uudelleen-, peruskorjaus- ja muihin investointeihin. Vaihtoehtoisesti investoinnit voidaan jakaa investointityyppien mukaan rakennusinvestointeihin, katu- ja viheralueiden laajennusinvestointeihin ja muihin infran investointeihin.

Oheisessa taulukossa on kooste kunnan investointisuunnitelman bruttoinvestoinneista em. jaotuksella. Investoinnit on määritetty vuoden 2018 kustannustasossa.

BRUTTOINVESTOINNIT	TP 2016	TP 2017	TA 2018	Enn.	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Laajennusinvestoinnit infra	-3 034	-1 948	-4 525	-5 710	-3 600	-4 650	-10 000
Laajennusinvestoinnit rakennukset	-1 360	-1 980	-4 785	-9 485	-9 705	-10 895	-1 650
Uudelleen investoinnit	-8 798	-561	-2 695	-2 695	-4 630	-2 930	-380
Peruskorjausinvestoinnit	-2 575	-5 449	-4 095	-6 140	-3 030	-4 620	-3 050
Muut investoinnit	-24	-171	-2 005	-1 590	-3 130	-850	-100
Yhteensä (Bruttoinvestoinnit infraan ja rakennuksiin)	-15 791	-10 109	-18 105	-25 620	-24 095	-23 945	-15 180

BRUTTOINVESTOINNIT	TP 2016	TP 2017	TA 2018	Enn.	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Rakennukset	-12 381	-7 569	-9 490	-14 600	-16 665	-17 445	-3 880
Katu- ja viheralueiden investoinnit, laajentuminen	-3 034	-1 948	-4 525	-5 710	-3 600	-4 650	-10 000
Infrainvestoinnit, muut	-376	-592	-4 090	-5 310	-3 830	-1 850	-1 300
Yhteensä (Bruttoinvestoinnit infraan ja rakennuksiin)	-15 791	-10 109	-18 105	-25 620	-24 095	-23 945	-15 180

Investointisuunnitelman lähtökohtana on kuntastrategia ja sen mukaisten Sipoon kunnan kasvutavoitteiden toteuttaminen, kaavavaranto, tonttien kysynnän markkinatilanne ja uusien kaavojen aikataulu.

Infran ja rakennusten laajennusinvestoinnit sekä myös raakamaan osto tulee kattaa pitkällä tähtäimellä tontinmyyntituloilla. Vesihuollon tulee pitkällä tähtäimellä kattaa kaikki kustannuksensa mukaan lukien investoinnit.

Asukasluvun ennustetaan kasvavan asemakaava-alueilla ja harvaan asutuilla alueilla vuosina 2019–2021 noin 600 asukkaalla vuodessa. Kasvuennuste on tehty myönnettyjen rakennuslupien ja tiedusteltujen valmistusajankohtien, myytyjen tonttien ja tonttien myyntiennusteen perusteella. Kasvun painopiste on vuosina 2019–2021 sekä Nikkilässä että Söderkullassa. Harvaan asutuille alueille rakentamisen osuus asukaslusäyksestä on arvioitu olevan noin 100 asukasta vuodessa.

Vuosina 2019–2021 painottuvat erityisesti laajennusinvestoinnit. Painopiste vaihtuu niissä palvelurakentamisesta infran toteuttamiseen.

Infran laajennusinvestointien esitetään olevan vuonna 2019 noin 3,6 milj. euroa, vuonna 2020 noin 4,65 milj. euroa ja vuonna 2021 noin 10,0 milj. euroa. Vuoden 2021 infrainvestointeja nostaa erityisesti Talman keskustan kaava-alueen rakentaminen.

Palveluiden laajentumisen suurimmat rakentamisvaiheissa olevat hankkeet ovat Söderkullassa Sipoonlahden koulun laajentaminen ja Nikkilässä Nikkilän Sydämen päiväkodin rakentaminen sekä Nikkilän Sydän-sivistyskeskuksen laajentaminen.

Suunniteltavia uusia infra-hankkeita ovat mm. Talman asemakaava-alue ja radanalitus, Nikkilän kartanon asemakaava-alue ja radanalitus, Nikkilän ja Talman asemien suunnittelu sekä Söderkullan kartanon ja Massbyn asemakaava-alueet. Palvelurakentamisessa suunniteltavia hankkeita ovat mm. Talman yhtenäiskoulu, Söderkulla skola ja Sipoonlahden koulun liikuntasali. Selvityshankkeita, jotka voivat johtaa investointihankkeisiin, ovat kaikki Sivistyksen palveluverkon selvityshankkeet, kuten Västerskogin päiväkodin toteutustapaselvitys ja lisäksi vesiliikunnan tarveanalyysi.

Laajennusinvestoinnit, Infra

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	2018 Enn.	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Laajennusinvestoinnit, uudet kaava-alueet	-2637	-1942	-3075	-3480	-2 200	-4500	-8400
Kadut, sis. kynnysinvestoinnit	-2637	-1942	-2850	-3480	-1 880	-3210	-8350
Kynnysinvestoinnit							
Viheralueet			-225		-320	-1290	-50
Laajennusinvestoinnit, olemassa olevat alueet	-397	-6	-1450	-2230	-1400	-150	-1600
Kadut	-362	-6	-1450	-2230	-1 050	-100	-1600
Kynnysinvestoinnit							
Viheralueet	-35				-350	-50	

Uudet kaava-alueet ovat uusia alueita, joita kaavoitetaan ja joille toteutetaan kadut, viheralueet, vesihuolto ja muu infra. Näillä alueilla ei ole aikaisemmin ollut asemakaavaa.

Olemassa olevilla alueilla on voimassa oleva kaava, jota nyt uusitaan. Kun esim. puistometsät kaavoitetaan asuinalueiksi, muistuttaa toteutus uusien alueiden toteutusta. Mikäli alueilla on toteutettuna kadut, viheralueet, vesihuolto ja muu infra, tarkoittaa tämä nykyisen kaavan tehostamista ja lisärakentamista verrattain pienin infrainvestointein.

Kaava-alueiden investoinnit on jaettu katu-, kynnys- ja viheralueinvestointeihin. Katuinvestointi käsittää kadun, valaistuksen ja mahdollisten aukoiden rakentamisen sekä katuvihreän toteuttamisen. Viheralueinvestoinnit käsittävät lähinnä uusien puistojen tai vastaavien rakentamisen. Kaava-alueen kynnysinvestointi tarkoittaa kaava-alueen toteuttamiseksi välttämätöntä investointia, jota ei tavanomaisesti esiinny kaava-alueiden toteutuksissa, kuten esimerkiksi radanalitusta. Kynnysinvestointi voi mahdollistaa lisäkaavojen teon.

	TA 2019 €	TS 2020 €	TS 2021 €
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	3 600 000	4 650 000	10 000 000
Uudet kaava-alueet (uk) ja kaavamuutosalueet (km)			
Nikkilä			
N 40 Sipoon Jokilaakso (uk)	kevytliikenne	viimeistely	kynnysinv.
N 45 B Iso Kyläntie välillä Enter etel. Koulutie (km)	maanrak.+viim.		
Itäin.Suursuonkuja-Pohj.koulut.+painopenkka (km)	maanrak.+viim.		
N 49 Korttelin 1015 asemakaavamuutos (linja-autoasema) (km)		suunnittelu	maanrak.+viim.
N 59 Jokipuiston Kulma (uk)	suunnittelu	suunnittelu	maanrak.
N 60 Oikopolku (km)	maanrak.+viim.		
NG 11 Kylävuorentien ok-tontit (uk)	maanrak.	maanrak.+viim.	
NG 8 Nikkilän Kartanon keskus V 1 (uk)	suunnittelu	suunnittelu	maanrak.
Talma			
Bastukärr (uk)	viimeistely		
Talma omakotitontit (uk)		suunnittelu	maanrak
TM 2 Talman keskustan eteläosa V 1 (uk)	suunnittelu	kynnysinv.	maanrak.
Söderkulla			
K 8B Söderkullan yritysalue / Työpaikkakatu (uk)	maanrak.	viimeistely	
K 8B Tarapotin TP-alue (uk)	suunnittelu	maanrak.	viimeistely
M 2 Massbyn ratsastuskeskuksen asemakaavamuutos (km)	suunnittelu	maanrak.	maanrak.+viim.
S 20 Söderkullan kartano A (uk)	suunnittelu	suunnittelu	maanrak.
S 24 Sipoonlahden rannan asemakaavamuutos (uk)	suunnittelu	maanrak.	viimeistely
T 6 Taasjärvi itäpuoli (itäinen katuyhteys) (uk)	suunnittelu	maanrak.	maanrak.+viim.
T 7B Sipoonlahden koulukeskus (km)	viimeistely		
T 8 Kalliomäki (km)	maanrak.	viimeistely	
Majvik			
Majvik (1. vaihe) (uk)			maanrak.+viim.
Storören Örnvikinranta (km)			maanrak.+viim.

Kadut ja puistot

Katujen ja puistojen laajennusinvestoinnit niin uusille kuin kaavamuutosalueille on aikataulutettu kaavoituksen valmistumisen ja kiinteistötoimen arvioimien tonttien myyntien perusteella. Mikäli kaavojen hyväksynnän aikatauluissa tai tonttien myyntien menekissä tapahtuu muutoksia, muuttaa se kohteiden investointien toteutusaikataulua ja kohteisiin varattuja investointimäärärahoja.

Nikkilä

Suunnittelu

Keskeisin suunnittelutehtävä on Kerava–Nikkilä-raideliikennepäätöksen valmistelu ja siihen liittyvät Nikkilän aseman paikan suunnittelu ja aseman niveltäminen osaksi kartanon uutta asemakaavaa sekä Nikkilän kaavarunkoa. Tällä hetkellä on käynnissä Nikkilän aseman ja kartanon uuden tieyhteyden radanalituksen paikan tekninen selvitys.

Muita suunnittelutehtäviä ovat Nikkilän kartanon asemakaavoituksen yhteydessä ko. alueen kunnallistekniikan suunnittelu, Jokipuiston kulman asemakaavoituksen rinnalla kunnallistekniikan suunnittelu sekä Jokilaakson kaava-alueen uuden sillan suunnittelu.

Toteutus

Sipoon Jokilaakson kaava-alueeseen kuuluva puisto ja kevyen liikenteen verkosto toteutetaan vuosina 2019–2021 siten, että vuonna 2019 toteutetaan kevyen liikenteen väylät ja pohjatytöt ja vuonna 2020 pintarakenteet.

Kaava-alueen kynnysinvestointina rakennettava ajoneuvosilta suunnitellaan toteutettavan vuonna 2021. Koko kaava-alueen rakentaminen on ajoitettu vuosille 2016–2021.

Viimeistely

Kylävuoren pienen omakotialueen katujen maanrakennustöiden ja viimeistely toteutuvat 2019–2020.

Nikkilän Oikopolku on välitilan kaavoittaminen noin 2 400 kerrosneliömetrin ja 50 asukkaan rakennukselle, infran toteutus ja viimeistely vuodelle 2019.

Talma

Suunnittelu

Talman aluetta suunnitellaan kokonaisuutena. Tällä hetkellä on käynnissä Talman keskustan eteläosan asemakaavoitus ja siihen liittyvä kunnallistekniikan suunnittelu. Toteutus on suunnittelu alkavan vuoden 2020 alusta, mikäli kaava vahvistuu vuoden 2019 alkupuolella.

Talman keskustan asemakaavan laatimisen ja kunnallistekniikan suunnittelun yhteydessä edistetään myös Talman asemanseudun puitetta ja aseman suunnittelua.

Toteutus

Talman keskustan eteläosan rakentaminen on suunniteltu aloitettavaksi vuoden 2020 alussa. Talman asemakaava-alueen ensimmäisen vaiheen toteuttaminen on alustavasti ajoitettu vuosille 2020–2025 ja asemakaava-alueen kynnysinvestointina rakennettavat sillat ja alikulut vuosille 2020–2021 ja 2023. Toteutettaville kaava-alueille on mahdollista toteuttaa noin 100 000 kerrosneliötä yhteensä noin 2 000 asukkaalle.

Viimeistely

Bastukärrin logistiikka-alueen infran toteuttamista jatketaan viimeistelemällä Rekkaraitti ja Rahtiraitti.

Söderkulla

Suunnittelu

Tarapotin työpaikka-alue laajentaa toteutuksessa olevaa Työpaikkakadun aluetta. Sen suunnittelu toteutetaan vuoden 2019 aikana ja alue toteutetaan vuosina 2020–2021. Kaava-alueelle sijoittuu noin 5 000 kem liikerakentamista.

Sipoonlahden rannan sopimuskaava on suunniteltu toteuttavaksi vuosina 2020–2021. Suunnittelu toteutetaan vuoden 2019 aikana. Kunta toteuttaa kaava-alueelle infran ja alueelle on mahdollista toteuttaa yli 35 000 kerrosneliötä yhteensä yli 400 asukkaalle.

Söderkullan kartanon alueesta kehitetään noin 400 asukkaan alue, jossa on monimuotoisesti eri talotyypppejä, -kokoja ja väljyyttä. Asemakaava ja kunnallistekniikan suunnittelu ovat käynnissä vuoden 2019 aikana.

Toteutus

Työpaikkakadun alueen infrarakentaminen on suunniteltu aloitettavaksi vuonna 2018 ja se saatetaan loppuun vuosina 2019 ja 2020. Työpaikka-alueen kaava mahdollistaa noin 40 000 kem:n liikerakentamisen.

Kalliomäen alueen infran rakentamisen maanrakennustyöt päättyvät vuoden 2019 alussa ja alueen viimeistelytyöt on ajoitettu vuosille 2019–20. Kaava-alueelle on mahdollista toteuttaa yli 27 000 kerrosneliötä yhteensä yli 600 asukkaalle.

Massbyn ratsastuskeskuksen alueella on voimassa oleva kaava, jonka tiet ovat toteuttamatta. Ne toteutetaan 2020–2021.

Taasjärven itäpuoleinen katuyhteys varmistaa alueen saavutettavuuden ja huollon kahdesta suunnasta. Katurakentaminen pyritään aloittamaan vuonna 2020.

Viimeistely

Sipoonlahden koulukeskuksen liikennejärjestelyjen työmaan viimeistely tehdään 2019, noin vuotta ennen koulukeskuksen valmistumista. Samassa projektissa Söderkullan linja-autojen taseuspysäkki siirretään Sipoo Areenan länsipuolelle siten, että Sipoonlahden koulun laajentaminen mahdollistuu.

Majvik

Majvikissä rakennetaan vuonna 2021 sekä uusi pieni alue että tehdään vanhan alueen muutostyöt, molemmat sopimuskaavoja. Suunnittelu aloitettu.

Väylähankkeet, olemassa olevat alueet

		TP 2016	TP 2017	TA 2018	2018 Enn.	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Väylähankkeet, olemassa olevat alueet		0	-64	-1 135	-360	-2 250	0	0
				TA 2019 €	TS 2020 €	TS 2021 €		
Laajennusinvestoinnit, väylähankkeet				2 250 000	0	0		
Nikkilä				maanrak.+viim.				
	Kiertoliittymä Martinkyläntie / Nikkiläntie (N 50)			maanrak.+viim.				
	Liityntäpysäköinti Nikkilän keskusta			maanrak.+viim.				
Söderkulla				maanrak.+viim.				
	S17 Kaavatiet S.kulla kesk., Uusi Porvoontie, Lidl			maanrak.+viim.				
Talma				maanrak.+viim.				
	Bastukärr - Kerava kevyen liikenteen väylä			maanrak.+viim.				

Väylähankkeet ovat olemassa olevan väylän parantamista kuten esim. kevyen liikenteen väylän lisääminen olemassa olevaan väylään tai liikenteen sujuvuuden parantamista olemassa olevalla pääväylällä. Lisäksi väyläinvestointeihin luetaan liityntäpysäköintipaikkojen toteuttaminen. Väylähankkeet eivät tyypillisesti kuulu laajennusinvestointeihin, vaan parantavat olemassa olevaa laatutasoa.

Nikkiläntien ja Martinkyläntien risteykseen on suunniteltu kiertoliittymä ja liityntäpysäköintipaikka linja-autopysäkkeineen. Tekninen valiokunta on tehnyt kadunpito päätöksen, mutta maanomistus ja kaavoitustilanne eivät ole mahdollistaneet hankkeen toteuttamista. Hanke on liikenteen sujuvuuden, liikenneturvallisuuden ja joukkoliikennejärjestelmän toiminnan kannalta erittäin tarpeellinen. Hanke on nyt mahdollista toteuttaa ja toteutetaan vuoden 2019 aikana.

Nikkilän keskustan liityntäpysäköinti on mahdollista toteuttaa Enterin eteläpuolelle ja toteutetaan vuoden 2019 aikana.

Lidlin tullessa MT 170 varrelle tulee ko. katu saneerata ja järjestää liikenteellisesti sujuvaksi. Toteutus on suunniteltu vuodelle 2019.

Bastukärr–Kerava kevyen liikenteen väylä toteutetaan vuonna 2019. Hanke parantaa turvallisuutta ja mukavuutta Bastukärrin logistiikka-alueella ja alueelle töihin kulkeville.

Laajennusinvestoinnit, rakennukset

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	2018 Enn.	TA 2019	TS 2020	TS 2021	Hankkeen kust.
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	-1 360	-1 980	-4 785	-9 485	-9 705	-10 895	-1 650	
Sipoonlahden koulun laajentaminen ja muutostyöt	-928	-1 821	-4 450	-9 150	-7 600	-7 380	-280	-27 387
josta kulut ensikertaiseen kalustamiseen					-1 000	-950		-1 950
arvioitavat avustukset yhteensä					0			17
Nettoinvestoinnit					0			-27 370
Nikkilän Sydän laajentaminen, vaihe 2, opetustilat		-159	-285	-285	-1 830	-3 190	-120	-6 140
josta kulut ensikertaiseen kalustamiseen					0	-470		-470
Nikkilän uuden sivistyskeskuksen 1-vaihe					0			-26 100
Nikkilän sivistyskeskusalueen pihan laajentaminen					0		-300	-300
Talman yhtenäiskoulu, 1-vaihe			-50	-50	-275	-325	-950	-13 560

Sipoonlahden koulun laajentaminen ja muutostyöt toteutuksessa, kokonaiskustannusarvio 27,4 milj. euroa. Kustannusarvio sisältää ensikertaisen kalustamisen kustannukset 1,95 milj. euroa. Hankkeelle haetaan lähiliikuntapaikka- ja energia-avustuksia, joiden arvo on yhteensä 17 000 euroa.

Sipoon kunnanvaltuusto on hyväksynyt Sipoonlahden koulun laajentamisen ja muutostöiden hankesuunnitelman marraskuussa 2016. Sipoonlahden koulun tilasuunnittelu perustuu uuteen oppimiskäsitykseen ja uuteen opetussuunnitelmaan. Energiatietoisuus ja materiaalien vähäpäästöisyys ovat myös keskeisiä suunnittelun painopisteitä. Rakennustyöt aloitettiin maaliskuussa 2018.

Laajennus tehdään ensin 6/2019 mennessä ja koulun muutostyöt 6/2020 mennessä. Myös pihan rakentaminen on jaettu ko. jaksoihin. Laajennustyömaan rinnalla toteutetaan Koulutien ja Taasjärventien sekä Söderkullan tasauspysäkin ja liityntäparkkipaikan rakennusprojektit. Lisäksi Sipoonlahden koulun muutostöiden rinnalla toteutetaan Söderkullan urheilukentän uudistaminen sekä pohjoisen hiekkakentän ja siihen liittyvien huoltorakennusten rakennusprojekti. Väestönkasvun jatkuessa koulun tilojen ennustetaan riittävän laajennus- ja muutostöiden jälkeen noin vuosiin 2027–2029 saakka.

Vuodelle 2019 varataan toteutukseen 7,6 milj. euroa, valmistumisvuodelle 2020 7,4 milj. euroa ja vuodelle 2021 0,3 milj. euroa. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 27,4 milj. euroa.

Nikkilän Sydämen laajentaminen, vaihe 2, toteutus alkamassa kustannusarvio 6,14 milj. euroa. Kustannusarvio sisältää ensikertaisen kalustamisen kustannukset 0,47 milj. euroa.

Sipoon kunnanvaltuusto on hyväksynyt Nikkilän Sydämen laajentamisen hankesuunnitelman marraskuussa 2016. Rakentaminen on suunniteltu aloitettavaksi vuoden 2018 lopussa, ja rakennuksen on määrä olla valmis vuoden 2020 syyskuksi. Rakentaminen voidaan toteuttaa häiritsemättä juurikaan Nikkilän Sydämen yläkoulujen koulunkäyntiä.

Rakennustöiden kilpailutus keväällä 2018 ei tuottanut hyväksyttävää tarjousta. Nyt siirrytään neuvottelumenettelyyn tavoitteena töiden aloittaminen vuoden 2019 alkupuolella. Laajennuksen käyttöönotto siirtyy vähintään vuoden 2020 loppuun.

Nikkilän Sydämen laajentaminen on jaoteltu kahteen eri osaan eli Nikkilän Sydämen laajentamiseen (Sipoonjoen yhtenäiskoulu 1–9 ja Kungsvägens skolan yläkoulu 7–9) ja liikuntasalin rakentamiseen. Liikuntasali korvaa nykyisen kunnoltaan huonon rakennuksen ja käsitellään tämän takia uudelleenrakennusinvestointina, vaikka ko. työt toteutetaan samassa urakassa (ks. uudelleeninvestoinnit). Tilojen ennustetaan riittävän noin vuosiin 2027–2029 asti.

Vuodelle 2019 varataan 1,8 milj. euroa, vuodelle 2020 3,2 milj. euroa ja vuodelle 2021 120 000 euroa. Nikkilän Sydämen laajentamisen osuus on 6,14 milj. euroa ja hankkeen kokonaiskustannusarvio sisältäen myös liikuntasalin pukuhuoneineen on 10,5 milj. euroa. Kokonaishankkeelle haettavat avustukset ovat yhteensä 0,76 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 9,74 milj. euroa.

Talman yhtenäiskoulu, vaihe 1, selvitykset ja esisuunnittelu, kustannusarvio 13,6 milj. euroa. Kustannusarvio sisältää ensikertaisen kalustamisen kustannukset, 0,6 milj. euroa.

Talman osayleiskaavan mukaisesti Talman alueesta on tarkoitus kehittää raideliikenteeseen tukeutuva, toiminnoiltaan monipuolinen taajamakeskus. Asemakaavoitus ja toteutus käynnistyvät kunnan omistamilta mailta tulevan juna-aseman läheisyydestä.

Talmaan rakennettavan koulun toteutusvaihtoehtona on esitetty vaiheittain toteutettava yhtenäiskoulu siten, että ensin rakennetaan alakoulu e–6. Toisessa vaiheessa se laajennetaan yhtenäiskouluksi e–9 ja kolmannessa vaiheessa täyteen mittakaavaan 5-sarjaiseksi yhtenäiskouluksi. Lopullisen koulun tavoitepinta-ala on 11 brm² per oppilas. Kapasiteetin lisäksi hankkeella päivitetään Talman opetuksen tilat Sipoon korkeaa nykystandardia vastaaviksi.

Ensimmäisessä vaiheessa on alustavasti arvioitu rakennettavan 3-sarjainen Talman alakoulu, Talman yhtenäiskoulun ensimmäinen vaihe. Ennen hankesuunnittelua vuonna 2019 Talman koulusta tulee tehdä toteutustavan vaihtoehtotarkastelu. Hankesuunnittelu aloitetaan vuonna 2019 ja se valmistuu viimeistään vuonna 2020, toteutussuunnittelu tehdään vuosina 2020 ja 2021. Rakentaminen on suunniteltu tapahtuvan vuosina 2022 ja 2023 siten, että koulu on valmis syyslukukaudelle 2023.

Talman keskustan eteläosa mahdollistaa Talman asukasluvun kasvun, jonka on ennakoitu olevan vuodesta 2023 alkaen noin 200 asukasta vuodessa.

Nikkilän ja Söderkullan uudet sivistyskeskukset

Nikkilän Sydämen sivistyskeskuksen ja Sipoonlahden koulun sivistyskeskuksen laajennustyöt niiden lopulliseen laajuuteen ovat käynnissä. Kummassakin keskuksessa käynnistetään uuden sivistyskeskuksen sijainnin tarkastelu, Nikkilässä kaavarunkotyön yhteydessä ja Söderkullassa Söderkullan kartanon ja Massbyn kaava-alueiden suunnittelun yhteydessä.

Sivistyksen palveluverkko

Sivistyksen hyväksytyssä palveluverkossa on edellytetty useita selvityksiä, joissa kartoitetaan uusien tilojen tarpeita ja investointeja. Selvitykset käsittävät mm. seuraavat hankkeet: Jokipuiston koulun lisätilat, Etelä-Sipoon kielikylypykoulu, Miilintien kirjasto-, nuoriso-, opisto- ja vanhustenpalvelut, Gymnasiumin uusi mahdollinen korvaava rakennus, Kyrkoby skolan laajennus sekä Nikkilän nuoriso- ja harrastetilojen vaihtoehtoiset toteutusmahdollisuudet. Ko. selvitysten tulokset voivat johtaa tulevien hankkeiden sisällön muuttumiseen tai täysin uusiin hankkeisiin.

Edellä mainitun lisäksi on käynnissä vesiliikuntaselvitys, jossa tarkastellaan mm. uimahallin toteutusta Sipooseen tulevaisuudessa. Lisäksi on myös piilossa olevia tarpeita, esim. Sipoon pelastusaseman tulevaisuus, jotka voivat lisätä investointiohjelman laajuutta ja suuruutta.

Hankkeet eivät tällä hetkellä sisälly investointisuunnitelmaan tai pitkän tähtäimen investointiohjelmaan.

Uudelleeninvestoinnit

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	2018 Enn.	TA 2019	TS 2020	TS 2021	n kust. Arvio
Uudelleen investoinnit	-8 798	-561	-2 695	-2 695	-4 630	-2 930	-380	
Nikkilän Sydämen liikuntasali	-40	-96	-185	-185	-1 370	-2 480	-80	-4 350
josta kulut ensikertaiseen kalustamiseen					0	-75		-75
arvioitavat avustukset yhteensä		15			0			760
Nettoinvestoinnit					0			-3 665
Nikkilän Sydämen päiväkotito	-58	-276	-2 360	-2 360	-3 150	-60		-5 950
Söderkulla skolan investointi					-50	-150	-150	-5 800
Sipoonlahden koulu, vaihe 2, liikuntasali					-50	-150	-150	-5 300
Varikon korvaaminen					-10	-90		-100

Nikkilän Sydämen laajentaminen, vaihe 2, liikuntasali, toteutus alkamassa, kustannusarvio 4,35 milj. euroa. Kustannukset sisältävät ensikertaisen kalustuksen kustannusarvion 75 000 euroa. Hankkeelle haetaan avustuksia yhteensä 0,76 milj. euroa.

Sipoon kunnanvaltuusto on hyväksynyt Nikkilän Sydämen laajentamisen hankesuunnitelman marraskuussa 2016 sisältäen myös liikuntasalin. Rakennustöiden kilpailutus keväällä 2018 ei tuottanut hyväksyttävää tarjousta. Nyt siirrytään neuvottelumenettelyyn, jonka ennustetaan johtavan sopimukseen 2018 aikana ja töiden aloittamiseen vuoden 2019 alussa.

Hanke "Nikkilän Sydämen laajentaminen, vaihe 2, liikuntasali" käsittää 924 m² liikuntasalin ja sen vaatimien oheistilojen kuten pukuhuoneiden ja varastojen rakentamisen. Pukuhuoneiden päälle ja liikuntasaliin kiinni rakennetaan samassa yhteydessä tilat luokille 1–6 ja Nikkilän Sydän täydentyy Sipoonjoen koulun osalta yhtenäiskouluksi (ks. laajennusinvestoinnit). Hankkeen rakentaminen toteutetaan samassa urakassa. Rakentaminen on tarkoitus aloittaa vuoden 2019 alussa, ja rakennuksen on määrä olla valmis aikaisintaan vuoden 2020 lopussa.

Vuodelle 2019 varataan 1,37 milj. euroa, vuodelle 2020 2,48 milj. euroa ja vuodelle 2021 80 000 euroa. Nikkilän Sydämen liikuntasalin rakentamisen osuus on 4,35 milj. euroa ja hankkeen kokonaiskustannusarvio, sisältäen myös Nikkilän Sydämen laajennuksen, on 10,5 milj. euroa.

Kokonaishankkeelle haettavat avustukset ovat yhteensä 0,76 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 9,74 milj. euroa.

Nikkilän Sydämen päiväkotito, toteutuksessa, kustannusarvio 5,95 milj. euroa. Kustannusarvio sisältää ensikertaisen kalustamisen kustannukset 0,18 milj. euroa. Hankkeelle haetaan energia-avustuksia yhteensä 5 000 euroa.

Sipoon kunnanvaltuusto on hyväksynyt Nikkilän Sydämen päiväkodin hankesuunnitelman marraskuussa 2016. Rakennustyöt alkoivat kesällä 2018 ja päiväkotito valmistuu syksyllä 2019. Nikkilän Sydämen laajennuksen ja liikuntasalin valmistuttua Nikkilän Sydämen ja päiväkodin väliin jäävä vanha huonokuntoinen liikuntasali puretaan ja alue liitetään osaksi Nikkilän Sydämen ja päiväkodin piha-alueita.

Uuden 8-ryhmäisen päiväkotito-investoinnin tarkoitus on korvata nykyisiä huonokuntoisia ja huonosti varhaiskasvatukseen soveltuvia päiväkoteja sekä luoda puskuritalaa varhaiskasvatuksen muuttuviin olosuhteisiin.

Uusi päiväkotito mahdollistaa lapsille toimivat tilat ja paremman pedagogisen ympäristön taloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi uudella 8-ryhmäisellä päiväkodilla saadaan säästöjä niin toiminnasta kuin tilankäytön tehokkuudesta ja ylläpitokustannuksista. Vuodelle 2019 varataan 3,15 milj. euroa ja vuodelle 2020 60 000 euroa. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 5,95 milj. euroa.

Söderkulla skolan investointi, selvitykset kustannusarvio 5,8 milj. euroa. Kustannusarvio sisältää ensikertaisen kalustamisen kustannukset 0,3 milj. euroa.

Tarveselvitys, jossa määritellään koulun sijainti sekä toiminnan laajuus ja sen järjestäminen, valmistuu 2019. Myös Etelä-Sipoon kielikylvyn tilojen järjestely huomioidaan osana kokonaisuutta.

Tässä investointisuunnitelmassa varatut määrärahat on varattu seuraavansisältöiselle hankkeelle: Söderkullan koulu on sijoitettu Sipoonlahden koulun alueelle siten, että koulu voi hyödyntää Sipoonlahden koulun liikunta- ja erityistiloja, ja kouluun toteutetaan lähinnä perusopetustilat ja ruokailu. Söderkullan koulun mitoituksessa on ollut lähtökohtana, että kyläkouluverkosto säilyy nykyisenä palveluverkkosuunnitelman mukaisesti.

Mitotusoppilasmääräksi esitetään nykyisen koulun suuruista määrää laajentumisvaralla, eli 200 oppilasta luokille e–6. Tila-arvio on väljä ja sitä voitaneen supistaa.

Vuodelle 2019 on varattu 50 000 euroa ja vuosille 2020 ja 2021 on varattu 150 000 euroa hankkeen suunnittelulle. Käyttöönotto olisi suunnitelman mukaan vuoden 2024 syksyllä.

Sipoonlahden koulu, vaihe 2 liikuntasali, selvitykset kustannusarvio 5,3 milj. euroa. Kustannusarvio sisältää ensikertaisen kalustamisen kustannukset 0,2 milj. euroa.

Liikuntasali on suunniteltu toteuttavaksi Sipoonlahden koulun hankesuunnitelman (2016) mukaisesti. Hankesuunnitelmaa ei ole hyväksytty liikuntasalin osalta, vaan se tulee viedä uudelleen käsiteltäväksi.

1 900 m²:n kokonaispinta-ala sisältää liikuntasalin, noin 1000 m², sekä puku- ja varastotilojen rakentamisen Sipoonlahden koulun yhteyteen. Suurempi sali tarvitaan yhtenäiskoulun suuremman oppilasmäärän takia ja sali on mitoitettu ottaen huomioon Söderkulla skolan tilat. Salin pukuhuoneet toimivat koko sivistyskeskusalueen lisäväestönsuojina.

Liikuntasali mahdollistaa kuntalaisille suuren salinsa ansiosta suuremman lajikirjon ja korvaa vanhan liikuntasalin, jonka tontti purettavan Söderkullan koulukeskuksen alueella käytetään Söderkullan keskustan täydennysrakentamiseen.

Liikuntasali palvelee koko alueen kouluja mukaan lukien Söderkulla skola ja esikoulut. Mikäli alueelle rakennetaan uutta tilaa kielikylvylle, tulee sen vaatimat liikuntaedellytykset tarkistaa. Myös ulkopuolisten käyttäjien tarpeet on otettu huomioon Sipoonlahden koulun hankesuunnittelussa.

Liikuntatiloista on esitetty myös laajennustarpeita, mm. kuntosali ja suunnitelmassa esitettyä tanssisalia suurempi tanssisali. Molempiin toimintoihin on tarjolla yleisesti myös markkinaehtoisia tiloja. Nämä tulee käsitellä hankesuunnitelman yhteydessä ja niiden kustannusosuus ei ole tällä hetkellä mukana.

Tarveselvitys hankkeen yhteyteen toteutettavista lisäpalveluista laaditaan vuoden 2019 aikana.

Vuodelle 2019 on varattu 50 000 euroa ja vuosille 2020 ja 2021 on varattu 150 000 euroa hankkeen suunnittelulle. Käyttöönotto olisi suunnitelman mukaan vuoden 2024 syksyllä.

Västerskogin päiväkoti, varhaiskasvatuspalvelut Västerskogissa toteutetaan kunnallisena palveluna. Investointisuunnitelmaan ei ole tällä hetkellä sisällytetty Västerskogin päiväkodin mahdollista kunnan investointia. Investoinnin suuruusluokka on noin 4,2 milj. euroa.

Varikon korvaaminen, toteutus, kustannusarvio 0,1 milj. euroa. Hankitaan vuonna 1975 rakennetun Livalilta käytettynä hankitun hyvin huonokuntoisen kunnan varikon korvaavia vuokratiloja.

Käsittää tilaselvityksen, kustannuslaskennan, vaihtoehtojen selvittämisen sekä näiden pohjalta vuokrasopimuksen laadinnan sekä muuttojärjestelyt, mikäli hanke on kannattava ja soveltuvat tilat löytyvät.

Peruskorjausinvestoinnit

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	2018 Enn.	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Peruskorjausinvestoinnit	-2 575	-5 449	-4 095	-6 120	-3 030	-4 620	-3 050
Liikuntatoimi	-75	-53	-685	-1 440	-530	-920	-100
Pilvijärven saniteettitilojen rakentaminen			-85	-100	0		
Liikuntatoimi /peruskorjaukset ja ylläpito	-75	-53	-100	-140	-100	-100	-100
Neiti Miilin t. sivistyskeskusalueen liikunnan ja huollon tilat					-430	-520	
Nikkilän urheilukentän saneeraus					0		
Söderkullan urheilukentän peruskorjaus ja maalämpö			-500	-1 200	0	-300	
Toimitilat	-1 091	-1 726	-1 050	-1 050	-1 850	-1 850	-1 850
Valiokunnan kohdentamat peruskorjauskohteet	-1 024	-1 570	-900	-820	-700	-700	-700
Energiatehokkuushankkeet (valiok. ohjauksessa)	-67	-156	-150	-90	-150	-150	-150
Peruskorjaukset kyläkoulut (valiok. ohjauksessa)					-500	-500	-500
Peruskorjaukset päiväkodit ja taajamakoulut (valiok. ohj.)					-500	-500	-500
Kohdennetut rakennusten peruskorjaushankkeet	-1 132	-3 302	-960	-1 350	-50	-1 250	
Cook and Chill keittiöt	-505		-30	-30	-50	-1 250	
Liikenneväylät ja puistot	-277	-368	-1 400	-2 280	-600	-600	-1 100
Katujen ja puistojen peruskorjaus	-277	-368	-700	-120	-600	-600	-600
Nikkilän Sydämen puisto N 45 C "Toiminnallinen puisto sivi					0		-500

Liikunnan peruskorjaukset, liikuntatoimi

Liikunnan peruskorjausinvestoinnit jakautuvat liikunnan nykyisen omaisuuden peruskorjauksen määrärahaan ja suurehkoihin erillisiin projekteihin. Peruskorjauksen investointimäärärahalla liikuntatoimi pitää yllä nykyistä liikuntainfraa ja rakennuksia. Ko. hankkeet liikunta investoi omin voimavaroin. Suuret peruskorjausprojektit jaetaan investointisuunnitelmassa erillisiksi hankkeiksi ja niiden investointi tehdään yhteistyössä Tekyn ja liikuntatoimen kesken siten, että Tekyn rakennuttaja toimii hankkeen rakennuttajana.

Nykyisen liikuntainfran ja rakennusten pienimuotoiseen peruskorjaukseen varataan 100 000 euroa vuosille 2019–2021.

Erillisiksi hankkeiksi investointisuunnitelmassa esitetään:

Neiti Miilin tien sivistyskeskusalueen liikunta-alue huoltotiloineen: Hanke toteutetaan vuosina 2019 ja 2020, ja se palvelee omalta osaltaan myös Sipoonlahden koulun huoltoa. Samassa yhteydessä laajennetaan myös pohjoisen hiekkakentän kokoa ja rakennetaan lisää pukuhuonetiloja. Hanke on esitetty Sipoonlahden koulun laajennuksen ja muutostöiden hankesuunnitelmassa erillisenä hankkeena, kuten myös Sipoonlahden koulun toisen liikuntasalin toteuttaminen.

Hankesuunnitelmapäätöksessä päätettiin vain koulun laajennuksesta ja muutostöistä. Hankkeen kustannusarvio on yhteensä 0,95 milj. euroa ja vuoden 2019 osuus on 0,43 milj. euroa.

Söderkullan urheilukentän uudistaminen: Hanke toteutetaan 2018–2020. Hanke käsittää monipuolisen liikunta-alueen koulun, seurojen ja ympäristön tarpeisiin. Tekonurmikenttä on lämmitetty. Söderkullan urheilukentän uusiminen on toteutettu vuonna 2018 lukuun ottamatta kentän lämmityksen uusimista. Kentän lämmitys joudutaan keskeyttämään, kunnes uusi lämmitysjärjestelmä saadaan käyttöön vuoden 2020 syksyllä.

Söderkullan urheilukentän lämmönlähde vaihdetaan kaukolämmöstä maalämpöön. Lämmönlähteen vaihtaminen on taloudellisesti perusteltua investoinnin tuoton ollessa noin 8 %. Hanke toteutetaan Sipoonlahden koulun pohjoisen urheilukentän laajentamisprojektin yhteydessä. Hanke toteutetaan vuonna 2020 ja sen kustannusarvio on yhteensä 0,3 milj. euroa.

Nikkilän urheilukentän peruskorjaus: Nikkilän urheilukentän peruskorjaus on suunniteltu toteutettavaksi vuonna 2022 ja suunnitellaan vuosina 2020–2021.

Toimitilat, rakennusten peruskorjaus

Rakennusten peruskorjaus perustuu kiinteistöjen kuntoarvioihin, jonka perusteella määritetään kiinteistöjen eri osien peruskorjaus- ja kiireellisyysstarve. Tekninen valiokunta priorisoi kiinteistöjen peruskorjaushankkeet kohdentamisperiaatteiden mukaan vuoden aikana hyväksymällä kohteet ja niiden määrärahat.

Toimitilat on aloittanut vuoden 2015 lopulla kiinteistöjen tehostetun kunnon arvioinnin kaikkien kiinteistöjen osalta. Kyläkoulujen kuntoarviot ovat valmistuneet ja myös päiväkotien ja taajamakoulujen osalta valmistuvat vuoden 2018 aikana. Muiden kiinteistöjen, kuten kulttuurin ja Sipoon opiston käytössä olevien kiinteistöjen kuntoarviot laaditaan vuoden 2019 aikana.

Valiokunnan priorisoimat hankkeet on jaettu talousarviossa kolmeen kategoriaan: 1) kyläkoulut, 2) taajamakoulut ja päiväkodit ja 3) muut kiinteistöt. Lisäksi Teknisen valiokunnan on mahdollisuus osoittaa määrärajoja energiatehokkuushankkeisiin.

- Peruskorjaushankkeiden kohdentamisperiaatteena on ensisijaisesti kiinteistöjen rakenteellisen ja rakennusfysikaalisen kunnon ylläpitäminen siten, että kiinteistön arvo ja käytettävyys säilyvät.
- Energiatehokkuushankkeiden kohdentamisperusteena käytetään energiansäästöä ja sen kannattavuutta ottaen huomioon nykyisen järjestelmän saneeraustarpeet. Energiatehokkuutta lisäävissä investointihankkeissa käytettäviä toimenpiteitä ovat mm. maalämpö, lämpöpumpputekniikka, tarpeenmukainen ilmanvaihto, vakiovalo- ja led-tekniikka, aurinkosähkö jne.

Merkittävimmät rakennusten peruskorjauskohteista on esitetty talousarviossa erillisinä kohdennettuina hankkeina. Kohdennetut hankkeet on esitetty eriteltynä talousarviossa ja muiden hankkeiden määrärahat tekninen valiokunta kohdentaa kohdentamisperiaatteiden mukaan vuoden aikana hyväksymällä kohteet ja niiden määrärahat.

Teknisen valiokunnan kohdentamat rakennusten peruskorjaushankkeet

Kyläkoulujen saneerauksiin on varattu vuosina 2019–2021 0,5 milj. euron vuosittainen määräraha. Valiokunta kohdentaa vuosittain tämän määrärahan toimitilojen kuntoselvitysten ja kohdentamisperiaatteiden perusteella. Tämä määräraha on osa kuntastrategian tavoitetta ylläpitää tervettä kiinteistökantaa.

Päiväkotien ja taajamakoulujen saneerauksiin on varattu vuosina 2019–2021 0,5 milj. euron vuosittainen määräraha. Valiokunta kohdentaa vuosittain tämän määrärahan toimitilojen selvitysten ja kohdentamisperiaatteiden perusteella. Tämä määräraha on osa kuntastrategian tavoitetta ylläpitää tervettä kiinteistökantaa.

Muiden kiinteistöjen saneeraukseen on varattu vuosina 2019–2021 0,7 milj. euroa vuodessa. Muut kiinteistöt käsittävät toimisto- ja vapaa-ajan käytössä olevat kiinteistöt ja myös mahdolliset äkilliset ennakoimattomat tarpeet saneerauksessa. Tekninen valiokunta kohdentaa määrärahoja peruskorjaushankkeisiin kohdentamisperiaatteiden mukaisesti. Valmistelu tehdään toimitilojen ja käyttäjien yhteistyönä. Vuoden 2021 määrärahan yksi kohde on alustavasti Topelius-salin sisätilojen peruskorjaus.

Vuonna 2016 aloitettiin valiokunnan ohjauksessa olemassa olevan kiinteistökannan energiatehokkuushankkeet, joiden tarkoituksena on energiatehokkuuden parantaminen esimerkiksi lämmityskuluja laskemalla. Hanke on tarkoitettu pysyväksi ja kohteet energiatehokkuuden parantamiseksi valitsee tekninen valiokunta. Nykyisen kiinteistökannan lisäksi kaikki uudet ja peruskorjauskohteet toteutetaan elinkaarikustannukset ja kannattavuus huomioon ottaen energiatehokkaiksi. Vuodelle 2019 ja sitä seuraaville vuosille varataan 0,15 milj. euroa per vuosi.

Kohdennetut hankkeet

Cook & Chill -keittiöt, vaihe 2, kustannusarvio 1,3 milj. euroa.

Kustannusarvio sisältää hanke- ja toteutussuunnittelun vuonna 2019 à 50 000 euroa.

Keväällä 2015 laadittiin selvitys vaihtoehtoisista keittiöjärjestelyistä. Selvityksessä päädyttiin Cook & Chill -ruoantuotantotapaan, jolla pystyttiin säästämään investoinneissa noin 4,5 milj. euroa ja lisäksi ruoan tuotannossa saavutettiin säästöjä. Laskennallinen säästö on aluksi 0,43 milj. euroa /vuosi.

Säästöt ovat toteutuneet arvioidusti. Selvityksessä esitettiin, että myös Pohjois-Sipoossa siirrytään vuonna 2021 jakelukeittiömallista Cook & Chill -lämmityskeittiöihin, vaiheessa 2. Pohjois-Sipoossa toteutetuissa koulu- ja päiväkotie-investoinneissa Cook & Chill -ruoanjakelu on otettu huomioon jo investointien suunnitteluissa ja toteutuksissa. Nykyinen Nikkilän koulukeskuksen keittiö on saneerausaiässä ja esitetään, että Pohjois-Sipoon ruoanjakelusta tehdään hankesuunnitelma vaihtoehtoiseen siten, että koko Sipoossa siirrytään Cook & Chill -tuotantotapaan. Hankesuunnitelma takaisinmaksulaskelmineen ja toteutussuunnittelu tehdään vuonna 2019 ja hanke toteutetaan vuonna 2020. Hankkeen alustava kustannusarvio on noin 1,3 milj. euroa.

Liikenneväylät ja puistot

Peruskorjausinvestointeina tarkastelujaksolla toteutetaan huonokuntoisimpien katujen perusparannuksia Nikkilän ja Söderkullan alueilla sekä päällystetään sorapintaisia katuja. Liikenneväylien ja puistojen kohdentamisperiaatteena on pääsääntöisesti katujen ja puistojen kunto.

Katujen ja puistojen peruskorjaukseen varataan 0,6 milj. euroa vuosille 2019, 2020 ja 2021. Valiokunta valitsee kriteerin perusteella kohteet. Uudelleen-asfaltointi sisältyy määrärahaan.

Vuodelle 2021 on Nikkilän Sydämen puistolle koulukeskuksen kohdalla varattu 0,5 milj. euroa. Puisto valmistuu 2022 ja kokonaismääräraha on 1,0 milj. euroa. Puisto suunnitellaan osittain osallistuvan budjetoinnin menettelyä käyttäen vuosina 2019–2020. Puisto on koulun oppilaille ja asukkaille toiminnallinen puisto sisältäen myös koulujen ulkoliikunta-alueet. Puisto käsittää mm. koulun ja päiväkodin ulkokentät sekä asukkaille kevyen liikenteen raitteja eri toimintoihin.

Muut investoinnit

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	2018 Enn.	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Muut investoinnit	-24	-107	-870	-380	-880	-850	-100
HSL:n julkisen liikenteen investoinnit			-50		-100	-100	-100
ELY:n kanssa tehtävät liikenneinvestoinnit			-800	-360	-760		
Nikkilä-Nikinmäki kevytliikenneväylä		-98	-800	-360	-760		
Hitän uimaranta		-9	-20	-20	-20	-750	

HSL:n julkisen liikenteen investoinnit

HSL:n julkisen liikenteen investointeihin on varattu vuosittain 100 000 euroa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELYn) kanssa tehtävät liikenneinvestoinnit

Nikinmäki–Nikkilä kevyen liikenteen väylän toteutuminen

Nikinmäen ja Nikkilän välinen maantie 1521 on ELYn hallinnoima valtion tie, jonka parantamiseksi on päätetty rakentaa kevyen liikenteen väylä tien yhteyteen. Hankkeen kustannusarvio on tiesuunnitelman mukaisesti 4,71 milj. euroa. Kunta osallistuu 50 %:n osuudella kustannuksiin, ja on varannut kokonaisuudessaan 2,4 milj. euroa hankkeelle. Toteuttamiseen varataan vuodelle 2019 0,8 milj. euroa.

Rakennustyöt käynnistyvät heinäkuussa 2018. Kevyen liikenteen väylää rakennetaan Jokivarrentielle yhteensä 7,5 kilometriä ja sen on tarkoitus valmistua kesällä 2019. Rakentaminen aloitetaan Nikinmäen suunnasta. Väylä tulee kulkemaan Jokivarrentien pohjoispuolella. Nikkilän päässä kevyen liikenteen väylä yhdistyy vuonna 2019 rakennettavaksi suunniteltuun Martinkyläntien ja Nikkiläntien risteyksen kiertoliittymään ja liityntäpysäköintialueeseen. Kevyen liikenteen väylä tulee yhdistymään myös jo olemassa olevaan Nikkilän kevyen liikenteen väylien verkostoon.

Hitän uimaranta

Hitän uimarannan suunnittelua täsmennetään siten, että uimarannalle johtavalle tielle tutkitaan erilaisia vaihtoehtoisia toteutusmahdollisuuksia. Vaihtoehtoja ovat mm. Hitän yksityistien oikaisu uimarannalle ja yksityistien rakentaminen uimarannalle Gumbostrandin kylän pohjoispuolitse siten, että se parantaa alueen liikennettä ja kehittämisedellytyksiä.

Hankkeen rakentaminen on aikaisintaan mahdollista tehdä vuoden 2020 aikana, tähän on varattu 750 000 euroa. Uimaranta voitaisiin tällöin ottaa käyttöön kesällä 2021.

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	2018 Enn.	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Laajennusinvestoinnit, uudet kaava-alueet	-2637	-1942	-3075	-3480	-2200	-4500	-8400
Kadut, sis. kynnysinvestoinnit	-2637	-1942	-2850	-3480	-1880	-3210	-8350
Viheralueet			-225	0	-320	-1290	-50
Laajennusinvestoinnit, olemassa olevat alueet	-397	-6	-1450	-2230	-1400	-150	-1600
Kadut	-362	-6	-1450	-2230	-1050	-100	-1600
Viheralueet	-35				-350	-50	
Väylähankkeet, olemassa olevat alueet		-64	-1135	-370	-2250	0	0
N50 Nikkiläntien asemak. muutos / kiertoliittymä			-750	-20	-750		
Liityntäpysäköinti Nikkilän keskusta					-490		
S17 kaavatiet S.kulla kesk., Uusi Porvoontie, Lidl			-135	-10	-510		
Bastukärr - Kerava kevyen liikenteen väylä					-500		
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	-1360	-1980	-4785	-9485	-9705	-10895	-1650
Sipoonlahden koulun laajentaminen ja muutostyöt	-928	-1821	-4450	-9150	-7600	-7380	-280
josta kulut ensikertaiseen kalustamiseen					-1000	-950	
Nikkilän Sydän laajentaminen, vaihe 2, opetustilat	0	-159	-285	-285	-1830	-3190	-120
josta kulut ensikertaiseen kalustamiseen						-470	
Talman yhtenäiskoulu, 1-vaihe			-50	-50	-275	-325	-950
Uudelleen investoinnit	-8798	-561	-2695	-2695	-4630	-2930	-380
Nikkilän Sydämen liikuntasali	-40	-96	-185	-185	-1370	-2480	-80
josta kulut ensikertaiseen kalustamiseen						-75	
Nikkilän Sydämen päiväkoti	-58	-276	-2360	-2360	-3150	-60	
josta kulut ensikertaiseen kalustamiseen					-180		
Söderkulla skolan investointi					-50	-150	-150
Sipoonlahden koulu, vaihe 2, liikuntasali					-50	-150	-150
Varikon korvaaminen					-10	-90	
Peruskorjausinvestoinnit	-2575	-5449	-4095	-6140	-3030	-4620	-3050
Liikuntatoimi	-75	-53	-685	-1440	-530	-920	-100
Liikuntatoimi /peruskorjaukset ja ylläpito	-75	-53	-100	-140	-100	-100	-100
Neiti Miilin t. sivistyskeskusalueen liikunnan ja huollon tilat					-430	-520	
Söderkullan urheilukentän peruskorjaus ja maalämpö			-500	-1200		-300	
Toimitilat	-1091	-1726	-1050	-1070	-1850	-1850	-1850
Valiokunnan kohdentamat peruskorjauskohteet	-1024	-1570	-900	-840	-700	-700	-700
Energiatohokkuushankkeet (valiok. ohjauksessa)	-67	-156	-150	-90	-150	-150	-150
Peruskorjaukset kyläkoulut (valiok. ohjauksessa)					-500	-500	-500
Peruskorjaukset päiväkodit ja taajamakoulut (valiok. ohj.)					-500	-500	-500
Kohdennetut rakennusten peruskorjaushankkeet	-1132	-3302	-960	-1350	-50	-1250	
Cook and Chill keittiöt	-505		-30	-30	-50	-1250	
Liikenneväylät ja puistot	-277	-368	-1400	-2280	-600	-600	-1100
Katujen ja puistojen peruskorjaus	-277	-368	-700	-120	-600	-600	-600
Muut investoinnit	-24	-107	-870	-1220	-880	-850	-100
HSL:n julkisen liikenteen investoinnit	0	0	-50	0	-100	-100	-100
ELY:n kanssa tehtävät liikenneinvestoinnit	0	0	-800	-1200	-760		
Nikkilä-Nikinmäki kevytliikenneväylä	0	-98	-800	-1200	-760		
Hitän uimaranta		-9	-20	-20	-20	-750	
Laajennus-, uudelleen- ja peruskorjausinvestoinnit	-15791	-10109	-18105	-25620	-24095	-23945	-15180

Investointien riskianalyysi

Koska investointisuunnitelma on ennuste, on hyvä varautua mahdollisiin muutoksiin ja niihin reagoimiseen laatimalla investointisuunnitelman riskianalyysi. Yleisimmät riskien realisoitumiset liittyvät aikataulu- ja kustannusmuutoksiin, hankkeen uudelleenarviontiin tai em. riskien yhdistelmiin.

Investointisuunnitelma on tehty tarvepohjaisesti ja siinä olevat projektit ovat joko tarvepohjaisia kasvuun, toiminnan tehostamiseen ja yleisesti hyväksytyyn viihtyvyyden lisäämisen liittyviä välttämättömiä tai suuren tarpeen luomia hankkeita. Lisäksi investointiohjelmaan on sisällytetty taloudellisesti kannattavia hankkeita. Edellä mainitulla perusteella laadittu investointiohjelma on ennemminkin lähellä mahdollisimman suppeaa kuin rönsyilevää investointiohjelmaa ja riskinä on palveluverkkosuunnitelmaan, jota käsitellään riskianalyysin viimeisessä osassa.

Alla on listattu luokittain hankkeita, joissa arvioidaan olevan yksi tai useampi yllä mainituista kolmesta riskin aiheuttamista seuraamuksista. On myös muistettava, että investoinnin kustannusriski on sidoksissa elinkaarikustannuksiin.

Yhdyskuntakehitys

- Talman eteläinen keskusta ja rautatien alitukset sekä asema
- Söderkulla: Massbyn okt-tontit / Söderkullan kartano
- Nikkilän kartanon alue ja rautatien alitus sekä asema

Rautatiepysäkit toteutuvat osana Kerava–Nikkilä-radon henkilöliikenteen käynnistäminen -hanketta investointisuunnitelman (3 v) jälkeen. Pysäkkien tuloon on kuitenkin kaikessa kaavatyössä varauduttava.

Rautatien alituksia tulee toteutumaan Talmassa ja Nikkilässä. Näistä ainakin kaksi on pääkadun mahdollistavaa ja yksi kevyen liikenteen mahdollistava. Alitusten sijoitus ja kustannukset voivat muuttua suunnittelun edetessä.

Massbyn omakotitaloalue ja Söderkullan Kartanon alue; Massbyn okt-alue on maaperän suhteen kallioinen ja jyrkkäpiirteinen, jotka molemmat voivat vaikuttaa kustannuksiin jyrkästi. Tulevassa yhdyskuntakehityksessä tulee arvioida, mitkä alueet kehitetään missäkin aikataulussa eri tyyppisille asumiselle ja toiminnalle.

Nikkilän kartanon alue ja rautatien alitus on vasta suunnitteluvaiheessa ja sisältää vielä paljon oletuksia.

Rakennushankkeet

- Talman koulu eteläisen keskustan alueelle
- Söderkulla skola ja kielikylpy
- Sipoonlahden koulun uusi liikuntasali

Näiden hankkeiden hankesuunnittelu alkaa kolmen vuoden TA-jakson aikana. Tarveselvitykset tulevat avuksi laajuuden, kustannusten, aikataulujen ja tulevien yksiköiden työtapojen määrittämiseen.

Talman koulu toteutetaan useassa vaiheessa. Koulua tulee suunnitella alusta asti koko laajuuteen, jotta myös 1. vaiheen jälkeen voidaan saavuttaa talouden ja toiminnan tasapaino. Suunnittelu sisältää vielä paljon oletuksia.

Oleellista on toiminnallisuus sekä investointi- ja käyttökustannusten tasapaino. Söderkulla skola, kielikylpy ja Sipoonlahden koulu samalla sivistyskeskusalueella on kokonaisuus, jonka synergiaetuna on samojen liikunnan ja pihan yhteisresurssien käyttämisen mahdollisuus. Myös rakentamisen laajuus ei vielä ole tiedossa ja oletettu suppeammaksi siten että kielikylvylle ei ole uusia tiloja.

Mikäli Sipoonlahden koulun uuteen liikuntasaliin lisätään toimintoja, niiden kapasiteetin tarve ja vaikutus käyttöasteeseen olisi suunniteltava niin, että toiminnallisuus ja kokonaistaloudellisuus paranevat.

Palveluverkkosuunnitelmassa edellytettyjen selvitysten tulokset ja niistä johtuvat toimet

Valtuusto on hyväksynyt Sivistyksen palveluverkkosuunnitelman kesäkuussa 2018. Sivistyksen palveluverkkosuunnitelma edellyttää useiden selvitysten ja ratkaisujen tekemistä vuoden 2018 ja 2019 aikana. Selvityksissä esitetään palveluverkkosuunnitelmassa esitettyjen tarpeiden vaihtoehtoisia ratkaisuja. Selvitysten perusteella tehdään tarvittavat päätökset.

On olemassa selvä riski, että nykyinen investointiohjelma kasvaa selvästi, ellei pystytä hyödyntämään olemassa olevia rakennuksia ja hankkeita tehokkaasti, ja selvitykset sekä niistä tehtävät päätökset johtavat uusien lisätilojen runsaaseen rakentamiseen.

Selvitykset koskevat mm. seuraavia kohteita: Jokipuiston koulun lisätilat, Etelä-Sipoon kielikylpykoulu, Neiti Miilin tien kirjasto-, nuoriso-, opisto- ja vanhustenpalvelut, Västerskogin päiväkotit, Gymnasiumin uusi mahdollinen korvaava rakennus, Kyrkoby skolan laajennus ja Nikkilän nuoriso- ja harrastetilojen vaihtoehtoiset toteutusmahdollisuudet. Näiden yhteenlaskettu kustannusvaikutus investointimielessä ylittää 24 miljoonaa euroa eivätkä ne sisälly nykyiseen investointiohjelmaan.

Edellä mainitun lisäksi on käynnissä vesiliikuntaselvitys, jossa tarkastellaan mm. uimahallin toteutusta Sipooseen tulevaisuudessa. Lisäksi on myös piilossa olevia tarpeita esim. Sipoon pelastusaseman tulevaisuus, jotka voivat lisätä investointiohjelman laajuutta ja suuruutta. Näidenkään hankkeiden kustannukset eivät ole tällä hetkellä sisällytetty investointisuunnitelmaan tai pitkän tähtäimen investointiraamiin.

5.3 Investoinnit, muut osastot ja irtaimen käyttöomaisuuden hankinta

Kiinteän omaisuuden (maan) ostot ja myynnit

	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018 Enn.	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Tuotot		6 067	2 357	5 600	3 600	4 900	5 200	5 700
Kulut		-1 906	-1 501	-2 500	-1 300	-2 500	-2 500	-2 500
Netto		4 161	856	3 100	2 300	2 400	2 700	3 200

Lähinnä Nikkilän, Talman ja Etelä-Sipoon maa-alueiden ostosta neuvotellaan suunnitelmakaudella. Tontteja myydään Taasjärven, Söderkullan, Nikkilän kartanon, Jokilaakson, Vaahteramäen ja Boxin alueilta.

Osastoittain, irtain käyttöomaisuus

	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018 Enn.	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Kunnanhallitus		-123	-159	-255	-466	-100	-80	-50
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta		0	0	-340	-80	-200	-100	-40
Sivistysvaltiokunta		-231	-349	-400	-400	-300	-500	-400
Tekninen valtiokunta		-110	-90	-100	-100	-100	-100	-100
Netto		-464	-599	-1 095	-1 046	-700	-780	-590

Osastoittain osakkeet ja osuudet

	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018 Enn.	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Kunnanhallitus		-484	0	0	0	- €		
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta		0	0	-30	0	-30	-30	-30
Sivistysvaltiokunta		-13	-12	-50	-50	-50	-50	-50
Netto		-497	-12	-80	-50	-80	-80	-80

6 Rahoituslaskelma, peruskunta

RAHOITUSLASKELMA	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
ulk.erät			
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	6 066	11 323	14 843
Satunnaiset erät			
Tulorahoituksen korjauserät	-5 000	-5 200	-5 900
Tulorahoitus yhteensä	1 066	6 123	8 943
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-27 360	-28 125	-25 895
Rahoitusosuudet investointimenoihin			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	5 000	5 200	5 900
Investoinnit netto	-22 360	-22 925	-19 995
Toiminnan ja investointien rahavirta	-21 294	-16 802	-11 052
Rahoituksen rahavirta			
Antolainasaamisten lisäykset			
Antolainasaamisten vähennykset			
Antolainauksen muutokset	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 962	29 568	20 624
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 845	-11 968	-13 024
Lyhytaikaisten lainojen muutos			
Lainakannan muutokset	21 117	17 600	7 600
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Rahoituksen rahavirta	21 117	17 600	7 600
Rahavarojen muutos	-177	798	-3 452
Rahavarat 31.12.	3 083	3 881	429
Lainakanta	93 006	110 606	118 206

7 Sipoon Vesi

7.1 Tuloslaskelma

	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TPE 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Liikevaihto								
Valmistus omankäyttöön								
Myyntituotot		3 830	4 280	4 275	4 500	4 700	4 950	5 075
Liiketoiminnan muut tuotot		102	176	120	80	100	100	100
Materiaalit ja palvelut		-1 497	-1 649	-1 745	-1 735	-1 835	-1 920	-2 015
Ostot tilikauden aikana		-726	-776	-809	-800	-850	-895	-950
Palvelujen ostot		-771	-873	-936	-935	-985	-1 025	-1 065
Henkilöstökulut		-530	-445	-535	-535	-535	-535	-535
Palkat ja palkkiot		-419	-357	-419	-419	-419	-419	-419
Henkilösivukulut		-111	-87	-116	-116	-116	-116	-116
Eläkekulut		-84	-75	-94	-94	-94	-94	-94
Muut henkilösivukulut		-27	-13	-22	-22	-22	-22	-22
Poistot ja arvonalentumiset		-1 175	-1 133	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
Suunnitelmanmukaiset poistot		-1 175	-1 133	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
Arvonalentumiset								
Liiketoiminnan muut kulut		-39	-94	-88	-90	-90	-90	-90
Liikelyijäämä (-alijäämä)		692	1 136	928	1 120	1 240	1 405	1 435
Rahoitustuotot ja -kulut		-730	-822	-830	-830	-735	-785	-835
Muut rahoitustuotot		5	2					
Korkokulut				-95	-95	0	-50	-100
Korvaus peruspääomasta		-735	-824	-735	-735	-735	-735	-735
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia erä		-39	313	97	290	505	620	600
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		-39	313	97	290	505	620	600
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-39	313	97	290	505	620	600

	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TPE 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
					elokuu			
Toimintatuotot yhteensä		3 932	4 456	4 395	4 580	4 800	5 050	5 175
Toimintakulut yhteensä		-2 066	-2 188	-2 367	-2 360	-2 460	-2 545	-2 640
Toimintakate		1 866	2 268	2 028	2 220	2 340	2 505	2 535
Rahoitustuotot ja -kulut		-730	-822	-830	-830	-735	-785	-835
Vuosikate		1 136	1 446	1 198	1 390	1 605	1 720	1 700
Poistot ja arvonalentumiset								
Suunnitelman mukaiset poistot		-1 175	-1 133	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
Tilikauden tulos		-39	313	98	290	505	620	600
Tilikauden yli-/alijäämä		-39	313	98	290	505	620	600

7.2 Investoinnit

	€ TA 2019	TS 2020	TS 2021
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	1 100 000	1 000 000	3 250 000
Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto	1 090 000	1 050 000	1 600 000
Peruskorjausinvestoinnit	700 000	700 000	700 000
Harvaan asutut alueet	500 000	500 000	500 000
Kehittämisinvestoinnit	50 000	100 000	-
Investoinnit yhteensä	3 440 000	3 350 000	6 050 000

7.3 Rahoituslaskelma

	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TPE 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
TULORAAHOITUS								
Liikelyljäämä		692	1 135	928	1 120	1 240	1 405	1 435
Poistot ja arvonalentumiset		1 175	1 133	1 100	1 100	1 100	1 100	1 100
Rahoitustuotot ja -kulut		-730	-822	-830	-830	-735	-785	-835
		1 136	1 446	1 197	1 389	1 605	1 720	1 700
INVESTOINNIT								
Käyttöomaisuusinvestoinnit		-2 266	-1 104	-3 960	-3 500	-3 440	-3 350	-6 050
Rahoitusosuudet investointimenoihin		34	105					
Tulorahoitus ja investoinnit, netto		-1 096	447	-2 763	-2 111	-1 835	-1 630	-4 350
RAHOITUSTOIMINTA								
Muut maksuvalmiuden muutokset								
Korottomien velkojen muutos muilta		1 096	745	800	900	1 200	1 000	1 100
Rahoitustoiminta netto		1 096	745	800	900	1 200	1 000	1 100
Kassavirta		0	1 192	-1 963	-1 211	-635	-630	-3 250

8 Kunta yhteensä, peruskunta ja Sipoon Vesi

8.1 Tuloslaskelma

Yhdistelty tuloslaskelma

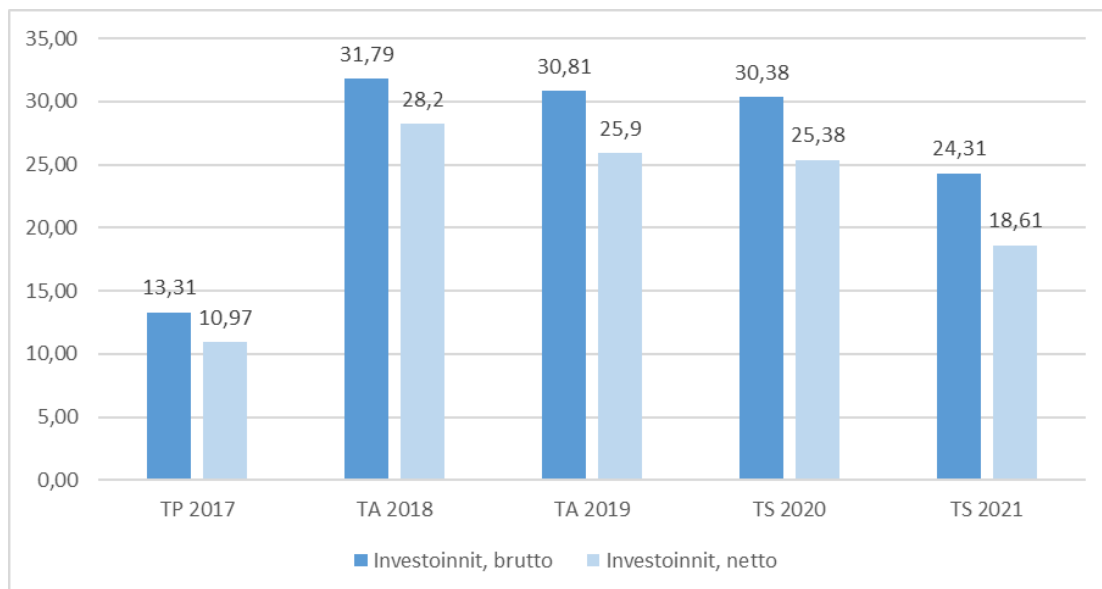
<i>Sipoon kunta ja Sipoon Vesi, ulkoiset erät</i>					
1 000 euroa	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Toimintatuotot	24 540	25 813	25 568	26 383	27 286
Myyntituotot	9 599	8 371	8 772	9 035	9 220
Maksutuotot	7 246	6 973	7 103	7 202	7 302
Tuet ja avustukset	1 042	791	888	811	897
Muut tuotot	6 653	9 679	8 805	9 335	9 867
<i>Josta myyntivoitot</i>	<i>2 073</i>	<i>5 600</i>	<i>5 000</i>	<i>5 200</i>	<i>5 700</i>
Toimintakulut	-125 382	-128 484	-134 307	-135 940	-137 873
Henkilöstökulut	-53 470	-56 527	-58 936	-59 777	-60 962
Palvelujen ostot	-52 533	-51 284	-53 544	-54 099	-54 508
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 219	-8 591	-8 550	-8 665	-8 826
Avustukset	-5 674	-5 661	-6 048	-6 167	-6 287
Muut toimintakulut	-5 486	-6 422	-7 229	-7 232	-7 290
Toimintakate	-100 842	-102 672	-108 739	-109 557	-110 587
Verotulot	96 899	98 838	104 100	110 800	115 600
Valtionosuudet	14 621	13 300	13 450	13 450	13 450
Rahoitustuotot ja -kulut	-363	-531	-1 140	-1 650	-1 920
Korkotuotot	112	109			
Muut rahoitustuotot	81	160	160	110	60
Korkokulut	-547	-795	-1 295	-1 760	-1 980
Muut rahoituskulut	-9	-5	-5		
Vuosikate	10 315	8 935	7 671	13 043	16 543
Suunnitelmanmukaiset poistot	7 279	7 000	7 579	8 311	9 177
Satunnaiset tuotot ja kulut		0	0	0	
Tilikauden tulos	3 036	1 935	93	4 732	7 366
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys	1 339		1 339		
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		0	0		
Tilikauden yli-/alijäämä	4 375	1 935	1 432	4 732	7 366

Sipoon Veden vaikutus kunnan tilikauden tuloksen 2019 muodostumiseen

Sipoon kunta ja Sipoon vesi, ulk	Talousarvio 2019		Eliminoinnit		Kunnan tuloslaskelma- osa ml. Sipoon vesi
	1 000 €	Kunnan tuloslaskelma- osa pl. Sipoon vesi	Sipoon Vesi	Kunta	Sipoon Vesi
Toimintatuotot					
Myyntituotot		4 072	4 700		-146
Maksutuotot		7 103			
Tuet ja avustukset		888			
Muut toimintatuotot		8 705	100		-321
Toimintatuotot yhteensä		20 768	4 800	0	-467
Toimintakulut					
Henkilöstökulut		-58 401	-535		
Palveluiden ostot		-52 559	-985	341	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-7 700	-850	62	
Avustukset		-6 048			
Muut toimintakulut		-7 139	-90	64	
Toimintakulut yhteensä		-131 847	-2 460	467	0
Toimintakate		-111 079	2 340	467	-467
Verotulot		104 100			
Kunnallisvero		89 200			
Yhteisövero		4 900			
Kiinteistövero		10 000			
Valtionosuudet		13 450			
Rahoitustuotot ja -kulut		-404,711	-735	-830	830
Vuosikate		6 066	1 605	-363	363
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot		-6 479	-1 100		
Tilikauden tulos		-412	505	-363	363
Poistoeron lis (-) tai väh (+)		1 339			
Tilikauden yli-/alijäämä		927	505	-363	363

8.2 Investoinnit

Sipoon kunnan brutto- ja nettoinvestoinnit,
milj. euroa 2015–2020, peruskunta & Sipoon Vesi

Investoinnit 2019-2021	TP 2016	TP 2017	TA 2018	Enn. 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
	1 000 €						
Bruttoinvestoinnit infraan ja rakennuksiin	-15 791	-10 109	-18 105	-25 620	-24 095	-23 945	-15 180
Maan osto	-1 906	-1 501	-2 500	-1 300	-2 500	-2 500	-2 500
Irtain omaisuus yhteensä	-465	-599	-1 095	-900	-700	-500	-500
Osakkeet ja osuudet yhteensä	-497	-12	-80	-10	-80	-80	-80
Bruttoinvestoinnit yhteensä	-18 659	-12 221	-21 780	-27 830	-27 375	-27 025	-18 260
Bruttoinvestoinnit Sipoon Vesi	-2 233	-1 104	-3 960	-3 500	-3 440	-3 350	-6 050
Maan myynti ja käyttöomaisuuden myynnit	6 067	2 357	5 600	3 600	5 000	5 200	5 700
Investoinnit yhteensä, netto	-14 825	-10 968	-20 140	-27 730	-25 895	-25 175	-18 610

8.3 Rahoituslaskelma

VASTUUHENKILÖ (rahoitus ja rahavarat): Talousjohtaja

Rahoituslaskelmassa osoitetaan, kuinka paljon tarvitaan tulo-rahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja miten rahoitustarve katetaan tai kuinka suuri rahoitusjäämä on ja miten se käytetään. Talousarvion rahoitusosassa osoitetaan, miten talousarvio vaikuttaa kunnan maksuvalmiuteen.

Rahoituslaskelma on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa kuvataan toiminnan ja investointien rahavirtaa. Tästä nähdään, miten vuosikate ja muu tulo-rahoitus riittävät investointimenojen kattamiseen. Toisessa osassa arvioidaan rahoituksen rahavirtaa. Kunnan rahoituslaskelma laaditaan suoriteperusteisesti, mikä tarkoittaa, että mm. myyntituloja ja ostomenoja ei vuosikatteessa oikaista myyntisaamisilla tai ostovelvoilla.

Rahoituslaskelma 2017–2021, Sipoon kunta ja Sipoon Vesi

RAHOITUSLASKELMA	TA 2017	TA 2018	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
ulk.erät					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	10 316	9 439	7 671	13 043	16 543
Satunnaiset erät					
Tulo-rahoituksen korjauserät	-1 883	-5 600	-5 000	-5 200	-5 700
Tulo-rahoitus yhteensä	8 433	3 839	2 671	7 843	10 843
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-13 262	-25 550	-30 660	-30 600	-24 300
Rahoitusosuudet investointimenoihin	120				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 413	6 200	5 000	5 200	5 700
Investoinnit netto	-10 729	-19 350	-25 660	-25 400	-18 600
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 296	-15 511	-22 989	-17 557	-7 757
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	18 300	23 000	30 962	29 568	20 624
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 557	-10 357	-9 845	-11 968	-13 024
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Lainakannan muutokset	4 743	12 643	21 117	17 600	7 600
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 966	800			
Rahoituksen rahavirta	8 710	13 443	21 117	17 600	7 600
Rahavarojen muutos	6 414	-2 068	-1 872	43	-157
Rahavarat 31.12.	6 414	1 192	-680	-637	-794
Lainakanta	51 600	64 243	93 006	110 606	118 206

9 Konserniyhtiöt

9.1 Asunto Oy Sipoon Tiltalti – Bostads Ab Sibbo Gransångaren

Perustettu vuonna 1992, kunnan omistusosuus 100 %.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Asunto-osakeyhtiö Tiltalti on asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja suunnitelmallisesti toimiva vuokraloyhtiö. Palveluhenkisyys ja kehitysmuotoisuus sekä kiinteistöomaisuuden hyvä hoito takaavat tyytyväiset asukkaat ja pitkäaikaiset asiakassuhteet.

Yhtiön toimiala on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä ja maa-alueita samoin kuin omistaa osakkeita ja arvopapereita sekä käydä sanotulla omaisuudella kauppaa. Yhtiö voi myös harjoittaa rakennuttamista, vuokraustoimintaa sekä isännöintiä.

Tehtävä: Asuntojen omistaminen ja hallinta sekä niiden vuokraaminen ensisijaisesti kunnan työntekijöille sekä elinkeinopoliittisin perustein. Kunnan omistus: 100 %.

Taloudellinen tavoite: nollatulos ja kassavirta, joka riittää kiinteistön ylläpitoon ja korjauksiin sekä lainanhoitolyhennyksiin ja -kuluihin.

9.2 Oy Sipoon Jäähalli – Sibbo Ishall Ab

Perustettu vuonna 1997, kunnan omistusosuus 51,6 %.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön osakkaat ovat Sipoon kunta ja Sipoon Wolf ry – Sibbo Wolf rf.

Yhtiön toimiala on ylläpitää harjoitusjäähallia ja siihen liittyviä liikepaikkoja ja toimia kyseisen jäähallin ja liikepaikkojen hallinnoijana, markkinoijana ja vuokraajana jäähallin ja sen liikepaikkojen ylläpito- ja rahoituskustannusten kattamiseksi.

Sen lisäksi yhtiö tuottaa käyttäjilleen laadukasta jääaikaa ja pyrkii olemaan kannattava ja omarahoitteinen.

Tavoitteet vuonna 2019

- Jäähalli antaa mahdollisuuden laadukkaaseen jääurheiluharrastustoimintaan Sipoossa.
- Jäähalli vahvistaa erityisesti nuorison liikunta- ja urheilutoiminnan edellytyksiä.
- Käyttöastetavoite vähintään 95 % ja jäämaksut kilpailukykyisiä.
- Jäähalli pidetään hyvässä toimintakunnossa ja tarvittavat huollot sekä korjaukset suoritetaan ajallaan.

Taloudelliset tavoitteet: nollatulos, rahoituksen kannalta pystyttävä hoitamaan sovitut luottojen lyhennykset ja korot sovitun ohjelman mukaisesti, kassavirta vähintään +/- 0.

9.3 Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 14

Perustettu vuonna 2016, kunnan omistusosuus 100 %, Nikkilässä.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toimiala on omistaa ja hallita yhtiön Sipoon kunnassa sijaitsevasta tilasta Fridhem, 753-423-3-74 maanvuokraoikeuden nojalla hallitsemalla maa-alueella sijaitsevia rakennuksia. Yhtiö voi harjoittaa myös mainittujen rakennusten ja maa-alueen ja niihin liittyvien laitteiden vuokraustoimintaa. Yhtiö voi hakeutua toiminnastaan tai sen osasta arvonlisäveroverolliseksi.

Maa-alue on vuokrattu pitkäaikaisella vuokrasopimuksella Sipoon kunnalta.

Yhtiön hallitsemassa rakennuksessa toimii Sipoon sosiaali- ja terveystoimi. Yhtiön toimintakulut katetaan Sipoon kunnan maksamalla yhtiövastikkeella. Sipoon kunta toimii palveluntuottajana yhtiölle rakennuksen ylläpidon ja hallintopalveluiden tuottajana.

Rakennuksen ylläpidosta vastaa Sipoon Tekniikka- ja ympäristöosaston Toimitilat-yksikkö.

Tavoitteet vuonna 2019–2021

Yhtiön taloudellinen tavoite on nollatulos.

9.4 Keskinäinen kiinteistösaakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 18

Perustettu vuonna 2016, kunnan omistusosuus 100 %, Nikkilässä.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toimiala on omistaa ja hallita yhtiön Sipoon kunnassa sijaitsevasta tilasta Fridhem, 753-423-3-74 maanvuokraoikeuden nojalla hallitsemalla maa-alueella sijaitsevia rakennuksia. Yhtiö voi harjoittaa myös mainittujen rakennusten ja maa-alueen ja niihin liittyvien laitteiden vuokraustoimintaa. Yhtiö voi hakeutua toiminnastaan tai sen osasta arvonnäisäveroverolliseksi.

Maa-alue on vuokrattu pitkäaikaisella vuokrasopimuksella Sipoon kunnalta.

Yhtiön hallitsemassa rakennuksessa toimii Sipoon sosiaali- ja terveystoimi. Yhtiön toimintakulut katetaan Sipoon kunnan maksamalla yhtiövastikkeella. Sipoon kunta toimii palveluntuottajana yhtiölle rakennuksen ylläpidon ja hallintopalveluiden tuottajana.

Rakennuksen ylläpidosta vastaa Sipoon Tekniikka- ja ympäristöosaston Toimitilat-yksikkö.

Tavoitteet vuonna 2019–2021

Yhtiön taloudellinen tavoite on nollatulos.

9.5 Keskinäinen kiinteistösaakeyhtiö Sipoon Terveystie 1

Perustettu vuonna 2016, kunnan omistusosuus 100 %.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toimiala on omistaa ja hallita yhtiön Sipoon kunnassa sijaitsevasta tilasta Söderkulla, 753-419-4-1604 maanvuokraoikeuden nojalla hallitsemalla maa-alueella sijaitsevia rakennuksia. Yhtiö voi harjoittaa myös mainittujen rakennusten ja maa-alueen ja niihin liittyvien laitteiden vuokraustoimintaa. Yhtiö voi hakeutua toiminnastaan tai sen osasta arvonnäisäveroverolliseksi.

Maa-alue on vuokrattu pitkäaikaisella vuokrasopimuksella Sipoon kunnalta.

Yhtiön hallitsemassa rakennuksessa toimii Sipoon sosiaali- ja terveystoimi. Yhtiön toimintakulut katetaan Sipoon kunnan maksamalla yhtiövastikkeella. Sipoon kunta toimii palveluntuottajana yhtiölle rakennuksen ylläpidon ja hallintopalveluiden tuottajana.

Rakennuksen ylläpidosta vastaa Sipoon Tekniikka- ja ympäristöosaston Toimitilat-yksikkö.

Tavoitteet vuonna 2019–2021

Yhtiön taloudellinen tavoite on nollatulos.

10 Osakonserni (kunta, Sipoon Vesi ja keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt)

Sipoon kunnan osakonserni koostuu peruskunnasta, Sipoon Vesi -liikelaitoksesta ja kolmesta kunnan omistamasta keskinäisestä kiinteistöyhtiöstä. Sipoon Vesi -liikelaitos oli vuoteen 2015 saakka osa kunnan budjettirahoitteista toimintaa ja vuodesta 2016 alkaen kunnan liikelaitos. Kolme keskinäistä kiinteistöosakeyhtiötä (Sipoon Jussaksentie 14, Sipoon Jussaksentie 18 ja Sipoon Terveystie 1) olivat vuoteen 2015 saakka sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvinä kiinteistöinä osa kunnan budjettirahoitteista toimintaa. Vuoden 2015 aikana ko. kiinteistöistä muodostettiin kolme keskinäistä kiinteistöosakeyhtiötä. Järjestelyn tarkoituksena oli kunnan toiminnan ennakoiava organisointi sote-palveluiden todennäköisesti siirtyessä suuremman kokonaisuuden hoidettavaksi ja tähän liittyvä kiinteistöriskin hallinta sekä kiinteistöjen käypien arvojen päivittäminen. Keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt rahoittavat toimintansa kunnalta perittävillä vastikkeilla.

Sipoon kunnan talousarviossa esitetään peruskunnan ja liikelaitoksen tulos- ja rahoituslaskelmien lisäksi myös alla oleva yhteenveto osakonsernin tulos- ja rahoituslaskelmista sekä investoinneista sekä erilliset tulos- ja rahoituslaskelmat.

	TP 2017	TA 2018	TAE 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Osakonserni m€						
Asukasmäärä 31.12	20 310	21 200	20 800	21 600	22 200	22 800
Veroprosentti	19,25 %	19,25 %	19,25 %	19,25 %	19,25 %	19,25 %
Toimintatuotot, m€	21,1	19,3	20,5	19,2	21,2	21,6
Maanmyyntituotot/myyntivoitt						
o, m€	2,1	5,6	3,6	5,0	5,2	5,7
Toimintakulut, m€	122,8	125,8	130,5	132,5	136,5	138,4
Toimintakate, m€	-99,6	-100,9	-106,4	-108,3	-110,1	-111,1
Kunnallisvero	83,2	84,5	84,5	89,5	96,3	100,9
Yhteisövero	4,7	4,6	4,6	4,9	5,1	5,3
Kiinteistövero	9	9,7	9,7	9,4	9,4	9,4
Verotuotot yhteensä	96,9	98,8	98,8	104,1	110,8	115,6
Valtionosuudet	14,6	13,3	13,5	13,5	13,5	13,5
Rahoituskulut	-0,4	-0,5	0,3	-1,3	-1,2	-1,3
Vuosikate, m€	11,5	10,7	6,1	8,0	12,9	16,6
Poistot, m€	8,3	8,1	8,6	8,7	10,0	11,0
Tilikauden tulos, m€	3,2	2,6	-2,5	-0,7	2,9	5,6
Tilikauden yli/alijäämä, m€						
Vuosikate/Poistot, %	139 %	132 %	72 %	92 %	129 %	151 %
Korrektiivposter/tulos	-2,1	-5,6	-3,6	-5,0	-5,2	-5,7
Investoinnit, brutto	-12,1	-25,5	-31,8	-30,8	-30,6	-24,3
Desinvestoinnit, maanmyynti	2,3	6,2	6,0	5,0	5,2	5,7
Investoinnit, netto	-9,8	-19,3	-28,2	-25,9	-25,4	-18,6
Toiminnan & investointien rahavirta m€	-0,4	-14,2	-25,7	-22,9	-17,6	-7,7
Lainamäärä, m€	51,6	63,2	77,3	93,0	110,6	118,3
Lainakanta, €/asukas	2541	2981	3 395	4 306	4 983	5 188
Ulkoiset toimintakulut €/asukas	6046	5934	6274	6132	6149	6070
Kunnallisverotulot €/asukas	4097	3986	4063	4144	4338	4425
Tilikauden tulos ennen maanmyyntituottoja	1,1	-3,0	-6,1	-5,7	-2,3	-0,1

10.1 Tuloslaskelma 2019, osakonserni

ulk kulut	Perusdata		Eliminoinnit		Yhteensä Osakonsernin tuloslaskelma- osa
	1 000 €	Kunta ja Vesi Kiinteistöosa keyhtiöt	Kunta ja Vesi Kiinteistöos akeyhtiöt		
Toimintatuotot					
Myyntituotot		8626			8 626
Maksutuotot		7103			7 103
Tuet ja avustukset		888			888
Muut toimintatuotot		8484	3 152	-920 -3152	7 564 0
Toimintatuotot yhteensä		25 101	3 152		24 181
					0
Toimintakulut					0
Henkilöstökulut		-58896			-58896
Palveluiden ostot		-53203	-921	375	-53749
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-8488	-248		-8736
Avustukset		-6048			-6048
Muut toimintakulut		-7165	-620	3152	-4633
Toimintakulut yhteensä		-133 800	-1 789		-132 062
Toimintakate		-108 249	1 363		-107 881
					0
Verotulot		104100			104100
Kunnallisvero		89200			89200
Yhteisövero		4900			4900
Kiinteistövero		10000			10000
					0
Valtionosuudet		13450			13450
Rahoitustuotot ja -kulut		-1235	-5		-1240
Korkotuotot					0
Muut rahoitustuotot					0
Korkokulut		-1295	-5		-1300
Muut rahoituskulut		-5			-5
					0
Vuosikate		7 763	1 358		8 429
					0
Poistot ja arvonalentumiset					0
Suunnitelman mukaiset poistot		-7579	-1 368		-8 697
Tilikauden tulos		184	-10		-268
Poistoeron lis (-) tai väh (+)		1339			1 339
Tilikauden yli-/alijäämä		1 523	-10		1 071

10.2 Rahoituslaskelma, osakonserni

RAHOITUSLASKELMA	TA 2017	TPE 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
ulk.erät					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	10 316	6 800	8 390	12 900	16 600
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-1 883	-3 600	-5 000	-5 200	-5 700
Tulorahoitus yhteensä	8 433	3 200	3 390	7 700	10 900
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-13 262	-29 496	-30 660	-30 600	-24 300
Rahoitusosuudet investointimenoihin	120				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulc	2 413	3 600	5 000	5 200	5 700
Investoinnit netto	-10 729	-25 896	-25 660	-25 400	-18 600
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 296	-22 696	-22 270	-17 700	-7 700
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	18 300	30 600	30 962	29 568	20 624
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 557	-10 357	-9 845	-11 968	-13 024
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Lainakannan muutokset	4 743	20 243	21 117	17 600	7 600
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 966	800			
Rahoituksen rahavirta	8 710	21 043	21 117	17 600	7 600
Rahavarojen muutos	6 414	-1 653	-1 153	-100	-100
Rahavarat 31.12.	6 414	1 607	454	354	254
Lainakanta	51 600	71 843	93 006	110 606	118 206

Rahoituslaskelman rakenne ja sisältö

Osakonsernin rahoituslaskelmassa Sipoon Vesi –liikelaitos ja keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt on laskettu yhteen muun kunnan kanssa rivi riviltä ja keskinäiset liiketapahtumat on eliminoitu.

Rahoituslaskelma jakautuu kahteen osaan. Toiminnan ja investointien rahavirta pitää sisällään käyttötalouden ja investoinnit osoittaen rahavirran, joka on katettava rahoitustoiminnalla, rahoituksen rahavirralla. Toiminnan rahavirta muodostuu tulossuunnitelmasta siirtyvästä vuosikatteesta ja satunnaisista eristä sekä tulorahoituksen korjauseristä. Investointien rahavirta muodostuu bruttoinvestointimenoista ja niihin saaduista rahoitusosuuksista sekä käyttöomaosuuden myynneistä saaduista tuloista.

Vuoden 2019 rahoituslaskelma

SITOVAT TAVOITTEET	TAVOITETASO/SEURANTATAPA
Lainamäärä on 31.12.2019 maksimissaan 95 milj. euroa.	Lainamäärää kasvatetaan pääsääntöisesti vain laajennusinvestointien rahoittamiseksi.

Tunnusluvut

	TP 2017	TPE 2018	TA 2019	TS 2019	TS 2020
Investointien tulorahoitus, %	78,7	23	26	42	68

Investointien tulorahoitus on suunnitelmakaudella 2019–2021 keskimäärin 45 %. Loput 55 % rahoitetaan pääomarahoituksella, eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynneillä, lainoilla tai rahavaroilla. Jotta edellä mainittu tulorahoitusosuus toteutuisi, edellyttää se vuosikatteen kehittymistä taloussuunnitelmassa esitetyllä tavalla ja siten tehokkaita menojen sopeuttamistoimia.

Lainanotto ja antolainaus

Talousarviota laadittaessa olennaisia eriä ovat antolainauksen ja lainakannan muutokset sekä oman pääoman muutokset. Pitkäaikaisina lainoina huomioidaan ne lainat, joiden takaisinmaksuaika on pidempi kuin yksi vuosi. Taloussuunnitelmassa lainoja ei ole eritelty pitkäaikaisiin ja lyhytaikaisiin lainoihin, vaan lainakannan kokonaismuutokset ilmoitetaan pitkäaikaisten lainojen ryhmässä.

Kunnan velkakannan kasvu jatkuu voimakkaana suunnitelmakauden aikana. Vuoden 2017 tilinpäätöksessä kunnan lainojen määrä oli noin 51,6 milj. euroa. Vuoden 2018 lopussa lainamäärän arvioidaan olevan 72 milj. euroa. Talousarvion mukaan kunnan lainojen määrä lisääntyy vuonna 2019 noin 23 miljoonaa euroa 95 milj. euroon. Vuoden 2021 loppuun mennessä lainakanta kasvaisi noin 120 milj. euroon.

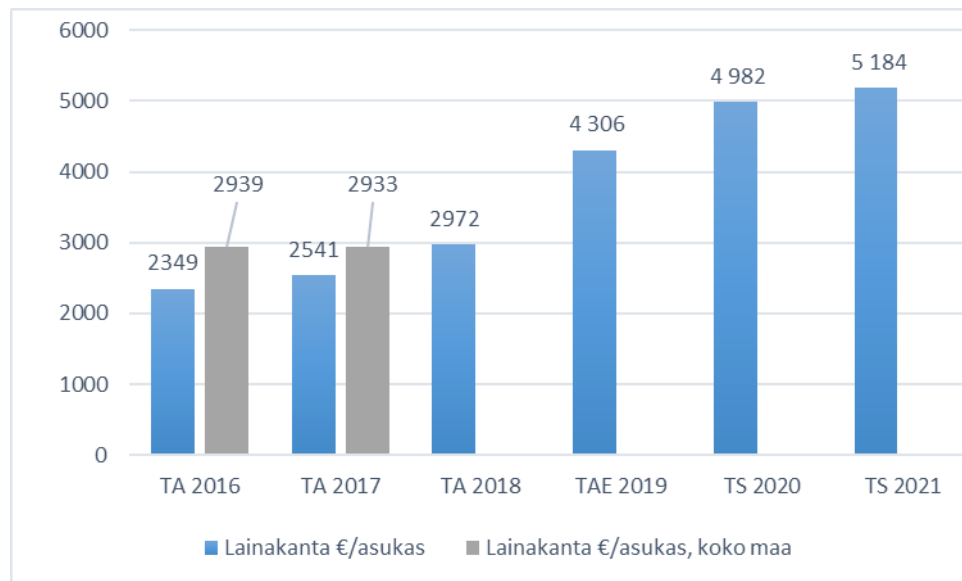
Seuraavasta taulukosta käy ilmi kunnan lainakanta vuosina 2016–2021.

LAINAT	TP 2016	TP 2017	TPE 2018	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
Lyhennykset 1 000 €	7 883	13 557	7 700	9 845	11 968	13 024
Lainanotto, 1 000 €	20 000	18 300	28 000	30 962	29 568	20 624
Netto, 1 000 €	- 12 117	- 4 743	- 20 300	- 21 117	- 17 600	- 7 600
Lainakanta, 1 000 €	46 846	51 589	71 889	93 006	110 606	118 206
Laina/asukas, €, Sipoo	2 349	2 541	3 456	4 306	4 982	5 184
Laina/asukas, €, koko maa	2 939	2 933				

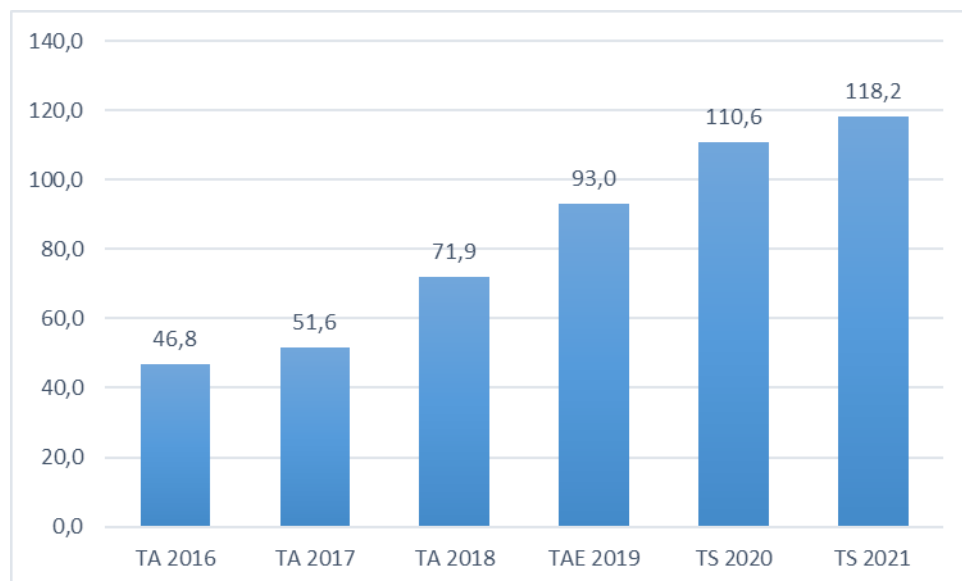
Vuoden 2018 tilinpäätösennusteen mukaan rahavarat olisivat 2,1 milj. euroa vuoden lopussa. Vuoden 2019 talousarvion rahoituslaskelma osoittaa, että talousarviovuoden lopussa rahavarojen arvioidaan vähenevän noin 1 milj. euroon. Nettoinvestoinnit ovat 27,8 milj. euroa.

Lokakuussa 2018 kunnalla oli pitkäaikaista lainaa 42 milj. euroa ja lyhytaikaista lainaa 28,9 milj. euroa. Kiinteisiin korkoihin oli lainasalkusta sidottu n. 44,5 ja lyhyihin korkoihin 55,5 prosenttia. Osa lyhyisiin korkoihin sidotuista alle vuoden pituisista kuntatodistuslainoista tullaan konvertoimaan kiinteäkorkoisiksi pitkäaikaisiksi lainoiksi. Tavoitteena on, että lainasalkusta vähintään 50 prosenttia on sidottu kiinteisiin korkoihin.

Sipoon kunnan lainat vuosina 2016–2021, euroa/asukas

Sipoon kunnan lainakanta 2016–2021, milj. euroa

11 Liitteet

11.1 Sipoon Vesi –liikelaitoksen talousarvio vuodelle 2019

Olennaiset muutokset toiminnassa

Sipoon vesihuoltoliikelaitos toimii kuntalain tarkoittamana kunnan omistamana liikelaitoksena. Sipoon Vesi vastaa kunnan vesihuoltolaitokselle kuuluvista tehtävistä. Sipoon Vesi varmistaa ja turvaa sipoolaisille korkealaatuiset vesihuollon peruspalvelut. Sipoon Vesi toimii kunnan strategian ja sen toteuttamisohjelmien mukaisesti. Sipoon Vedellä on oma johtokunta ja se toimii kunnanhallituksen alaisena liikelaitoksena.

Sipoon Veden toimintaympäristöön ei ole tulossa muutoksia laitoksen koon tai normaalitoiminnan suhteen vuoden 2019 aikana. Myytävän veden määrän arvioidaan kasvavan tasaisesti läpi koko talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosien. Tämä tarkoittaa toimenpiteitä lisäkapasiteetin hankkimiseksi etenkin viemärlaitoksen puolelle. Sipoon Veden liittyjämäärät ovat kasvaneet tasaisesti 100–150 uuden liittyjän vuosivauhtia. Tulevaisuudessa odotetaan, että liittyjämäärät kasvavat edelleen asukasmäärän kasvaessa ja uuden toiminta-alueen vaikutusten realisoituessa käytäntöön.

Kasvun myötä vettä käytetään enemmän ja jätevedtä muodostuu enemmän. Tämä johtaa veden osalta lisäkapasiteetin hankkimiseen ja jäteveden johtamiseksi lisäkapasiteetin rakentamiseen. Eteläisen Sipoon osalta talousveden kapasiteettia tullaan kasvattamaan Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymän (TSV) kanssa yhteisinvestointina toteutettavalla yhdysvesijohdolla Talmasta Söderkullaan. Yhdysvesijohto valmistuu ja se otetaan käyttöön vuoden 2019 aikana. Talousarviovuoden aikana aloitetaan yleissuunnittelu viemärikapasiteetin lisäämiseksi Nikkilästä Keravalle.

Yhdessä kunnan – etenkin katuysikön – kanssa tullaan talousarviovuoden aikana kehittämään investointiprosessia yhtenäisemmäksi ja kokonaisvaltaisemmaksi. Kehittämisen tavoitteena on edistää ja parantaa koko investointiprosessin sujumista aina suunnittelusta rakennuttamisen kautta valvontaan ja käyttöön luovuttamiseen.

Sipoon Veden toiminta-alueet on päivitetty vuoden 2018 aikana uudistuneen vesihuoltolain mukaisiksi. Toiminta-alue muutoksen myötä suunnitelmakauden aikana odotetaan liitostöiden lisääntyvän ajoittaisiksi ruuhkahuipuksiksi. Muutos näkyy myös tiedottamisen, neuvonnan ja asiakaspalvelun lisääntymisenä.

Talousarviovuonna 2018 sekä taloussuunnitelmavuosina 2019–2020 jatketaan edelleen panostamista ennakoivaan ja systemaattiseen huoltoon. Tätä tukemaan Sipoon Vesi on hankkinut töidenhallintajärjestelmän sekä valmistellut hankintaohjelman verkkotietojärjestelmän hankkimiseksi vuonna 2018. Verkkotietojärjestelmä on otettu käyttöön vuoden 2018 aikana. Alueellista yhteistyötä jatketaan lähialueen vesihuoltolaitosten ja yhteistyökumppanien kanssa. Etenkin varautumiseen liittyvää yhteistyötä pyritään lisäämään ja syventämään entisestään.

Olennaiset muutokset taloudessa

Liikevaihto

Sipoon Vesi ei tule kustannustason kasvusta huolimatta nostamaan taksaansa talousarviovuoden 2019 eikä taloussuunnitelmavuosien 2020–2021 aikana. Asukaskasvun aiheuttama liikevaihdon kasvu sekä edelleen tehostuva ylläpitotoiminta takaavat sen, että talousarviovuoden ja taloussuunnitelmavuosien aikana Sipoon Veden pääomamenot ja poistot pystytään kattamaan nykyisellä taksatasolla saatavilla tuloilla.

Vuoden 2019 liikevaihdon ennustetaan kasvavan vuoden 2018 arvioidusta liikevaihdosta noin 200 000 euroa. Vuosina 2020–2021 liikevaihdon ennustetaan kasvavan edelleen reaalisesti noin 125 000–250 000 euroa vuosittain. Ennuste liikevaihdon kasvusta perustuu rakennusvalvonnan arvioon asukasluvun kasvusta taloussuunnitelmavuosien aikana. Vuosien 2019–2021 liikevaihdon kasvu muodostuukin lisääntyvän asutuksen tuottamasta lisäliikevaihdosta.

Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Vuoden 2019 osalta ennustetaan 500 000 euron tilikauden ylijäämää. Vuonna 2020 ennustetaan, että tulos on noin 620 000 euroa ylijäämäinen ja vuonna 2021 noin 600 000 euroa ylijäämäinen.

Olennaiset muutokset henkilöstössä

Henkilöstössä on ollut vajausta, joka on näkynyt toimintaan nähden liian alhaisina kuluina sekä johtanut suoraan erityisesti kehittämisen toimenpiteiden siirtämiseen. Vuoden 2018 aikana täytettiin yksi ammattimiesvakanssi sekä vesihuoltoinsinöörin vakanssi. Vuoden 2019 aikana tulisi saada rekrytoitua yksi ammattimies ylläpitoryhmään. Kaikkiaan vakansseja Sipoon Vedellä on 10. Eläkeiän saavuttaa kaksi henkilöä vuoden 2020 loppuun mennessä. Henkilöstön koulutuksessa käytetään lähinnä Vesilaitosyhdistyksen järjestämiä kursseja. Esimieskoulutuksen jatkoa suunnitellaan yhdessä kunnan teknisen toimen kanssa.

Arvio merkittävimmistä riskeistä

Sipoon Veden riskit voidaan jakaa toiminnallisiin, taloudellisiin sekä ympäristöön ja terveyteen liittyviin riskeihin. Talousveden saastuminen on toiminnallinen riski, mutta myös taloudellinen riski, koska siitä aiheutuvat taloudelliset korvaukset voivat olla merkittäviä. Tällaisessa tapauksessa riskinä on myös vedenjakeluun tarvittavan kaluston, säiliöiden, astioiden ja riittävän talousvesimäärän toimittamiseen liittyvät asiat. Toiminnallisiin riskeihin on varauduttu mm. naapurilaitoksien kanssa yhteisesti sovituilla käytännöillä, joita ovat avun ja laitteiden sekä kaluston lainaaminen erityistilanteissa. Näihin on saatavana apua myös esim. pelastuslaitokselta.

Toiminnallisena ja taloudellisena riskinä voidaan pitää myös rankkasateiden tai viemäreiden sortumisen aiheuttamia viemäritulvia, joista saattaa aiheutua ympäristöhaittoja ja korvausvaatimuksia. Näihin on varauduttu mm. tekemällä jätevesipumppaamoille varavirransyöttöpistokkeita ja kehittämällä pumppaamoiden kaukovalvontaa sekä systemaattisilla viemäriverkoston kuvauksilla, verkoston kunnon seurannalla ja saneerauksilla.

Taloudellinen riski ovat vesihuoltoverkostoiden yllättävät korjaukset sekä vesijohto/viemäri-vuodot ja tulvimiset. Yllättävät putkirikot tulevat merkittävästi kalliimmiksi kuin suunnitellut korjaukset. Riskien pienentämiseksi on tehty selvityksiä ja parannuksia. Vuoden 2015 aikana on selvitetty pumppaamoiden automaatio- ja kaukovalvontajärjestelmän nykytila sekä laadittu etenemistapa järjestelmän kehittämiseksi. Vuoden 2016 aikana valmistui myös Sipoon Veden varautumissuunnitelma, jossa kartoitettiin vesihuoltolaitoksen häiriötilannetoimintaa ja tehtiin toimintakortit siitä, kuinka eri häiriötilanteissa tulee toimia. Vuonna 2017 hankittiin töidenhallintajärjestelmä, jonka avulla huoltotoiminnasta saadaan entistä suunnitelmallisempaa ja järjestelmällisempää. Vuoden 2018 aikana hankittiin verkkotietojärjestelmä, jonka avulla omaisuudenhallintaan saadaan merkittävä parannus aikaan. Verkkotietojärjestelmän avulla esim. saneerausinvestointien kohdentaminen tehostuu. Vuoden 2018 aikana Sipoon Vesi osallistuu myös Vesilaitosyhdistyksen vetämään hankkeeseen, jossa luodaan opas kuntotutkimusten sekä saneerausten tehokkaalle kohdentamiselle.

Lisäksi henkilöstön vesihuollon koulutukset esim. vesityökorttikoulutus, vähentävät riskitilanteita. Kriisitilanneharjoituksia järjestetään säännöllisesti yhteistyössä Tuusulan seudun vesilaitoskuntayhtymän, naapurikuntien vesihuoltolaitoksien, pelastuslaitoksen ja viranomaisten kanssa.

Tavoitteet

Sipoon Veden vuoden 2019 vuositavoitteet perustuvat kunnan vuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Alla on esitetty valtuuston asettamat sitovat tavoitteet Sipoon Vedelle:

- Toteuttaa ja tukee kunnan strategiaa ja sen valtuustokauden tavoitteita yhdessä kunnan muun organisaation kanssa.
- Vuosikate kattaa poistot ja kunnan päättämät pääomakustannukset ilman taksankorotuksia kasvun tuomien lisätulojen avulla.
- Laatii investointiohjelman ja -suunnitelman yhteensopivaksi kunnan investointien kanssa.

Lisäksi Sipoon Veden johtokunta asettaa Sipoon Vedelle tavoitteeksi:

- Sipoon asiakkaiden tiedottamisen kehittäminen yhteistyössä kunnan ja kumppanien kanssa.
- Raportoi talouden toteutumisesta ja toteumaennusteesta johtokunnan kokousten yhteydessä.

Tunnusluvut

	TP2016	TP2017	TA2018	TPE2018	TA2019	TS2020	TS2021
<u>Vesihuollon hintatasoa kuvaavat tunnusluvut</u>							
Talousveden käyttömaksu (€/m3) sis. alv	1,60	1,67	1,67	1,67	1,67	1,67	1,67
Jäteveden käyttömaksu (€/m3) sis. alv	2,28	2,38	2,38	2,38	2,38	2,38	2,38
Vesihuoltomaksujen vertailuhinta(€/m3) sis. alv	5,84	6,40	6,40	6,40	6,40	6,40	6,40
<u>Vesihuollon tehokkuutta kuvaavat tunnusluvut</u>							
Laskuttamattoman talousveden osuus (%)	12	10	10	10	9	9	9
Laskuttamattoman jäteveden osuus (%)	19	29,7	18	18	17	17	17
<u>Vesihuollon laatua kuvaavat tunnusluvut</u>							
Terveysperustaiset laatuvaatimukset täyttävä							
veden laatu (%)	100	100	100	100	100	100	100
Putkirikkojen määrä (kpl/km/vuosi)	0,009	0,0083	0,008	0,008	0,007	0,007	0,007
Hinnanalennukseen oikeuttavien virheiden määrä (kpl)	0	0	0	0	0	0	0
<u>Vesihuollon kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut</u>							
Toiminnan tuotot/toiminnan kulut (%)	156,1	149,1	139,8	139,8	95,1	98,4	96,0
Tuloutus suhteessa liikevaihtoon (%)	18,7	16,5	16,7	16,7	15,3	14,6	14,2
Investoinnit/poistot	1,9	0,97	3,6	3,6	3,1	3	5,5
Investointien tulorahoitus (%)	50,1	144,7	50,4	50,4	68,0	74,8	41,9

INVESTOINTIOSA

	€ TA 2019	TS 2020	TS 2021
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	1 100 000	1 000 000	3 250 000
Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto	1 090 000	1 050 000	1 600 000
Peruskorjausinvestoinnit	700 000	700 000	700 000
Harvaan asutut alueet	500 000	500 000	500 000
Kehittämisinvestoinnit	50 000	100 000	-
Investoinnit yhteensä	3 440 000	3 350 000	6 050 000

Uudet kaava-alueet ovat uusia alueita, joita kaavoitetaan ja joille toteutetaan vesihuolto, kadut, viheralueet ja muu infra. Näillä alueilla ei ole aikaisemmin ollut asemakaavaa.

Olemassa olevat alueet ovat alueita, jotka on kaavoitettu jo aiemmin ja joissa kaavaa nyt uusitaan. Kun esim. puistometsät kaavoitetaan asuinalueiksi, muistuttaa toteutus uusien alueiden toteutusta. Mikäli alueilla on toteutettuna kadut, viheralueet, vesihuolto ja muu infra, tarkoittaa tämä nykyisen kaavan tehostamista ja lisärakentamista verrattain pienin infrainvestointein.

Peruskorjausinvestointi on korjaustoimenpide, jolla palautetaan olemassa oleva omaisuus enintään alkuperäiseen kuntoon ja joka perustuu kuntotutkimusten perusteella tehtyyn priorisointiin investointijärjestykseksi.

Harvaan asutut alueet ovat vesihuollon kehittämissuunnitelmaan pohjautuvia investointeja, joilla laajennetaan asemakaava-alueiden ulkopuolella olevaa vesihuoltoverkostoa kyliin. Samalla määrärahalla vesihuoltolaitos laajentaa verkostoaan erillisten hakemusten ja johtokunnan päätösten perusteella vesihuollon kehittämissuunnitelman toteuttamisohjelman ulkopuolelle jääneille alueille. Nämä alueet ovat tyypillisesti hyvin pieniä, mutta kustannustehokkaita.

Kehittämisinvestoinnit ovat investointilaji, joilla tähdätään toiminnan sujuvoittamiseen ja tehokkuuden parantamiseen. Tällaisia investointeja ovat esimerkiksi töidenhallintajärjestelmä, jolla huoltotöiden ennakoivuus ja suunnitelmallisuus saadaan hallitummaksi sekä verkkotietojärjestelmä, jolla pyritään parempaan omaisuudenhallintaan.

Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet

Sipoon Veden laajennusinvestoinnit niin uusille kuin kaavamuuotosalueille on aikataulutettu kaavoituksen valmistumisen ja kiinteistötoimen arvioimien tonttien myyntien perusteella. Mikäli kaavojen hyväksynnän aikatauluissa tai tonttien myyntien menekissä tapahtuu muutoksia, muuttaa se kohteiden investointien toteutusaikataulua ja kohteisiin varattuja investointimäärärahoja.

Nikkilä

Suunnittelutehtävinä ovat Nikkilän kartanon ja Jokipuiston kulman asemakaavoitusten yhteydessä ko. alueiden vesihuollon suunnittelu. Nikkilän kartanon vesihuoltosuunnittelussa tarkastellaan alueen vedenjakelun sekä jätevesien johtamisen vaihtoehtot siten, että kartanon alueen vedenjakelu kahdennetaan ja parannetaan näin toimintavarmuutta alueella. Em. järjestelyllä pyritään myös parantamaan Nikkilän Linnanpellon puoleisen alueen painetasoa. Jätevesien johtamisessa periaatteena on, että jätevedet johdetaan kartanon alueelta suoraan kohti Vaahteramäkeä. Samassa yhteydessä on tavoitteena nykyisin Paippisista Nikkilän kautta kiertävien jätevesien kääntäminen suoraan Vaahteramäen suuntaan. Em. järjestely vapauttaa kapasiteettia Nikkilän siirtoviemäriin. Edellä esitetyistä järjestelyistä ja syistä johtuen investointitaso Nikkilän kartanon alueella on tavanomaista suurempi.

Kylävuoren pienen omakotialueen katujen maanrakennustöiden ja viimeistely toteutuvat 2019–2020.

Nikkilän Oikopolku on välitilan kaavoittaminen noin 2 400 kerrosneliömetrin ja 50 asukkaan rakennukselle. Kaavan vahvistuminen on suunniteltu vuodelle 2018 ja vesihuollon toteutus vuodelle 2019.

Talma

Talman aluetta suunnitellaan kokonaisuutena. Tällä hetkellä on käynnissä Talman keskustan eteläosan asemakaavoitus ja siihen liittyvä vesihuollon suunnittelu. Toteutuksen on suunnittelu alkavan vuoden 2020 alusta, mikäli kaava vahvistuu vuoden 2019 alkupuolella.

Talman keskustan eteläosan rakentaminen on suunniteltu aloitettavaksi vuoden 2020 alussa. Talman asemakaava-alueen ensimmäisen vaiheen toteuttaminen on alustavasti ajoitettu vuosille 2020–2025. Talman keskustan alueen vedenjakelu kahdennetaan rakentamisvuosien aikana tuomalla alueelle runkovesijohdot niin Martinkyläntieltä kuin Keravantieltä. Jätevedet johdetaan omalla siirtoyhteydellä suoraan KUVES:n mittausasemalle Keravan ja Sipoon rajalle. Em. syistä johtuen Talman keskustan kaava-alueen investointitaso on tavanomaista pienekköä kaava-aluetta korkeampi. Toteutettaville kaava-alueille on mahdollista toteuttaa noin 100 000 kerrosneliötä yhteensä noin 2 000 asukkaalle.

Bastukärin logistiikka-alueen vesihuollon toteuttamista jatketaan viimeistelemällä Rekkaraitti ja Rahtiraitti.

Söderkulla

Tarapotin työpaikka-alue laajentaa toteutuksessa olevaa Työpaikkakadun aluetta. Alue suunnitellaan vuoden 2019 aikana ja toteutetaan vuosina 2020–2021. Kaava-alueelle sijoittuu noin 5 000 kem² liikerakentamista.

Sipoonlahden rannan sopimuskaava on suunniteltu toteuttavaksi vuosina 2020–2021 ja suunniteltavaksi vuoden 2019 aikana. Kaava-alueelle on mahdollista toteuttaa yli 35 000 kerrosneliötä yhteensä yli 400 asukkaalle.

Söderkullan kartanon alueesta kehitetään noin 400 asukkaan alue, jossa on monimuotoisesti eri talotyypppejä, kokoja ja väljyyttä. Asemakaava ja vesihuollon suunnittelu käynnistyvät vuoden 2019 aikana. Vesihuoltorakentamisen yhteydessä saneerataan alueen pohjoisreunassa oleva vanha asbestisementtiviesijohto. Jätevedet joudutaan johtamaan Sipoonjoen alitse Massbyntien pumppaamolle.

Työpaikkakadun alueen vesihuoltorakentaminen on suunniteltu aloitettavaksi vuonna 2018 ja se saatetaan loppuun vuosina 2019 ja 2020. Työpaikka-alueen kaava mahdollistaa noin 40 000 kem:n liikerakentamisen.

Kalliomäen alueen infran rakentamisen maanrakennustyöt päättyvät vuoden 2019 alussa ja alueen viimeistelytyöt on ajoitettu vuosille 2019–2020. Kaava-alueelle on mahdollista toteuttaa yli 27 000 kerrosneliötä yhteensä yli 600 asukkaalle.

Massbyn ratsastuskeskuksen alueen voimassa olevan kaavan vesihuolto toteutetaan 2020–2021.

Taasjärven itäpuolelle toteutetaan vesihuolto katurakentamisen yhteydessä. Katurakentaminen pyritään aloittamaan vuona 2020.

Majvik

Majvikissä rakennetaan vuonna 2021 sekä uusi pieni alue että vanhan alueen muutostyöt, molemmat sopimuskaavoja. Suunnittelu aloitettu.

Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto

Runkovesijohto Talma–Söderkulla

Vuosien 2017–2019 aikana investoidaan vuosittain 300 000–890 000 euroa uuden runkovesijohdon rakentamiseen Talmasta Söderkullaan. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on noin 6,6 miljoonaa euroa, josta Sipoon Veden osuus on noin 1,8 miljoonaa euroa. Lopuista kustannuksista vastaa Tuusulan seudun vesilaitos -kuntayhtymä. Hanke parantaa merkittävästi koko eteläisen Sipoon vedenjakelua ja toimintavarmuutta. Uusi runkoyhteys mahdollistaa myös Arlan toiminnan jatkuvuuden ja tuotannon laajentamisen yhtiön suunnitelmien mukaisesti. Hankkeessa on edetty aikataulun mukaan ja rakennussuunnitelmat valmistuivat syksyn 2017 aikana. Rakentaminen aloitettiin vuoden 2018 alkupuolella. Uusi runkoyhteys voidaan ottaa käyttöön vuoden 2019 kesän aikana.

Nikinmäki–Nikkilä kevyen liikenteen väylä

Nikinmäen ja Nikkilän välinen maantie 1521 on ELYn hallinnoima valtion tie, jonka parantamiseksi on päätetty rakentaa kevyen liikenteen väylä tien yhteyteen. Samassa yhteydessä rakennetaan myös vesihuolto. Jokivarrentien alueet ovat vesihuollon kehittämissuunnitelman mukaisia vesihuollon tarvealueita. Vesihuollon rakentaminen kevyen liikenteen väylän toteuttamisen yhteydessä hyödyntää paikallista synergiaetua ja on näin ollen taloudellisesti tarkoituksenmukaisinta tehdä tässä vaiheessa. Hankkeelle varattiin vuonna 2017 ennen tarkempien suunnitelmien valmistumista määrärahasi 450 000 euroa, jotka jaettiin vuosille 2018 ja 2019. Hankkeen ja aikataulujen edetessä ja tarkentuessa vesihuollon osuus valmistunee kokonaisuudessaan vuoden 2018 aikana. Vuodelle 2019 varataan kuitenkin pieni määräraha, mikäli loppuvuoden 2018 aikana sattuisi viivästyksiä aikataulun suhteen.

Viemärikapasiteetin lisäys Nikkilä–Kerava

Vuoden 2018 aikana käynnistetään yleissuunnittelu koskien viemärikapasiteetin lisäämistä Pohjois- ja Keski-Sipoon jätevesille. Suunnittelua jatketaan vuoden 2019 ajan siirtyen yleissuunnittelusta rakentamissuunnitteluun. Nykyinen runkolinja kulkee Martinkyläntien reunamia mukaillen Nikkilästä Keravalle. Taajamien kasvaessa nykyisen siirtoviemärin välityskyky tulee täyteen tulevien vuosien aikana. Tällä hetkellä siirtoviemärin kapasiteetti vielä riittää, mutta uuden linjan käyttöönottoon tulee varata aikaa ainakin kolme vuotta. Suunnitteluun sisältyy noin 10 km linjasuunnittelua sekä arviolta kolmen suuren pumppaamon suunnittelu. Rakentamisen alkuun on tavoitteena päästä vuoden 2020 aikana.

Viemärikapasiteetin lisäys Massby–Mellunmäki

Vuoden 2020 aikana käynnistetään yleissuunnittelu koskien viemärikapasiteetin lisäämistä Etelä-Sipoon jätevesille. Suunnittelua jatketaan vuoden 2021 ajan siirtyen yleissuunnittelusta rakentamissuunnitteluun. Nykyinen runkolinja kulkee pääsääntöisesti Mt 170 myötäisesti aina Boxista Mellunmäkeen. Taajamien kasvaessa nykyisen siirtoviemärin välityskyky tulee täyteen tulevien vuosien aikana. Suunnitteluun sisältyy noin 15 km linjasuunnittelua sekä useamman suuren pumppaamon suunnittelu. Suunnittelun yksityiskohtiin sekä suunniteltavan alueen laajuuteen vaikuttavat Helsingin seudun ympäristöpalveluiden kanssa tehtävän liiketoimintakaupan yksityiskohdista Östersundomin alueen verkosto-omaisuudesta sekä liiketoiminnasta.

Peruskorjausinvestoinnit

Vesijohtoverkon sekä jätevesiverkoston ja -pumppaamoiden saneerauksia Sipoon Vesi jatkaa kuntotutkimusten tulosten perusteella. Vesijohtosaneerauksissa keskitytään niihin osuuksiin, joissa on todettu putken kunnosta johtuvia putkirikkoja.

Sipoon Vesi vastaa Viikinmäen jätevedenpuhdistamon laajennusinvestoinneista ja peruskorjausinvestoinneista 1,5 %:n omistusosuutta vastaavalla osuudella. Em. kohteeseen varataan suunnittelukaudella vuosittain 80 000 euroa.

Muut investoinnit

Sipoon Vesi jatkaa harvaan asuttujen alueiden vesihuollon sekä pienten jakelujohtojen laajennusten rakentamista kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelman ja johtokunnan erillisten päätösten mukaisesti. Kehittämisinvestoinnit ovat investointilaji, joilla tähdätään toiminnan sujuvoittamiseen ja tehokkuuden parantamiseen. Vuosina 2019–2020 tällainen investointi on esimerkiksi sopimustenhallintajärjestelmä, jossa tavoitteena on saattaa etenkin liittymissopimusten laadinta, hallinta sekä tallentaminen sähköiseen muotoon.

RAHOITUSLASKELMAOSA

VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA, ulkoinen

	1 000 €	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TPE 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
TULORAHOITUS								
Liikeliiketoiminta		692	1 135	928	1 120	1 240	1 405	1 435
Poistot ja arvonalentumiset		1 175	1 133	1 100	1 100	1 100	1 100	1 100
Rahoitustuotot ja -kulut		-730	-822	-830	-830	-735	-785	-835
		1 136	1 446	1 197	1 389	1 605	1 720	1 700
INVESTOINNIT								
Käyttöomaisuusinvestoinnit		-2 266	-1 104	-3 960	-3 500	-3 440	-3 350	-6 050
Rahoitusosuudet investointimenoihin		34	105					
Tulorahoitus ja investoinnit, netto		-1 096	447	-2 763	-2 111	-1 835	-1 630	-4 350
RAHOITUSTOIMINTA								
Muut maksuvalmiuden muutokset								
Korottomien velkojen muutos muilta		1 096	745	800	900	1 200	1 000	1 100
Rahoitustoiminta netto		1 096	745	800	900	1 200	1 000	1 100
Kassavirta		0	1 192	-1 963	-1 211	-635	-630	-3 250